

కూర్పు :

ఎస్.కె.వెంకటాచార్యులు, యం.ఎ.

ప్రకాశకులు :

తొలసి పబ్లిషర్లు విజయవాడ-1

విద్యార్థులకు

The Vicar of Wakefield

BY

Oliver Goldsmith

మూల్యము : రు. 7-00

ముద్రణ :

సోమే

ంగ్ ప్రెస్.

మే

సజ్జనులు

కొందఱు మనుజులు వివాహము చేసికొనరు; బ్రహ్మ
చారులుగనే యుండి జనాభానుగూర్చి మాట్లాడుచుండును. అట్టి
వారికంటె వివాహము చేసికొని సంతానాభివృద్ధి చేయువారే
దేశమునకు, మానవజాతికి చక్కని సేవచేయుచున్నారని నేను
మొదటినుండియు అభిప్రాయపడుచున్నాను. ఈ అభిప్రాయము
తోనే నేను చర్చి ఉద్యోగమును స్వీకరించిన మొదటి సంవత్స
రములోనే వివాహమును గూర్చి ఆలోచింపసాగినాను. ఆ సంవ
త్సరములోనే నేనొక యువతిని వివాహము చేసికొని యుంటిని.
సాధారణముగ పలువురు పై పై మెఱుగులను చూచి వివా
హము చేసికొందురు. నేను మాత్రము బాహ్యస్వరూపము
నేమాత్రమును లెక్కించు వాడనుగాను. ఆ సూత్రమునకు కట్టు
బడియే నేను వివాహము చేసికొంటిని.

నా భార్య మంచి స్వభావముగలది. తల్లి దండ్రు
లామెను చక్కగా పెంచియుండిరి. ఆమె కొక మాదిరిగా చదువు
వచ్చును. వంట పనులయందు మాత్ర మామెను మించు వారె
వ్వరును నుండరని నిస్సంశయముగ చెప్పవచ్చును. గృహ విష
యముల నన్నిటిని చక్కగా తీర్చి దిద్దగలనని ఆమె ఎంతయు
గర్వించుచుండెడిది. కాని ఆమె చాకచక్యము వలన నేము
పొదుపు చేసికొన గలుగుట మాత్రము జరుగలేదు; నూ సంపద
ఏమియు వృద్ధిచెందలేదు.

నే మిరువురము ఒకరి నొకరము గాఢముగా ప్రేమించు

కొనసాగితిమి. వయస్సు మీఱుచున్న కొలది ఆ ప్రేమ ఇంకను
అభివృద్ధి చెందసాగెను. నేను నా భార్యను కోపింపవలసిన అవ
సరముగాని నా భార్య నన్ను కోపింపవలసిన అవసరంగాని
ఏమియు లేకుండెను. నే మిరువురము ఈ ప్రపంచమును
ద్వేషింపవలసిన అవసరముకూడ ఏమియు లేకుండెను.
నే మొక చక్కని గృహములో నివసించుచుంటిమి. మా గృహ
మునకు చుట్టును మనోహరమైన దృశ్యములుండెను. మా ఇరుగు
ప్రొంగు వారుగూడ చాల మంచివారు. నేము గ్రామ జీవితము
నకు సంబంధించిన ఆటపాట్లలో పాల్గొనుచుండెడివారము.
సమీపముననున్న ధోకుల ఇండ్లకు పోవుచుండెడివారము; బీస
లకు సాహాయ్యము చేయుచుండెడివారము. నేము విప్లవము
లకు భయపడవలసిన అవసరమేమియు నుండెడికాదు. మా
సామాన్య కృత్యము లన్నియు ఇంటిలోని కుంపటి వద్దనే !

మా యిల్లు రాజగౌటకు ప్రక్కనే యుండెను. అందు
వారు గౌటసాహెబు తఱచుగా మా యింటికి వచ్చుచుండెడి
వారు; నే మొసగు సారాయమును సంతృప్తితో స్వీకరించు
చుండెడివారు. మా సారాయము చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.
అంగు లోకేమియు లేదని నేను గట్టిగా చెప్పగోను. మా
దూరపు బంధువులు గూడ ఎవ్వరి సాహాయ్యము లేకుండగనే,
మా యింటికివచ్చి మా ఆశీర్వాదమును స్వీకరించు చుండెడి
వారు. గ్రుడ్డివారు, కుంటివారు, ఇతర వికలాంగులుగూడ
మా యింటికి వచ్చెడివారు. “మన రక్తమాంసములు, వీరి
రక్త మాంసములు ఒకటే కావున వీరందఱును మనతో
బాటుగనే కూర్చుండి భోజనము చేయవలయును” అని

నా భార్య అనుచుండెడిది. అందువలన మాతోబాటు భోజనము చేయుటకు ధనికులు లేకున్నను, ఆనందించు మిత్రులు మాత్రముండెడివారు. ధనికులను మన ఆతిథ్యముతో సంతృప్తి పఱచుట చాలకష్టము. బీదవారగు అతిథులే మన ఆతిథ్యమున కెంతయు సంతృప్తిచెంది సంతసించురు. కొందఱు అందమైన పుష్పములను, సీతాకోక చిలుకలను చూచి సంతసించురు. నేను దరహాస వదనములనుచూచి సంతసించు చుండెడి వాడను.

ఒక్కొక్కప్పుడు మా యింటికి అవాంఛనీయమైన దూరపు బంధువులు, అతిథులు వచ్చుచుండెడివారు. వారి నేవి ధముగ్దనై నను వదలించుకోవలసిన అవసర మేర్పడు చుండెడిది. అప్పుడట్టివారికి మేము వానకోటునో, చెప్పుల జతనో, స్వస్థమైన ఖరీదంగల గుట్టమునో ఇచ్చుచుండెడి వారము. అంతటితో మాకు వారిపీడ వదలి పోయెడిది. ఏలయున వారు వానిని మాకు తిరిగి యిచ్చుట కెన్నడును వచ్చెడివారు కాదు. ఆ యుపాయము నవలంబించుటవలన మమ్ములు మా యింటికి మాటి మాటికి వచ్చుటకు వీలుండెడిదికాదు. కాని మా యింటికి వచ్చినవారు మాత్రము భోజనము చేయుకుండ; మాసారాచమును రుచి చూడకుండ బయటకు పోవుటకు వీలుండెడిదికాదు. వేళ్ళిల్లు గ్రామములోని చర్చి అధికారి గృహద్వారము అతిథులకెల్లప్పు డను తెఱచి యుండెడిది.

ఆ విధముగ మేము చాల సంతృప్తములు వేళ్ళిల్లు గ్రామమున సుఖముగా జీవించితిమి. అప్పుడప్పుడు మాకు కొద్ది కష్టములు కలుగు చుండెవి. ఆ కష్టములవలన సౌఖ్యముల విలువ ఇంకను హెచ్చుచుండెడిది. బడి పిల్లలు అప్పుడప్పుడు

నాతోటలో ప్రవేశించి ఫలములను దొంగిలించుకొని పోవుచుండెడివారు. పిల్లులు అప్పుడప్పుడు నాభార్య తయారుచేసిన వంటకములను తినిపోవుచుండెడివి. చర్చిలో నేను ఉపన్యసించుచుండగా పెద్ద భూస్వామి అప్పుడప్పుడు గుఱ్ఱపెట్టి నిదురపోవుచుండెడివాడు. పెద్ద భూస్వామి భార్యను చర్చికివచ్చిన నాభార్య చక్కగా పలుకరించెడిది. భూస్వామిభార్య మాత్రము సరిగా మాట్లాడెడిదికాదు. కాని నేనూ మా విషయములను మఱచిపోవుచుండెడివారము.

నేను మాపిల్లలను గారాబముతో పెంచలేదు. అందువలన వారు మంచి బలిష్ఠులుగను, ఆరోగ్యవంతులుగను తయారైరి. మా కుమారులు ఎంతటి శ్రమకైనను చుటుకుగా పనిచేయగలిగిన సామర్థ్యము కలిగి యుండిరి. మా కొమార్తెలు అంద చందములతో నొప్పుచు వికసించిన పుష్పములవలె నుండిరి. నేనప్పుడప్పుడు నా పిల్లలమధ్య నిలబడి వారి నంకకు చూచుచుండెడివాడను. వృద్ధాప్యములో నా కుపకరించునది వారేకదా. అప్పుడు వారికి నేను కౌంట్ ఆబెన్స్బర్గ్ కు సంబంధించిన ప్రసిద్ధిచెందిన కథను చెప్పుచుండెడివాడను. రెండవ హెన్రీ జర్మనీలో విజయయాత్ర సాగించుచున్నప్పుడు పలువురు అతనికి ధనపు సంచులను సమర్పించు చుండెడివారు. కౌంట్ ఆబెన్స్బర్గ్ మాత్రము తన ముప్పది ఇద్దఱు పిల్లలను చక్రవర్తికి సమర్పించి “ప్రభూ! నేను మీకింతకంటె విలువైన బహుమాన నేమి సమర్పింపగలను?” అని యనెను.

నాకు ఆఱుగురు పిల్లలు మాత్రమే యుండిరి. కాని వారు చాలా విలువైన వారనియు, దేశమునకెంతో ఉపయోగింతు

రనియు నేను భావించు చుండెడివాడను. వారిని కన్నందుకు దేశము నా కెంతయు ఋణపడియున్నదని తలచుచుండెడివాడను. మా పిల్లలలో పెద్దవాని పేరు జార్జి. అది అతని పెత్తంత్రి పేరు. మాకు పదివేల పౌనుల ధనము నొసగి పరలోకమున కేగిన మహనీయుడు జార్జి. మా రెండవ సంతానము అమ్మాయి. నే నామెకు ఆమె మేనత్త పేరు గ్రీసెల్ పెట్టదలచినాను. కాని నా భార్య గర్భిణిగా నున్నపుడు ఎన్నో నవలలను చదివినది. దాని ఫలితముగ ఆ అమ్మాయికి ఒలీవియా అను పేరు పెట్ట వలెనని నన్ను నిర్బంధించినది. నే నందుల కంగీరింపక తప్పినది కాదు. ఇంకను సంవత్సరము తిరుగకముందే మాకు మఱియొక కూతురు జన్మించినది. ఆమెకు గ్రీసెల్ అను పేరును తప్పక పెట్టవలెనని నేను నిర్ణయించుకొన్నాను. కాని అంతలో మా దూరపు బంధు వొకర్త ఆ అమ్మాయికి దైవమాతగా నుండి, “ఈ బాలికకు సోఫియా అను పేరు నొసగవలయును” అని యన్నది. ఆ బంధువు ధనికురాలు. మే మామె కోరికను మన్నించినాము. ఈ విధముగ మా కుటుంబములో నిరువురకు కాల्పనిక గ్రంథములలోని నామముల నిడుట తటస్థించినది. నేను కోరి ఆ పేర్లు పెట్టలేదని గట్టిగా చెప్పగలను. నాలుగవ సంతానము మగ పిల్లవాడే. అతని పేరు మోజెస్. పండ్రెండు సంవత్సరములు గడచిన తరువాత మాకు మఱి యిరువురు మగ పిల్లలు జన్మించినారు.

నా సంతానమును చూచుకొని నే నెంతయు గర్వించు చుండెడివాడను. ఈ విషయమును అంగీకరించుటకు నేను ఏ మాత్రము సిగ్గుపడుట లేదు. కాని నా భార్యగర్వమును, సంతోషమును

పిని వర్ణింపనలవికాదు. మాయింకికి వచ్చినవాడు నాభార్యతో
 ఇట్లను చుండెడివారు : “ప్రేమోజ్ సతీమణి ! ఈ ప్రాంతములో
 నీ పిల్లలవంటి చక్కని పిల్లలు మఱియొకరు లేరన్నచో, అందు
 అతిశయోక్తి అణుమాత్రమైనను లేదు. అప్పుడు నా భార్య
 ఇట్లను చుండెడిది : “వాడు భగవంతుడు తయారుచేసినట్లు
 ఉన్నారు. వారు మంచి వారై సచో అందముగ నున్నట్లే. ఏ
 యస చక్కని ప్రవర్తనగలవారు చక్కని వారే కదా. ఇందు
 ఆశ్చర్యమేమియులేదు”. పిమ్మట నామె పిల్లలను తలపై కెత్తు
 డనెడిది. పిల్లలట్లు చేసెడివారు. మా పిల్లలు అందమైన వారిను
 టకు ఎటువంటి సందేహములేదు. బౌద్ధాస్వరూపము అత్యున్న
 మైన విషయమును సంగతి నాకు తెలియును. నేను దానికి ఎటు
 వంటి విలువను ఈయను. కాని ఆ ప్రాంతములోని వారందఱు
 నా పిల్లల చక్కదనమును గూర్చి మాట్లాడు కొనుచుండుటవలన
 నేనుగూడ చెప్పవలసి వచ్చినది. ఒలీవియాకు పదునెనిమిది
 సంవత్సరముల ప్రాయము వచ్చినది. ఆమె అందచందముల
 నేమని వర్ణింపవచ్చును ! ఆమె శరీరమునుండి వెలువడు కాంతి
 పుంజములు కడు మనోహరమైనవి. సోఫియా అందచందము
 లంత కొట్టవచ్చినట్లు కనబడవు. కాని ఆమెగూడ అందమైనదే.
 ఆమె సౌందర్యము సమభావముతో కూడుకొన్నది. అదియే
 దాని ఆకర్షణ.

యువతుల అభిప్రాయములు చాలవఱకు వారి అంద
 చందముల తీటుపై ఆధారపడియుండునని చెప్పవచ్చును. ఒలీ
 వియా తన్ను పలువురు ప్రేమింపవలయునని తలచుచుండెడిది.
 సోఫియా ఒక్క ప్రేమికుడు లభించిన చాలు ననుకొనెడిది.

ఒక ర్త నేను సంతోషముగ నున్నప్పుడు తన యుల్లాసముతో నన్నింకను సంతోష పెట్టుటకు ప్రయత్నించు చుండెడిది. మఱి యొక ర్త నేను ఆలోచనలలో మునిగి యున్నప్పుడు తన బుద్ధి విశేషముతో నాకాసందమును చేకూర్చుచుండెడిది. కాని ఎవరూ కాని మిత్రమిత్ర ప్రవర్తించెడివారు కారు. ఒక్కొక్కప్పుడు వారు ఒకరి రూపమును మఱియొకరు ధరించుచుండెడివారు.

మా పెద్దకుమారుడు జార్జి ఆక్సుఫర్డులో చదువుకొని యుండెను. అందువలన నతని కచ్చటి మంచి మర్యాద లన్నియు బాగుగ తెలియును. నే నతని నేదేని యుద్యోగములో ప్రవేశ పెట్టదలచితిని. చెండవ కుమారుడగు మోజెసేను నేను వ్యాపారములో ప్రవేశపెట్టదలచితిని. అందువలన నతనికి ఇంటివద్దనే అందుకు పనికివచ్చు చదువు చెప్పించితిని. కాని ప్రపంచమున్న నేమో ఇంకను సరిగా తెలియనివారినిగూర్చి చెప్ప ప్రయత్నించుట అసవసరము. మా కుటుంబమువారందఱిలోను ఒక విషమగు పోలిక కలదనిచెప్పిన చాలుననుకొందును. అందఱును ఉదారస్వభావము కలవారు; నిష్క-పటులు; ఇతరులను సుఖముగా నమ్మెడివారు; ఇతరులకు హానిచేయ దలంపనివారు; వేయేల? అందఱును సజ్జనులే.

2

మా కుటుంబమునకు సంబంధించిన ఐహికవిషయముల నన్నిటిని ముఖ్యముగా భార్యయే చూచుచుండెడిది. ఆధ్యాత్మిక విషయములుమాత్రము సంపూర్ణముగ నా అధీనములో నుండె

డివి. చర్చి ఉద్యోగము చేయుటవలన నాకు వచ్చుచున్న సంవత్సర భృతి ముప్పదియైదు పానులను నేను ఆగ్రామములోని విధవాకు, తల్లిదండ్రులులేని పిల్లలకు ఇచ్చుచుండెడివాడను. నాకు వేతీ స్వంతధనము కలదు. అందువలన ఇంకను ధనము ప్రోగుచేయవలెనను ఆశ నా కేమాత్రముండెడిదికాదు. ప్రతి ఫలము నాశించకుండ నా విద్యుక్తధర్మమును నేను నెఱవేర్చుట నా కెంతయు సంతోషకారణముగ నుండెడిది. నేను నా పనిలో నాకు సహాయపడుటకు మఱియొక యుద్యోగిని నియమించు కోలేదు.

ఆయూరిలోని వారందఱు నాకు బాగుగ తెలిసినవారే. వివాహమైనవాడు మితిమీరి ప్రవర్తింపరాదనియు, నిగ్రహము సలనటచుకోవలయుననియు నేను బోధించుచుండెడివాడను. వివాహము చేసికోవలయునని బ్రహ్మచారుల నుద్యోగించుచుండెడివాడను. వివాహమునుగూర్చి మాట్లాడుటకు నేనెప్పుడును ఉత్సాహపడు చుండెడివాడను. వివాహము చేసికొనుటవలన గలుగు సంభములనుగూర్చి నేను ఎన్నోఉపన్యాసములు తయారు చేసికొనియుంటిని. అందు రెండవ వివాహము కూడదని నేను తయారుచేసిన యుపన్యాసము చాల ముఖ్యమైనది. భార్య మరణించిన తరువాత మఱియొక భార్యను స్వీకరింపరాదని నేను గట్టిగా నొక్క వక్కాణించుచుండెడివాడను. ఏండ్లు గడచినను ఈ విషయమున నా అభిప్రాయ మణుమాత్రమైనను సడలలేదు.

రెండవ వివాహము కూడదను విషయమునుగూర్చి ఇది వఱ కెంతో మహానుభావులు ఎంతో శ్రమించి చాల విలువైన గ్రంథములను రచించియుండిరి. నేను చిన్నప్పుడే వానిని చదివి

యుంటిని. నేను అంతఃకౌ సంతృప్తిచెందక ఆ విషయము

గూర్చి కొన్ని గ్రంథములను కూడ ప్రచురించియుంటిని. అవి అంతగా అమ్ముడు పోలేదు. అదృష్టవంతులకు మాత్రమే నా యుత్తమ గ్రంథములను చదువు సవనకాశము లభించుచున్నదని తలచి సంతృప్తిచెందు చుండెడివాడను. ఇది నాలోని బలహీనతయని కొందఱు మిత్రులను మండెడివారు. వారట్లు తలంచుటకు కారణము వారు నేను చదివిరట్లు గ్రంథములను చదువకుండుటయే. వారికావిషయమునకు సంబంధించిన జ్ఞానము అతి స్వల్పమైనది. ఆ విషయమును గూర్చి ఆలోచించిన కొలసి, అది ఎంతో ముఖ్యమైనదని నేను తలపసాగితిని. రెండవ వివాహము కూడగను మతమును ప్రబోధించిన విట్సెన్ కంటే నే నొక యడుగు ముందుకు వేసితిని.

విట్సెన్ తనభార్య సమాధిపై 'విలియం విట్సెన్ ఏకైక భార్య' అని వ్రాయించి యుండెను. నేను నాభార్య జీవించి యుండగనే ఒక ఫలకమును తయారుచేయించితిని. ఆ ఫలకమున నా ఏకైకభార్య జీవితాంతమువఱకు పొదుపుగను, జాగ్రత్త గను, వినయ విధేయతతోను జీవించి యున్నట్లు వ్రాయించి యుంటిని. నేనా ఫలకమును పొగ గొట్టమువద్ద పెట్టితిని. అట్లు చేయుటవలన కొన్ని లాభములు కలిగెను. ఆ ఫలకము తన విద్యుత్ ధర్మమును నెఱవేర్చవలసిన అవసరమును నాభార్యకు నొక్కి వక్కాణించుచుండెను. ఆ విషయము నదియూమె కెప్పుడును జ్ఞప్తికి తెచ్చుచుండెను. ఆ విధముగ ప్రచర్తించి పేరు ప్రతిష్ఠలను సంపాదించ వలయునని ఆమె ఉత్సాహపడుచుండెను.

వివాహము యువకుల కత్యవసరమని నేను నొక్కి చెప్పు

నుంటినిగదా, ఆ విషయమును గ్రహించియే కాబోలు నాజ్యేష్ఠ
సత్రుడు జార్జి ఆక్సుఫర్డును వీడివచ్చిన తరువాత మాకు సమీప
ప్రాంతముననే పనిచేయుచున్న మతోద్యోగి కొమార్త నొక
నైన ప్రేమింపసాగెను. అతడు గొప్ప ధనికుడు. కొమార్త కతని
వద్దనుండి కావసినంత ధనము వచ్చును. ఆ అమ్మాయిపేరు అర
జెల్లా విల్మిట్. ఆమెధనమును చూచియే నా కొమరుడామెను
ప్రేమించెనని చెప్పుటకు వీలులేదు. ఆమె అందమైనదికూడా. ఆ
విషయమును నా కొమార్తలిరువుకు తప్ప మిగిలిన వారందఱు
ఁంగీకరించుట. ఆమె చక్కని యువతి. మంచి ఆరోగ్యముకలది.
ముగ్ధ; మంచి ఆకర్షణ కలది. నా కొమరునకు కొంత ధనము
నొసగుదునను విషయము ఆమె తండ్రి విల్మిట్కు తెలియును.
ఁందువలన సతడు నాకుమారునకు తన కొమార్తనిచ్చి వివా
హము చేయుట కిష్టపడుచుండెను. ఁందువలన మా రెండు
కుటుంబములవారము అన్యోన్యముగ కలసి జీవింప సాగితిమి.

యునతీ యువకులు వివాహము చేసికొనుటకు ముందు
ఒకరి నొకరు చక్కగా అర్థముచేసుకో వలయుననియు, తరు
వాతనే వివాహము జరుగ వలయుననియు నేను అభిప్రాయ పడు
చుంటిని. ఁందువలన నేను నా కొమరుడు తన ప్రియురాలతో
కలిసి తిరుగుటకు ఎక్కువ అవకాశమిచ్చితిని. ఁందువలన వారిరు
వురి మధ్యగల ప్రేమ అంత కంతకు అధికము కాసాగెను. ఒకరి
నొకరు విడచియుండలేని పరిస్థితి ఏర్పడసాగెను.

ఆ విధముగ కొన్ని నెలలు గడచిపోయెను. నాకొమరుడు,
అతని ప్రియురాలు వివాహము చేసికొనుట కెంతయు ఆత్రుర
పడసాగిరి. ఆ విషయమును గ్రహించిన నేను అమ్మాయి

తండ్రితో ఆలోచించి వివాహ సుముహూర్తమును నిర్ణయించి
 తిని. వివాహ శుభకార్యమునకు కావలసిన ప్రయత్నము
 లన్నియు ప్రారంభమయ్యెను. ఈ కార్యక్రమమున ప్రధానపాత్ర
 ధారిణి నా భార్య అనిగాని, ఆమె ప్రాముఖ్యమును గూర్చిగాని
 ప్రత్యేకముగ చెప్పవలసిన పనిలేదు. నా కొమార్తల చూపు
 లను వర్ణింప వలసిన అవసరముగూడా లేదు.

ఇక నా సంగతి. రెండవ వివాహము కూడదను వాద
 మును సమర్థించుచు నేకొక పుస్తకము వ్రాయుటలో నిమగ్నుడ
 నైయుంటిని. దానిని త్వరలోనే ప్రచరింపవలయునను సమద్దేశ్య
 ముతో తుది మెతుగులు దిద్దసాగితిని. వాదనాపటిమతో నేమి,
 శైలిలోనేమి నా గ్రంథములలోకెల్ల నది యుత్తమోత్తమమైన
 గ్రంథమగునని నేను అభిప్రాయపడుచుంటిని. అందులకు
 నేనెంతయు గర్వించు చుంటిని.

నే నా గ్రంథమును తీసికొనిపోయి నా ప్రాత మిత్రుడగు
 విల్మట్ కు చూపితిని. అతడు దాని నెంతయు ప్రశంసించునను
 నుద్దేశ్యముతోనే నేనట్లు చేసితిని. అతడు నా భావములకు
 విరుద్ధమైన భావములను వెలిపుచ్చునని నే నేమాత్రము సంశ
 యింపలేదు. అతడు నా గ్రంథమును చదివెను. వెంటనే అతడు
 నన్ను కడుతీవ్రముగా విమర్శింపసాగెను. నా అభిప్రాయమును
 కూకటివేళ్ళతో పెళ్ళగింపసాగెను. అతడట్లు చేయుటకు గట్టి
 కారణము లేకపోలేదు. అతడు నాలుగవ వివాహము చేసికొ
 దలచుచుండెను. ఆయుద్దేశ్యముతో నతడొకయువతిని ప్రేమించు
 చుండెను. ఆ విషయమునుగూర్చి మా కిరువురికి చర్చజరిగెను.

మా సంబంధము చెడిపోవు ననుకొంటిమి గాని అటుల జరుగ లేదు. మేము మఱియొకసారి ఆ విషయమునుగూర్చి చర్చింప దలచు కొంటిమి.

పెండ్లి తేపవగా మే మా విషయమును గూర్చి చర్చ కుపక్రమించితిమి. “నీవు ప్రస్తుత మతసిద్ధాంతములకు విరుద్ధముగ నడచుచున్నా”నని అతడనెను. నేనా ఆరోపణను సంపూర్ణముగ తిరస్కరించితిని. అందుకతడు సమాధానము చెప్పెను నేను మరల సమాధానము చెప్పితిని. మా సంభాషణ మంచివేడిగా నుండెను కాని ఎవ్వరిలోను ద్వేషభావము మాత్రము లేకుండెను. అంతలో మా బంధువొకడు నన్ను బయటకు పిలిచి ఇట్లు చెప్పెను. “అయ్యా! సిమ్రోజ్! మీరు ఈ విషయమును గూర్చి విక్రేత వాదింపవలదని విన్నవించు చున్నాను. కనీసము మీ కుమారుని వివాహము పూర్తియగు వఱకై నను మానివేయుడు, లేనిచో సంబంధము చెడిపోవచ్చునని మేముం పటి మోతయు భయపడు చున్నాము, మా మాట వినుడు.”

అప్పుడు నేనెట్లంటిని, “ఏమేమీ! నేను సరియైన విషయమునుగూర్చి మాత్రమే మాట్లాడు చున్నాడ. అందువలన నేను భయపడవలసిన పని అణుమాత్రమైనను లేదని విశ్వసించుచున్నాను. నా వాదమును వదలుకో మనుచున్నాను! నా సంపదను కూడ వదలుకో మందురు!”

ఆ మాటలనువిని మా బంధువు ఇట్లనియెను, “అయ్యా! నేను మీకు అశనిపాతమువంటి వార్త చెప్పవలసి వచ్చి సంఘ కెంతయు విచారించు చున్నాను, మీ సంపద నేడు

చెప్పకో తగినంత ఏమియులేదు. మీరు మీ ధనము
 సంతను ఫట్టణములోని ఒక ధనికవ రకునివద్ద దాచియుంచినారు
 గదా. ఆ ధనికుడు పరార్తై పోయినాడు. మీ కింక చిల్లి గవ్వ
 మైనరాదు. వివాహమగువఱకు ఈ వార్తను మీకుగాని మీ
 కుటుంబములోని ఇతరులకుగాని చెప్పకుండ నుండవలయునని
 నేను మొదట అనుకొన్నాను. కాని మీరు మొంకిగ విచ్చె
 ట్తో వాదించుచుండుటవలన మీ ధోరణిని తగ్గించుటకై
 ఇప్పుడే చెప్పవలసి వచ్చినది. మీ కుమారుని వివాహమైనచో
 మీకు కావలసినంత ధనమువచ్చును. అంతవఱకు మీరు జాగ్ర
 త్తగా ప్రవర్తింపవలయునని హెచ్చరించుచున్నాను. లేనిచో
 కార్యము చెడును. తరువాత మీ యిష్టము.”

అప్పుడు నేనెట్లంటిని: “నీవు చెప్పిన వార్త నిజమేయైనను,
 నా సంపద సర్వనాశనమైనను నేను బుద్ధిహీనుడను కాజాలను;
 నాకు ప్రియాతి ప్రియమైన సిద్ధాంతములను వదలుకొనజాలను.
 నే నిప్పుడే లోనికి పోయి నా ఆర్థిక పరిస్థితి సందఱకు వివరించి
 చెప్పుదును. విల్మట్ నాలుగవసారి వివాహము చేసికొనుటకు
 నేను అణుమాత్రమైనను అంగీకరింపను”.

ఆర్థికముగ నేను సర్వనాశనమైనానను విషాదమగువార్త
 విల్మట్ కుటుంబము వారికిని, నాకుటుంబము వారికిని తెలిసెను.
 అప్పుడు వారు ఏ యే విధముగ భావించిరో చెప్పవలసిన పని
 లేదు. ముఖ్యముగా నా కుమారుడు, అతని ప్రియురాలు
 ఆ వార్తను ఎట్లు భరించిరో గదా! మాత్రం సంబంధము
 వదలుకోవలెనని విల్మట్ ఇదివఱకే తలచుచుండెను. మా ఆర్థిక
 పరిస్థితిని తెలిసికొనుటతో అతడింక ఆలోచింపవలసిన పని

ఏమియు లేకపోయెను. అతడు మాతో సంక సంబంధము చేసి కొనరాదని నిర్ణయించుకొనెను. ఆ నిర్ణయము నతడు స్పష్టముగ ప్రకటించెను.

3

నేను ధనము దాచి యుంచిన వర్తకుడు పాటిపోయి నాడను వార్త అసత్యమై యుండవచ్చుననియు, కిట్టినివారెవ్వరో దానిని పుట్టించి యుందురనియు మా కుటుంబము వారము కొద్దిగా ఆశపెట్టుకొంటిమి. కాని అనతికాలములో ఆ ఆశ కూడ పటాపంచలయ్యెను. మేము విన్న విషయమంతయు సరియైనదే యని ధ్రువపఱచుచు మాకు పట్టణమునుండి ఒక యుత్తరము వచ్చెను. నా ధనము పోవుటయన్నది నా కొక్కసికి చాలస్వల్పమైన విషయమే. కాని నా కుటుంబము వారిని ఏమిచేయను? వారి కొఱకు నేనెంతయు విచారింపసాగితిని. సరియైన విద్యాగంధము లేక వారు నికృష్టముగ కాలము గడప వలసినదేనా? ఆ విషయమును తలచు కొన్నంత మాత్రమున నా యొడలు గజగజ వణకిపోవుచున్నది.

ఆర్థికముగ సర్వనాశనమైనందుకు నా కుటుంబము వారెంతయు విచారింపసాగిరి. కాని నేను వారి విచారమును పోగొట్టుటకు ప్రయత్నింపకుంటిని. ఏలయన క్రొత్తలో నా ప్రయత్నమువలన వారి విచారము అతిశయించునేగాని ఏ మాత్రము తగ్గదు. నేను నా కుటుంబమును భవిష్యత్తులో ఎట్లు పోషింప వలయునను విషయమును గూర్చి గాఢముగ నాలోచింప

సాగితిని. ఇక నేను వేంఫేల్డులో మతాధికారిగ నుండుట అసంభవము. కడకు నా కచ్చటకు జెబ్బది మైశ్వర్యము లోనున్న వేటొక గ్రామములో మతాధికారిగ నుండ వలసినదని ఆహ్వానమువచ్చెను. సంవత్సరమునకు వేతనము పను నేనుపొనులు. అచ్చట నేను నా సిద్ధాంతముల కేవిధముగ భంగము కలుగకుండ జీవింపవచ్చును. అందువలన నేను ఆ ఆహ్వానమున కంగీకారము తెలిపితిని. అచ్చట కొంత భూమిని వ్యవసాయము చేసికొనిగూడ నా ఆర్థిక పరిస్థితిని చక్కబఱచుకో వచ్చునని నేను భావించితిని.

ఆ నిశ్చయమునకు వచ్చిన తరువాత నేను నాకు రావల సిన బాకీలను వసూలు చేసికొనుటలోను, ఈయవలసినవారికి ఇచ్చుటలోను నిమగ్నుడనైతిని. ఈపనిని పూర్తిచేయుగా నా చేతిలో నాలుగువందల పొనుల ధనముమాత్రము మిగిలెను.

అంతవఱకు నా కుటుంబమువారు ధనికులమని గర్వించు చుండిరి. ఇక వారి గర్వమును క్రొత్తపరిస్థితుల కనుగుణముగ తగ్గించి వేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడెను. అందువలన నేను నా పిల్లలతో నిట్లంటిని : “అబ్బాయిలు! అమ్మాయిలు! మనము దురదృష్టవంతులము. మనకు ఆర్థికదృస్థితి సంప్రాప్తించినదను విషయము మీ కందకు తెలియును. మనము మితవ్యముచేసి యుండినకు ఈ ఆపదనుండి తప్పించుకొనియుండెడివారముకొము. కాని ఈ ఆపద ఇంత కఠోరముగ నుండియుండెడిదికాదు. పిల్ల లారా! మనమిప్పుడు బీదవారమును సంగతి మీ కందఱకు తెలి యును. మనమిప్పుడు వివేకముతో ఈ క్రొత్తపరిస్థితి కనుగుణ ముగ నడచుకోవలయును. మనమిప్పుడు దుఃఖముతో కృత్రింప

వలసినపని ఏమియులేదు. ధనమున్నప్పుడు మన మందఱము
వైభవముగజీవించిరాము. ఇప్పుడు ధనములేదు కనుగ మనమంద
ఱము ? రాడంబరముగ జీవితముగడపవచ్చును. నిరాడంబర జీవి
తము కడుప్రశాంతముగ నుండును. ఆజీవితములోని మాధుర్యము
అపూర్వమైనది. ఈక్షణమునుండి మన మందఱము లేనిపోని
ఆడంబర జీవితమును వదల్చినిరాడంబర జీవితమును ప్రారం
భింతము. వివేకమున్నచో మన మింక ఇప్పుడున్న ధనముతో
సుఖముగ జీవింపవచ్చును. ధనము ఎక్కువ లేకపోయినను
నష్టములేదు. ధనములేని లోటును సంతృప్తియను సద్గుణము
తీర్చును.

నా పెద్ద కుమారుడు ఆక్సుఫర్డులో చదువుకొని
యున్నాడుగదా ! అందువలన నతనిని నేను పట్టణమునకు పంప
దలచితిని. అచ్చట నతడు తన శక్తిసామర్థ్యముల నుపయోగించి
తన్ను పోషించుకొనుటకు, మిగిలినవారికి సహాయము చేయు
టకు కావలసిన ధనమును సంపాదించుకోవచ్చును. దారిద్ర్య
ములో కుటుంబములు, స్నేహితులు విడిపోవలసివచ్చుచుండును.
ఇది చాల గొఢాకరమైన విషయములలో నొకటియనుటకు
సందేహమేమియులేదు. కాని బీదవారు దాని ననుభవింపక
తప్పదు.

నేను విడిపోవలసినరోజు వచ్చెను. నా పెద్దకుమారుడు
జార్జి. తన తలివద్దను, మిగిలినవారివద్దను సెలవుతీసికొనెను.
అప్పుడు వారి ముద్దులు, కన్నీరు ఏకమైపోయెను. తరువాత జార్జి
నావద్దకువచ్చి, “నాన్నా ! నన్ను ఆశీర్వాదించి పంపుడు !” అని
అనెను. నే నతనిని హృదయ పూర్వకముగ ఆశీర్వాదించితిని.

మతియు నేనతనికి అయిదు గిన్నీ నాణెముల నిచ్చితిని. నేనప్పుడతఁ కీయఁగల పితృధన మంతమాత్రమే. నేనింకను అతఁడొక్క నిట్లంటిని. “ఇదిగో ఈ పవిత్ర గ్రంథమునుగూడ తీసికొనుము. ఈ గ్రంథము నీ కన్నివేళ్ల మంచి మార్గమును చూపును. దేవుడు నీకుమేలు చేకూర్చును, నీకెట్టిలోటు ఉండదు. సంవత్సరమున కొకసారి యైవను వచ్చి నన్నుచూచు చుండుము ధైర్యముగ నుండుము. సత్రువులను కలిగి యుండుము.” జార్జి ప్రపంచములో నెచ్చటకు పోయినను విజయమునుసాధించు ననుట ముమ్మాటికి నిజము, అందువలననే నేనతని నొంటరిగ విడిచి పుచ్చితిని.

జార్జి వెళ్ళిపోయిన కొన్ని దినములకు మిగిలిన వారము గూడ వేక్ ఫీల్డును విడచి వెళ్ళవలసిన రోజునచ్చెను. మేము ఆ గ్రామములో ఎంతో కాలము గడపి యుంటిమి. అచ్చట ఎన్నో సౌఖ్యముల ననుభవించి యుంటిమి. అట్టి ఆ ప్రదేశమును వీడిపోవఁయునన్న కన్నీరు కార్చకుండ నుండుట కష్టమే. అదియుగాక మా కుటుంబమువారు అంతకు మునుపెన్నడును ఆ గ్రామమునుదాటి పదిమైళ్ళ దూరముకంటె ఎక్కువదూరము పోయియుండలేదు. కాని యిప్పుడు మేము డెబ్బదిమైళ్ళ దూరముగనున్న గ్రామమునకు పోవఁసి యున్నది. అది మా కుటుంబమువారికి భయకారణముగ నుండెను.

మేము క్రొత్తగ్రామమునకు ప్రయాణము ప్రారంభించితిమి. బీదలు కొందఱు మా వెంటపడి గోలుగోలున నేడువ సాగిరి. వారి ప్రవర్తన మా విచారమును అతిశయింప జేసెను.

కొన్నిమైళ్ళ దూరము తరువాత వారందఱును వెనుకకు తిరిగి పోయిరి.

మా మొదటిరోజు ప్రయాణము ముగిసెను. అప్పటికి నేను మా గమ్యస్థానమునకు ముప్పదిమైళ్ళ లోపలనున్న గ్రామము నొకదానిని చేరుకొంటిమి. రాత్రి కాగ్రామమున నున్న ఒకపూటకూళ్ళ యింట బసచేసితిమి. ఆ యింటి యజమానుడు మమ్మొకగదిలోనికి తీసికొని పోయెను. అప్పుడు నేను అతనితో నిట్లు అంటిని “మీరు మాతో కలసి పోనీయము తీసికోవలయును” యజమానుడండు కంగీకరించెను. ఏలయన మఱునాడు నేమతనికి ఎక్కువడబ్బు నీయవలసి వచ్చునుగదా ! నే. తనకి మా గమ్యస్థానమునుగూర్చి తెలిపితిని.

యజమానునకు నేను పోనున్న ప్రాంతమునకు సంబంధించిన విషయములన్నియు బాగుగ తెలియును. ముఖ్యముగా అతనికి నా కచ్చట యజమానుడు కానున్న పార్సీహిల్ బాగుగ తెలియును. ఆ మహానీయుడు నేను పోనున్న గ్రామమునకు కొన్నిమైళ్ళ దూరములోనే నివసించు చున్నాడట. అతనిని గూర్చి పూటకూళ్ళ యింటి యజమానుడు ఇట్లు చెప్పెను. “అతనికి ప్రపంచములో సౌఖ్యములున్న చాలును. అతనికి మఱి యింక నేమియు అక్కఱలేదు. యువతులన్న అతనికి అపరిమిత మగుప్రీతి. అతడెప్పుడను యువతుల మధ్యనుండి ఆనంద సాగరమున నీవలాడుటకే ఇచ్చగించును. ఆ ప్రాంతములోని యువతులందఱును అతనికి లోబడినవారే. కాని అతడే యొక్క ర్తతోను శాశ్వతముగ నుండడు. అతనికి పుష్పములలోని మకరందము

లను తెలిపితిని. అప్పుడతఁ ట్లనెను. “ఆహహ! నేనెంతటి
అదృష్టవంతుడను!” నేను సరిగా మీరుపోవు మార్గముననే
పోవలసి యున్నది. వరదలమూలమున నేనిచ్చట రెండుదిన
ములు ఆగిపోవలసి వచ్చినది. తేపటికి వరదలు తగ్గిపోవు
ననియు, మనము ప్రయాణమై పోవుటకు వీలగుననియు ఆశించు
చున్నాను.

“మిత్రోకలసి ప్రయాణము చేయుట నాకెంతయు
ఆనందకరమైన విషయము” అని నేనంటిని.

నాభార్య, కొమార్తెలుకూడ నిట్లనిరి: “మీవంటి
వారితో కలిసి ప్రయాణముచేయు భాగ్యము కలుగనున్నందుకు
మేమెంతయు నానందించుచున్నాము. మీరు మిత్రోకలసి
భోజనము చేయవలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.”

గౌరవనీయుడు నా భార్య బిడ్డల కోరికను మన్నించెను.
మే మందఱము కలసియే భోజనముచేసితిమి. ఆసమయమున
సతడు చక్కగా మాట్లాడసాగెను. అతని సంభాషణ వీనులకు
విందుగనుండెను. నే సతనివద్దనుండి ఎన్నో క్రొత్తవిషయములను
తెలిసికొనగలిగితిని. నేను మా సంభాషణము నింకను పొడిగింప
దలచితినిగాని, అప్పటికే చాల ప్రాప్తమయెను. నడచి నడచి
యున్న మాకు నిదుర అత్యావశ్యకమైయుండెను. అందువలన
మే మింక సంభాషణకు స్వస్తివాక్యముపలికి నిదురింపబోతిమి.
అనతికాలములో మేము గాఢ నిదుర మునిగితిమి.

మఱునాటి యుదయమున మే మందఱము నిదురనుండి
లేచితిమి. కాలకృత్యములు తీర్చుకొని, అల్పాహారము సేవించి
తిమి. తమపరి ప్రయాణము ప్రారంభించితిమి. మా కుటుంబము

వారము గుఱ్ఱములపై ప్రయాణము చేయుచుంటిమి. కడచిన రాత్రి మాకు పరిచయమైన గౌరవనీయుడు - అతని పేరు బర్చెల్ - నడచి రాసాగెను. “మీ గుఱ్ఱములు మంచివికావు. మిమ్ము విడచి ముందుపోవుట నా కేమాత్రము సమ్మతముకాదు. అందు వలన నేను నడచియే మీతో పాటు వత్తును” అని అతడు మంద హాసముచేయుచు ననెను.

వరద లింకను తగ్గనందున మేము ఒక దారిచూపువానిని ఏర్పాటుచేసికొంటిమి. అతడు మా అందరికంటె ముందు గుఱ్ఱములపై ప్రయాణము చేయసాగెను. నేను, మా మిత్రుడు బర్చెల్ అందరికంటె వెనుకనుంటిమి. ప్రయాణము అలసటగనే యుండెను. కాని నేను నా మిత్రుడు తాత్విక చర్చలలో మునిగి అలసట నేమాత్రము లెక్కచేయకుంటిమి. అతనికి తాత్విక విషయములు బాగుగ తెలియునని నేను అర్థముచేసికొంటిని. కాని ఒక్క విషయముమాత్రము నాకు అపరిమితమగు ఆశ్చర్యమును కలుగజేయసాగెను. అతడు నావద్దనుండి డబ్బు అప్పుగా తీసికొనెను. అసగా నే సతనికి ఋణదాతను. కాని అతడు తానే ఋణదాతవలె, నన్ను పోషించుచున్నవానివలె తన అభిప్రాయములను గట్టిగా సమర్థించుకొనసాగెను. ఒక్క అంగుళమైనను వెనుకకు తగ్గకుండెను. అత డప్పుడప్పుడు ఆయా ప్రాంతమందలి భూములు, భవనములు ఎవ్వరికి చెందినవోకూడ చెప్పసాగెను.

కొంతదూరముననున్న ఒక మనోహర భవనమును చూపుచు అతడిట్లు చెప్పెను: “ఆ విశాలభవనము తార్నహిల్ అను గౌరవనీయునకు చెందినదైయున్నది. అతడొక యువకుడు; మంచి భాగ్యవంతుడు. కాని అతని సిరిసంపదలన్నియు సంపూర్ణ

ముగ నతని పితంబుగ నుండు సర్ విలియం తార్నహీల్ వై
నాధానపడియున్నవి. ఆ మహనీయుడు తన స్వంతమునకు కొద్ది
మొత్తముఖర్చు పెట్టుటతోనే సంతృప్తి చెందుచున్నాడు. మిగిలిన
దానంతయు సోదరుని కుమారుకే ఇచ్చుచున్నాడు. అతడు
ఎక్కువకాలము పట్టణములోనే గడపును.”

నా మిత్రుని మాటలను విని నే నిట్లంటిని : “ఏమేమి !
నాకు యజమానుడు కాబోవుచున్న తార్నహీల్ ప్రసిద్ధిగాంచిన
సర్ విలియం తార్నహీల్ సోదరుని కుమారుడేనా ! ఆ మహా
నీయుడు సుగుణాలరాశియని ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నాడు. ఆయన
బౌద్ధార్య మందఱకు బాగుగ తెలియును. ఆయన సాహాయ్య
మును పొందనివా రెవ్వరును నుండరని అందఱును చెప్పుకొను
చుందురు.”

“అవునవును” అని నా మిత్రుడు చెప్పసాగెను : “చిన్నప్ప
డతడు గొప్ప నైతికుడనిపించు కొనవలయుననియు, గొప్ప
పండితుడనిపించు కోవలయు ననియు ప్రయత్నించినాడు. నైతిక
దళములో జేరి అనతికాలములో ప్రసిద్ధి గాంచెను. పలువుర
పండితుల మెప్పును పొందెను. ముఖ స్తుతి చేయువారు పలువు
రతని చుట్టును జేరినాగిరి. అతనికి వారి నిజస్వరూపము అర్థము
కాలేదు. అతడు వారి గుణగణములలోని ఒక వైపును మాత్రమే
చూడగలుగు చుండెను. అతడు మానవజాతి నంతను ప్రేమింప
సాగెను. మానవులలో మంచి వారితో బాటు దుర్మార్గులు
గూడ నున్నారను నగ్నసత్యము నతడు గ్రహంపలేకపోయెను.
అందుల కతని సంపదయే కారణము.

ఇతరుల బాధలు—అవి నిజమైనవైనను, కల్పితమైన

వైనను—అతని మానస్సును అపరిమితముగా బాధపెట్టుచుండెడివి. వెంటనే అతడు తనకు చేతనైనంతవఱకు సాహాయ్యము చేయు చుండెడివాడు. క్రమక్రమముగా అతని సాహాయ్యమును పొందువారి సంఖ్య వృద్ధిపొందసాగెను. వారి సంఖ్య హెచ్చుచున్న కొలది అతని సంపద తగ్గిపోసాగెను. కాని అతని మంచి స్వభావము మాత్రము తగ్గకుండెను. పైగా అతని సంపద తగ్గుచున్న కొలది మంచి స్వభావము హెచ్చుచుండెను. అతని మాటలు గొప్ప లోకజ్ఞానము కలవారి మాటలవలెనుండెడివి. కాని అతని చేతలు మాత్రమందుకు సంపూర్ణ వ్యతిరేకముగ నుండెడివి. సంపద తగ్గిపోయినను అతని సాహాయ్యమును కోరువారి సంఖ్య మాత్రము ఏ మాత్రము తగ్గలేదు. అతడు వారి కదివఱకువలె సాహాయ్యము చేయలేకపోవుచుండెను. అతడు వారికి ధనము నిచ్చుటకు బదులుగా వాగ్దానములు చేయసాగెను. ఇంక సతడీయ గలిగినవి వాగ్దానములు మాత్రమే. అవి శుష్క వాగ్దానములు. 'లేదు' అని యని ఇతరులకు బాధ కలిగించుట కతడు ఏ మాత్ర విష్టపడకుండెను, ఆమాట యనుటకు కావలసిన మనోబలము అతనికి లేకుండెను. దాని ఫలితముగ అతని చుట్టును సాహాయ్యము నర్థించువారు గుమిగూడుచుండిరి. వారి కాశాభంగము కలిగించుట అతని కేమాత్రము ఇష్టములేదు. కాని వారికి మిగులునది ఆశాభంగము మాత్రమే.

అందువలన సతని చుట్టును జేరినవారు క్రమక్రమముగ వెళ్ళిపోసాగిరి. వారు ప్రశాంతముగ వెడలిపోయెడి వారు కారు. వారతనిని సహస్ర విధముల ద్వేషించి, దూషించి నిష్క్రమించుచుండెడివారు. అప్పుడతనికి క్రమక్రమముగా అసలు విషయ

ములు అర్థము కాసాగెను. ఇక నతడు జాగ్రత్త పడవలెనను.
 పోయిన ధనము నంతను తిరిగి సంపాదించుకొనుట కతడొక
 చక్కని ప్రణాళికను వేసికొనెను. ఆ ప్రణాళిక నమలులో
 పెట్టుట కతడు పాదచారియై యూరపు ఖండములో సంచారము
 చేసెను. అతడు ఎప్పటివలె భాగ్యవంతుడయ్యెను. అతని
 కిప్పుడు సరిగా ముప్పది సంవత్సరములైనను నిండలేదు. అతడు
 ఇంకను దానధర్మములు చేయుచున్నాడు. కాని యిదివఱకు
 వలెగాక మితముగను, మంచి చెడ్డలను గమనించియు చేయు
 చున్నాడు. ఒకసారి దెబ్బ తిన్నవాడు మరల పూర్వమువలె ప్రవ
 ర్తింపడు గదా!”

నేను అతడు చెప్పుచున్న విషయమును వినుటలో పూర్తిగా
 నిమగ్నుడనై యుంటిని. నేను ముందుపోవుచున్న నాకుటుంబము
 వారి వంకకు చూచుటయేలేదు. అంతలో నా కుటుంబము
 వారు అపరిమితమగు భయముతో పెట్టిన కేకలు విగబడెను. నేను
 అప్పుడు వారివంకకు చూచితిని. హృదయ విదారకమగు
 దృశ్యము నాకంట బడెను. గుఱ్ఱముపై ప్రయాణము చేయు
 చున్న నారెండవ కొమార్త సోఫియా గుఱ్ఱముపై లేదు. ఆమె
 వడిగా ప్రవహించుచున్న ప్రవాహముమధ్య పడిపోయెను. ప్రవా
 హముతో బాటు కొట్టుకొనిపోకుండు నుండుటకామె శతవిధముల
 ప్రయత్నించు చుండెను. ఆమె ప్రవాహములో రెండుసార్లు
 మునిగి తేలెను. ఆమెను రక్షింపవలెనను భావముకలిగెను కాని
 నాకు కాళ్ళాడకుండెను. నేను ఏమియు చేయలేని పరిస్థితిలో
 నుంటిని, ఆలోచనను ఆచరణ గోపెట్టుట నా కణమూత్రమైనను

సాధ్యము కాకుండెను. అటువంటి పరిస్థితిలో నాకొమార్తె నీట మునిగి మరణించి యుండెడిదే.

కాని అదృష్టవశమున నామిత్రుడు వెంటనే పరుగెత్తుకొనిపోయి కడుదైర్య సహసముతో ప్రవాహములోనికి దుమికెను. అతడంతో కష్టముమీద నీటమునుగనున్న నాకొమార్తెను పైకెత్తి పట్టుకొని సురక్షితముగ ఆవలిగట్టుకు తీసికొనిపోయెను. తరువాత మిగిలిన వారందఱము ప్రవాహమువడిగా లేనిచోటుకు పోయి, దాటి, ఆవలిగట్టుకు చేరుకొంటిమి. అచ్చట మేము, నాకొమార్తెతోఁబాటు, నామిత్రుడుకు అపరిమితమగు కృతజ్ఞతను తెలిపితిమి.

నాకొమార్తె కృతజ్ఞతను ఇచ్చట వర్ణింప బూనుట కంటే, ఊహించుటయే సులభము. ఆమె యతనికి తన కృతజ్ఞతను మాటలతోకంటే చూపుతో నెక్కువగా తెలియజేసెను; ఇంకను అతని సాహాయ్యమును స్వీకరించుట కిచ్చగించు చున్న దానివలె అతనిచేతిపై ఆనుకొనసాగెను. “అయ్యా! మీరు నాకొమార్తెకు అపారమగు సాహాయ్యము చేసినారు. నాకొమార్తెకు ప్రాణదానముచేసినారు. ఇంకను మేము మీకెంతయు కృతజ్ఞులము. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మిమ్ము మాయంటివద్ద గౌరవించి సంతోషించు సకలకాళము లభించునని మేమందఱము ఆశించు చున్నాము” అని నాభార్య యనెను.

మఱికొంతమారము పోయినతరువాత మేమందఱము ఒకప్పుట కూళ్ళయింటివద్ద నాగితిమి. కొంచెముసేపు సేదతీర్చుకొన్న తరువాత అందఱముకలసి భోజనము చేసితిమి. అక్కడ సుండి మామిత్రుడు మఱియొక వంకకు పోవలసి యుండెను.

అందువలన నతడు మాఅందఱివద్ద సెలవుతీసుకొని తన దారిని పోయెను. అటుపిమ్మట మేమందఱము మాదారిని పోసాగితిమి. త్రోవలో నాభార్య నాతోఁగట్లిన సాగెను: “మీ మిత్రుడు నాకు బాగుగ నచ్చినాడు. నా కతడనిన ఎంతయు నిష్ఠముగానున్నది. అతడు సర్వంశమున జరించి మంచి సంపదకలిగియున్న వాడైనచో మనతో సంబంధము చేసికొనుటకెట్టి యభ్యంతరమును నుండరాదు. అతడు మన కుటుంబములో నొకడు కావచ్చును. నాకొమార్తె కింతకంటె మంచిభర్త మఱియొకడు దొరకడని నేను నిశ్చయముగ చెప్పగలను. ఆమె మాటలనోరణి ఇంకను నట్లే యుండెను. నే నా మాటలను వినుచు మందహాసముచేయు సాగితిని. ఆమె మాటలు నాకంతగా అనిష్టమును కలిగింపలేదు. అవి నిరపాయకరమైనవి. మాకుటుంబము వారికవి ఎక్కువ సంతోషమును కలుగజేయ గలిగినచో నాకుగూడ సంతోషము కలిగినట్లే.

4

ఎట్లకేలకు మేము మా గమ్యస్థానము చేరుకొంటిమి. ఆ ప్రాంతమున నివసించుచున్న వారందఱును వ్యవసాయదారులే. వారు తమతమ భూములను దున్నుకొనుచు జీవించుచుండిరి. వారు బీదరికమన నేమో ఎరుగరు; అట్లే సంపదలన నేమోకూడ నెరుగరు. వారికి కాలసిన సౌఖ్యములన్నియు ఆ ప్రాంతము లోనే గలవు. వారి కోరికలసంఖ్య గూడ స్వల్పమే. అందువలన అచసరమగు కోరికలను తీర్చుకొనుటకు చిన్న పట్టణములకు

గాని, పెద్దపట్టణమునకుగాని వెళ్ళవలసిన అవసరమేమియు
యుండెడిది కాదు. వారు నిరాడంబర జీవనులు; సహజముగ
పొదుపరులు. అందుచలన నిగ్రహమొక సుగుణమును సంగతి
వారికి తెలియనే తెలియదు. పనిదినములలో వారు అపరిమిత
మగు సంతోషముతో కష్టపడి పనిచేయుచుండెడివారు. పండుగు
దినములలో పని ఏమియు చేసెడివారుకాదు; కులాసాగా
కాలము గడుపుచుండెడివారు. క్రిస్మస్ వేడుకలలోను, తదితర
వేడుకలలోను వారు మునిగి తేలుచుండెడివారు.

మేమచ్చటకు వచ్చుచున్న విషయము వారికందరకు
చాల ముందుగనే తెలిసెను. అందుచలన నన్ను, నాకుటుంబము
వారిని ఆహ్వానించుటకై వారందరును ముందు కెదురుచచ్చిరి.
ఆ సందర్భమున వారు తమకున్న మస్తులలోకెల్ల శ్రేష్ఠత
వానిని ధరించిరి; మంచి వాద్యములతో వారు మాకు స్వాగత
మొసగి గ్రామంలోనికి తీసుకొనిపోయిరి. వారు మాకొరకొక
విందునుగూడ ఏర్పాటుచేసియుండిరి మేము మితితేని సంతోష
ముతో ఆ విందులో కూర్చుంటిమి. ఆ సందర్భమున జరిగిన సంభా
షణ్ణో గ్రామస్థులు గొప్ప తెలివితేటలను ప్రదర్శింప లేదన్నమాట
నిజమే. కాని ఆలోటు నవ్వలాటతో తీటిపోయెను.

విందుముగిసిన తరువాత మేము మా కొఱకు నిర్ణయింప
బడిన గృహములో ప్రవేశించితిమి. అయ్యది ఒక చిన్న
గృహము. అది ఏటవాలుగనున్న యొక కొండ దిగువభాగమున
నుండెను. ఇంటికి వెనుకభాగమున చక్కని పొదలుండెను.
ముందుభాగమున గలగలమని ధ్వనిచేయుచున్న ప్రవాహ
మొకటియుండెను. ఒకవంక చక్కని పచ్చిక మైదానముంబను,

మఱియొకప్రక్క పచ్చని పొలములుండెను. నేను వ్యవసాయము చేసికొనుటకు ఇరువది ఎకరముల సారవంతమైన భూమియుండెను. దానిని నేను నా ముందు పనిచేసినవానికి నూలుపొనుల ధనము నొసగి తీసికొంటిని.

మా యింటిచుట్టును ఖాళీస్థలముండెను. ఆ ఖాళీస్థలము చుట్టును చక్కని చెట్లుండెను. ఆ దృశ్యము చూచుట కెంతయు అందముగ నుండెను. ఆ ప్రదేశమంతయు చాల పరిశుభ్రముగ నుండెను. మా యింటి వైభాగము గడ్డితో కప్పబడియుండెను. అది చూచుట కెంతయు సొగసుగనుండెను. లోపలి గోడలు చక్కగా వెల్లవేయబడియుండెను. నా కొమార్తె లా గోడలను తమకు సచ్చిస పటములతో కన్నులపండుగుగ నలంకరించిరి. ఆ పటముల మూలమున గోడలకు అపూర్వముగ అందమువచ్చెను. మే మొక గదిని వంటగదిగాను, చావడిగాను ఏర్పాటు చేసికొంటిమి. అందువలన సది వెచ్చగానుండుటకు వీలుకలిగెను. అదిగాక మఱి మూడుగదులుండెను. ఒకగదిని నాకు, నా భార్యకు ప్రత్యేకించుకొంటిమి. రెండవగదిని నా యిరువురు కొమార్తెలకు ఇచ్చితిమి. మూడవగదినిమిగిలిన పిల్లలకిచ్చితిమి.

ఆ గృహము మా స్వతంత్ర రాజ్యము. దానికి సంబంధించిన చట్టములను నేను నిర్ణయించితిని. సూర్యోదయ మగు నప్పటికి మేమందరము ఉమ్మడి గదిలో సమావేశ మగుదుము, నౌకరు అంతకు ముందే ఆగదిలో కుంపటివెలిగించి యుండును. మొట్టమొదలు కలసికోగానే మే మందఱము ఒకరి నొకరము మర్యాదపూర్వకముగ పలుకరించు కొందుము. తరువాత సకల లోకరక్షకుడగు భగవానునకు నమస్కరింతుము. ఆ పని పూర్తి

యైస పినప నేను, నా కుమారుడు బయటకుపోయి పనులు చూచుకొందుము. నా భార్య, కొమార్తలు ఉదయకాలపు భోజనమును తయారు చేయుటలో నిమగ్నులై యుండును. అందుకు సుమారొక అరగంట కాలము సరిపోవును. మధ్యాహ్నపు భోజనమును తయారు చేయుటకు సుమారొక గంట కాలము సరిపోవును.

మేము సూర్యునితోబాటు లేచెడివారము. కనుక సూర్యుడ స్తమించిన తరువాత బయట ఏ పనులు చేసెడివారము కాము. బయట నున్నవారము ఇంటికి తిరిగివచ్చెడి వారము. మమ్మ ఇంటిలోనారు సాదరముగ ఆహ్వానించెడివారు. మేము పెచ్చగా నుండుటకై కుంపటి మున్నగుసవి అన్నియు సిద్ధముగా నుండేవి. ఆ సందర్భమున మా యింటి అతిథులుకూడ నుండెడి వారు. ఒక్కొక్కప్పుడు మా పొరుగుసనే యున్న వ్యవసాయ దారుడు ప్లామ్బరో వచ్చెడివాడు; అతడు మాటలన్నా చెవికోసి కొనుచుండును. తఱచుగా గ్రుడ్డి పాటకుడొకడు వచ్చెడివాడు, వాడు మా యింటగల మంచిసారాయమును సేవించు చుండెడివాడు. ఆ సారాయమును తయారుచేయుటలో మాకుగల పేరు ప్రఖ్యాతిను మేము పోగొట్టుకొని యుండ లేదు. పరుండ బోవుటకుముందు మేమండజము దేవుని ప్రార్థించెడి వారము.

ఇక ఆదివారమునాటి సంగతిని ప్రత్యేకముగ చెప్పవలసి యున్నది. డాంబికము పనికిరాదని నేనెంతగా బోధించినను అది మాయింబనేదో యొకవిధముగా ప్రత్యక్షమగుచునే యుండెడిది. గర్వము పనికి రాదను విషయమునుగూర్చి నేనిచ్చిన యుప

న్యాసములు నా కొమా ర్తలపై పూర్తిగ పనిచేసినదని నేను అనుకొనుచుండెడివాడను. కానివాడు రహస్యముగ డాంబికను వస్తువులను ప్రేమించుచునే యుండిరని తెలిసికొంటిని. వారింకను లేసులు, రిబ్బన్లు మొదలగు వస్తువులను ప్రేమించుచునే యుండిరి. నా భార్య విషయము కూడ అదేవిధముగా నుండెను.

ముఖ్యముగా మొదటి ఆదివారమునాటి వారి ప్రవర్తన నాకు అవమానమును కలుగజేసెను. “తేపటి యుదయమున మీరు పెందలకడనేలేచి దుస్తులు వేసికొని చర్చికి పోవుటకు సిద్ధముగా నుండవలయును” అని శనివారమునాటి రాత్రి నేను నా కొమా ర్తలకు చెప్పియుంటిని. గ్రామస్తులందఱికికంటె ముందుగనే చర్చికి పోవుట యనిన నాకెంతయుఁష్టము. ఆ యుద్దేశ్యముతోనే నేను వారికావిధముగ చెప్పితిని సరిగా అనుకొన్న వేళకు అండఱును సిద్ధముగ నుండిరి. కాని అప్పటికి వారి వేషమును ఏమని వర్ణించి చెప్పదను? నా భార్య, కొమా ర్తలు పూర్వమువలె వైభవముగ అలంకరించు కొనియుండిరి. జుట్టు, మొగము, దుస్తులు మున్నగునవి అన్నియు డాబుసరిగ నుండెను. వారిడాంబికమును చూచి నేను నవ్వుకుండ నుండ లేకపోతిని. ముఖ్యముగా నా భార్య డాంబికము నాకు అపరిమితమగు ఆశ్చర్యమును కలుగజేసెను. ఏమియును ఆమెయొసను కొంచెము విచక్షణ జ్ఞానము నుపయోగించునని నేను తలచి యుంటిని; ఆ విషయమున నాకు ఆశాభంగము కలిగెను. మఱి యింక నేనప్పుడు చేయవలసినది ఏమియున్నది? నేను సమయ స్ఫూర్తితో నా కొమరుడు మోజెస్ తో నిట్లుంటిని : “అబ్బాయి ! నీవు వెంటనేపోయి మన గుఱ్ఱపు బంగారిన

తీసికొని రమ్మ.” ఆ మాటలను విని నా కొమార్తె లిరువురూను ఆశ్చర్య మగ్నమౌను. కాని నేనిదివఱకు కంటె నెక్కువ గంభీరముగ మఱియొకసారి అంటిని.

అంతట నా భార్య ఇట్లనెను : “మిఠాయిధముగ హాస్యమును కనుచున్నారనుటలో సందేహమేమియులేదు. నేము చర్చికి సులభముగా నడచి పోగలము. గుఱ్ఱపు బండ్లపై పోవలసిన పని ఏమియులేదు.”

కాని నేనెట్లంటిని : “నేను హాస్యమునకు మాట్లాడుట లేదు. నడచిపోగల మనుటలో నీవు పొరపడుచున్నావు. మన కిప్పుడు తప్పక గుఱ్ఱపు బండి కావలయును. ఏలయన మీరీ వేషములతో నడచి పోయినచో గ్రామములోని పిల్లలందఱును మీ వెంటపడి ఎగతాళి చేయుచు కేకలు పెట్టుదురు. ఆ అవమానము ను తప్పించుకొనవలయు నన్నచో గుఱ్ఱపు బండిలో పోవుటయే శరణ్యము. నేను జరుగవలసిన విషయమునే చెప్పినాను.”

“మీ పిల్లలు ఎప్పుడును పరిశుభముగను, అందముగను నుండవలయునని మీరు కోరుకొనుచుందురని నేను ఎప్పుడును అనుకొను చుండెడి దానను. నేనటు లనుకొనుటలో పొరపడి నానని తోచుచున్నది” అని నా భార్య అనెను.

“నీవు పొరపడలేదు. నీ అభిప్రాయము సరియైనదే. నా పిల్ల లెప్పుడును పరిశుభముగ నుండవలెననియే నేను కోరుకొనుచున్నాను. మీరందఱును మీ యిచ్చనంచినంత పరిశుభముగా నుండవచ్చును. అందుకు నేను మిమ్మెంతయు ప్రేమించును. కాని యిది యంతయు పరిశుభతకాదు; నిష్ప్రయోజన

మైన వేషధారణ. మీ యీ జట్టు, కట్టు మున్నగువానిని చూచి ఇచ్చటి స్త్రీ లందఱును మిమ్ము తీవ్రముగ ద్వేషింప మొదలిడుదురు" అని నేనంటిని. ఆ విషయమును గూర్చి నే నింకను నా కొమార్తలకు వివరించి చెప్పితిని.

నా ఆక్షేపణము సత్ఫలితమునే కలుగజేసెను. నాభార్య, కొమార్తలు వెంటనే ఆ ప్రదేశమునుండి వెళ్ళిపోయిరి. అనతి కాలములో వారు నా వద్దకు తిరిగి వచ్చిరి. అప్పుడు వారు మామూలు దుస్తులను ధరించి, సామాన్య వనితలవలె నుండిరి. అది నాకెంతయు సంతోషమును కలుగజేసెను. తరువాత మేము చర్చికిపోతిమి. మఱునాడు నా కొమార్తలు డాబుసరిగానున్న తమ గౌనులను కత్తిరించి బీకవాండ్రకు పనికి వచ్చునట్లు తయారుచేసి పంచిపెట్టిరి. ఆ పనికూడ నా కెంతయు సంతృప్తిని కలుగజేసెను.

5

నాకు ముందు పనిచేసిన మతోద్యోగి మా యింటికి కొలది దూరములో కూర్చుండుటకు వీలుగా నుండు పీఠమునొక దానిని ఏర్పాటుచేసియుండెను. ఆపీఠముపైకి చక్కని వృక్షముల నీడవచ్చుచుండెను. వాతావరణము అనుకూలముగా నున్నప్పుడు, పనియంతయు పూర్తిచేసికొన్న తరువాత, సాయంకాల సమయములందు మే మందఱు మచ్చట కలసి కూర్చుండెడి వారము. ఆ ప్రశాంత సమయములందు మేమచ్చటి ప్రకృతి దృశ్యములనుచూచి ఆనందించెడి వారము. అచ్చట కూర్చుండి

మేము తేనీటిని సేవించు చుండెడి వారము. ఇటీవల మేము తేనీటిని అరుదుగా సేవించుచున్నాము. అందువలన తేనీటిని సేవించుట చాల సంతోషకరమైన విషయముగా నుండెను. దానికి కావలసిన ఏర్పాట్లన్నిటిని మేము ఎంతో ఉత్సాహముతో చేయుచుండెడి వారము. వీరమువద్ద కూర్చున్నపుడు మాపిల్లలు ఆటలు, పాటలు మున్నగు కార్యక్రమములలో పాల్గొనెడివారు. నేను, నాభార్య కలసి చక్కని పుష్పములతో నిండియున్న తావులకు పోయెడి వారము. మాపిల్లలనుగూర్చి ఎంతో ఆనందముతో మాట్లాడుకొను చుండెడివారము. పూలమీదనుండి వచ్చెడిగాలి మాకు చక్కని ఆరోగ్యము నొసగెడిది.

జీవితములో మనము ఎన్నో ప్రత్యేక పరిస్థితులను ఎదుర్కొనుచుండుము. ప్రతి పరిస్థితియు మనకు ఆనందము చేకూర్చుచుండును. దానిని మనము అర్థముచేసికొని జీవితము ననుభవించుటలోనే సాగసంతయు నున్నది. మే మావిధముగానే సౌఖ్యముల ననుభవించెడివారము. ప్రతిదినము ఉదయమున నిదురనుండి లేచగనే మేము మామూలు పనులు చేసికొనలసినవచ్చెడిది; కాని సాయంకాలమైనతరువాత మేము సంపూర్ణముగ సవ్యచ్చ ననుభవించెడి వారము.

ఆకురాలుకాలము ప్రారంభమయ్యెను. ఒకనాడు మా కుటుంబము వారమందఱము మామూలుగా మేముపోవుచుండెడి వీరమువద్దకుపోయి కూర్చుంటిమి. అంతట నాకొమార్తె లిరువురును ఎప్పుడో అలవాటు ప్రకారము పాటలుపాడుట ప్రారంభించిరి. మిగిలిన వారము ఆపాటలువిని ఆనందింపసాగితిమి.

అంతలో సచ్చటకు జింకయొకటి వచ్చెను. అది మాకు

సుమారు ఇరువది అంగల దూరములో పోవుచుండెను. అది బాగుగ ఒగర్చుచుండెను. దానిని బట్టి వేటగాండ్రు కొందఱు దానిని తఱుముకొని వచ్చుచున్నారని మేము అరముచేసి కొంటిమి. దాని దుర్గతినిగూర్చి ఆలోచించుటకు మాకు ఎంత కాలము లేకుండెను. ఏలయన అనతికాలములో ఇంక పరుగెత్తుకొని వచ్చినదారినే కొన్ని వేటకుక్కలుకూడ పరుగెత్తుకొని వచ్చుచున్న దృశ్యమును చూచితిమి. ఇంకను వెనుక కొందఱు గుట్టపురౌతులు వచ్చుచుండిరి. వెంటనే మేమందఱము ఇంటికి తిరిగిపోవుట శ్రేయస్కరమని నేను తలచితిని. కాని నాభార్య కొమార్తెలు ఆప్రదేశమును వీడిపోవుట కేమాత్రము ఇచ్చగింపకుండిరి. అందుకు వారిమనస్సులోని అభిప్రాయమేమో నాకే మాత్రము తెలియకుండెను. కొందఱువేటగాండ్రు మాముందు నుండియే కడువేగముగా పోయిరి. తరువాత నలుగు రైదుగురు మనుజులుగూడ కడువేగముగ వెళ్ళిరి.

ఎట్టకేలకు ఒకగౌరవనీయుడు వచ్చెను. అతని ఆకారము వేషము ముందువోయిన వారికంటె భిన్నముగ నుండెను. అతడు కొంచెముసేపు మమ్ముచూచెను. అతడు మిగిలినవారితోబాటు పోకుండ ఆగిపోయెను. తన గుట్టయు నొకనొకరుకిచ్చెను. పిమ్మట నతడు ఎంతో గొప్పవానివలె అడుగులు వేసికొనుచు మమ్ము సమీపించెను. అతని ముఖములో, “మీరందఱు నాకంటె చాల తక్కువవారు” అను అభిప్రాయము స్పష్టముగా గోచరించుచుండెను.

అతడు తా నెవ్వరో మాకు చెప్పలేదు. మే మతనిని తప్పక గౌరవభావముతో ఆదరింతుమని అతడు నమ్ముచుండెను.

కాబోలు ! అందువలననే అతడు తానెవ్వరో చెప్పకుండగనే నా కొమార్తెలకు సమస్కరింపబోయెను. కాని యితరుల ముఖము లోని అహంకారమును గుర్తించుట నా కొమార్తెలకు బాగుగ కాలియును. ఆ విషయమును వారు తమ ముఖములలో ప్రస్ఫుటము చేసిరి. అందువలన నతడు ఇట్లనియెను : “నన్నందఱును తార్నహిల్ అని పిలుచుచుందురు. ఈ ప్రాంతపు భూము లన్నియు నావే. నే నిచ్చట సర్వాధికారిని.” పిమ్మట నతడు మరల నా కొమార్తెలకు సమస్కరింపబోయెను. ఈసారి వారతని తిరస్కారభావముతో చూడలేదు. అతడు ధరించిన విలువైన దుస్తులు, అత డా ప్రాంతమునకంతకు స్వంతదానడచ్చ వార్త వారిని సంపూర్ణముగా వశముచేసికొనెను. వా రతనిని సావరముగ నాహ్వానించిరి. అనతికాలములోనే మేమందఱము కూర్చుండి మాట్లాడుకొనిపోతిమి.

తార్నహిల్ మావద్దనున్న సంగీత సాధనములను చూచెను. అంతట నతడు నా కొమార్తెలతో నిట్లనెను : “మీ కొక పాటపాడి నన్ను సంతోషపెట్టవలయునని కోరు చున్నాను.” నా కొమార్తె లావిధముగచేయుట నా కేమాత్ర మిష్టములేదు. తార్నహిల్ పెద్ద భూస్వామి; మేము సామాన్యులము. అంత గొప్పవానితో నా కొమార్తె లా విధముగ పరిచయముచేసికొనుటను నేను ఏమాత్రము హర్షింపలేకుంటిని. అందువలన నేను నా కొమార్తెలవంక చూచి, “మీ రతని కోరికను మన్నింపవలదు” అను సర్థమువచ్చునట్లు సంజ్ఞ చేసితిని. కాని నా భార్య వారివంకకుచూచి, “మీ రతని కోరికను పెంటనే మన్నింపుడు” అను సర్థమువచ్చునట్లు సంజ్ఞ చేసెను. నా

కొమార్తలకు తమ తల్లి అభిప్రాయమే నచ్చెను. అందువలన వారు ఎంతో సంతోషముతో డ్రైడన్ రచించిన చక్కని పాట నొకదానిని కడు మనోహరముగ పాడిరి. ఆ పాట నెన్నుకొన్నందుకు, దానిని చెప్పుకు విందుగ పాఠించుకు తార్నహీల్ నా కొమార్తలను పరిపరివిధముల ప్రశంసించెను.

పిమ్మట తార్నహీల్ ఒక సంగీత సాధనమును తీసికొని మీటసాగెను. అత డా పనిని ఉపేక్షాభావముతో కడు సామాన్యముగ చేసెను. అయినను నా పెద్దకొమార్తె అతనిని వక్షిత్ సహా ప్రశంసించెను. “మా గురువుగారికంటెగూడ బాగుగ వాయిచినారు” అనికూడ నామె అనెను. తార్నహీల్ ఆ మాటలనువిని వినయ ముట్టిపడునట్లు తలవంచెను. నా పెద్ద కొమార్తె అందుకు మర్యాదపూర్వకముగ ప్రత్తు తర మిచ్చెను. ఒకరి నొకరు కడురమ్యముగ ప్రశంసించుకొనిరి. నా భార్య కది యెంతయు సంతోష కారణముగ నుండెను. “మీరు మాకు యజమానులు. మీ రొకసారి మా యింటికి విచ్చేసి పావనము చేయవలయును. ప్రసిద్ధిచెందిన మాయింటి సారాయమును రుచిచూడవలయును” అని నా భార్య తార్నహీల్ ను ఆహ్వానించెను.

ఇన్ని మాట లెందులకు ? నా కుటుంబములోని వారందఱును తార్నహీల్ ను సంతోషపెట్టవలయునని ప్రయత్నించుచున్నట్లేయుండెను. తాము ఆధునికములనుకొన్న విషయములనుగూర్చి నా కొమార్తలు మాట్లాడిరి. మఱి నా కొమారుడు మోజెస్ మాత్రము ప్రాచీనులకు సంబంధించినవిషయము

అనుగూర్చి ఒకటిరెండు ప్రశ్నలు వేసెను. అప్పు డందఱును
 సవ్వరి. ఆ సవ్వ మోజెసకు ఎనలేని సంతృప్తినిచేకూర్చెను.
 నా చిన్న పిల్లలుకూడ ఊకుండలేదు. వారు తార్నహిల్ కు
 దగ్గరగా పోయిరి. వారి దూరముగా తోలగుపట్లు చేయుటకు
 నేను విశ్వప్రయత్నము చేసితిని, కానీ లాభమేమియు లేక
 పోయెను. వారు తమ మురికి చేతులతో తార్నహిల్ దుస్తులను
 పట్టుకొని చూడసాగిరి. మఱియు అతని జేబులలో నేమియున్నవో
 చూచుటకుకూడ ప్రయత్నింపసాగిరి. ఇంక కొంచెము సేపటికి
 చీకటి పడుననగా సతడు మానద్ద సెలవు తీసికొనెను. అంతకు
 ముందతడు నాతో నిట్లనియెను. “మిమ్ము మఱి యొకసారి
 దర్శించుటకు మీరు నాకు అనుమతి యొసగవలయును”. మఱి
 యతడు మాకు యజమానుడు. అందువలన నేనతని కోరికకు
 అంగీకారమును దెలిపితిని. అంతట సతడా ప్రదేశమును వీడి
 పోయెను.

తార్నహిల్ వెళ్ళిపోయిన తరువాత నాభార్య మా అంద
 టితో ఒక సమావేశము నేర్పాటుచేసెను. ఆనాడు జరిగిన
 విషయములను గూర్చి మేము చర్చింపబూనితిమి. ఆ సందర్భ
 మున నా భార్య యిట్లనెను. “నేడు చాల సుదినము. మనము
 నిజముగా అదృష్టవంతులము. అందువలననే నేడు మనకు
 తార్నహిల్ తో పరిచయ భాగ్యము లభించినది. మనకు
 పూర్వపు గొప్ప దినములు తిరిగి రానున్నవని నేను గట్టిగా
 నమ్ముచున్నాను ఇందుకు సందేహ మేమియులేదు. నా కొమా
 ర్తలుకూడ గొప్పవారినే వివాహమాడుదురు. రింకిల్ కొమార్త
 లిరువురూను గొప్పవారిని వివాహ మాడుటకును, నా కొమార్త

లిరువురును గొప్ప వారిని వివాహమాడకుండుటకును కారణ మేమియు కనబడుటలేదు.”

నాభార్య నన్నే విమర్శించుచున్నదను విషయము నాకు బాగుగ తెలియును. అందుచలన నేనిట్లంటిని : “అవును, నాకు గూడ కారణమేమియు కనబడుటలేదు. సిమ్మి-న్నకు లాటరీలో పదివేల పౌనుల బహుమానము. వచ్చుటకును, మనము వెళ్ళి మొగము వేసికొని కూర్చుండవలసి వచ్చుటకునుగూడ కారణము కనబడుటలేదు.”

“మీరెప్పుడును ఇదే విధముగ మాట్లాడుచుందురు. ఇందుకు నా తీవ్రమగు అసమ్మతిని తెలియజేయుచున్నాను. నేను నా కొమార్తలు మంచి ఉత్సాహముగ నున్నప్పుడు మీరు మా యుత్సాహము నణచి వేయుచుందురు. ఇది ఏ మాత్రమును వాంఛనీయమైన విషయము కాదు” అని ఆమె నన్ను ప్రతిఘటించెను. పిమ్మట నామె మా రెండవ కూతురు సోఫియాతో నిట్లనెను : “అమ్మాయి, సోఫీ! నే డిచ్చటకు వచ్చిన గౌరవనీయుని గూర్చి నీ అభిప్రాయమేమి? అతడు మంచి స్వభావము కలవానివలె కనబడుట లేదా?”

అప్పుడు సోఫియా ఇట్లు సమాధానమిచ్చెను: “అమ్మా! అతనివద్ద కావలసినంత మంచి స్వభావమున్నది. అతడు ప్రతి విషయమును గూర్చి ఎంతో సేపు మాట్లాడును. అతనికి తెలియని విషయ మనునది యున్నట్లులేదు. విషయము అబ్బిమైన కొలది అతడింకను ఎక్కువగా మాట్లాడగలడు.”

“అవునవును. పురుషున కుండవలసిన లక్షణము లన్నియు నతనివద్ద నున్నవి” అని మా పెద్దకూతురు ఒలీవియా చెప్పు

సాగెను; కాని నాకు సంబంధించినంతవఱకు, అతడన్న నాకు ఏమంత ఇష్టముగా లేదు అతని అధిక ప్రసంగమును నేను భరింప లేను అతనివాద్య నైపుణ్యము భరింపలేనంత అసహ్యముగా నున్నది.”

నేను నా యిరువురు కొమార్తల మాటలను వింటిని. నేను వారి మాటలను సరిగా అర్థము చేసికొంటిని. సోఫియా తార్నోహిల్ ను రహస్యముగా ద్వేషించుచున్నదనియు, అసహ్యించుకొనుచున్నదనియు, ఒలీవియా అతనిని రహస్యముగా ప్రశంసించుచున్నదనియు, ప్రేమించుచున్నదనియు నేను తెలిసికొన గలిగితిని. నేను ప్రకాశముగ వారితో నిట్లంటిని. “అమ్మాయిలు! అతనిని గూర్చి మీ అభిప్రాయమేమైన కానిండు. నా మనస్సులోని అభిప్రాయమును చెప్పుచున్నాను వినుడు. అతడొక నాకు సదభిప్రాయ మేర్పడుటలేదు. ఎవ్వరైనను సరే, తమతో సమానమైన అంతస్తు కలవారితోనే స్నేహము చేయ వలయునుగాని, ఎక్కువ అంతస్తు కలవారితో స్నేహము చేయరాదు. ఎక్కువ అంతస్తు కలవారితో, తక్కువ అంతస్తుకల వారు స్నేహము చేసినచో అది తక్కువ అంతస్తు కలవారికే సప్రదాయకముగ పరిణమించును. అతడు మనతో చాల కలుపు గోలుగ ప్రవర్తించిన మాటనిజమే. కాని అతనిలో తాను పై అంతస్తుకు చెందిన వాడనన్న భావము ప్రస్ఫుటముగ గోచరించుచునే యున్నది. మనము మన అంతస్తుకు తగిన వారితోనే స్నేహము చేయుదము. నా కొమార్తల గుణము మంచిదను విషయము నాకు బాగుగ తెలియును. కాని అతని గుణములో నాకు కొన్ని లోట్లు కనబడుచున్నవి.”

నేను నా సలహా నింకను కొనసాగించి యుండెడివాడనే. కాని అంతలో నచ్చటకు భూస్వామి తార్నహిల్ పంపిన నౌక రొకడు వచ్చెను. అతడు మాకు తార్నహిల్ పంపిన జింక మాంసము నిచ్చెను. “మా దొరగారు మీకు తమ అభివందన ములను తెలియజేయ మన్నారు. కొన్ని దినముల తరువాత మీతో కలసి భోజనము చేయుటకు వత్తురట,” అని యా నౌకకు చెప్పి, ఆ ప్రదేశమును వీడిపోయెను.

తార్నహిల్ సరిగా సమయమునకు పంపిన బహు మాంసము (జింక మాంసము) అతని తరపున చాల గట్టిగా పని చేసెను. అతనికి వ్యతిరేకముగా నేనేమి చెప్పినను ఉపయోగ ముండనను విషయమును గ్రహించితిని. అందువలన నేనింక నేమియు మాట్లాడలేదు. రానున్న అపాయమును సూచన ప్రాయముగ చెప్పినందుకు సంతృప్తి చెందితిని. నా కుటుంబము వారు తమ విచక్షణా జ్ఞానము నుపయోగించి ఆయుషాయము నుండి తప్పించుకొను బాధ్యతను వారికే వదలి వైచితిని.

6

భూస్వామి తార్నహిల్ పంపిన జింక మాంసముతో కొంత భాగమును రాత్రి భోజనమున కుపయోగింపవలయు నని శిశ్చయించుకొంటిమి. వెంటనే నా కొమార్తె లిరువురును ఆ పని కుపక్రమించిరి. అంతట నేనిట్లంటిని: “నేని రాత్రి మనతో కలసి భోజనము చేయుటకు ఇరుగు పొరుగువారు కాని, క్రొత్తవారు కాని ఎవ్వరును లేరు. ఇందుకు నేనెంతయు

విచారించుచున్నాను. అతిథులున్నచో నేటి మన విందుకు అలంకార మేర్పడును."

అంతట నా భార్య ఇట్లనెను : "దేవుడు మనలను కను గించినాడు. మన మంచి మిత్రుడు బర్చెల్ సమయమునకు వచ్చినాడు. మన సోఘియాను రక్షించిన మహనీయుడతడే కదా! మిమ్ము వాదములో నోడించినవాడు కూడ అతడే కదా!"

"వాదములో నన్ను ఓడించుటయా! ప్రియా! నీవా విషయమున పొరపడుచున్నావని చెప్పకతప్పదు. నన్ను ఓడించు వారెవ్వరును లేరని నేను గట్టిగా విశ్వసించుచున్నాను. భోజన పదార్థములను తయారుచేయుటలో నీకుగల శక్తిసామర్థ్యముల నంగీకరింతును. దయయుంచి మిగిలిన విషయముల జోలికిరావలదని కోరుచున్నాను" అని నేను నాభార్యకు సమాధానము చెప్పసాగితిని. అంతలో బర్చెల్ లోనికి నచ్చెను. మా కుటుంబము వారందరును అతనిని సాదరముగ నాహ్వానించి, హృదయపూర్వకముగ కరచాలనము చేసిరి. నాచిన్న కుమారుడు డిక్ అతనిని ఒక కుర్చీవద్దకు తీసికొనిపోయెను.

బర్చెల్ స్నేహము నాకు రెండువిధముల సంతోష కారణముగ నుండెను. బర్చెల్ నా స్నేహమును వాఙ్మించుచున్నాడను విషయము నాకు బాగుగ తెలియును. మరియు నతడు నాతో సంపూర్ణ స్నేహభావముతో ప్రవర్తించుచున్నాడను విషయము కూడ తెలియును. అత డప్పుడప్పుడు చాల బాగుగ మాట్లాడుచుండును. ముఖ్యముగ అతనికి చిన్నపిల్లలైన నెంతయు నిష్టము; వారికిగూడ నతడనిన నెంతయుష్టము. "నిరపాయమైన చిన్న మనుజులు" అని అతడు చిన్నపిల్లలను

పిలుచుచుండెడివాడు; వారి కితడు జానపద గీతములను పాడి వినిపించుచుండెడివాడు. చక్కని కథలను చెప్పుచుండెడివాడు; తినుటకేమైన పెట్టుచుండెడివాడు. అందువలన పిల్లలతని నెంతయు ప్రేమించు చుండెడివారు. అతడు సంవత్సరమున కొకసారి మా ప్రాంతమునకు వచ్చి కొన్ని దినము లుండెడివాడు. ఆ రోజులలో మా యిరుగు పొరుగువారు అతనికి కావలసిన సౌకర్యాలను సమకూర్చుచుండెడి వారు.

నాటిరాత్రి బర్బెల్ మాతోబాటు భోజనమునకు కూర్చుండెను. నాభార్య అతనికి మాయింట ప్రసిద్ధి చెందిన సారాయమును విరివిగా పోసెను. భోజనమైన తరువాత బర్బెల్ ప్రాతపాటలెన్నో పాడెను. చిన్న పిల్లలకు ఎన్నో కథలు చెప్పెను. కాలము గడచిపోవుచుండెను. అంతలో మా కోడిపుంజు “క్వాక్వాక్వా” అని అరచెను. మా కోడిపుంజు ప్రతిరాత్రి సరిగా పదునొకండు గంటల కట్లు అటచుచుండును. దాని యటపు మాకొక హెచ్చరిక. “మీరింక నిదురింపవలసిన సమయ మాసన్నమైనది” అని చెప్పుటయే దాని అర్థము.

మేమింక నిదురింపవలయునని నిశ్చయించు కొంటిమి. కాని ఆవిషయమును గూర్చి ఒక చిక్కు సమస్య ఏర్పడెను. మే మంతకు మునుపే మా యింటిలోని వారి కందఱకు పక్కలను సిద్ధముచేసి యుంటిమి. అందువలన బర్బెల్ నిదురించుటకు ప్రక్కలేకుండెను. అతని మఱియొక చోటుకు పంపుటకు చాల ఆలస్యమైపోయినది. అప్పుడు నా చిన్న కొమరులలో నొకడు డిక్ ఇట్లనెను: “నన్ను అన్నయ్య మోజెస్ పక్కలో పడుండనిచ్చినచో నాపక్కను బర్బెల్ కిచ్చుటకు సిద్ధముగా

నున్నాను.” అంతట మఱియొక కుమారుడు బిల్ ఇట్లనెను: “నన్ను అక్కలు తమవద్ద పరుండనిచ్చినచో, నా పక్కను బర్చెల్ కిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నాను.”

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: “అబ్బాయిలు, మీరు చాల మంచివారు. చాల చక్కగ మాట్లాడినారు. అతిథులకు సర్వ సౌకర్యములను సమకూర్చుట కైస్తవుల విధ్యుక్త ధర్మములలో నొకటి. జంతువులు తమ తమ నివాసములకుపోయి విశ్రాంతి తీసికొనును. పక్షులు తమ గూండ్లకుపోయి విశ్రాంతి తీసికొనును. నిస్సహాయుడగు మానవుడు తనతోడి మానవుల ఇండ్లకుబోయి ఆశ్రయము పొందవలయును. ఈ ప్రపంచములో అందరికంటె నూతనుడగు భగవానుడు, చానిని రక్షించుటకు వచ్చినాడు. ఆ మహనీయునకు గృహమనునది లేదు. ఆయన మన గుణములను పరీక్షించుటకే వచ్చినట్లయినది. “పిమ్మట నేను నాభార్యతో ఇట్లంటిని:” మన ఇసువును అబ్బాయిలకు తినుట కేదేని పెట్టుము. ముందు డిక్ మాట్లాడినాడు కనుక అతనికి ఎక్కువ పెట్టుము.”

తెల్లవారిన తరువాత మేమందఱము గడ్డిని ప్రోగుచేయు టలో నిమగ్నులమైతిమి. మా అతిథి బర్చెల్ కూడ మాకు సాహాయ్యము చేయసాగెను. మే మతని సాహాయ్యమును స్వీకరించితిమి. అతడు మాటి మాటికి తన పనినిముగించి సోఫియాకు సాహాయ్యము చేయసాగెను. నేనా విషయమును గ్రహించితిని. వారిరువురును మాట్లాడుకొను చుండెడివారు. కాని నేనందుల కేమాత్రము అభ్యంతర పెట్టలేదు. ఇతరుల మనస్తత్వమును సోఫియా సులభముగా గ్రహింపగలదని నేను గట్టిగా విశ్వసించు

చుంటిని. అదియుగాక ఆమె మనసులోని అభిప్రాయము నాకు తెలియును. ఆమెయొక భాగ్యవంతుని వివాహము చేసుకొన దలచు చుండెను. సాపదను పోగొట్టుకొన్న బర్చెల్ వంటి వానిని వివాహము చేసికొనుటకామె ఏ మాత్ర మిచ్చగింపదని నేను తలచుచుంటిని.

రాత్రి భోజనమున కుండవలసినదని నేను బర్చెల్ ను ఆహ్వానించితిని. కాని అతడందులకు అంగీకరింపలేదు. “నేనీ రాత్రికి మఱియొకరి యింటికి పోవలసియున్నది. నే నచ్చటనే భోజనముచేసి పడుండును. నేనాయింటివారి అబ్బాయికి ఒకఈల తీసికొని పోవుచున్నాను. దాని నతనికి ఈయవలసి యున్నది” అని యత డని వెళ్ళిపోయెను.

రాత్రి భోజనమువద్ద మేమందఱము కూర్చుంటిమి. అప్పుడునేను బర్చెల్ గూర్చి ఇట్లుంటిని; “ఆలోచనా రహితముగా ప్రవర్తించినచో మానవులెట్లు తయారగుదురో తెలిసికొనుటకు బర్చెల్ చక్కని ఉదాహరణము. దగ్గఱ ధనము ఉన్నపుడత డెంతో విచ్చలవిడిగా ఖర్చు పెట్టెడివాడు. అప్పుడతని చుట్టను ప్రతినిత్యమును ఎంతోమంది గుమిగూడు చుండెడివారు. వారతనిని ప్రశంసించు చుండెడివారు. అతడేపని చేయమన్నను చేయు చుండెడివారు. ఆ వందిమాగధులు, ఆ ముఖస్తుతి పరా యణులు ఏమైపోయినారు! అతని అవివేకమువలన ధనవంతుడైన వేశ్యాగృహపు కుంటెనకాడు వారికిప్పుడు ప్రియమిత్తుడైనాడు. ఒకప్పుడు బర్చెల్ ను ప్రశంసించిన వారిప్పుడా క్రొత్త ధనికుని ప్రశంశించుచున్నారు. పూర్వమువారు బర్చెల్ గొప్ప తెలివి తేటలు కలవాడని ప్రశంసించు చుండెడివారు. ఇప్పుడు వారతని

మూర్ఖత్వమును హేళన చేయుచున్నారు. అతడిప్పుడు బీదవాడు. అట్లుండుట కతడెంతయు తగియున్నాడు. స్వతంత్రముగ నుండ వలెనువాంఛ అతనికేమాత్రములేదు. ఇతరుల కుపయోగపడుటకు కావలసిన నైపుణ్య మతనికిలేదు.”

కొంత వలకు నేనామాటలను నా రెండవ కొమార్తె సోఫియా గుద్దేశించియే అంటిని. ఆమె బర్చెల్ను ద్వేషింప వలయుననియు, అతనిని గురించి తక్కువ అభిప్రాయము నేర్ప రచుకొన వలయుననియు నేను ఘట్టిగా అభిప్రాయపడుచుంటిని. సోఫియాకు నామాట లేమాత్రమును రుచింపలేదు. అందు వలన ఆమె నా మాటలను ఖండించెను.

ఆమె ఇట్లనెను: నాయనా! బర్చెల్ పూర్వపు ప్రవర్తన ఎట్టిదైననేమి? అతడిప్పుడున్న ప్రత్యేక పరిస్థితులనుబట్టి, మన మెవ్వరముఅతనిని ఖండింపరాదని నేను నిశ్చయముగ నభిప్రాయ పడుచున్నాను. తన పూర్వపు తెలివితక్కువతనమునకు తగిన ప్రతి ఫలము నిప్పుడతడు అనుభవించుచునే యున్నాడు. చచ్చిన పామును చితుకగొట్టుటవలన కలుగు లాభమేమి? దోషులను భగవంతుడే శిక్షించుచుండును. అటువంటి వారిని మనము మరల అనవసరముగా శిక్షించుటకు ప్రయత్నింపరాదని ఒక ప్పుడు మీరే చెప్పియున్నారుగదా!”

అప్పుడు నా కుమారుడు మోజెస్ ఇట్లనెను: “సోఫియా! నీవు చాల చక్కగా చెప్పినావు. బర్చెల్కు సంబంధించిన పూర్తివిషయములు సరిగా తెలియవు. కావున మన మతనిని గూర్చి తొందరగా ఒక చెడునిర్ణయమునకు వచ్చుట ఏమాత్రము సమంజసమైన పనికాదు. తన్ను గూర్చి అతడెట్లు

భావించుచున్నాడో కదా! అడవి ఎలుకల బొటియలు ఎంతో చీకటిగా నున్నట్లు మనకు కనబడును. కాని వానికి కావలసినంత వెలుగు ఆ బొరియలలో నుండునుగదా. సత్యము చెప్పవలయునన్న అతని మనస్సు అతని ఇప్పటి పరిస్థితి కెంతయు తగియున్నది. అతడు నేడు నీతో ఎంతో ఉల్లాసముగ మాట్లాడియున్నాడు గదా. అంత ఉల్లాసముగ మాట్లాడిన వానిని మఱి యొకనిని నేను ఇంతవఱకు చూచియుండలేదు. నామాట నమ్ముము.”

మోజెస్ ఆ కడపటి మాటలను మామూలుధోరణిలోనే అనెను గాని ఏదో యొక ప్రత్యేక ఉద్దేశ్యముతో ససలేదు. కాని ఆమె బుగ్గలు సిగ్గుతో ఎఱ్ఱబారెను. ఆమె దానిని కప్పిపుచ్చుకొనుటకై నవ్వుప్రయత్నించెను. మఱియు నామె ఇట్లనెను: “అతడు నాతో ఏమన్నాడో నేనసలు గ్రహింపనేలేదు. నాకేమియు జ్ఞాపకములేదు. ఒకప్పుడతడు చాల చక్కని శౌరవనీయుడని మాత్రము నేను నమ్ముచున్నాను.”

ఆమె బుగ్గలు సిగ్గుతో ఎఱ్ఱబారిన విషయము, తన్ను సమర్థించుకొనుటకామె అంత తొందరగా ప్రయత్నించి, విషయము నాకేమాత్రము రుచింపలేదు. అయినను నేను నా అనుమానమును లోపల అణచుకొనేయుంటిని గాన, పైకి వెలిపుచ్చలేదు.

మఱునాడు మా యజమానుడు తార్నహిల్ పచ్చునని మేమనుకొను చుంటిమి. అందువలన నాభార్య నింక మాంసమును చక్కగా తయారుచేయుటకు వెళ్ళెను. మోజెస్ ఏదో గ్రంథమును చదువుకొనుచు కూర్చుండెను. నేను చిన్న

పిల్లలకు పాఠములు చెప్పసాగితిని. నా కొమార్తె లిరువురును ఏదో విషయములో ముగియుండెరి. వారు కుంపటిమీద ఏదో పండుచున్నట్లు కనబడెను. వారు తమ వంటలో తమతల్లికేదో సహాయము చేయుచున్నారని నేను మొదట భావించితిని. కాని నా చిన్న కుమారుడు డిక్ ఎంతో రహస్యముగా నాతో న్నట్లనెను: “వారు ముఖమునకు మెలుగు తెచ్చు పదార్థమును దేనినో తయారుచేయు చున్నారు” ముఖమునకు మెలుగు తెచ్చు పదార్థములన్న నాకు మొదటినుండియు వ్యతిరేకభావము కలదు. అవి ముఖసౌందర్యము సతిశయింప జేయుటకు బదులు పాడుచేయును; అందువలననే నేను వానిని పూర్తిగా వ్యతిరేకింతును. నేను మెల్ల మెల్లన నా కుర్చీని కుంపటి పెద్దకు బదులుకొనిపోసాగితిని. దగ్గరకు పోయినతరువాత ఏదోపరీక్షించుచున్నట్లు నటించుచు వారు తయారుచేయుచున్న పదార్థమును క్రింద పాఱబోసితిని. నేనాపనిని బుద్ధిపూర్వకముగగాక, పొరపాటున చేసినటు నటించితిని. అప్పటికి చాల ప్రోద్బలపోయి యుండుటవలన నాకొమార్తెలు మరల ఆ పదార్థమును తయారు చేయుటకు ప్రయత్నింపలేదు.

7

మేము మా యజమానుడు తార్నహిల్ ను స్వీకరించి ఆదరింపవలసిన దినము వచ్చెను. అతనిని తగిన విధముగ స్వీకరించుటకు కావలసిన ఏర్పాట్లన్నియు చేయబడెనని ప్రత్యేకముగ చెప్పవలసినపని లేదనుకొందును. ఆ యవకాశమును సద్వి

నియోగము చేసికొన వలయునను నుద్దేశ్యముతో నాభార్య ఇరువురు కొమార్తెలు చక్కగా అలంకరించుకొనిరని ఎవ్వరై నను సులభముగా నూహింపవచ్చును.

తార్నహిల్ ఇరువురు స్నేహితులతో కలసి వచ్చెను. వారినెంట సేవకులెందఱో వచ్చిరి. ఆయూరిలోని పూటకూళ్ళ యింటికిపోయి, భోజనముచేసి, విశ్రాంతి తీసికోవలసినదని తార్నహిల్ తన సేవకుల కాజ్ఞాపించెను. కాని నాభార్య తన గొప్పతనమును ప్రకటించుకొనవలయునను విజయగర్వముతో నిట్లనెను: “మీ సేవకులు మఱియొక యింటికి పోవలసివలెనని అవసర మేమి వచ్చినది? నేను అందఱకు కావలసిన ఏర్పాట్ల నన్నిటిని సిద్ధము చేసినాను. కావున దయయుంచి మీరందఱును మాయా తిథ్యమును స్వీకరింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.” నాభార్య మాటలకు ఫలితముగా మే మందఱము మూడు వారములవఱకు ఆహార పదార్థముల కొరతతో బాధ పడితిమి.

నా జ్యేష్ఠపుత్రుడు జార్జి, విల్మట్ కన్యను వివాహముచేసి కొన దలచి యుండెనుగదా. కాని మా ఆర్థిక పరిస్థితి తారు మారగుటవలన ఆ సంబంధము చెడిపోయెను. ఆ విల్మట్ కన్యను తాను వివాహము చేసికొనదలచినట్లు బర్చెల్ కడచిన దినమున మాకు సూచన ప్రాయముగా చెప్పి యుండెను. ఆవిషయ మానాడు మమ్ము కొలదిగా బాధించు చుండెను. కాని అంతలో జరిగిన విషయ మొకటి మాబాధను కొలదిగా తగ్గించెను.

తార్నహిల్ తో వచ్చిన వారిలో నొకడు విల్మట్ కన్య ప్రసక్తిని తెచ్చుట తటస్థించెను. ఆసందర్భమున తార్నహిల్ ఇట్లనెను. “విల్మట్ కన్య అందమైనదని కొందఱందును. కాని

అంతకంటే సత్యదూరమైన విషయము మఱియొకటి యుండదని నేను గట్టిగా అభిప్రాయపడు చున్నాను. ఆమె అందమైనది యైనచో ఇంక ఈ ప్రపంచమున అంద చందములులేని యువతి ఎవ్వరు?" అట్లని అతడుగట్టిగా నవ్వెను. అతనితో బాటు మిగిలిన వార మందఱముకూడ నవ్వితిమి. ధనికులేమన్నను చుట్టు ప్రక్కల నున్నవారు సమర్థించుట సహజమైన విషయమే. తార్నోహిల్ అభిప్రాయమును ప్రశంసించుచు ఒలీవియా మెల్లన మాట్లాడెను. కాని ఆమె మాటలందఱకు వినబడెను. ఆ మాటలను తార్నోహిల్ వినవలయు ననియే ఆమె యుద్దేశించెను. ఆమె కోరిక నెఱవేఱెను.

భోజనములైపోయిన తరువాత నేను చర్చి ప్రసక్తిని తెచ్చితిని. ఆ సందర్భమున నా కుమారుడు మోజెస్ కును, యజమానుడు తార్నోహిల్ కును దీర్ఘ కాలము చర్చజరిగెను. మోజెస్ చాల చక్కగనే మాట్లాడెను. కాని తార్నోహిల్ వాగాడంబ రమువలన అతడోడి పోయిసట్లాయెను. తార్నోహిల్ విజయ గర్వముతో నుల్లాసపడుచుండగా నా కుమారుడు తెల్ల మొగము వేసికొని కూర్చుండవలసివచ్చెను. మిగిలిన వారందఱు నుత్సాహ ముతో నుండిరి.

నాకు మాత్రము జరిగిన విషయ మేమాత్రము సంతృప్తి కరముగ లేకుండెను. నా జ్యేష్ఠ కొమార్త ఒలీవియా మాత్రము వేఱు విధముగ తలచెను. ఆమె తార్నోహిల్ చక్కగా మాట్లాడ గలడని, వాదింపగలడని తలచుచుండెను. అతడు పుస్తకముల లోని కొన్ని విషయములను జ్ఞప్తియందుంచుకొని వానిని యథా తథముగ నుపయోగించెనని ఆమె అర్థము చేసికొనలేకపోయెను.

తార్నహిల్ మంచి సంస్కారముగల శౌరవనీయుడని ఆమె గట్టిగా అభిప్రాయపడుచుండెను. మంచి విగ్రహము, విలువైన దుస్తులు, ఐశ్వర్యముగల తార్నహిల్ ఒలీవియాను ఆకర్షించుట లోను ఆశ్చర్యమేమియులేదు. తార్నహిల్ గొప్ప పండితుడు కాని మాట నిజము. అతడేవో కొన్ని గ్రంథములను సూక్ష్మ దృష్టితోగాక స్థూలముగ మాత్రమే పరిశీలించి యుండెను. కాని అతనిలోనున్న గొప్ప విశేషమేమన ఏ సామాన్య విషయమును గూర్చియైన నతడు తడవు కొనకుండ అసర్గళముగా మాట్లాడగలడు. అందుల కణుమాత్రమైనను సందేహములేదు. ఆతని ఆ గొప్ప తనము నా కొమార్తె ఒలీవియాను సులభముగా ఆకర్షించుటలో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు.

ఎట్టికేలకు మా యజమానుడు తార్నహిల్ తన యనుచరులతో కలసి మా గృహమును వీక్షింపొయెను. అతడు వెళ్ళి పోయిన తరువాత మా కుటుంబము నారమతని మంచి చెడ్డలను గూర్చి చర్చింపబూనితిమి. యజమానుని మాటలు, చూపులు నూటికి నూలుపాళ్ళు ఒలీవియా నుద్దేశించియే యుండెను. అందువలన ఒలీవియాను చూడవలయునను నుద్దేశ్యముతోనే అతడు మా యింటికి వచ్చినాడని మేమునుకొంటిమి. ఆ విషయములో మా కింప నెట్టి సందేహమునులేదు. జరిగిన విషయము ఒలీవియా కెట్టి కష్టమును కలిగింపలేదు. పైగా ఆమె ఎంతయు సంతోషించుచుండెను. నాభార్య సంగతి ప్రత్యేకముగ పేర్కొనవలసిన పని ఏమి యున్నది? జరిగిన దానికి ఆమెకూడ ఎంతయు గర్వింపుచుండెను. తన కొమార్తెకు కలిగిన విజయము నామె

తన స్వంత విజయముగా భావించుచుండెను. ఆమె మానసిక వికాసమట్టిది.

ఆమె నాతో నిట్లనెను : “ప్రియనాథా ! నేడు నా కొమ్మార్త లిరువురును చక్కగా మాట్లాడినారు. ఆ విధముగా చేయవలసినదని వారిని నేనే ప్రోత్సహించి యుంటిని. ఆ విషయము నిప్పుడంగీకరించుటకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. నా ఆశయము లత్యున్నతమైనవి. అవి సరియైనవను విషయము మీ కిప్పుడు రుజువైనది కదా ! దీని ముగింపు ఎట్లుండునో ఎవరికి తెలియును?”

అప్పుడునేను అసమ్మతి సూచకముగ నిట్లుంటిని: “అవు నవును! దీని పర్యవసాన మెట్లుండునో ఎవరికి తెలియును? నిజము చెప్పనలయునన్న నాకీవిషయము లేవియు రుచించుట లేదు. తార్నహిల్ సంపద కలవాడన్నమాట నిజమే. కాని ఇతడు నమ్మగగినవాడు కాదు. చిత్త చాంచల్యము కలవారు విశ్వాస పాత్రులు కాకనుట ముమ్మాటికిని నిజము. బీనవార్తైననేమి నిజాయితీ కలవారే శ్రేష్ఠమైనవారు. వారేడత్తములు. అట్టివారే నాకు సంతృప్తి, సంతోషమును ఒసగుదురు. తార్నహిల్ వంటి స్వేచ్ఛా విహారి నాకేమాత్రము సచ్చుడు. రక రకములపూలపై వ్రాలి తేనెను త్రాగుచుండు సీతాకోక చిలుకను నమ్మవచ్చునా? తార్నహిల్ అట్టివాడు కాడా? అట్టివారెప్పుడు కాని నాకొమ్మార్తెలను పొందరాదని నేను నిశ్చయముగ నభిప్రాయపడుచున్నాను. మీరు తెలివి తేటలుపయోగించి నడచుకొందు రనియు, ఆశాభంగము పొందకుడం నుందురనియు నమ్ముచున్నాను.”

అంతట నా రెండవ కుమారుడు మోజెస్ ఇట్లనెను.
 “నాన్నా! ఈ విషయమున మీరు చాల కఠినముగ మాట్లాడు
 చున్నారని తలచు చున్నాను. ఏలయన భగవంతుడు ఎవరినైనను
 వారు చేసినదానికి తప్పు పట్టునేకాని, అనుకొన్నదానికి తప్పు
 పట్టడు. ప్రతి మానవుని మనస్సులోను వేలకొలది విషప్రటాలో
 చన లుండవచ్చును. వాని నణచి వేయుటకు వానికి సామర్థ్యము
 లేకపోవుటయే అందుకు కారణము. తార్నహిల్ పరిస్థితికూడ
 నిట్టిదనియే నే నభిప్రాయ పడుచున్నాను. ఇందుకొక చక్కని
 ఉదాహరణము చెప్పెదను. ఒక పట్టణము నొక ప్రభువు పరిపా
 లించు చున్నాడు. ఆ పట్టణమునకు చుట్టును కోటగోడలు లేవు.
 ఆ పట్టణము మీదికి శత్రువులు దండెత్తి వచ్చినారు. కోట
 గోడలు లేకపోవుటవలన ప్రభువు పట్టణవాసులకు రక్షణనొసగలేక
 పోయినాడు. అందుకు మనము ప్రభువును తప్పు పట్టుమమా?”

“కుమారా! నీవుచెప్పిన యుదాహరణము బాగుగనే
 యున్నది” అని నేను చెప్పసాగితిని. “కాని ప్రభువే శత్రువులను
 రెండుచేతులతో ఆహ్వానించి నప్పుడు అతనినిగూర్చి ఏమనుకో
 వలయును? అతడు నేరగాడేకదా! ఎవ్వరు తెలిసి తప్పులను
 చేయుచుందురో చెడ్డగా తలచు చుందురో వారిగతిగూడ
 అంతియే. మనకు తెలియకుండుగనే మన మనస్సులో కొన్ని
 చెడ్డ అభిప్రాయములు ప్రవేశింప వచ్చును. మఱి మనమువానిని
 త్రోసిరాజని బయటకు వెళ్ళగొట్టవలసిన అవసరములేదా?
 అందుకు తగిన విధముగ ప్రయత్నింపవలదా? మనమట్లు చేయ
 నిచో నేరగాండ్రమే యగుదుము. కావున మన మందుకు తగిన

ఫలితమును సనుభవింపవలసి వచ్చును. తెలిసి ముట్టుకొన్నను, తెలియక ముట్టుకొన్నను నిప్పు కాలును గదా.”

నామాటలకు మోజెస్ సమాధానము చెప్పుటకు ప్రయత్నింప లేదు. కాని నాభార్య మాత్ర మిట్లనెను. “మనకు తెలిసిన పలువురు స్వేచ్ఛగా ఆలోచించువారే. కానివారు చక్కని భర్తలుగ నుండుట లేదా! వారిభార్యలు సంతృప్తిని ప్రకటించు చుండుట లేదా? వారికాపురములు సక్రమముగ జరిగిపోవుచుండుట లేదా? అదియుగాక తమభర్తల ఆలోచనలను, మార్గములను పనులను పూర్తిగా మార్చివెచిన అమ్మాయిలను పలువురను నే నెఱుగుదును. ప్రియనాథా! మన అమ్మాయి ఒలీవియా ఏ యే ఘన కార్యములను సాధించగలదో ఎవరికి తెలియును? మన అమ్మాయి ఏ విషయమును గుఱించియైనను చక్కగా మూట్లాడగలదు. ఆమెకు తెలియని విషయ మనునదిలేదని నేను గాఢముగ విశ్వసించుచున్నాను. మన అమ్మాయి వాదనా నైపుణ్యము కడుంగడు ప్రశంసనీయమైనది. ఇతరులను తన అభిప్రాయములోనికి మార్చుటలో గణనీయమైన శక్తి సామర్థ్యములు గలది. తర్కశాస్త్రమున నీమె అందెవేసిన చేయి.”

అంతట నేనిట్లంటిని : “ఏమేమీ! అటులనా! మన అమ్మాయి ఏ తర్కశాస్త్ర గ్రంథములను చదివినది? ఆమెకు నే నెప్పుడును తర్కశాస్త్ర గ్రంథముల నెచ్చి యుండలేదే! నిజముగ నీవు ఆమెను గూర్చి గోరంతలు కొండంతలుచేసి చెప్పుచున్నావు.”

“నాయనా! మీరీ విషయమున పొరపడుచున్నారు. అమ్మ సన్న గూర్చి గోరంతలు కొండంతలుచేసి చెప్పుటలేదని

సవినయముగ మనవి చేసికొనుచున్నాను. మీకు తెలియకుండు నేను తగ్గ-శాస్త్ర గ్రంథముల నెన్నిటిలో చదివినాను. ఇప్పు డింకను చదువు చున్నాను.” అని ఒలీవియా అనెను.

“మంచిది, మంచిది. నీవు చాల మంచి పిల్లవు. ఇతరు లను మంచి మార్గమున పెట్టుటకు తగిన శక్తి సామర్థ్యములు నీకు కలవని అంగీకరించుచున్నాను. నేనెంతయు సంతసించు చున్నాను. ముందు నీవు పోయి వంట ప్రయత్నములో మీ అమ్మకు సాహాయ్యము చేయుము” అని నేనంటిని.

8

మఱునాటి యుదయమున బర్చెల్ మరల మా యింటికి వచ్చెను. అత డా విధముగ మా యింటికి తఱచుగా వచ్చు చుండుటను నేను హర్షింపలేకుంటిని. అందుకు కొన్ని కారణ ములు కలవు. అయినను అతనిని మా యింటికి రావలదని ఎట్లు చెప్పగలను? వచ్చిన వానిని లోనికి ఆహ్వానింపకుండు నెట్లుండ గలను? భోజనము పెట్టుకుండు నెట్లుండగలను? అతనికి నేము పెట్టిన దానికంటె, అతడు మాకు చేసి పెట్టెడి పని ఎక్కువ యన్నమాట నిజము. ఏలయన అతడు మా అందఱితో బాటు కష్టపడి పనిచేసెడివాడు. అందఱి కంటె ముందుండెడివాడు.

అదియుగాక నతడు ఎప్పుడును ఉల్లాసము కలిగించు మాటలు చెప్పుచుండెడివాడు. ఆ మాటలను వినుచున్నప్పుడు మా కష్టము, శ్రమ తగ్గుచున్నట్లుండెడివి. ఒక్కొక్కప్పుడతడు ఎంతో తెలివిగా మాట్లాడు చుండెడివాడు; ఒక్కొక్కప్పుడు

దారి తప్పి మాట్లాడెడివాడు. నేనతనిని ప్రేమించెడివాడను; అతనిని చూచి నవ్వెడివాడను; జాలిపడెడివాడను. అతడు నారెండవ కొమార్త సోఫియాతో పరిచయము హెచ్చుచేసి కొనుచున్న విషయము మాత్రము నాకేమాత్ర మిష్టముగ నుండెడిదికాదు.

బర్చెల్ సోఫియాను 'నా చిన్నారి రాణి' అని తమాషాగా పిలుచుచుండెడివాడు. అతడు నా ఇద్దఱు కొమార్తలకును రిబ్బనులను తెచ్చి యిచ్చుచుండెడివాడు. కాని సోఫియాకిచ్చెడి రిబ్బనులు ఒలీవియా కిచ్చెడి వానికంటె శ్రేష్ఠమైనవిగనుండేవి. రోజులు గడచుచున్న కొలది అతడెంతో ప్రేమింపదగిన వానిగ కనబడసాగెను. అతని తెలివి తేటలు హెచ్చుచున్నట్లుండెను. అతడు నిరాడంబర జీవనము గడపుచున్న మహనీయునివలె నుండెను.

నేను పొలములలోనిపోయి భోజనముచేయ సాగితిమి. గడ్డిమీద గుడ్డపఱచి దానిమీద భోజనపాత్రలు పెట్టుకొంటిమి. నేమందరము చుట్టును కూర్చుంటిమి. భోజనము ముగించితిమి. బర్చెల్ తన మాటలతో మాకు అపరిమితమగు ఆనందమును చేకూర్చసాగెను. మా సంతృప్తిని, ఆనందమును వృద్ధిపరచుట కోయన్న ఎదురెదురుగానున్న పొదలపై కూర్చుండియున్న రెండు నల్లని పక్షులు ఒకదానినొకటి చూచుకొనుచు కూయ సాగెను. అంతలో మావద్ద కెప్పుడను వచ్చుచుండెడి రాబిన్ రెడ్ బ్రెస్ట్ పక్షి యొకటి వచ్చిమిగిలిన ఆహార పదార్థములను మా చేతులలోనుండి తీసికొని తినసాగెను.

ఆ సందర్భమున సోఫియా యిట్లనెను: ప్రసిద్ధిచెందిన కవిపుంగవుడు గ్రే తన పద్యములలో యిరువురు ప్రేమికులను

చక్కగా వర్ణించినాడు వారీ నల్లనిపక్షులవలె దూరముగా కూర్చుండలేదు. వారొకరి కాగిలితో నొకరుండి మరణమును పొందినారు. ఆవర్ణన ఎట్టి కఠినహృదయుల మనస్సునైనను సులభముగా కరగించి వేయును. దానిని నేను నూత్నగొల్పిది సార్లు చదివినాను. అందు నాకెప్పటి కప్పుడు ఏదో క్రొత్త విషయము కనబడుచుండును.”

అంతట మోజెస్ ఇట్లనియెను: “గ్రే కవిపుంగవుని వర్ణన చాల బాగుగనున్నమాట నిజమే. కాని ఆ వర్ణన ప్రఖ్యాత కవిసార్వభౌముడగు ఓవిక్ వర్ణనలకు తీసికట్టని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. తారతమ్యమును ఆ రోమనుకవిశ్రేష్ఠుడర్థము చేసికొన్నంతగా గ్రే కవిపుంగవుడు అర్థము చేసికొనలేదు.”

అప్పుడు బర్చెల్ జోక్యము కలిగించుకొని ఇరువురు కవులనుసరించిన విధానమును తీవ్రముగ విమర్శించెను. అతడు వారి పద్యములలోని లోపములను ఎత్తి చూపెను. “ఆ లోపములు లేని జానపద గీతము మీకు పాడి వినిపించును.” అని అతడనెను. పిమ్మట నతడొక చక్కని గీతమును పాడి వినిపింప సాగెను. సోఫియా కా గీతమెంతయు నచ్చినట్లు. ఆమె ముఖ కవళిక స్పష్టముగా ప్రకటించుచుండెను.

అంతలో మాకు ఎవ్వరో వేటగాడు తుపాకి పేల్చిన సవ్వడి విననయ్యెను. తాను చంపిన పక్షిని తీసుకొనుటకై పొదలలోనుండి యొక మనుజుడు బయటకు వచ్చెను. అతడెవ్వరు? పూర్వము తార్నహిల్తో కలసి మా యింటికివచ్చిన వారిలో నతడొకడు. పొదలమీద

కూర్చుండి చక్కగా అటచుచు మాకు సంతోషమును
చేకూర్చుచున్న రెండు సల్లనిపక్షులలో నొకదానిని నతడు
తపాకితో కాల్చి చంపియుండెను.

అంత దగ్గరగా వినబడిన పెద్ద ధ్వనినివిని నా కొమా
_రైలు డిలికిపడిరి. సోఫియా అపరిమితమగు భయముతో
రక్షణకొరకై బర్చెల్ చేతులలోని కొరిగిపోయెను. నేనా దృశ్య
మును జూచితిని. పక్షినిచంపిన తార్నహిల్ పురోహితుడు
ఆ పక్షితోబాటు మావద్దకు వచ్చి, అయ్యలారా! అమ్మలారా!
తుపాకి ప్రేల్చి మిమ్ముల కలతపెట్టి నందుకు నేనెంతయు విచా
రించుచున్నాను. ఇందుకు మీరు నన్ను క్షమింపవలయును.
మీరింత దగ్గరలో కూర్చుండియున్నారను విషయము నాకు
తెలియదు" అని యనెను.

పిమ్మటనతడు నారెండవ కొమార్తెకు దగ్గరగా కూర్చుండి
తాను చంపిన పక్షినామె కీయబోయెను. సోఫియా దానిని
తీసికొనుటకు నిరాకరింప బోవుచుండెను. కాని అంతలో నాభార్య
ఆమెవంకకు చూచెను. "నిరాకరింపకుము. తీసికొనుము" అని
నాభార్య చెప్పినట్లుండెను. అందువలన సోఫియా ఇష్టము
లేకున్నను ఆపక్షి నతని వద్దనుండి తీసికొనెను.

సోఫియా కతడాపక్షినిచ్చినందుకు నాభార్య ఎంతయు
గర్వపడు చుండెను. "నాపెద్ద కొమారె బలీవియా భూస్వామి
తార్నహిల్ హృదయమును కైవసము చేసికొన్నది. చిన్న
కూతురు సోఫియా తార్నహిల్ పురోహితుని హృదయమును
జయించినది" అని ఆమె యభిప్రాయపడుచుండెను. ఆ యభిప్ర
యము నామె మెల్లన నాచెవిలో వేసెను. సోఫియా తార్న

హిల్ పురోహితుని ప్రేమించుట లేదనియు, మఱియొకనిని ప్రేమించు చున్నదనియు నే సనుమానింపసాగితిని. కాని ఆవిషయమును నామనస్సులోనే ఉంచుకొంటిని గాని నాభార్యకు మాత్రము చెప్పలేదు.

తార్నహిల్ పురోహితుడు తన యజమానుని పనుపున మావద్దకు వచ్చెను. అతడు మాకిట్లు చెప్పెను. “మా యజమానుడు నేటిరాత్రి వెన్నెల సమయమున మీయింటిముందు చక్కని విందు నొకదానినీయనున్నాడు. అది ముఖ్యముగా ఇరువురు యువతీ రత్నముల కొరకుద్దేశింప బడినది. ఆ సందర్భమున పాటలు, నాట్యము మున్నగునవన్నియునుండను. ఈ వార్తను ముందుగా మీకు తెలియజేయుటకు నేనే ఎందుకు వచ్చినానో తెలియునా? ఇందులో నా స్వార్థముకూడ నున్నది. నేటిరాత్రి సోఢియా తన హస్తమును నాకొసగి నాతోకలిసి నాట్యము చేయుట కింగీకరింప వలయును. ఆవిధముగ నన్ను గౌరవించ వలయును. ఇనియే నాకు కావలసిన బహుమానము”.

అందుకు సమాధానముగ సోఢియా ఇట్లనెను. “ఆపనిని మర్యాద పూర్వకముగ చేయగలిగినచో నాకెట్టి అభ్యంతరమును లేదు. (బర్చెల్ నంకకు చూచుచు) కాని యిచ్చట నొక గౌరవనీయుడు కూర్చుండి యున్నాడు. ఇతడు ప్రొద్దుటనుండి నాతోకలిసి పనిచేసినాడు. నా కష్టమును పంచుకొన్న ఇతడు నా ఆనందములోగూడ పాలు పంచుకొనుట భావ్యముగ నుండును.”

అప్పుడు బర్చెల్ ఇట్లనెను; “నీ అభిప్రాయమునకు నేనెంతయు సంతసించు చున్నాను. నీకు నాపట్ల ఇట్టి సదభిప్రాయము

కలదని తెలిసికొనుట కెంతయు గర్వించు చున్నాను. కాని నేనీ రాత్రికిచ్చటకు అయిదుమైళ్ళ దూరముననున్న ఒక గ్రామమునకు పోవలసియున్నది. అచ్చటి వారొకరు నన్నీ రాత్రికి తమ యింటికి భోజనమునకు రావసినదని ఆహ్వానించి యున్నారు. కావున నీవు నేటిరాత్రి యీ గౌరవనీయునితో కలిసి నాట్యము చేయుము. నేనేమియు అనుకొనను.”

బర్చెల్ మాటలునాకు కొంచెము అసాధారణముగ కనబడెను. మంచి తెలివి తేటలుగల నారెండవ కొమార్తె సోఢియా ధనికుడుగుట కనకాశమున్న పురోహితునివదలి ఐశ్వర్యమును పోగొట్టుకొన్న బర్చెల్ను ఎందుకు ప్రేమించు చున్నదో కూడ నాకు అర్థముకాకుండెను. పురుషులు స్త్రీలలోని యోగ్యతను గుర్తింప సమర్థులు. అట్లే స్త్రీలుకూడ పురుషుల యోగ్యతను గుర్తింప సమర్థులు. ఈరెండు జాతులవారును ఒకరి నొకరు గణితముగ పరీక్షించు కొందురు; తమ తమ విధానముల ననుసరించి అభిప్రాయముల నేర్పఱచు కొందురు. సోఢియా అటులనే బర్చెల్నుగూర్చి సదభిప్రాయము నేర్పఱచు కొన్నది కాబోలు.

9

బర్చెల్ మావద్ద సెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయెను సోఢియా తార్నహిల్ పురోహితునితో కలిసి నాట్యము చేయుటకు అంగీకరించెను. అంతలో మాచిన్న పిల్లలు పరుగెత్తుకొనివచ్చి తార్నహిల్ పలువురితో కలిసి మా యింటికి వచ్చినాడని చెప్పిరి. అంతట నచ్చటనున్న వారమందఱము ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళితిమి.

మా యజమానుడు తార్నహిల్, ఇద్దఱు సామాన్యపు పెద్ద
 మనుష్యులు, మంచివిలువైన దుస్తులుధరించిన ఇద్దఱు యువతులు
 మాకు కనబడిరి.

“ఈ యిద్దఱు యువతులును పట్టణమునుండి వచ్చిన సవ
 నాగరికులు. మంచి కుటుంబములకు చెందినవారు. గౌరవనీయులు.
 చాల విషయములలో నేర్పరులు.” అని తార్నహిల్ ఇరువురు
 యువతులను మాకు పరిచయము చేసెను.

అందఱకు సరిపడునన్ని కుర్చీలు మా యింట లేకుండెను.
 అందువలన ఏమి చేయవలయునా యని నేను విచారింపసాగితిని.
 అప్పుడు తార్నహిల్ వెంటనే ఇట్లనెను. “ఒక్కొక్క గౌరవ
 నీయుడు ఒక్కొక్క యువతిఒడిలో కూర్చుండుటమేలు. అప్పుడు
 కావలసినన్ని కుర్చీలులేవను సమస్య యుండదు.”

“దానికి నేను పూర్తి అభ్యంతరము తెలుపుచున్నాను.”
 అని నేనంటిని. నే నటుల మాటలాడుచుండగా నాభార్య,
 “మీరాయన చెప్పినదానికి ఏమాత్రము అభ్యంతరము తెలుప
 వలదు.” అనుసర్పము వచ్చునటుల నావంకళ్ళ చూచెను. కాని
 నేనామె చూపును లెక్కచేయకుండ వాక్యమును పూర్తిచేసితిని.

మఱియింక నేమి చేయవలయును? ఇరుగు పొరుగువారి
 వద్దనుండి రెండు కుర్చీలు ఎరవుతీసికొని రావలసిదని మోజెస్ను
 పంపితిమి. సమూహ గ్రామీణ నాట్యములలో పాల్గొనుటకు
 ఇరువురు యువతులు తక్కువగా నుండిరి. అందువలన ఇరువురు
 యువతుల నెవ్వరినైన తీసికొని వచ్చుటకై తార్నహిల్ వెంట
 వచ్చిన గౌరవనీయులిరువురును మోజెస్ వెంట వెళ్ళిరి. అసతి
 కాలములో వారుముప్పురును ఇద్దఱు యువతులతోను, కొన్ని

కుక్చీలతోను తిరిగివచ్చిరి. ఆ వచ్చిన ఇద్దఱు యువతులును మా పొరుగుననేయున్న ప్లాన్ బరో కొమార్తెలు. వారుచక్కగా అలంకరించుకొని వచ్చియుండిరి.

కావలసిన ఇద్దఱు యువతులును వచ్చిరన్న మాటయేగాని ఒక చిక్కుసమస్య ఉత్పన్నమాయెను. వారు ఆప్రాంతములోకెల్ల గొప్ప నాట్యకత్తెలని ప్రసిద్ధిగాంచి యుండిరి. నాట్యములోని నేర్పులన్నియు వారికి చక్కగా తెలియును. కాని దురదృష్టవశమున వారికి గ్రామీణ నాట్యములకు సంబంధించిన విషయములు మాత్రమైనను తెలియదు. ఆవిషయము మొదట మాకు బాధను కలిగించెను. కాని నాట్యము ప్రారంభించిన కొంచెముసేపటికి అంతయు చక్కగా జరిగిపోయెను.

నాట్య సందర్భమున మేము రెండు ఫిడేళ్ళు, మఱిరెండు వేర్వేరు సంగీత సాధనములను ఉపయోగించితిమి. అప్పుడు మాఇంటిబయట చంద్రుడు కడు మనోహరముగ ప్రకాశించుచుండెను. తార్నహిల్ నా పెద్దకొమార్తె ఒలీవియాతోకలసి నాట్యమునకు నాందీ ప్రస్తావనచేసెను. అప్పుడచ్చటనున్న వారందఱును హర్షద్వానములు చేసిరి. వారెవ్వరందురేమో? మాయింటి ముంగలి సందడిని గమనించి చుట్టు ప్రక్కలనున్న వారందఱును గుంపులు గుంపులుగా వచ్చిరి. హర్షద్వానములు చేసినవారు వారే. నాపెద్ద కొమార్తె అత్యద్భుతముగ నాట్యము చేయ సాగెను. ఆమె పాదముల కదలిక కడు మనోహరముగ నుండెను. అందుకు నాభార్య ఎంతయు గర్వింపసాగెను.

“మన అమ్మాయి కన్నులపండుగుగ నాట్యముచేయుచున్నది. ఆమె గమనము నొక్కసారి పరికింపుడు. ఆమె కదలిక

తెట్టున్ననో చూడుడు. వానినన్నిటిని ఆమె నావద్దనుండియే నేర్చుకొన్నది. ఈ విషయము మీకు తెలియును. అయినను మీకు మఱియొకసారి సమ్మబలుకు చున్నాను.” అని నాభార్య నాతో అనెను.

పట్టణమునుండివచ్చిన నాగరకయువతులు నాపెద్దకొమార్తె నాట్యము చేసినట్లు చేయవలయునని ప్రయత్నించిరి. కాని అణు మాత్రమైనను విజయమును సాధింపలేక పోయిరి. వారెంతో ప్రయత్నించిరి. రకరకములుగ ప్రయత్నించిరి. కాని సత్ఫలితము మాత్రముశూన్యముగ నుండెను.

నాట్యము సుమారుక గంటకాలమువఱకు జరిగెను. ఇంకను నాట్యము చేసినచో పడిసెము పట్టునను భయముతో పట్టణమునుండి వచ్చిన యువతులు మానివైచిరి. వారిలో నొకరై మర్యాద హీనముగగూడ మాట్లాడెను. సహజముగ ప్రజ్ఞలేనివారు తమ సాధనములను తప్పు పట్టుమకుగదా. వారు మానివేయుటతో నాట్యప్రదర్శనముగూడ ముగిసెను.

తరువాత మేమందఱము ఇంటిలోనికి పోతిమి. అప్పు డచ్చట భోజనము సిద్ధముగనుండెను. దానికి కావలసిన ఏర్పాట్ల వన్నిటిని తార్నహేల్ ఇదివఱకే చేసియుండెను. భోజనము చాల బాగుగనుండెను. భోజనముతో బాటు మాటలుగూడ సాగెను. కాని సంభాషణ ఇదివఱకువలె స్వేచ్ఛగా జరుగకుండెను. పట్టణ యువతులిరువురును నా కొమార్తెలను పూర్తిగా వెనుకకు నెట్టి వైచిరి. వారెంత సేపటికిని తమజీవిత విధానమును గూర్చియే చెప్పసాగిరి. తమ జీవితము ఆదర్శప్రాయమైనదని వారు గట్టిగా నమ్ముచుండిరి. వారిదృష్టిలో పల్లెటూరివారు మనుజులేకారు!

పల్లెటూరివారికి నాగరికతయే తెలియదు! షేక్స్పియర్ నాటకములు చదువనివారు మనుజులేకారు! వారిసంభాషణ ఆధోరణిలోనే సాగిపోవుచుండెను.

ఎట్లకేలకు వారిలోనొకరై నాపెద్దకూతురు ఒలీవియాను గూర్చి ఇట్లనెను. “ఒలీవియా అభివృద్ధి చెందుటకు తగిన అవకాశములేక ఇచ్చట వ్రగ్గి మాడిపోవుచున్నది. విశాల ప్రపంచము నీమె కొలదిగా చూచుట తటస్థించినచో ఈమెలో అత్యద్భుతమైన మార్పు వచ్చును.”

అప్పుడు రెండవయువతి ఇట్లనెను. “సోఫియా పట్టణములో ఒక్క శీతాకాలమున్న చాలును. ఆమెలోపూర్తి మార్పు వచ్చును. ప్రాత సోఫియాకును, క్రొత్త సోఫియాకును ఏవిధమగు పోలికయు నుండదు.”

నాభార్య వారిరువురి మాటలకును అపరిమితమగు సంతోషముతో సమ్మతి తెలిపెను. “నా యిరువురు కొమార్తెలను పట్టణములో ఒక శీతాకాలము గడపుటకు నాకెట్టి అభ్యంతరమునులేదు. నాకు వారి అభివృద్ధియే కావలయును. అంతకంటె సంతోషకరమైన విషయము నాకు మఱియొకటిలేదు.”

ఆమెమాటలను విన్న తరువాత నేను మాట్లాడకుండ నుండలేకపోతిని. నేనునాఅభిప్రాయమును ప్రస్ఫుటముగ ప్రకటించుచు నిట్లంటిని : “నా కుమార్తెలకు దురదృష్టవశమున సంపదలేదన్నమాటయేగాని మంచి తర్ఫీదుకు లోటమియులేదు. వారిదివఱకే చక్కని శిక్షణమును పొందియున్నారు. నాగరికత ఎక్కువైన కొలది వారి బీదరిక మింకను పరిహాసాస్పదముగ కనబడును. తాము అనుభవించుటకు అర్హతలేని సుఖములనుగూడ అనుభ

వింపవలయుననుకోరిక కలుగును. ఇది ఏమాత్రమును వాంఛనీయముకాదు.”

“నేను మీ అభిప్రాయముతో ఏమాత్రమును ఏకీభవింప నని చెప్పటకెంతయు విచారించుచున్నాను” అని తార్నహిల్ చెప్పసాగెను. “మీకొక ర్తలు అన్నిరకముల సౌఖ్యములను అనుభవించుటకు అర్హులు. వారు ఏసౌఖ్యము ననుభవించుటకు అర్హులుకాకా చొప్పుడు! మీకొక ర్తలు ఇతరులకు ఆనందము నొసగగలరు. అట్టివారు సౌఖ్యముల ననుభవించుట కర్హులు కారనుట కడుంగడు హాస్యాస్పదముగ నుండును. ఇది నా విషయము చెప్పమందురా? నాకు కావలసినంత ఐశ్వర్యమున్నది. ఈ విషయము మీకు బాగుగ తెలియును. ప్రేమ, స్వేచ్ఛ, ఆనందము - ఈమూడును నా జీవిత ధ్యేయములు. నా ఐశ్వర్యములో సగభాగము నా అందాన ఒలీవియాకు ఆనందము నొసగ గలిగినచో దాని నామెకిచ్చుటకు నేను సిద్ధముగనున్నాను. ఇందుకు నే నేమాత్రము వెనుదీయను. నేనిందుకు ప్రతిఫల మేమియు ఆశింపను. నాకామె స్నేహము చాలును.”

నేను ఇట్టి ప్రపంచవ్యవహారములకేమియు క్రొత్తవాడను గాను. తార్నహిల్ మాటలలోని అంతరార్థమును గ్రహింపలేని మూఢుడనుకాను. ‘గౌరవనీయులు’ అను ముసుగులోనున్న దుర్మార్గులందఱును తమ నికృష్టకోరికలను ఈ విధముగనే వెలిపుచ్చుచుండురు. తమ హీనాతిహీనమైన కోరికల నీవిధము గనే సరళమగు భాషలో బయల్పఱచుచుండురు. తార్నహిల్ మాటలు నాకు అపరిమితమగు అసహ్యమును కలిగించెను. కాని నేను దాని నేమాత్రము బయల్పఱచక అణచుకొంటిని.

“అయ్యా! మీరు మా కుటుంబమువారితో స్నేహము చేయవలెనని వాంఛించుచున్నారు. మీరు ఎంత మర్యాదగ బ్రతుకుచున్నారో మేముగూడ అంతే మర్యాదగ బ్రతుకుచున్నాము. మా మానమర్యాదలను గాయపఱచుట కెవ్వరెట్టి ప్రయత్నములు చేసినను తీవ్రమగు దుష్ఫలితములు కలుగును. మా కిప్పుడున్నవి మానమర్యాదలే. కావున మేము వానిని ఎంతో జాగ్రత్తగ కాపాడుకోవలసియున్నది” అని నేనంటిని.

కాని నేనంత ఘాటుగా మాట్లాడినందుకు తరువాత విచారించితిని. ఏలయన తార్నహిల్ నా రెండుచేతులు పట్టుకొని ఇట్లనెను: “మీ ఉద్దేశ్యమును నే నెంతయు ప్రశంసించుచున్నాను. కాని మీ అనుమానములు నిరాధారమైనవని చెప్పకతప్పదు. వానిని నే నేమాత్రము అంగీరింపజాలను. మీ మాటలలోని అంతరార్థమును గ్రహించినాను. అటువంటి తలపునకు నా హృదయములో నెట్టి స్థానమును లేదని నేను స్పష్టముగ ప్రకటించుచున్నాను. ముట్టినీతీవ్రముగప్రతిఘటించు సౌశీల్యము నా కేమాత్రము రుచింపదు.”

అంతవఱకు మాట్లాడకుండునున్న పట్టణ యువతు లిరువురను సౌశీల్యమునుగూర్చి మాట్లాడసాగిరి. ఆ విషయమునకు సంబంధించిన చర్చలలో నాభార్య, తార్నహిల్ పురోహితాడు, నేనుగూడాపాల్గొంటిమి. ఎట్టకేలకు తార్నహిల్ తానుపూర్వము మిలిమిూటి ప్రవర్తించినందుకు అపరిమితముగు విచారమును ప్రకటించెను.

మేము నిగ్రహమువలని లాభములను గూర్చియు, పాప పంకిలము కాని మనస్సు చక్కగా ప్రకాశించునను విషయమును

గూర్చియు చాలసేపు మాట్లాడుకొంటిమి. ఆ సంభాషణ నాకు ఎంతయు గొగుండెను. మామూలుకాలము అతిక్రమించినను మా చిన్నపిల్లలు ఆ సంభాషణమునంతను చక్కగా నాలకించిరి. అది నాకెంతయు సంతోషకారణముగనుండెను. తార్నహిల్ నాకంటె మఱియొక అడుగు ముందుకువేసెను.

“మనమందఱము కలసి ప్రార్థనచేయుదుము. ఇందుకు మీకెట్టి అభ్యంతరమును లేదనుకొందును” అని అతడనెను.

“నా కభ్యంతరమా ? పరుండుటకు ముందు దయామయు డగు భగవానునకు కృతజ్ఞతాంజలి నర్పించుట మాకు అలవాటు. మీరు చెప్పినదానికి నేను సంతోషముతో నంగీకరించుచున్నాను” అని నేనంటిని.

ఆవిధముగా మేమందఱ మారాత్రికాలమును ఆసందకరముగ గడపితిమి. ఎట్లకేలకు ఎచరియిండ్లకు వారు పోవలసిన సమయ మాసన్నమాయెను. పట్టణమునుండి వచ్చిన ఇరువురు యువతులు మాకొకమాత్రం నిరువురను వీడిబోవుటకు ఏమాత్రము ఇష్టపడిరండిరి. వారికి మాకొకమాత్రంపట్ల ప్రత్యేకమైన ప్రేమ ఏర్పడెను.

“మీకొకమాత్రం నిరువురను మాతోబాటు మాయింటికి పంపిన ఎంతయు సంతసించుము” అని ఆ యువతు లిరువురును మమ్ము దీనముగ ప్రార్థించిరి.

“మీకోరిక ఎంతయు సమంజసముగనున్నది. మీమాట తప్పక నెఱవేలునని నేను ఆశించుచున్నాను” అని తార్నహిల్ అనెను.

“అవును. మన కొమార్తలీ నాగరక యువతులతో కలసిపోవుట కనుమతింపుడు. అందువలన మనవారికి ఎనలేని లాభము చేకూరును” అని నాభార్య నన్ను ప్రార్థించెను.

నా కొమార్తల అభిప్రాయమేమో తెలిసికొనదలచినను వారి వంకకు చూచితిని. వారు నావంకే చూచుచుండిరి.

“నాన్నా ! వారి కోరికకు అంగీకరింపుము. మేమువారితో కలసిపోవలయునని ఎంతయు ఉత్సాహపడుచున్నాము. నాన్నా ! నాన్నా ! మాకోరికను అంగీకరింపుము. ఇందువలన మాకు మంచి భవిష్యత్తు చేకూరును” అను సర్థము వచ్చినట్లు వారి చూపులుండెను.

నాకుమాత్రము మాకొమార్తెలను పట్టణయువతులతో పంపుట కేమాత్రము ఇష్టములేకుండెను. నాకంతయు అయోమయముగనుండెను. ఏమిచేయవలయునో తోచకుండెను. ఎట్టి కేటకు నేను వారిని పంపుటకు వీలులేదని చెప్పితిని. అందుకు నేను ఏనో రెండు మూడు కారణములను చెప్పితిని. కాని నాకొమార్తలు వానినిసులభముగా పూర్వపక్షముచేసిరి. అప్పుడు నేను నిస్సహాయుడనైతిని. విధిలేక నా కొమార్తలను పంపుట కేమాత్రమును వీలులేదని ఖండితముగా చెప్పితిని. అంతట ఎవరి దారినివారు పోయిరి. మఱునాడు నాభార్య, కొమార్తలు నన్ను మ్రొగి వేయుచులు చూడసాగిరి. నేనేమి అడిగినను ముక్తసరిగా మాత్రమే సమాధానము చెప్పసాగిరి.

నేను నాకుటుంబమువారికి నిగ్రహము, నిరాడంబరత్వము, ఉన్నదానితో సంతృప్తిచెంది జీవించుట మున్నగు ఎన్నో విషయములనుగూర్చి పలుమార్లు చక్కగాచెప్పితిని. కాని వారు నా మాటలను పాటించుట లేదనియు, వారు వానికి భిన్నముగ సడచుకొనుటకు సిద్ధపడుచున్నారనియు స్పష్టపడసాగెను. మాకు ధనమున్నప్పుడు మావారెంతయు గర్వించుచుండిరి. ధనముపోయిన తరువాత ఆగర్వము నిద్రావస్థను బొందెను. దానిని వారినుండి పూర్తిగా తొలగించుటకు నాకేమాత్రమును శక్యముకాకపోయెను. ఇటీవల మాయింటికి తార్నహీల్ మున్నగు ధనికులు వచ్చుచున్నారు. మావారిని ప్రశంసించు చున్నారు. అందువలన వారిలో అణగియున్న గర్వము మరల విశృంఖలముగా విజృంభింపసాగెను.

మాయింటి కిటికీలన్నియు మరల మెడ, ముఖముమున్నగు అవయవములకు కృత్రిమపు మెలుగునుతెచ్చు పదార్థములతో నిండిపోసాగెను. బయటకు పోయినచో ఎండవేడిమికి చర్మము పూర్తిగా పాడైపోవునని నాకొమార్తెలు తలంచుచుండిరి. వారు సూర్యుని తమ విరోధిగా భావించుచుండిరి. ఇంటిలోపల కుంపటి వద్దకూర్చున్నచో శరీర లావణ్యము చెడిపోవుననిగూడ వారు తలప సాగిరి.

“పెందలకడ నిదురనుండి లేచినచో మన అమ్మాయిల కన్నులు చెడిపోవును. కన్నులందముగా నుండవలయునన్న వారు చాలసేపు నిదురింపవలసియున్నది. మధ్యాహ్నపు భోజనమైన

తరువాత పనిచేసినచో వారి ముక్కులు కందిపోవును. పనులు చేసినచో చేతులు నల్లబడి పోవును. పనులు చేయకుండునున్నచో చేతులు చాలతెల్లగ నుండును.” అని నాభార్య నాకు పలుమాఱు చెప్పసాగెను. ఆమె ధోరణి కనుగుణముగ మాకొమార్తెలు ప్రవర్తింపసాగిరి.

మా పొనుగుననున్న ఫ్లామ్బరో కొమార్తెలు అంతవఱకు నా కొమార్తెలకు ముఖ్య స్నేహితురాండ్రు. వారెప్పుడును కలిసి మెలసి యుండెడివారు. కాని వారిప్పుడు నాకొమార్తెల స్నేహము చేయుటకు అర్హురాండ్రు కాకపోయినారు. వారు చాల తక్కువ హోదాలోనివారట! కడునీచమైనవారట! అట్టివారితో స్నేహము చేయుట ఏ మాత్రమును వాంఛనీయము కాదట! ఫ్లామ్బరో కొమార్తెలనుగూర్చి నా కొమార్తెల అభిప్రాయములట్లున్నవి! నా కొమార్తె లెప్పుడును పెద్దవారికి సంబంధించిన కబుర్లనే చెప్పుకొన సాగిరి. వారిజీవిత విధానమునే వేర్వేరు రకములుగా వర్ణించి చెప్పుకొనసాగిరి. వారిమాటలలో పేక్సియరు నామము తఱచుగా దొర్లసాగినది.

అంతలో ఒకనాడు మాయింటికి భూత వర్తమాన భవిష్యత్కాలములకు సంబంధించిన విషయములను స్పష్టముగా చెప్పగల జిప్సీ ఒకరై వచ్చెను. ఆమె రాకతో మావారి ఆశలు ఆకసమునంటెను. ఆమెను చూడగానే నా కొమార్తె లిరువురును నావద్దకు పరుగెత్తుకొనివచ్చి, “నాన్నా! మేము జోస్యము చెప్పించుకొన వలయును; మాకుచెఱియొక పిల్లింగు నాణెమును ఈయుము. ఆమెచేతిలో పెండినాణెము పెట్టవలసి యున్నది” అని అనిరి.

సజము చెప్పవలయునన్న నేను ఎప్పుడును తెలివిగా ప్రవర్తించుటకు ప్రయత్నించుచు విసుగెత్తి పోవుచుంటిని. నా కొమ్మారైల కోరికలను తీర్చుకుండ నుండలేక పోవుచుంటిని. అందుకు కారణము వారెప్పుడును ఆనందముగ నుండవలయునని నేను వాంఛించుటయే. అందువలననే నేను వారికి జోస్యము చెప్పించుకొనుటకు చెటియొక పిల్లింగు నాణెమును ఇచ్చితిని. ఈ సందర్భమున మా కుటుంబ గౌరవమును నిలబెట్టుటకై నే నొక ముఖ్యవిషయమును చెప్పవలసి యున్నది. నా కొమ్మారైలు నన్ను డబ్బుపడిగినారుగనుక వారివద్ద వేఱు ధనములేదని ఎవ్వరును భావింపరాదు. ఏలయన నాభార్య ఔదార్యమువలన వారి వద్ద నెప్పుడును చెటియొక గిన్నీ నాణెము ఉండును. వారెచ్చటకు బోయినను ఆ నాణెములను తమతోబాటు తీసికొని పోవుదురు. “ఈ నాణెములను మీరెప్పుడును మీ జేబులలో నుంచుకొనవలయును. కాని వీని నే సందర్భములోను మార్చరాదు” అని నాభార్య వారికి ఖండితముగా చెప్పియుండెను.

నా కొమ్మారై లిరువురును జిప్సీ యువతివద్ద ఒకగంట కాలముండిరి. తరువాత వారిరువురును నావద్దకు తిరిగివచ్చిరి. వారి చూపులనుబట్టి జిప్సీ యువతి నారి ఆశల కనుకూలముగ జోస్యము చెప్పియుండెనని గ్రహించితిని.

“అమ్మాయిలు! ఏమి జరిగినది? జిప్సీ యువతి మీ కనుకూలముగ చెప్పినదా? మీభవిష్యత్తు ఆశాజనకముగ నున్నదా? మీ రామెకు రెండు పిల్లింగు నాణెములు నిచ్చినారు. మీరామె వద్దనుండి కనీసము పెన్నీ నిలువగల ప్రతి ఫలమునైన పొంది నారా?” అనినేను నా కొమ్మారైలను ప్రశ్నించితిని.

అప్పుడు నా పెద్దకొమ్మారై ఒలీవియా ఇట్లుసమాధానము చెప్పెను. “నానా! ఆమె బాగుగనే చెప్పినది. పండ్రెండు నెలల లోపలనే నాకు, ఒక భూస్వామికి వివాహము జరుగుచుంటుంది. ఆవిషయము నామె సుస్పష్టముగ చెప్పినది.”

అంతట నేను నా రెండవ కొమరిత సోఫియాతో నిట్లుంటిని. “అమ్మాయి! సోఫీ! ఇక నీసంగతి చెప్పుము. నీకెట్టిభర్తవచ్చినది జిప్సీ యువతి చెప్పినది?”

అప్పుడు సోఫియా ఇట్లు జవాబిచ్చెను. “నాన్నా! నాఅక్క భూస్వామిని వివాహమాడిన అనతికాలములోనే నేనొక ప్రభువు (లార్డు)ను వివాహ మాడుచునట!”

“బాగు బాగు! మీవద్దనుండి రెండు పిల్లింగు నాణెములును తీసికొని ఆమె ఇంత తక్కువగా చెప్పినదా? రెండు పిల్లింగులకు ఒక ప్రభువు ఒక భూస్వామి మాత్రమేనా? మీరువట్టి తెలివి తక్కువవారు. నేను ఒక పిల్లింగు నాణెమునకే ఒకరాజును, ఒక నవాబును వాగ్దానము చేసియుండెడి వాడను!”

జిప్సీ యువతి జోస్యముతో మావారి ఆశలు ఆకసమునంటెను. దానిఫలితముగ అనేక విషయ పరిస్థితులు తేర్పడెను. గ్రహములు మా కనుకూలముగ నున్నవనియు, అవి మమ్ము అత్యుచ్చస్థితికి తీసికొనిపోవు ననియు మేము భావింపసాగితిమి. మాభవిష్యత్ కాలపు వైభవమునుగూర్చి కలలు గన సాగితిమి.

నే నిదివఱకొక విషయమును వేలకొలదిసార్లు చెప్పితిని. ఆ విషయమును నేనిప్పుడు మఱియొకసారి చెప్పుచున్నాను. అది యేమన; భవిష్యత్కాలపు వైభవమునుగూర్చి కలలు గాంచుచు గడపు కాలము, కలలు ఫలించు కాలము కంటె. సంతోష

కర్మమైనది. ఏలయన మనము గాంచు కలలు మన యిష్టానుసారముండును. అవి మనకోరికల కనుకూలముగనుండును. కలలు ఫలించుటయన్నది మన చేతిలో నుండదు. అది ఏవిధముగనైన జరుగవచ్చును. మనకు పూర్తి అనుకూలముగ నుండవచ్చును. ఉండకపోవచ్చును.

మేము గాంచిన కలల నన్నిటిని ఇచ్చట వర్ణింపబూనుట చాల అసాధ్యమగువిషయము. అదృష్టదేవత మమ్ము చల్లగా చూచుచున్నదనియు, మాకు తిరిగి అదృష్టదశ పట్టనున్నదనియు మేము భావింపసాగితిమి. గ్రామములోనివారందఱును భూస్వామి తార్నహిల్ నా పెద్దకొమార్తె ఒలీవియాను గాఢముగా ప్రేమించుచున్నాడని నొక్క వక్కాణింపసాగిరి. ఆ సంగతి ఎంత వఱకు నిజమో తెలియదుకాని ఒలీవియా అతనిని ప్రేమించుచుండెనన్నమాట మాత్రము ముమ్మాటికిని నిజము.

నా భార్యకు ప్రతిరాత్రి చక్కని కలలు రాసాగెను. అవి మాకెంతయు అనుకూలముగనుండెను. మాకు భవిష్యత్కాలములో పట్టనున్న అదృష్టము నా కలలు ప్రస్ఫుటముగా ప్రకటించుచుండెను. అంతటి గొప్పకలలు నా భార్యకు తక్క మఱి యింకెవ్వరికిని రావనుట తథ్యము. తెల్లవాఱగానే నా భార్య ఆ కలలన్నిటిని మిగిలిన వారందఱకు 'ఁ.చ' తప్పకుండ వివరముగా వర్ణించి చెప్పుచుండెడిది. ఒకనాటిరాత్రి ఆమెకు శవపేటిక, ఒకదానిపై నొకటి అడ్డుగానుండు రెండు తొడ ఎముకలు కలలో గానవచ్చెను. త్వరలో మాయంట వివాహము జరుగనున్నదను విషయము నా దృశ్యము సూచించుచుండెను. మఱి యొకనాటిరాత్రి ఆమెకు కలలో నా కొమార్తెల జేబులనిండ

ఫారీంగు నాణెములున్న దృశ్యము కనబడెను. దాని అర్థము
అసతికాలములో వారి జేబులు బంగారంతో నిండిపోవునని!

నాకొమా ర్తలకు కూడ మంచిసూచనలుకనబడుచుండెను.
వారి పెదవులపై నెవ్వరో అద్భుతముగ ముద్దుపెట్టుకొను
చున్నట్లుండసాగెను. నిప్పులోనుండి డబ్బుసంచులు పైకెగిరి
పచ్చుచుండెను. అట్టి సూచనలన్నియును వారికి త్వరలో మంచి
అదృష్టము పట్టునను విషయమును సుస్పష్టముగా తెలియజేయు
చుండెను.

పట్టణయువతులు మమ్ము వీక్షిపోయి ఒకవారమురోజులు
గడచెను. అంతలో వారివద్దనుండి మా కొక యుత్తరము
వచ్చెను. వా రా యుత్తరములో మా కుటుంబమువారికి తమ
అభివందనములను తెలిపిరి. “రాబోవు ఆదివారమునాడు మీ
కుటుంబమువారి నందఱను చర్చిలో కలసికోవలయునని మే
మెంతయు ఆతరపడుచున్నాము” అని వా రా యుత్తరములో
వ్రాసియుండిరి.

పట్టణయువతులు వ్రాసిన యుత్తరఫలితముగా శనివారము
నాటి యుదయమున నా కొమా ర్తలు, భార్య సమావేశము
జరుపుకొనిరి. వా రప్పుడప్పుడు నావంకకు చూడసాగిరి. వారేదో
విషయమునుగూర్చి గాఢముగ నాలోచించుచున్నట్లు వారిచూపు
లనుబట్టి స్పష్టపడుచుండెను. మఱునాడు చర్చికి గొప్పవై భవ
ముతో పోవుటకు వారేదో ప్రణాళికను వేసికొనుచున్నారని
నాకు అర్థమగుచుండెను.

సాయంకాల సమయమున వారు తమ ప్రణాళికను అమ
లులో పెట్టసాగిరి. నాభార్య మొట్టమొదట ముట్టడిని సాగింప

ప్రయత్నించెను. తేనీని సేవించిన తరువాత నేను ఉత్సాహముగ నున్న సమయముచూచి ఆమె యిట్లనెను: “ప్రియనాథా! తేనీ చర్చికి గొప్పవారు పలువురు వత్తునని ఊహించుచున్నాను.”

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: “ప్రియరాలా! నీవు ఊహించుచున్న ప్రకారము గొప్పవారు పలువురు రావచ్చును. కాని నీవా విషయమును గుఱించి బాధపడవలసినది ఏమియులేదు. ఏలయన వారు వచ్చినను రాకపోయినను కార్యక్రమము మామూలుగ జరిగిపోవును.”

“అవునవును” అని నాభార్య అనసాగెను. “అచ్చట మనము సాధ్యమైనంతవఱకు యుక్తముగా కనబడవలయునుగదా. ఏలయన ఎప్పుడేమి జరుగునో ఎవరికి తెలియును?”

“నిజమే. మీరు తీసికొనుచున్న ముందు జాగ్రత్తలు కడుంగడు ప్రశంసనీయమైనవి. యుక్తమైన ప్రవర్తన, యుక్తముగ కనబడుట చర్చివద్ద చాల అవసరమనుటకు ఎట్టి సందేహమునులేదు. నా కవి యెంతయు ఆనందదాయకములుగ నుండును. వినయము, భక్తి, నైర్మల్యము, ఉల్లాసము చర్చివద్ద ఎంతయు నుపయోగకరముగ నుండును.”

“ఆ విషయమునాకు బాగుగ తెలియును. కాని నేనిప్పుడు వానినిగూర్చి మాట్లాడుటలేదు. మనమచ్చటకు తగిన విధముగా చెళ్ళవలయునుగదా. మనమచ్చటకు నీచులవలె ముఱికిగాపోవుట తగదు. ఇందులకేమందురు?” అని నాభార్య అనెను.

“నీవు చాలచక్కగా చెప్పినావు. నేనుగూడ ఆ విషయమునే చెప్పవలయుననుకొనుచున్నాను” అని నేనంటని. “మిగిలిన వారందఱికంటె ముందుచర్చికి పోవలయుననుటయే నేను చెప్ప

దలచుకొన్న విషయము. అందువలన మనము దేవునిప్రార్థించుట కింకను ఎక్కువకాలము లభించును.”

“ఆమాట నిజమే. కాని నేను చెప్పదలచుకొన్నది ఆవిషయమునుగూర్చి కాదు. మనము చర్చికి పెద్దమనుష్యులవలె పోవలయును. చర్చి ఇచ్చటకు రెండుమైళ్ళదూరమున నున్నదను విషయము మీకు తెలియును. అచ్చటకిప్పుడు మన కొమార్తెలు నడచిపోవుట ఏ మాత్రమును వాంఛనీయముకాదు. నడచుటవలన వారు పూర్తిగా అలసి పోదురు. శరీరమంతయు ధూళితోనిండి పోవును. వారు అప్పుడే ఏదో పరుగుపందెములో పాల్గొని విజయమును సాధించినవారివలె కనబడుదురు. కావున ఈ సందర్భమున నేను మీకొక చిన్నవిషయమును చెప్పదలచు కొన్నాను.”

మనవద్ద రెండు గుట్టములున్నవికదా. అందొకటి మనయింట సుమారు తొమ్మిది సంవత్సరములనుం? యున్నది. మఱియొక గుట్టము బ్లాక్ బెరీ నెబరోజులనుండి చేసిరపని యేమియు కనబడుటలేదు. రెండును బాగుగామెక్కి బలియుచున్నవి. పనిలేక సోమకులుగా నున్నవి. మనము కష్టపడి పనిచేయుచున్నప్పుడు అవిగూడ ఎందుకు కష్టపడి పనిచేయరాదు? మన మోజెస్ వానిని కొంచెము అలంకరించినచో అవి చూచుటకు బాగుగనే యుండుననుటకు సందేహమేమియులేదు.” అని నాభార్య అనెను.

కాని నే నామె చెప్పినదానికి అంగీకరింపలేదు. నే నా విషయమును ప్రతిఘటించుచు నిట్లంటిని; “ఆరెండు గుట్టములపై నెక్కి ప్రయాణముచేయుటకంటె నడచి పోవుటయే వేయిరెట్లు మేలుగనుండునని నేనుగట్టిగా అభిప్రాయ పడుచున్నాను. ఏలయన మనయింటిగుట్టమునకు తోక లేదు. బ్లాక్ బెరీకన్నులు తెల్లకన్నులు.

మనకు అపాయమును కలిగించు ఉపాయము లెన్నో ఆ రెండు గుఱ్ఱములకు తెలియును. అదియుగాక మనయింటిలో ఒక పెద్ద జీను, ఒక చిన్న జీను మాత్రమే యున్నవి.”

ఆవిధముగ నేను ఎన్నో అభ్యంతరములను తెలిపితిని. కాని నాభార్య ఆ అభ్యంతరముల నన్నింటిని తన సహజధోరణితో ఖండించివైచెను అందువలన నేను వారి కోరికకు తప్పక అంగీకరింపవలసిని పరిస్థితి ఏర్పడెను.

మఱునాటి యుదయమున నాభార్య కొమార్తలు ఏచ్చటికో దండయాత్రకు పోవుచున్నట్లు సకలసన్నాహములు చేసికొనసాగిరి. కాని నేను వారి ప్రయత్నములలో ఎట్టిజోక్యము కలుగజేసికొనలేదు.

“నేను చర్చికి నడచిపోవుచున్నాను” అని మాత్రమే నేను వారితో అంటిని.

“మంచిది. మీరు ముందుపోండు. మీ వెనుక మేము బయలు దేటుదుము. మీరు చర్చివద్దకు పోవునప్పటికి మేము కూడ అచ్చటకు రాగలము” అని వారు చెప్పిరి.

నేను నడచిపోయి చర్చిని చేరుకొంటిని. మావా రింకను రాలేదు. నేను వారికొకొక గంటకాలము వేచియుంటిని అప్పటికిని వారు రాలేదు. వారు రాసందుకు కారణమేమో తెలియకుండెను. ఇంక వేచియుండుటకు పీలులేక నేను చర్చిలో చేరువలసిన ప్రార్థన మున్నగు పనులు చేసికొని పోసాగితిని. కాని మావారు రాసందుకు మనస్సులో బాధపడుచునేయుంటిని. నాపని పూర్తిఅయ్యెను. మావారింకనురాలేదు. నేనెంతయు ఆంధోళన పడసాగితిని.

ఇంక నే నప్పుడు చేయవలసినది ఏమియున్నది? ఇంటికి తిరిగి పోసాగితిని. కాలిదారిని పోయినచో నచ్చటకు మా యిల్లు రెండుమైళ్ళదూరముననున్నది. కాని గుట్టముల ప్రయాణము చేయుదారి అయిదుమైళ్ళ పొడవున్నది. మావారు గుట్టముల మీద వత్తుమన్నారు. కనుక నే నవి ప్రయాణముచేయుదారినే నడచిపోసాగితిని. సుమారు సగముదూరము పోవునప్పటికి మెల్లన గుట్టములమీద వచ్చుచున్న మావారు కనబడిరి. అంత ఆలస్య మైనను వారు చర్చి ప్రయాణమునుమాత్రము విరమించుకొన లేదు.

నాభార్య, రెండవకుమారుడు మోజెస్, చిన్నకుమారులు ఇద్దఱు ఒక గుట్టము నధిరోపించియుండిరి. నా కొమార్తె లిద్దఱును మఱియొకగుట్టమును అధిష్టించియుండిరి. నేను వారిఆలస్య మునకు కారణము తెలిసికొన గోరితిని. వారి చూపులనుబట్టి దారిలో వారెన్నో కష్టముల సనుభవించియుండిరను విషయము స్పష్టపడుచుండెను. మొట్టమొదట గుట్టములు ఇల్లువదలి ప్రయాణమై పోవుటకు నిరాకరించియుండెను. అంతట నచ్చటకువచ్చిన బర్చెల్ అపరిమితమగు దయతో ఆ గుట్టములను రెండువందల గజముల దూరమువఱకు తన కొరడాతో కొట్టి నడిపించెను. కొంతదూరము పోయినతరువాత జీను పటకాలు తెగిపోయెను. అందువలన వాని బాగుచేయుటకు వారొకచోట ఆగవలసి వచ్చెను మఱికొంచెముదూరము పోయినతరువాత గుట్టములలో నొకటి ఆగిపోయెను. ఎన్ని బెబ్బలుకొట్టినను, ఎంతగా ప్రార్థించినను అది ఒక్క అడుగునను ముందుకువేయలేకపోయెను.

నేను వారిని చూచుటకు కొన్ని సమీపములకు ముందే

వారా దుర్దశనుంకి బయల్పడి ప్రయాణము సాగించిరి. అంకలుకు సురక్షితముగ నున్నందుకు నే నెంతయు సంతసించితిని. వారు పడిన కష్టములు, పొందిన అవమానము నాకు అటు మాత్రమైనను విచారమును కలిగించలేదని చెప్పకతప్పదు. ఏలయన నేను ముందు ముందు విజయదుంపభిని మ్రోగించుటకు నాకు చక్కని అవకాశము లభించినది. ఎక్కువ వినయముగ నుండవలసిన ఆవశ్యకతనుగూర్చి నా కొమార్తెకు చక్కగా, గట్టిగా బోధించుటకుగూడ అవకాశము లభించినది.

11

మైకల్ మన్ పండుగుకు ముందాదినమున నే మందఱము మా పొరుగుననేయున్న ఫ్లామ్ బరో గృహమున కాహ్వానింపబడితిమి. ఇటీవల చర్చి ప్రయాణసందర్భమున జరిగిన అవమానము వలన మా యింటిలోనివారు కొంచెము వినయముతో అంగీకరించిరి. లేనిచో వారా యాహ్వానమును తృణప్రాయముగా తిరస్కరించియుండెడివారని నే ననుకొనుచున్నాను.

నే మందఱము ఫ్లామ్ బరో గృహమున కేగితిమి. అచ్చటి పదార్థములన్నియు చాల బాగుండెను. సాధారణముగా నాభ్యాస ఇతరుల గృహములలోని వేనినిగాని ప్రశంసింపదు. అట్టి యామె కొన్నిటిని చాల బాగుగ నున్నవని ప్రశంసించెను. ఫ్లామ్ బరోకు కథలు చెప్పుటయనిన నెంతయు నిష్టము. అతడు చెప్పిన కథలనే మాటిమాటికి చెప్పుచుండును. ఆనాడుకూడ నతడట్లే చెప్పెను. అతడు వానిని. చెప్పిపవిధానము ఏమాత్రము బాగుండలేదని

స్వప్నముగ చెప్పక తప్పదు. ఆ కథలు చాలపెద్దవి; ఏమాత్రము ఉత్సాహమును కలిగింపనవి. అవి యన్నియు అతనికి సంబంధించినవే. వానిని విని నే మిదివఱకు ఎన్నోసార్లు నవ్వియుంటిమి. అయినను నేము ఎంతోదయతో ఓపికవహించి విని మఱియొకసారి నవ్వితిమి. అది ఫామ్బరోకెంతయు సంతృప్తిని చేకూర్చెను.

నాడు ఫామ్బరో ఇంటికి వచ్చినవారిలో బర్బెల్ గూడ నుండెను. అతడెప్పుడును ఏదో ఉత్సాహకరమైన కార్యములను చేయుచునేయుండును. “ఈ మంచి సమయమున బాల బాలిక లందఱును కలిసి దాగుడుమూత లాడుట ఎంతయు బాగుండును” అని అత డనెను. అందు కచ్చటనున్న వారు పలువురు అంగీకరించిరి. “ఈ ఆటలో మీరుకూడ పాల్గొనిన ఎంతయు బాగుండును” అని యతడు నా భార్యనుగూడ ప్రోత్సహించెను. అందువలన నామెకూడ నా యాటలో పాల్గొనెను. నాభార్య అంతముదుసలి కాదను సభిప్రాయము నాకు అపరిమితమగు సంతోషమును కలిగించెను.

నేను, ఫామ్బరో ఇతరులు ఆడుకొనుచుండగా చూడ సాగితిమి. వారి ఆటనుచూచి నవ్వుకొనసాగితిమి. చిన్నప్పటి మా యాటనుగూర్చి ముచ్చటించుకొని ప్రశంసించుకొన సాగితిమి. దాగుడుమూతలాట తరువాత మఱికొన్ని ఆటలు జరిగెను. చిటచివఱకు చెప్పుల ఆట ప్రారంభమయ్యెను. ఈ ఆట చాల అనాగరికమైనది. పూర్వకాలమునకు సంబంధించినది. ఈ ఆటలో పలువురు వృత్తాకారముగా కూర్చుండియుందురు. మధ్యలో ఒకరు నిలబడియుందురు. వృత్తాకారముగ కూర్చున్న వారు మధ్య నిలబడియున్న వారిమీదికి చెప్పును విసరుచుందురు. మధ్యనున్న

వాను చెప్పుదెబ్బ తగులకుండ రక్షించు కొనుచుండవలయును.

ఆట ప్రారంభమైన కొంచెముసేపటికి వృత్తాకారము మధ్య నిలపడవలసిన వంతు నా పెద్దకొమార్తె ఒలీవియాకు వచ్చెను. ఆమె తన్ను చెప్పుదెబ్బనుండి రక్షించుకొనలేక పోవుచుండెను. అందువలన నామె ఘోరముగ అటవసాగెను. కాని ఆమె అటవును లక్ష్యపెట్టు వారెవ్వరును లేకుండ్రి. ఆమె ఆ యవమానమును ఏ మాత్రము భరింపలేని స్థితిలోనుండెను. సరిగా ఆ సమయమునకు గోరుచుట్టుపై రోకటిపోటువలె పట్టణయువతులిరువురును అచ్చటకు వచ్చిరి. వారు నాకొమార్తె దుస్థితిని చూచిరి. అప్పుడు నా కొమార్తెలకు, భార్యకు కలిగిన క్రొత్త అవమానమును వర్ణింప నెవరితరము! ఆ యవమానమును కెవ్వరికిని వర్ణించుట మాటలు చాలవనుట తథ్యము. నిజముగానది మరణసన్మశ్యమైనది. మరణమైనను మేలేమో! నాకొమార్తెలు అనాగరికపు ఆటను ఆడుచుండగా నాగరిక యువతులిరువురును చూచినారు. ఎంతఘోర మెంతఘోరము! ఎంత అవమానము! ఆ ఆటఆడిన బాగుండునని సలహాఇచ్చినవాడు ఫ్లామెబరో అతనిసలహాను పాటించుటవలన ఇంతఘోరము జరిగినది. ఆ సమయమున మాకు నోటమాటరాలేదు. మేము పాతాళలోకములోనికి క్రుంగి పోవు చున్నట్లయ్యెను.

పట్టణ యువతులిరువురును ఫ్లామెబరో గృహమునకు వచ్చుట ఎట్లు తటస్థించినది? ఆదివారమునాడు మాకుటుంబము వారు చర్చికి రాలేదుగదా. వారికెట్టి అపాయము సంభవించినదో తెలిసికొనవలయునని పట్టణ యువతులిరువురును మా యింటికి వచ్చియుండిరి. కాని మేము ఇంటివద్దలేము. మే మెక్కడికుపోయి

యుంటిమో తెలిసికొనదలచివారు ఫోమ్బరో గృహమునకు వచ్చి యుండిరి, అచ్చటనున్న మమ్ము వాని చూచిరి.

“ఆదివారమునాడు మీరు చర్చికి రాకపోవుటకు కారణ మేమి? మీ క్షేమమునుగూర్చి మేమెంతయు ఆతరత చెంది నాము” అని పట్టణ యువతులు నా కొమార్తెను, భార్యను ప్రశ్నించిరి.

ముప్పరి తరపున నా పెద్దకొమార్తె సమాధానము చెప్ప బూనెను. ఆమె జరిగిన విషయమునంతను వివరముగా చెప్పక ఒక్క వాక్యములో మాత్రమే చెప్పెను. “మేము గుట్టములపై నుండి క్రిందపడి పోయినాము” అని మాత్రమే ఆమె అనెను.

ఆవాక్యమును విన్నంతనే పట్టణ యువతులకు అపరిమిత మగు భయము కలిగెను. “మీకేమియు గాయములు తగుల లేకుగదా!” అనివారు ఆతరతతో ప్రశ్నించిరి.

“మా కెవ్వరికిని చీమకుట్టికొంత గాయమైనను తగులలేదు” అని ఒలీవియా సమాధాన మొసగెను. ఆ జవాబు పట్టణ యువ తులకెంతయు సంతోషమును కలుగజేసెను.

“గాయములు తగులనీమాట నిజమే. కాని అప్పుడుమాకు కలిగిన భయమువలన చచ్చినంత పనియైనది.” అని యనెను. అప్పుడు పట్టణ యువతులు ఎంతయు విచారమును ప్రకటించిరి.

“రాత్రి నిదుర సరిగానే పట్టినది” అని ఒలీవియా అనెను. ఆవార్త పట్టణ యువతులకు మరల ఆనందము కలుగ జేసెను.

పట్టణ యువతులు నా కొమార్తెపట్ల అపరిమితమగు అభిమానమును ప్రకటింప సాగిరి. వారానాడు లోగడ కంటె నెక్కువగా అభిమానమును చూపసాగిరి. “మిత్ర

మేము శాశ్వతముగా స్నేహము చేయదలచుకొన్నాము" అను తీవ్రముగ ఆకాంక్షను వారు నా కొమార్తెలముందు ప్రకటించిరి.

పట్టణయువకులలో నొకర్త (ఆమెపేరు బ్లాగ్నీ) నా పెద్ద కొమార్తె ఒలీవియాపట్ల గాఢానురాగమును కలిగియుండెను. మఱియొకర్త (ఆమెపేరు కరలినావిల్లాల్మినా అమిలియా) నా రెండవ కొమరిత సోఫియాను గాఢముగ ప్రేమించుచుండెను. వారిరువురును మాట్లాడుకొనుచుండగా నాకొమార్తెలు నిశ్శబ్దముగ కూర్చుండి వారి మాటలను ఆలకింపసాగిరి; పట్టణయువకుల గొప్పతనమును మనస్సులో ప్రశంసించుకొనసాగిరి.

పట్టణయువకుల సంభాషణలోని కొంచెము భాగ మిట్లున్నది.

కరలినా ఇట్లనెను: "ఆవిషయమునుగూర్చి నాకు తెలిసినదిది ఇది నిజము కావచ్చును; కాకపోవచ్చును. కాని ఒక్క విషయమును మాత్రము నేనుమీకు గట్టిగా చెప్పగలను. అచ్చటి వారందఱును దిగ్భ్రమ చెందినారు. ప్రభువుగారిభార్య మూర్ఖమునిగినది. కాని సర్ టామ్మిన్ మాత్రము కత్తిశీసి, 'నాశరీరములో కడపటి రక్తపుచుక్క ఉండువఱకు నీవు నాదానవే' అని అన్నాడు. తెలిసినదా?

అంతట బ్లాగ్నీ ఇట్లనెను: "నీవు చెప్పినదానినిగూర్చి నేను చెప్పగలిగినదిది. ప్రభువుగారిభార్య దానినిగూర్చి నాకు ఒక్క అక్షరమునైనను చెప్పియుండలేదు. ఆమె నాకు చెప్పకుండ ఏ విషయమునుగాని రహస్యముగా నుంచదను విషయమందఱకు తెలియును."

అన్నట్లు నా రావిధముగ మాట్లాడుచుండగా బర్చెల్ చాలా అమర్యాదగ ప్రవర్తించుచుండిన విషయమును నేను ఇది వఱకే చెప్పియుండవలసినది. పట్టణయువకులు ఒక్క-వాక్యమును పూర్తిచేయగనే బర్చెల్, 'బూటకము!' అని అటవసాగెను. అత డట్లునుచుండుట మా కెవ్వరికిని రుచింపలేదు. అది పట్టణ యువకుల ఉత్సాహమును కొంతవఱకు తగ్గించెనుగూడ.

బ్లాగ్నీ:- నావద్ద నింతవఱకు పనిచేయుచుండిన అమ్మాయి ఒక కెప్టెనును వివాహమాడి వెళ్ళిపోయినది. నాకన్నులుఎక్కువ శ్రమ నేమాత్రము ఓర్చలేవు. మఱి నేనిప్పుడు పత్రికా వ్యాసములను స్వయముగా వ్రాసికొనుటకు చాలా కష్టముగానున్నది. నేను చెప్పుచుండగా చక్క-గావ్రాయు అమ్మాయి తెవ్వరైన దొరకురు రేమోయని నేను కంటిలో వత్తిపెట్టుకొని వెదకుచున్నాను. అమ్మాయిలు చాచుమందికలకు. కాని ఏమిభావము? మనకు సరియైన అమ్మాయిలు కావలయునుకదా. సరియైన అమ్మాయిలు భించుట సామాన్యమైన విషయముకాదు మఱి! మంచి నైతిక ప్రవర్తన కలిగియుండవలెను; చక్క-గావ్రాయును, చదవను తెలిసియుండవలెను; పదిమందిలో మెరుగువిధానము తెలిసియుండవలెను. మఱి ఇన్ని గుణగణములుగల అమ్మాయికి సంవత్సరమునకు ముప్పదిపానుల జీతము తక్కువేమఱి!

కరలినా:- ఆవిషయము నాకు అనుభవపూర్వకముగ తెలియును. ఈ సంవత్సర సగభాగములో ముగ్గురు అమ్మాయిలు నావద్ద పనిచేసినారు. అందొక అమ్మాయి రోజుకు ఒక గంట పనిచేయుటకు నిరాకరించినది. రెండవఅమ్మాయి సంవత్సర

మునకు ఇరువదియైదు గిరీలజీతము చాలతక్కువ యనిభావించినది.

★ మూడవ అమ్మాయిని నేనే ఉద్యోగమునుండి తొలగించి నైచి నాను. ఏలయన ఆమె పురోహితానితో అక్రమ సంబంధము కలిగి యున్నట్లు నాకు అనుమానము తగిలినది. మంచి నైతిక ప్రవర్తనమునకు నేను అత్యధికమగు ప్రాధాన్యము నొసగుచును కాని అది ఎక్కడనున్నది?"

నాభార్య వారి సంభాషణమును 'త' చ ' తప్పకుండ వీనులకు విందుగ వినుచుండెను. ముఖ్యముగా ఆమెకు వారి కడ పటి మాటలు నచ్చెను. సంవత్సరమునకు ముప్పది పౌనులు, ఇరు వదియైదు గిరీలు అనగా మొత్తము ఏబది ఆరు పౌనుల అయిదు పిల్లింగులన్నమాట! ఆ సొమ్మును తన కుటుంబములోనివారికే సులభము సమకూర్చ వచ్చును! తన కొమార్తెల నిరువురును పట్టణ యువతులు తమయొద్దయుద్యోగమునకు కుదుర్చుకొన్నచో నది సాధ్యమే అగును. ఆమెయూ విషయమున నొక నిశ్చయము నకు వచ్చెను.

★ నాభార్య ఒక్క ఊణకాలము నా అంగీకారమును తెలిసి కొనుటకై నావంకకు చూచెను. నిజము చెప్పవలయునన్న పట్టణ యువతులవద్ద ఖాళీగానున్న రెండు ఉద్యోగములను నాకొమార్తె లిరువురకు చక్కగా సరిపోవును. అదియుగాక యజమానుడు తార్నహిల్ నా పెద్దకొమార్తెను నిజముగా ప్రేమించుచున్నచో ఆతనిని పొందుట కామెకిదియొక చక్కని మార్గము. నాభార్య కూడ అందువలననే పట్టణ యువతులవద్ద తన కొమార్తెల నుద్యోగమునకు కుదుర్ప దలచెను.

ఆమె పట్టణయువతులతో నిట్లనెను: “గౌరవనీయులారా! నేను చనివు తీసికొని మీ సంభాషణములో జ్యోక్యము కలుగ జేసికొను చున్నందులకు నన్ను క్షమింపవలయునని ప్రార్థించు చున్నాను. మీ యుపకారమును పొందుటకు మాకు హక్కేదియు లేదన్నమాట నిజమే. కాని ఈ విశాల ప్రపంచములో నాకొమా_ర్తెలు ముందుకుమికి తమకర్త మైన గొప్పస్థానమును పొందవలయునని నేను ఆశించుట సహజము, సమంజసము. నాకొమా_ర్తెలు చక్కని విద్యాబుద్ధులు కలవారనియు, శక్తి సామర్థ్యములు కలవారనియు చెప్పగలుగుటకు నేనెంతయు సాహసించు చున్నాను. ఇటువంటివారీ ప్రాంతముగో మఱి యితరులు లేరనుటలో అశిశయో_క్తి అణుమాత్రమైనను లేదు. వారుచక్కగా చదువగలరు; వ్రాయగలరు; పద్యము వ్రాయగలరు. వారికికుట్టు పని మున్నగు వారిలో మంచినేర్పు కలదు. వారికి సంగీతము నందు కూడ కొందరిగా నేర్పుగలదు. వారింకను అనేక విషయములలో నేర్పులు. వానిస్వరూపిని మే కిప్పుడుచెప్పి విసుగు కలిగింపను”.

నాభార్య యుపన్యాసమును విన్నతరువాత పట్టణయువతు లిరువురును ఒకరివంక నొకరు కొన్ని నిమిషములు ప్రశాంతముగ చూచుకొనిరి. వారేదో సం దేహించు చున్నట్లు కనబడెను.

ఎట్టకేలకు కరలినా అపారమగు సానుభూతితో నిట్లనెను; “మీ అమ్మాయిలతో నాకుగల కొద్దిపరిచయమునుబట్టి వారా యుద్యోగముల కెంతయు తగి యున్నారని నేను అభిప్రాయపడు చున్నాను. కాని ఇంక నొక్క విషయమున్నది. వారి గుణ గణములను మేమింకను వివరముగా పరీక్షింపవలసి యున్నది. మీ

అమ్మాయిలనుగూర్చి సంపూర్ణముగా తెలిసి కోవలసియున్నది. మీ అమ్మాయిల సత్ప్రవర్తనమును నేను శింకించు చున్నాను. మీ కేమాత్రము అర్థము చేసికోరాదు. మేము ఒకవిధానము ననుసరించి మావద్ద పనిచేయు అమ్మాయిల నెన్ను కొనవలసి యున్నది.”

నా భార్య వారి మాటల కేమాత్రము అభ్యంతరము తెలుపలేదు. ఆమె వారితో నిట్లనెను. “మీరు వివరముగ పరిక్షింపగోరుట సహజముగను సమంజసముగను నున్నదనుట కెట్టి సందేహమునులేదు. మా అమ్మాయిల సత్ప్రవర్తనము నుగూర్చి తెలిసికొన దలచినచో మీరు మా చుట్టుప్రక్కలవారిసందఱను అడిగి తెలిసికొనవచ్చును. నాకొమార్తలవంటివారు మఱి యితరు లుండరని వారు తప్పక చెప్పెదరు.”

అపుడు బ్లార్నీ ఇట్లనెను: “మీ చుట్టుప్రక్కలవారిని అడుగవలసిన అవసరమేమివచ్చినది? మీ అమ్మాయిలనుగూర్చి మా బంధువు తార్నోహిల్ సిఫారసుచేసిన చాలును. మఱియింక అవసరమేమియులేదు.”

తార్నోహిల్ మా అమ్మాయిలను తప్పక సిఫారసుచేయునని మేము తలచితిమి. ఆ యుద్దేశ్యముతోనే మేము పట్టణ యువతలవద్దగల ఉద్యోగములకు మా అమ్మాయిలచే దిక్ఖాస్తులు పెట్టించితిమి.

ఫ్లామెబరో గృహమునుండి మా కుటుంబము వారమందఱము ఇంటికి తిరిగివచ్చితిమి. భవిష్యత్కాలములో విజయములను సాధించు విషయమునుగూర్చి నాటిరాత్రి నేము దీర్ఘముగా చర్చించుకొంటిమి. ఇప్పుడు పట్టణయువతలవద్ద రెండు ఉద్యోగములు ఖాళీగానున్నవి. వానిలో నుత్తమమైన యుద్యోగమునకు మా కొమార్తెలలో నెవరు తగుదురాయను విషయమునుగూర్చి నా భార్య డిబోరా మంచి తీర్ణబుద్ధి నుపయోగించి మాట్లాడెను. ఇంక మాకొక అడ్డుఉన్నది. అది తార్నహిల్ వద్దనుండి తెచ్చుకొనవలసిన సిఫారసు. తార్నహిల్ మా అమ్మాయిలను సిఫారసుచేయడని నేము సందేహింపవలసిన అవసరమేమియు లేకుండెను. ఏలయన అతడిదివఱ కెన్నో సందర్భములలో మాపట్ల సద్భావమును ప్రకటించెను. మఱి యిప్పుడు అతనిని సందేహించుట ఎందులకు?

పసుండబోయిన తరువాతగూడ నా భార్య ఆవిషయమునకు సంబంధించిన చర్చను మానలేదు.

“ప్రియనాథా! చార్లెస్! మనలో మనమాట మనమీ రోజును సర్వో యోగము చేసికొన్నామని చెప్పవచ్చును” అని ఆమె ప్రారంభించెను.

ఏమి సమాధానము చెప్పవలెనో తోచక, “బాగుగ వినియోగించినాము” అని మాత్రమంటిని.

“ఏమిబాగు! వట్టిబాగేనా? చాలబాగుగా వినియోగించినాము. పట్టణములో మనవారికి గొప్ప గొప్పవారితోను, గొప్ప

గొప్ప విషయములతోను పరిచయమగును. ఇంకొక సందేహము లేదు. లండనునగరములో ఎన్నో ఘనకార్యములు జరుగుచుండును. ప్రియనాథా! పట్టణములో ప్రసాదించును ఎన్నో వింతవిషయములు జరుగుచుండును. ప్రసాదించెందిన పట్టణమువ తులే మన కొమార్తెలన్న పశ్చిమచ్చుచున్నారనగా ఇంక యువకులసంగతి ప్రత్యేకముగ చెప్పవలయునా? పట్టణమువతు లిరువురిలోను బ్లాగ్స్ అన్న నాకు ఎక్కువ ఇష్టము; ఆమె చాల ఉపకారబుద్ధిగలది. కరలినాకుగూడ నా హృదయములో స్థానము కలదు. అయినను సమయమువచ్చినపుడు ఎట్లు మాట్లాడవలయునో అట్లు మాట్లాడినాను. మన అమ్మాయిల భవిష్యత్తును గూర్చి మీరే మందురు?”

ఏమి చెప్పవలయునో తోచక నే నిట్లంటిని: “మూడు నెలలు గడచునప్పుడికి వారు సర్దియై స్థితిలో నుండునట్లు భగవంతుడు ఆశీర్వాదించునుగాక.” నా సునిశితబుద్ధిని నాభార్యకు తెలియజేయుటకై నేను తపచుగా వాడుచుండెడి వాక్యములలో నది యొకటి. నా కొమార్తెలు విజయమును సాధించినచో, నా కోరిక ఫలించినట్లుగను. వారు విజయమును సాధింపలేక పోయినచో నేనా విషయమును ముందుగానే జ్యోత్యము చెప్పినట్లుగను.

ఈ సంభాషణచుంతయు ముగియెక ప్రణాళికకు నాందీ ప్రస్తావన మాత్రమే. ఆ ప్రణాళిక ఏమైయుండునాయని నేనెంతయు భయపడసాగితిని ఎట్టకేల కా ప్రణాళిక బయ్యుండెను. మేమిప్పుడీ విశాల ప్రపంచములో తలెత్తుకొని గొప్పవారివలె కనబడవలయునుగదా. అందువలన మేమందుకు తగిన ఏర్పాట్లను చేసుకొనవలసి యున్నది. మాయింట తొమ్మిది వత్సరములనుండి యున్న

గుట్టము ముసల్పిదై పోయినది. అది యిప్పుడెందుకును పనికిరాకుండ నున్నది. దానిని అమ్మివైచి ఒకరుగాని, ఇరువురుగాని ఎక్కి ప్రయాణము చేయుట కనుకూలమైన క్రొత్త గుట్టమును కొన్నచో ఎంతయు శ్రేయస్కరముగ నుండును. ఆ గుట్టముపై నెక్కి చర్చికిగాని, మఱియే యితర ప్రదేశమునకుగాని హాయిగా పోవచ్చును. ఇది యంతయు నాభార్య వాదము.

నాభార్య వాదమును నేను మొదట కడుతీవ్రముగా ప్రతిఘటించితిని. నాభార్య కడుతీవ్రముగా సమర్థించుకొనెను. క్రమ క్రమముగా నేను బహిష్కరణపడ సాగితిని. నాభార్య క్రమ క్రమముగా బలపడ సాగెను. ఎట్టకేలకు నేను నాభార్యకు పూర్తిగా లొంగిపోతిని. ప్రాతగుట్టమును అమ్మివేయుటకును, క్రొత్తగుట్టమును కొనుటకును విధిలేక అనుమతి నొసగితిని.

మఱునాడే ప్రక్కయూరిలో పెద్దసంత జరుగును. అందు వలన నేనే ఆసంతకు ప్రాతగుట్టమును తీసికొనిపోయి అమ్మివేయ వలయునని నిశ్చయించు కొంటిని.

కాని నాభార్య ఇట్లనెను: “మీకు పడిసెముగానున్నది. కావున మీరిప్పుడు ప్రక్కయూరికి ప్రయాణమైపోవుట ఏమాత్రము వాంఛనీయముకాదు. ఆరోగ్యము పూర్తిగా చెడిపోయిన నెట్లు?”

“నాకు నీ వనుకొనుచున్నంత పడిసెభారములేదు. ప్రక్కయూరికి పోవుటవలన నా ఆరోగ్యము ఏమాత్రము చెడిపోదు. ఈ విషయమునుగూర్చి నీవేమియు సందేహింపవలదు” అని నేను ఉద్ఘాటించితిని.

నా మాటలు నాభార్యకు అణుమాత్రమైనను రుచింప

కుండెను. ఆమె యింకను నిట్లనెను; “ప్రియనాథా! చాజెస్!
 ✱ మీకుపోవుటకు నే నే మాత్రము అనుమతింపను. మీ కుమారు
 లలో సమర్థులు లేకపోయినగదా మీకు వెళ్ళవలసిన అవసర
 మేర్పడుట. మన రెండవ కుమారుడు చాలా తెలివైనవాడు, బేర
 సారములు బాగుగ తెలిసిన అఖిండుడు. వస్తువులను చచ్చకగా
 ✱ కొనుటలోను, ప్రియముగా అమ్ముటలోను అతనికి మంచి నేర్పు
 కలదు. మనకు కావలసిన వస్తువుల నన్నిటిని అతడే చచ్చకగాకొని
 ✱ మనకెంతో లాభము చేకూర్చుచున్నాడను విషయము మీకు
 బాగుగ తెలియును. అతడు వర్తకులవద్ద విసుగులేకుండ నిలబడి
 ✱ బేరము చేయును. కడకు ఆవలి వాగే విసిగి మన కుమారుడు
 ✱ చెప్పినట్లే చేయుటకు సిద్ధపడుచును.”

మా కుమారుడు మోజెస్ తెలివైనవాడని, మంచి
 జాగ్రత్తకలవాడని నాకుగూడ అభిప్రాయముగలదు. అందువలన
 నా భార్యమాటల నామోనించి ప్రాతగుట్టమును అమ్ము భార
 మును, కొత్తగుట్టమును కొను భారమును, నా కుమారునిపై
 నిడుటకు నేను అంగీకరించితిని.

మఱునాటి యువయమున నా కొమార్తె లిరువురును
 ✱ మోజెస్ ను సంతకు పంపు ప్రయత్నములో మునిగియుండిరి.
 వారికి ఒక్క-నిమిషముగూడ తీటిక లేకుండెను. వా రతని జుట్టును
 చక్కగా దువ్విరి; చొక్కా, టోపీ, లాగూ మున్నగువాని నన్ని
 టిని చక్కగా అలంకరించిరి. అలంకరణ పూర్తియైన తరువాత
 ✱ మోజెస్ ప్రాతగుట్టము సధిరోహించెను. అతడు తనతోబాటు
 ✱ కొన్ని వస్తువులను తెచ్చుటకై ఒక చెక్కపెట్టెనుగూడ తీసికొని
 పోవుచుండెను. అతని దుస్తులంత విలువైనవి కానిమాట నిజమే

కాని అతని సోదరీమణులు ఓపికతో వానిని చక్కగా అలంకరించి యుండిరి.

మోజెస్ ప్రయాణము ప్రారంభించెను. మిగిలినవార మందఱును అతని వెనుకనే కొంతదూరము పోతిమి. “నీకు అదృష్టము కలుగుగాక! విజయలక్ష్మి నిన్ను వరించుగాక!” అని అఱచితిమి. మే మొకచో ఆగిపోతిమి. మోజెస్ ఇంకను ముందుకు సాగిపోవుచుండెను. కొంచెంసేపైనతరువాత అతడింక మాకు కనబడలేదు. అంతట మేము వెనుకకు తిరిగివచ్చి ఇంటిలో ప్రవేశించితిమి.

మేము ఇంటిలో ప్రవేశించిన కొంచెముసేపటికి తార్న్ హిల్ బట్లరువచ్చెను. అతడు మా అదృష్టమునకు మమ్ముల నెంతయు అభినందింపసాగెను.

“మాకు కలిగిన అదృష్టమేమి? ఇప్పుడు నీవు మమ్ము అభినందింపవలసిన అవసరమేమివచ్చినది?” అని నేను బట్లరును స్రస్నించితిని. అతడేమి సమాధానముచెప్పునోయని నా భార్య అత్యాశ్చర్యముతో నెదురు చూడసాగెను.

బట్లరు నా ప్రశ్నల కిట్లు సమాధానముచెప్పెను. “మీ అదృష్టమునకు నేను మమ్ములను అభినందింపకుండ నెట్లుండగలను? మీ అమ్మాయిలను కూర్చి మా యజమానుడు తార్న్ హిల్ కొండలు పెద్దనుష్యులతో ముచ్చటించుచుండగా వేలొక గదిలోనున్న నేను వినుట తటస్థించినది. అతడు మీ అమ్మాయిలను పరిపరివిధముల ప్రశంసించినాడు. మీ అమ్మాయిలవంటి వారు మఱి యితరు లీ ప్రపంచమున లేనేలేరట! తార్న్ హిల్ నంటి పెద్ద భూస్వామి మీ అమ్మాయిల నావిధముగ ప్రశం

సించుట నిజముగా మీ అదృష్టముకాదా? మీకంటే అదృష్ట వంతు లింక నీ ప్రపంచంలో నెవ్వరున్నాడు?"

ఆ మాటలు నా కొమార్తలకు, భార్యకు మితిలేని సంతోషమును కలుగజేసెను. నాకుగూడ సంతోషము కలిగెనని చెప్పకతప్పదు. నా కొమార్తల మంచినే నేను కోరుచుంటిని.

మా యింటికి అదృష్టము ఒంటరిగా రాకూడదని నిశ్చయించుకొన్నది కాబోలును ఏలయన బట్లకు వచ్చిన మఱి కొంచెము సేపటికే తార్నాహిల్ సేనకు డొకడు మా యింటికి వచ్చెను. అతడు పట్టణయువతులు వ్రాసిన యుత్తరము నొకదానిని నా కొమార్తలకు తెచ్చియిచ్చెను. ఆ యుత్తరములో నీట్లు వ్రాయబడియుండెను: "మీ కందఱకు సంబంధించిన విషయములను గూర్చి మేము గొప్ప భూస్వామియగు తార్నాహిల్తో దీర్ఘముగ చర్చించినాము. ఆ మహనీయుడు మిమ్మందఱను గూర్చి ప్రశంసా పూర్వకమగు నభిప్రాయములను వెల్లెపుచ్చినాడు. మీరనిన మాకు సంతృప్తి కలిగినది. మేము మఱి కొన్ని విషయములను తెలిసికొన్న తరువాత మీకు ఉద్యోగముల నిచ్చు విషయమున ఒక నిర్ణయమునకు వత్తుము మీకు మేలు కలుగవలయునని ఆశించుచున్నాము. మీరందఱు క్షేమముగనున్నారని తలంతుము."

ఆ యుత్తరములోని విషయమును తెలిసికొన్న తరువాత నా భార్య యిట్లనెను: "గొప్పవారి యిండ్లలోనికి ప్రవేశము లభించుట సామాన్యమైన విషయము కాదను సంగతి నొకప్పుడు అర్థమగుచున్నది. కాని ఒకసారి ప్రవేశించిన పిమ్మట,

మన కుమారుడు మోజెస్ చెప్పినట్లు, నిశ్చింతగా నిదుర పోవచ్చును.”

నా భార్య అటు మాట్లాడి ఎంతో తెలివి తేటలతో మాట్లాడితే ననుకొనెను. అందలి చమత్కారమును గ్రహించి అందఱును సవ్యవలయునని ఆమె యుద్దేశ్యము. ఆమె యుద్దేశ్యమున కనుగుణముగ నా కొమార్తలు అపరిమితముగ ఆనందమును ప్రకటించుచు గట్టిగా సవ్విరి.

తార్నహిల్ సేవకుడు తెచ్చిన ఉత్తరము నా భార్య కెంతయు సంతృప్తి కలుగజేసెను. ఆ సంతృప్తితో నామె తన జేబులో చేయిపెట్టి ఏడున్నర పెన్నీలను బయటకు తీసెను. ఆధనము నామె సేవకునకు బహూకరించెను.

ఆనాడు మా యింటికి వచ్చువారి సంఖ్య అంతటితో ఆగిపోలేదు. బర్చెల్ కూడ మఱి కొంత సేపటికి మా యింటికి వచ్చెను. అతడు సంత జరిగిన ఊరునుండి వచ్చెను. అతడు నా చిన్న కుమారు లిరువురకు రెండు రొట్టెలను తెచ్చెను. నా భార్య ఆ రొట్టెలను తీసికొనిదాచెను. వానిని కొద్దికొద్దిగా తన కొమరుల కిత్తునని ఆమె యనెను. అతడు నా కొమార్తలను రెండు పెట్టెలనుకూడ తీసికొనివచ్చి యిచ్చెను. వారా పెట్టెలలో చిన్న చిన్న వస్తువులను పెట్టుకోవచ్చును; లభించినపుడు ధనమునుగూడ వానిలో దాచుకొనవచ్చును.

ఇటీవల పట్టణ యువతులు మాతో మాట్లాడుచున్నప్పుడు బర్చెల్ అమర్యాదకరముగ ప్రవర్తించిన మాటనిజమే. అప్పుడతని నడవడిని మేము అసహ్యించుకొంటిమి. కాని అతడనిన మా కింకను అభిమానముండెను. అందువలన మా కంతకు

ముందే తెలిసిన మంచి వార్తల సతనికి తెలియ జేయకుండునుండ లేకపోతిమి. ఆ విషయమున సతని సలహానుగూడ తెలిసికోదల చితిమి. అతని సలహాను మేమెప్పుడును అనుసరించినది లేదు; కాని ఈసారికూడ అతని సలహాను తీసికోవలయునని అను కొంటిమి.

బర్చెల్ పట్టణ యువతులికువుకును వ్రాసిన యుత్తర మును చదివెను. తరువాత సతడు తలపంకించెను. కడకతడు ఇట్లనెను : “ఇది చాల ముఖ్యమైన విషయము. ఇటువంటి విషయములలో తొందటపడి ఏపనియు చేయరాదు. తొందటపడి పనిచేయుటవలన దుష్ఫలితములు కలుగును. కావున ఈ విషయమున జాగ్రత్తగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయమునకు రావలయునని హెచ్చరించుచున్నాను.”

బర్చెల్ మాటలు నా భార్య కేమాత్రము నుచింపలేదని ప్రత్యేకముగ చెప్పనక్కఱలేదు. ఆమెకు చాలకోపము గూడ వచ్చెను. ఆమె బర్చెల్తో నిట్లనెను : “నీ సంగతి మాకు బాగుగ తెలియును. నీ వెప్పుడును నాకు, నా కొమార్తలకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడుచుందువు. అది నీ కలవాటై పోయినది. నీవు అవసరమును మించి జాగ్రత్తపడుచుందువు. కాని ఒక్క విషయము మాత్రము చెప్పవలసియున్నది. ఇతరులకు సలహాలను ఇచ్చువారు ముందు తామూ సలహాలను ఆచరణలో పెట్టి యుంకినచో చాల బాగుండెడిది.”

అంతట బర్చెల్ ఇట్లనెను : “అమ్మా ! నా పూర్వ ప్రవర్తన ఎట్టిదను విషయము ప్రస్తుత సమస్య ఏ మాత్రమును కాదు. నేను నా సలహాలను నాపట్ల ఆచరణలో పెట్టియుండుక

పోవచ్చును. అంత మాత్రాన నేను ఇతరులకు సలహాల నొసగుటకు అర్హుడను కానని భావింపరాదు. నా మంచి సలహాలను ఆచరణలో పెట్టువారికి తప్పక వానిని ఇచ్చుచునే యుందును. ఇతరు లెవ్వరేమనుకొన్నను నా కర్తవ్య నిర్వహణమునందు నేను కంజవేయను.”

బర్సెల్ చెప్పిన దానికి నా భార్య అమర్యాదకరముగ సమాధాన మిచ్చునని నేను భయపడసాగితిని. సరియైన సమాధానము చెప్పలేక నా భార్య మొఱటుగా సమాధానమియ ప్రయత్నింపవచ్చును. అందువలన నేను విషయమును మార్చదలచితిని.

“మన కొమరుడు మోజెస్ సంతకుపోయి చాలసేపైనది. అతనికిను తిరిగిరా లేడు. ఇంత ఆలస్యమగుటకు కారణమేమై యుండును?” అని నేను ఆశ్చర్యమును ప్రకటించితిని.

అంతట నా భార్య ఇట్లనెను : “మనకుమారుని గుఱించి మీరేమియు బాధపడవలదు. ఏలయన అతని కెప్పుడే పనిచేయవలయునో బాగుగ తెలియును. అతడు చేయవలసిన పనిని బాగుగ అర్థము చేసికొనును. తరువాత సతడా పనిని విజయవంతముగా నెఱవేర్చును. వర్షము కురియుచున్నప్పుడు మనకుమారుడెప్పుడును కోడిపెట్టల నమ్మడని నేను మీకు స్పష్టము చేయగోరుచున్నాను. అతడు వస్తువులను ఎంత చక్కగాకొనునో మీకు తెలియదా? పలువురతని బేరమును చూచి ఆశ్చర్య సముద్రమున ముగిసిపోవుచుందురు. ఆ విషయమును గూర్చి నేను మీకు ఒక చక్కని కథను చెప్పెదను వినుడు. ఆ కథను వినుచున్నంత సేపు మీరు పొట్ట చెక్కలగునట్లు సవ్యమును.

అన్నట్లు మన మోజెస్ కు వేయి సంవత్సరముల ఆయుస్సు !
 అడుగో వచ్చుచున్నాడు. వెంట గుట్టములేను. వీపుమీద పెట్టె
 వేసికొనివచ్చుచున్నాడు. నా ఆయుస్సుకూడ అతడు పోసికొన
 వలయును ”

ఆమె యట్లు మాట్లాడుచుండగా మోజెస్ లోనికివచ్చెను.
 పెట్టె బరువుకు కాబోలు అతని శరీరమంతటనుండి స్వేదము
 స్రవించుచుండెను. అతడా పెట్టెను వీధులలో తిరుగుచు సరకు
 లను అమ్ముకొనువారివలె భుజములకు తగిలించుకొని యుండెను.

“స్వాగతము ! సుస్వాగతము ! మోజెస్ ! నాయనా !
 అబ్బాయి ! సంతనుండి మా కందఱకు ఏమిటీసికొనివచ్చినావు?”

అని నా భార్య అనెను.

“మీ కందఱకు నేను సన్నే తీసికొనివచ్చినాను !” అని
 యని మోజెస్ పెట్టెను క్రింద పెట్టెను. ఏదో గొప్ప పనిచేసి
 కొనివచ్చి నట్లతని చూపులు తెలియజేయుచుండెను.

అప్పుడు మోజెస్ ఇట్లనెను: “ఆవిషయము మాకుగాగుగ
 తెలియుచునే యున్నది. మోజెస్ ! గుట్టమేమి పోయినది?”

“దానిని అమ్మివైచినాను. మూడుపౌనుల అయిదు పిల్లిం
 గుల రెండు పెన్నీల కమ్మివైచినాను” అని మోజెస్ సమాధాన
 మిచ్చెను.

“చాల మంచిపని చేసినావు నాయనా! నీవు గుట్టమును
 మంచివెలకు అమ్మివేయుదువను సంగతి నాకు ముందుగానే తెలి
 యును. వనలో మనమాట. మూడు పౌనుల అయిదుపిల్లింగుల
 రెండు పెన్నీలసొమ్ము తక్కువ మొత్తమేమియుకాదు. ఆ
 సొమ్మేది? ఇటుతెమ్ము, నాయనా!” అని నా భార్య అనెను.

అంతట మోజెస్ ఇట్లనెను: “అమ్మా! నేను సొమ్మేమియు ఇంటికి తిరిగి తీసికొనిరా లేదు. నే నా సొమ్ముతో మఱియొక మంచిబేరము చేసినాను. ఇదిగోచూడుము” పిమ్మట సతడొక మూటను నాభార్యముందు పెట్టెను. అతఁనికను నిట్లనెను: “ఇవిగో పండ్రెండు డజనుల ఆకుపచ్చని కళ్ళజోళ్ళు! కళ్ళజోళ్ళు పెట్టుకొనుటకు మంచిపెట్టెలుగూడ నున్నవి. ఈ కళ్ళజోళ్ళ ప్రేములు వెంటితో చేయబడినవి.”

ఆ మూటలను వినగానే నాభార్యగొంతు తఱిగిపోయెను. ఆమె ఎంతో ప్రయత్నించి హీనస్వరమున నిట్లనెను: “పండ్రెండు డజనుల ఆకుపచ్చని కళ్ళజోళ్ళు! ఎంతపని చేసినావు! గుఱ్ఱమును అమ్మివెచ్చినావు. ఇంటికి విలువైన వస్తువులనుగాని, సొమ్మును గాని తీసికొని వచ్చుటకు బదులు పనికిరాని కళ్ళజోళ్ళు పండ్రెండు డజనులు తెచ్చినావా? ఎంతఘోర మెంతఘోరము!”

అప్పుడు నా కుమారుడు మోజెస్ ఇట్లనెను; “అమ్మా! విషయమునంతను పూర్తిగా తెలిసికొనకుండ విచారించెద వెందులకు? నేను ఈ విలువైన కళ్ళజోళ్ళను చాలచవుకగా కొన్నాను. లేనిచో నేను వీనినికొని యుండెడివాడను కాను. కళ్ళజోళ్ళనున్న వెండిప్రేములను విడిగా అమ్మినచో నేను ఇచ్చిన సొమ్ముకన్న రెట్టింపుసొమ్ము మనకు వచ్చుననుటకు ఎటువంటి సందేహమును లేదు.”

అంతట నాభార్య ఉద్వేగముతో నిట్లనెను: నీవెండి ప్రేములు పాడుగాను! వెండి ప్రేములను పగులగొట్టి బొన్నువిడు పిల్లింగుల చొప్పున అమ్మినచో నీవు ఖర్చుపెట్టిన సొమ్ములో

సగభాగముగూడ రాదని నేనుగట్టిగా చెప్పగలను. ఇందుకు సందేహమేమియులేదు.”

అప్పుడునేను జోక్యము కలిగించుకొని ఇట్లంటిని: “ఖచ్చ పెట్టిన సొమ్ములో సగభాగముమాత్రమే వచ్చునని నీవు అనవసరముగా బాధపడవలదు. వెండి ప్రేములను అమ్ముటనుగూర్చి నీవు బాధపడ వలదు. ఏలయన వాని అన్నిటికిని ఆఱుపెన్నీలు కూడ రావనుట తథ్యము. అవి వెండిప్రేములుకావు! రాగి ప్రేములు మాత్రమే! వానిమీద తెల్లపూత పూసినారు.”

నాభార్య అప్పుడు నిరాశతో నిట్లంటి: “ఏమేమి! వెండి కాదా! ప్రేములు వెండివికావా?”

“కావు! ఏ మాత్రముకావు! మనయింటిలోని పాత్రలు ఎంత వెండివో, ఆప్రేములుకూడ అంతవెండివి!” అని నే నంటిని.

అప్పుడు నాభార్య ఇట్లనెను: అనగా జరిగిన దిది! మన గుఱ్ఱమును అమ్మకొన్నాము! రాగిప్రేములుకల పనికిరాని కళ్ళ జోళ్ళను పండ్రెండు డజనులను తెచ్చుకొన్నాము! ఎంతమోసము జరిగినది! ఈ మోసముచేసి వారి తమ వేయి వ్రక్కలుకాను! మన మొద్దు మోజెసెను ఎవరో మోసముచేసినారన్నమాట తథ్యము. అతడు మోసగాండ్రువ్వో, మంచివారెవ్వరో తెలిసికొని యుండవలసివది. ఆమాత్రము తెలివితేటలు లేకపోయిన తరువాత ఇంక నెందులకు? స్వనాశనమై పోయినది.”

“నీవచ్చట పొరబడినావు. అత డెవ్వరితో సంబంధము లేకుండ బేరముచేసి యుండవలసివది. అప్పుడు మోసము జరిగి యుండెడిది కాదు.” అని నే నంటిని.

“మన మోజెస్ వట్టి బుద్ధిహీనుడని స్పష్టపడినది. నాకిటు

వంటి పనికిమాలిన పస్తువులను తెచ్చియిచ్చిన అతని నేమన నలయును? ఈ పనికిమాలిన కళ్ళజోళ్ళను అగ్నిలో బడవైచి నాశనము చేయును” అని నా భార్య అనెను.

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: “ప్రియురాలా! నీవీ విషయమున గూడ పొరపడుచున్నావని చెప్పకతప్పదు. మన మోజెస్ తెచ్చిన కళ్ళజోళ్ళకు రాగి ఫ్రేములు ఉన్నమాట నిజమే. అయినను మనము వానిని మనవద్దనే ఉంచుకొందము. ఏలయన ఏమియు లేకుండనుండుటకంటె రాగి ఫ్రేము కళ్ళజోళ్ళయిన నుండుట మేలుగదా!”

అప్పునికి మోజెస్ కు తాను మోసగింపబడిన విషయము చక్కగా అర్థమయ్యెను. సంతో అత నొక మోసగాడు చూచెను. మోజెస్ వేషభాషలనుబట్టి అతనిని సులభముగా మోసగింపవచ్చునని ఆ మోసగాడు అర్థము చేసికొనెను.

మోజెస్ ప్రాతగుఱమును నమ్మివైచి క్రొత్తగుఱమును కొనవలయునను తలంపుతో సంతో అటునిటు తిరుగసాగెను. అప్పుడతనిని ఎంతో పవిత్రనివలె కనబడుచున్న యొకడు కలసి కొనుట తటస్థిచెను. తనవద్ద అమ్మకమునకు ఒక క్రొత్తగుఱము స్థిగముగా నున్నదను మిషతో సతడు మోజెస్ ను ఒక గుడారము లోనికి తీసికొనిపోయెను.

ఆ గుడారములో మఱియొక మనుజుడుండెను. అతడు చాల విలువైన దుస్తును ధరించియుండెను. అతనివద్ద రెండు గ్రోసుల కళ్ళజోళ్ళుండెను. అత డా కళ్ళజోళ్ళను మోజెస్ కు చూపి ఇట్లనియుండెను: “ఈ కళ్ళజోళ్ళను కుమవబెట్టుకొని ఎవ్వరైన నాకు ఇరువది పొనుల సొమ్మును అప్పుగా నిచ్చినచో

నే నెంతయు సంతసించెను. వీనిని అమ్మటకుగూడ నేను సిద్ధముగానున్నాను. వీని అసలు విలువలో మూడవవంతు సొమ్ము నిచ్చినచో నేను అమ్మివేయుదును.”

అప్పుడు మోజెస్ ను గుడారములోనికి తీసికొనివచ్చిన మోసగాడు మోజెస్ చెవిలో నిట్లు రహస్యముగా చెప్పెను. “నేను నీకు స్నేహితుడను. కావున నీమంచికి చెప్పుచున్నాను. నీవద్దనున్న ధనముతో నీకళ్ళజోళ్ళను కొనివేయుము. నీకు మంచి లాభమువచ్చును. ఇంత చవుక బేరమును పోనీయవలదని నిన్ను గట్టిగా హెచ్చరించుచున్నాను.”

అంతట మోజెస్ ఆ సంతోషేయున్న ఫ్లామెబరో కొఱకు కబురంపెను. అసతికాలములో ఫ్లామెబరో గుడారము లోనికివచ్చెను. గుడారములోని మోసగాండ్రికువుకునుమోజెస్ కు మంచికబుర్లు చెప్పినట్లే, ఫ్లామెబరోకుగూడ మంచి కబుర్లు చెప్పిరి. ఫ్లామెబరో వారు పన్నినవలలో పడిపోయెను. అతనితో బాటు మోజెస్ కూడ వారి వలలోపడెను. వారికువుకును కలసి గుడారములోనున్న రెండుగ్రోసుల కళ్ళజోళ్ళనుకొనిరి. మోజెస్ తనవంతు పండ్లెండుడజనుల కళ్ళజోళ్ళను ఇంటికి తెచ్చియుండెను

13

ఈ విశాలప్రపంచములో తలఎత్తుకొని తిరుగుటకు మా కుటుంబమువారు విశ్వప్రయత్నము చేయసాగిరి. కాని ఎప్పటి కప్పుడు ఎవ్వరును అనుకొనని సంఘటన ఏదో యొకటి తటస్థించి వారి ప్రయత్నములను సమూలముగ నాశనము చేయసాగెను.

వారి ఓటమిని ఎప్పుడీకప్పుడు నేను ఉపయోగించుకొనుచుంటిని. వారి ప్రయత్నములు నృథాయగుచున్న సమయమున వారికి జ్ఞానోదయము కలుగజేయవలయునని నేను ప్రయత్నము చేయ సాగితిని.

నేను నా పిల్లలతో నిట్లుంటిని : “మనకంటె ఎక్కువ వారితో స్నేహముచేయవలెనను తలంపులు అస్వాభావికమైనవి. అవి పేకమేడలవలె కూలిపోవుననువిషయమును మీరు గ్రహింప వలయును. కొందఱు బీదవారు ధనికులతోతప్ప మఱి యితరు లెవ్వరితోను స్నేహముచేయుట కిచ్చగింపరు. అట్టివారిని ధని కులు అసహ్యించుకొందురు; మిగిలినవారు ద్వేషింతురు. అనగా వా రనిన ఇష్టపడు వా రెవ్వరును నుండరు. బలహీనులు, బల వంతులు సహవాసముచేసికొనో అది ఎప్పుడును బలహీనులకే నష్టదాయకముగ పరిణమించును. ఈ సహవాసమువలనివచ్చు ఆనందమును బలవంతు లనుభవింతురు. దుఃఖములను బలహీను లనుభవింతురు. ఇది అనుభవ పూర్వకముగ తెలిసిన నగ్నసత్యము. ఈ సత్యమును గుర్తించుటకు సిరాకరించువారు బాధలపాలగుదురు. అబ్బాయి, డిక్! నీ గింతకుముందు చదివిన కథను అందఱి ఉపయోగముకొఱకు ఒకసారి చెప్పుము.”

అంతట డిక్ కథ నిట్లు చెప్పసాగెను.

పూర్వ మొకప్పు డొకచోట ఒక రాక్షసుడు, ఒక మఱుగుజ్ఞు డుండెడివారు. వా రిరువురును స్నేహితులు. ఇద్దఱును ఎప్పుడును ఒకరినొకరు విడువక కలసియుండెడివారు. ఆవిధముగ నుండుమని వారు ప్రమాణముచేసికొనిరిగూడ. కొంతకాలమైన

తరువాత వా రిరువురును కలసి కొన్ని సాహసకృత్యములలో పాల్గొనవలయునని నిశ్చయించుకొనిరి.

ఒకనాడు స్నేహితు లిరువురును బయలుదేరిపోయిరి. త్రోవలో నొకచోట వా రిరువురును ఇద్దఱు అరబ్బీదేశస్థులను కలసికొనిరి. అప్పుడు రెండుపక్షములవారికిని పోరాటము జరిగెను. ధైర్యసాహసములుగల మఱుగుజ్జు అపరిమితమగు కోపముతో అరబ్బీదేశస్థులలో నొకనిని గట్టిగాకొట్టెను. ఆ దెబ్బవలన అరబ్బీదేశస్థులకు అణుమాత్రమైనను బాధకలుగ లేదు.

అరబ్బీదేశస్థుడుమాత్రము తన కత్తిని పైకెత్తి మఱుగుజ్జు చేతి నొకదానిని పూర్తిగా ఖండించివైచెను. అప్పుడే మఱుగుజ్జు దుగవస్థను ఏమని నర్థింపవచ్చును! కాని అంతలో రాక్షసు డతనికి సహాయముచేయవచ్చెను. అతడు తృటికాలములో ఇరువురు అరబ్బీదేశస్థులను చంపివైచెను. వారి శరీరములు రుధిరములో తేలసాగెను. అప్పుడు మఱుగుజ్జు ద్వేషాగ్నితో తన హస్తమును ఖండించిన వాని తలను వేరుచేసెను. తరువాత స్నేహితు లిరువురును మఱియొక సాహసకృత్యములలో పాల్గొన ముందుకు పోయిరి.

పోగాపోగా వారిని మఱియిరువురు శత్రువు నెదుర్కొనిరి. మఱుగుజ్జుకు పూర్వపు ధైర్యసాహసములులేవు. అయినను అతడు శత్రువులలో నొకనిని గట్టిగాకొట్టెను. ఆదెబ్బ శత్రువుకు చీమకుట్టి నట్లయినను లేకుండెను. కాని అతడు మాత్రము మఱుగుజ్జు కన్ను నొకదానిని లాగివైచెను. అంతలో సచ్చటకు రాక్షసుడువచ్చి శత్రువుల నెదుర్కొనెను. అంతట శత్రువులు ఎంతయు భయపడి వెన్నుచ్చి పారిపోయిరి. వారు పారిపోయి యుండక

పోయినచో రాక్షసుడు వారిని తృటికాలములో సంహరించి యుండెడివాడే.

పాతిపోయిన శత్రువులు ఎక్కడనుండియో ఒకమంచి అందమైన అమ్మాయిని దొంగిలించి తీసికొని వచ్చుచుండిరి. వారు ఆ అమ్మాయిని వదలియే పాతిపోయి యుండిరి. ఆ అమ్మాయి రాక్షసుని ప్రేమింప సాగెను. అందువలన రాక్షసు డామెను ఆశంవముతో వివాహము చేసికొనెను. అనగా అప్పటికి రాక్షసునకు ఒక అందమైన అమ్మాయి దక్కెను. మఱుగుజ్ఞు ఒకచెయ్యి, ఒక కన్ను పోగొట్టుకొని యుండెను.

తరువాత వారు మువ్వకును కలసి చాలదూరము ప్రయాణము చేసిరి. ఎట్టకేలకు వారొక దొంగలగుంపును ఎదుర్కొనిరి. కడచిన రెండు పోరాటములలోను మఱుగుజ్ఞు మొదట ఉండెను. కాని యీనారి రాక్షసుడే ముందుకు పోయెను. కాని మఱుగుజ్ఞు ఎంతో వెనుకలేడు. ఇరువురు స్నేహితులకు, దొంగల గుంపుకు పోరాటము చాల తీవ్రముగా చాలసేపు జరిగెను. రాక్షసుడు దొంగలను సంహరించివేయ సాగెను. మఱుగుజ్ఞు రెండుసార్లు ప్రాణాపాయమునుండి తప్పించు కొనెను. ఎట్టకేలకు ఇద్దఱు స్నేహితులే విజయ దుందుభిని మ్రోగించిరి. కాని ఆ పోరాటములో మఱుగుజ్ఞు తనకాలు నొకదానిని పోగొట్టుకొని యుండెను.

అప్పటికి మూడు పోరాటములు జరిగి యుండెను. ఆ మూడు పోరాటములలోను రాక్షసునకు ఒకచిన్న గాయమైనను తగిలి యుండలేదు. మఱుగుజ్ఞు మాత్రము ఒకచేయి, కన్నాకటి, కాలొకటి పోగొట్టుకొని యుండెను. రాక్షసుడు విజయగర్వముతో మఱుగుజ్ఞుతో నెట్లనెను: “నా చిన్నారి వీరుడా! మన

మిప్పటికి మూడు ఘన విజయములను సాధించినాము. మనము మఱియొక ఘనవిజయమును సాధించి అంతరితో సంతృప్తి చెందుదము. ఇక మనము శాశ్వత గౌరవ జీవనము చేయ వచ్చును.”

అప్పటికి మఱుగుజ్ఞు తెలివితేటలు తెచ్చుకొని యుండెను. అందువలన సత్యశిల్పనెను: ‘వలదు, వలదు! మిత్రమా! నేనువదలు కొనుచున్నాను. నే నింక ఏ పోరాటములోను పాల్గొనను. ఏల యన నే నిప్పటికి ఒక సగ్గు సత్యమును గ్రహించినాను. ప్రతి పోరాటములోను నీవు గౌరవమును, బహుమానములను పొందు చున్నావు. కాని నేనుమాత్రము ఒక అవయవమును పోగొట్టు కొనుచున్నాను.’

“నాన్నా! ఇంక కథ పూర్తియైనది.”

కథ పూర్తియైనది. దానినుండి నేచ్ఛుకోవలసిన నీతిని వివరించి చెప్పవలయునని అనుకొంటిని. కాని అంతలో నా భార్యకు, బర్చెల్ కుజగుచున్న సంభాషణ నాదృష్టి న్నార్పించెను. వారిరువురును నా కొమార్తె ను పట్టణమునకు పంపుటనుగూర్చి వాదులాడు చుండిరి. తన కొమార్తెలు పట్టణమునకు పోవుట వలన గలుగు లాభములనుగూర్చి నాభార్య గట్టిగానొక్క చక్కాణింప సాగెను. పట్టణమునకు వారిని పంపుటవలన చాల నష్టములు సంప్రాప్తించునని బర్చెల్ గట్టిపట్టువలతో వాదించుచుండెను. నేను తటస్థముగా నుంటిని.

బర్చెల్ ఆ విషయమునుగూర్చి నాటి యుగయముననే నా భార్యతో వాదించియుండెను. ఇప్పుడత డా విషయమును సకారణముగా వివరింపసాగెను. అతనికి నాభార్యకు మధ్య తగవు

చాలా ఎక్కువకాసాగెను నాభార్య తనవాదమును సకారణముగ నిరూపించుకొన లేకుండెను. అందువలన నామె గొంత హెచ్చించి గట్టిగా మాట్లాడసాగెను. ఎట్టకేల కామె ఇష్టమున్నను లేక పోయినను ఓటమిని అంగీకరింపవలసివచ్చెను. ఆమె కడపట మాట్లాడిన మాటలు మాకెవ్వరికిని ఏమాత్రమును రుచింప లేదు.

నా భార్య కడపట నిట్లనియుండెను. “కొందఱు తమ ఇష్టమువచ్చినట్లు సలహా లిచ్చుచుండును. వారట్లు సలహా ఇచ్చుటకు కొన్ని రహస్యకారణము లుండునను విషయము నాకు బాగుగా తెలియును. అట్టివా రికముందు మాయింటికి రాకుండ నుండుమగాకయని కోరుచున్నాను.”

ఆమాటలను విన్న బర్చెల్ ఏమాత్రము ఉద్వేగము చెందక కడు ప్రశాంతముగ నిట్లనెను. “అమ్మా! రహస్యకారణ ములమాట మీరెత్తినారు. మీరా విషయమున సరిగానే మాట్లాడినారు. అవును, నాకు కొన్ని రహస్యకారణములున్నవి. వాని నిప్పుడు నేను చెప్పను. ఎందుచేతనో తెలియునా? రహస్యముకాని విషయములను మీకు కొన్నింటిని చెప్పియున్నాను గదా! వానికే మీరుసరియైన సమాధానము నొసగియుండలేదు. నేను మాయింటికి తఱచుగా వచ్చుచుండుట మీకు కష్టము కలిగించుచున్నదని గ్రహించుచున్నాను. అందువలన నేనిప్పుడు మీవద్దనుండి సెలవు తీసికొనుచున్నాను. నేను బహుశా మఱి యొకసారి మిమ్ము కలిసికొని సెలవు తీసికొందును. తనవాత నింక మఱి మీకు కనబడను.”

అట్లని యతడు క్రిందనున్న టోపీని తీసికొని నెత్తిమీద

పెట్టుకొనెను. “వెళ్ళవలదు. అనవసరముగా తొందరపడుచున్నా రెండులకు?” అను సరము వచ్చినట్లు సోఫియా అతని వంకకు చూచెను. కాని సోఫియా చూపులు అతనిని అడ్డుకొనలేక పోయెను. బర్బెల్ మమ్మ వీసిపోయెను.

బర్బెల్ వెళ్ళిపోయినతరువాత మే మందఱము ఒకరి నొకరము కలవరముతోకొన్నినిమిషములపాటు చూచుకొంటిమి. జరిగినదానికంతకు కారణము తానేయని నాభార్యకు తెలియును. అందువలన నామె తెచ్చిపెట్టుకొన్న మందహాసముతో దానిని దాచుటకు ప్రయత్నింపసాగెను. కాని నే నామె ప్రవర్తనము నేమాత్రము సహింపలేకుంటిని.

నే నామెతో నిట్లుంటిని : “ఏమిప్రవర్తన ! మనయింటికి స్నేహపూర్వకముగ వచ్చిన అతిథులతో మాట్లాడవలసిన విధాన మదియేనా ? మనలను దయతో చూచినవారిని చూడ వలసిన విధమిదియేనా ? నీవు ఎంతో కఠినముగ మాట్లాడి నావను విషయమును గ్రహింపుము. నీమాటలు నాకేమాత్రము రుచింపలేదని స్పష్టముగ తెలియజేయుచున్నాను. ఇటువంటి మాటలు నీ పెదవుల మధ్యనుండి ఇదివఱకెన్నఁకును వెలువడి యుండలేదు.”

“మఱి అతడునన్నెందుకు రెచ్చగొట్టినాడు? అని నాభార్య అనసాగెను. అతడెందుకట్లు సుహా చెప్పుచున్నాడో, అతని ఉద్దేశ్యము లేనో నాకు బాగుగ తెలియును. నా కొమార్తలు పట్టణమునకు పోరాదని అతడు గట్టిగా వాంఛించుచున్నాడు. అత డెందుకట్లు కోరుకొనుచున్నాడో తెలియునా ? ఇచ్చట నా చిన్నారికూతురు సోఫియాతో కలసియుండవచ్చునని అతడు

కలలు గనుచున్నాడు. నే నామాత్రము తెలియని వెళ్లివాడనుకాను. ఏమి జరిగినను సరే, నా కొమార్తలు గొప్పయింటికి పోదురుగాని, ఇటువంటి నీచుల యింటికిమాత్రము పోరని విస్పష్టముగ చెప్పగలను. ఇట్లునుటకు నే నేమాత్రము వెనుదీయను.”

“ఏమనుచున్నావు ? అతడు నీచుడని అనుచున్నావా ? మర మితనినిగూర్చి పొరపాటుపడుచున్నామని నేను అభిప్రాయపడుచున్నాను. ఏలయన ఒక్కొక్కప్పుడతడు ఎంతో కులీనునివలె కనబడును అటువంటివారి నితరులను నే నింతవఱకు చూచియుండలేదు. నా మాట నమ్ముము. అమ్మాయి ! సోఫియా ! నా కొక్కమాట చెప్పుము. అతడు నీన్నేహమును వాంఛించుచున్నాడనుటకు రహస్యసంఘటన లేవైన సున్నవా !” అని నేనంటిని.

అప్పుడు సోఫియా ఇట్లనెను : “నాన్నా ! అతని సంభాషణ ఎప్పుడును వినయముగను, ఆనందముగను వివేకముగను నుండును. ఇక ఇతర విషయము లేవియులేవు. ఒకసారి మాత్రమతకు నాతో ఇట్లనియుండెను : ‘బీచవా! వలెనున్న మగవాని అర్హతను, మంచితనమును, గొప్పతనమును గుర్తించిన స్త్రీని నే నింతవఱకు చూచియుండలేదు. ఆ విషయ మింకను నాకు జ్ఞాపకమున్నది.”

అంతట నేను ఇటూరిని : “అమ్మాయి ! కురచృష్టతంతులు. సోమము. ఎప్పుడును అదేవిధ మగ మాటాడుచుందురు. అటువంటివారి విషయము సయె, నిర్ణయమునకు వచ్చుటకు తగిన శిక్షణమును నీ వినివఱకు పొందియున్నావు. అతడు తన సొమ్మును సద్వినియోగము చేయువిధానము తెలియక వృధాగా

ఖర్చుపెట్టి బికార్దొయినాడు. అటువంటివానివద్దనుండి సౌఖ్యమును పొందవచ్చునని పిచ్చివారుమాత్రమే తలంతురు. నేను, మీ యమ్మ నీకు మంచి భవిష్యత్తుండవలయునని ఆశించుచున్నాము. అందుకు కావలసిన ప్రయత్నములను ఏర్పాట్లను చేయుచున్నాము. రాబోవు శీతాకాలములో నీకు పట్టణమున నివసించు సదవకాశము లభించును. అప్పుడు నీవు నీ తెలివితేటల నన్నిటి నుపయోగించి అర్హుడైనవానిని నీ సహచరునిగా ఎన్నుకొనవచ్చును.”

నా మాటలను విన్న సోఫియా ఏమి అభిప్రాయపడెనో, ఆమె ఆలోచనలేమో, నిర్ణయమేమో నాకు తెలియుననుట సాహసమే యగును. ఏలయన ఆమె మనోగతాభిప్రాయములను తెలిసికొనుట సామాన్యమైన విషయముకాదు.

బర్చెల్ నుగూర్చి నేను కొలదిగా భయపడుచుంటిని. అట్టి అతిథి మమ్ము నదలిపోయినందుకు నేను విచారించుటలేదు. కాని, అతిథిని సరిగా ఆదరింపలేదేమోయని నా అంతరాత్మ కొలదిగా బాధపడసాగెను. కాని నా అంతరాత్మకు రెండు మూడు కారణములు చెప్పి శాంతింపజేసితిని! ఎట్లకేలకు నన్ను నేను సమన్వయించుకొని సంతృప్తిచెందితిని. ఇక నా అంతరాత్మ ఏమాత్రము బాధపడకుండెను. అంతరాత్మ వట్టి పిటికిది. ఏలోపముల నది అరికట్టలేదో, ఆ లోపము లున్నవని ఆరోపించుట అన్యాయమే అగును.

తార్క్విహిల్ మా కొమా రైల గుణగణములను స్వయముగా పరీక్షింపదలచెను. పరీక్ష పూ ర్తియైన తరువాత వారి గుణగణములనుగూర్చి మాకు ఊ తరముమూలమున తెలియజేయుదునని అతడనెను. అందువలన మా కొమా ర్తల నిరవృత్తరనువెంటనే పట్టణమునకు పంపవలయునని మేము నిశ్చయమునకువచ్చితిమి.

మఱి మా కొమా ర్తలు పట్టణమునకు ఏమియులేని సామాన్యులవలె పోవుట ఏమాత్రమును సమంజసముకాదు. వారి ఆశయములు, ఆశలుగొప్పవి. వారు మహోన్నతమగు భవిష్యత్తును ఆశించుచున్నారు. కావున వారందుకు తగినట్లు కనబడుట అత్యవసరమైయుండెను. వారు తగినట్లు కనబడవలయునన్నచో డబ్బు ఖర్చుపెట్టవలసియుండెను. మావద్ద డబ్బులేదు. డబ్బు నేదోవిధముగ సమకూర్చుకొనవలసియున్నది.

డబ్బును సులభతరముగా సమకూర్చుకొనుటకు తగిన యుపాయములను సంపూర్ణముగ చర్చించుటకుగాను మా కుటుంబము వారమందఱును ఒకచోటసమావేశమైతిమి. మాకు ఎవ్వరును డబ్బు అప్పుగా నీయరను విషయము తెలియును. అనగా మా ఇంటిలోని ఏవస్తువునమ్మి డబ్బుసమకూర్చుకోవలయునను విషయమును చర్చించుటకు మేము సమావేశమైతి మన్నమాట.

మేము ఆ విషయములనుగూర్చి ఎంతోకాలము చర్చింపవలసినపని లేకపోయెను. అనతికాలములోనే మేము మాచర్చను ముగించి ఒక నిర్ణయమునకు వచ్చితిమి. మావద్దనున్న రెండు

గుఱ్ఱములలోను ఒక గుఱ్ఱమును లోగడ మోజెస్ అమ్మివైచి
 మోసపోయియుండెను ఇంక మానద్య నొక గుఱ్ఱము మాత్రము
 మిగిలియుండెను. అది యింక నాగలికి పనికిరాదు. ఏలయున
 నాగలికి రెండు గుఱ్ఱము లుండవలయునుగదా! అని రోడ్డుమీద
 ప్రయాణము చేయుటకుగూడ నిరుపయోగముగనుండెను. అందు
 వలన దాని నమ్మివైచి ఆ వచ్చినసొమ్ముతో మా కొమార్తె
 లకు కావలసిన వస్తువు ను కొనవలయునని నిశ్చయించుకొంటిమి.
 దానిని మాకు దగ్గఱలోనేయున్న సంతలో అమ్మివేయవలయు
 ననుకొంటిమి. దీనిని అమ్మివేయుటకు మోజెస్ ను పంపించి
 అతని నెవ్వరైన మోసగింపవచ్చును. అందువలన నేనే సంతకు
 పోయి గుఱ్ఱము నమ్మివేయవలయునని నిశ్చయింపబడెను.

నేను అంతవఱకు వ్యాపారసంబంధముగు విషయములలో
 దేనిలోగాని పాల్గొనియుండలేదు. మొట్టమొదటిసారిగా గుఱ్ఱ
 మును అమ్మబోవుచుంటిని. అయినను నే నాపనిని విజయవంత
 ముగ పూర్తిచేయగలనని గట్టిగా నమ్ముచుంటిని. మనజాగ్రత్త
 తెలివితేటలు మన సహచరులనుబట్టి ఆధారపడియుండును. నా
 సహచరులందఱును చక్కగా కుటుంబభారమును మోయుచున్న
 వారే. అందువలన నాకుగల లోకజ్ఞానమును గుఱించి నాకు
 తక్కువ అభిప్రాయ మేదియులేదు.

మఱునాటి యుదయమున నేను గుఱ్ఱమును తీసికొని
 సంతకు బయలుదేరితిని. కొన్నిగజములదూరము పోయిన తరు
 వాత నాకేదో సలహానిచ్చుటకై నాభార్య నన్ను వెనుకకు
 పిలిచెను. ఆమె నాచేవిలో మెల్లన నిట్లు చెప్పెను. “సంతలో
 మోసగాండ్రుగదురు. మీరు చాల జాగ్రత్తగ నుండవలయు

యును. మీరు తెలివితక్కువ వారని నేను చెప్పుటలేదు. చాల జాగ్రత్తగా నుండవలయునని హెచ్చరించుచున్నాను. ఇకపోయి కార్యమును విజయవంతముగ సాధించు కొనిరండు.”

అంతట నేను మరల ప్రయాణము సాగించితిని. నేను పోయి పోయి సంతజరుగుచున్న ప్రదేశమును చేరుకొంటిని. నా గుఱ్ఱమునొకచో నిలబెట్టితిని. నేనుదాని నమ్ముటకు సిద్ధముగా నున్నానను విషయమును బయల్పరిచితిని. చాలసేపటివఱకు గుఱ్ఱమును కొనుట కెవ్వరును రాలేదు.

ఎట్టకేలకొక మనుజుడువచ్చి గుఱ్ఱమును సమీపించెను. అతడు గుఱ్ఱముచుట్టును చాలసార్లు తిరిగి ప్రతి అవయవమును నిశితముగ పరిశీలించెను. అట్లుచేయుటకతనికి చాలసేపు పట్టెను. ఆ పరీక్షవలన గుఱ్ఱము కన్నొకటి గ్రుడ్డిదనువిషయ మతనికి తెలిసెను. అందువలన నతడు గుఱ్ఱమును కొనిదలచుకోలేదు. “గుఱ్ఱమును ఎంతకు అమ్మదలచు కొన్నారు?” అనికూడ ప్రశ్నింపకుండ నతడు వెళ్ళిపోసాగెను.

“వెళ్ళిపోవు చున్నా రేమి? వెలతెలిసికొని వెళ్ళుడు” అని నే నంటిని. అతడు వెనుకకు తిరిగి చూడకుండ వెళ్ళిపోయెను.

మఱికొంచెము సేపటికింకొకడు వచ్చి చాలసేపు గుఱ్ఱమును జాగ్రత్తగ పరీక్షించెను. అతడొక ఎముకలోని గోపమును గమనించెను. “ఈ గుఱ్ఱమును ఉచితముగ ఇచ్చినను నేను యింటికి తోలుకొనిపోను” అని అతడు వెళ్ళిపోయెను.

కొన్ని నిమిషములకు మూడవవాడు వచ్చెను, అతడు కూడ గుఱ్ఱమును జాగ్రత్తగ పరిశీలించెను. అందువలన నతనికి

గుట్టములోని మఱియొకలోటు కనబడెను. అతడుకూడ గుట్టము వెలును తెలిసికొనకుండుగనే వెళ్ళిపోయెను.

నాలుగవ వానికి మఱియొక లోపము కనబడెను. అందు వలన సతడుగూడ ధరను తెలిసికొనకుండుగనే వెళ్ళిపోయెను.

అయిదవవాడువచ్చి గుట్టములోని లోపములన్నిటిని పేరు పేరున ఏకరువుపెట్టెను. “ఈగుట్టమెందులకు పనికివచ్చును? ముక్కలు ముక్కలుగాకోసి కాకులకు గ్రద్దలకు ఎగురవేయుటకు తప్ప మఱియింకెందుకును పనికిరాదు” అని యతడనివెళ్ళిపోయెను.

అంతవఱకు ఇతరులు మాత్రమే నా గుట్టమును అసహ్యించు కొనుచుండిరి. కాని కడకు నేనుకూడ ఆ గుట్టమును అసహ్యించుకొన సాగితిని. నా కదియనిన నొక విధమగు ద్వేష భావ మేర్పడెను. ఎవ్వరైన నా గుట్టమును సమీపించుచున్నప్పుడు నేను అవమాన భారముతో క్రుంగిపోసాగితిని. నా గుట్టములో ఇతరులు చెప్పిన లోపములన్నియు నున్నవని నేను అంగీకరించుటలేదు. కాని అందఱుమనుజులు గుట్టములోని లోపములను ఏకరువు పెట్టుచున్నప్పుడు నమ్మకతప్పదు. సెంట్ గ్రీగరీ తన గ్రంథరాజములలో నిదే విధమగు అభిప్రాయమును వెలిపుచ్చియున్నారు.

ఏమైననేమి? నేను అవమాన భారముతో క్రుంగిపోవుచుంటిని. నేను అటువంటి పరిస్థితిలో నుండుగా నాతోడి మతోద్యోగి యొకడు వచ్చెను. అతనికి నాకును కొంచెము పరిచయము గలదు. అతడుగూడ సంతకు ఏదో పనిమీద వచ్చెను. మే మిరువురము హృదయపూర్వకముగ కరచాలనము చేసికొంటిమి.

పిమ్మట సత డిట్లనెను : “మనము ఏదేని పానీయ గృహ

ముసకుపోయి అచ్చటనున్న ఏదో ఒక పానీయమును తీసి
కొందము.”

“అటులనే చేయుదము” అని నేను సమ్మతిని తెలిపితిని.

మేమిరువురముపోయి ఒకపానీయ గృహములో ప్రవేశించితిమి. అచ్చటివారు మమ్ము వెనుకనున్న ఒక చిన్న గదిలో ప్రవేశపెట్టిరి. అచ్చట టేబిలుపద్ద గడ్డము బాగుగా పెంచుకొని యున్న పవిత్రత్రుడొకడు కూర్చుండి యుండెను. అతడేదో పెద్ద గ్రంథమును చదువుకొనుటలో నిమగ్నుడై యుండెను. అందు వలన నతడు మారాకను గమనించినట్లు లేకుండెను.

ఆ మహనీయుని చూడగనే నాకెంతో సదభిప్రాయము గలిగెను. అంతటి సదభిప్రాయమిదివఱ కెవ్వరిని చూచినను కలిగియుండలేదు. అతని తలపైనున్న తెల్లని గిజాల జుట్టు అతనికి పవిత్రతను చేకూర్చుచుండెను. అతడు గొప్ప ఆరోగ్యము కలిగియున్న వానివలె కనబడుచుండెను.

మేము ఏదో పానీయమును సేవించుచు మాట్లాడుకొని సాగితిమి. మా జీవితములలో వచ్చిన మాన్యుల నన్నిటిని మేము ఏ కరువు పెట్టుకొంటిమి. నేను వ్రాసిన గ్రంథములనుగూర్చియు, వానిపై వచ్చిన విమర్శనలను గూర్చియు, అందువలన నాకు కలిగిన నష్టములను గూర్చియు చర్చించుకొంటిమి.

అంతలో నా గదిలోని కొక యువకుడు వచ్చెను. అతని రాక మా సంభాషణమున కంతరాయమును కలిగించెను. ఆ యువకుడు పవిత్రతనివలె నున్న ముసలివానివద్దకుపోయి కడు వియ్య పూర్వకముగ నమస్కరించి మెల్లన నేమో చెప్పెను.

అస్సాదు ముసలివాడు దయారసము చిప్పిలు చుండ నిట్లు

నెను : “నాయనా ! నీవట్లు మాట్లాడవలసిన పని ఏమియు లేదు. మనతో డివారికి అవసర సమయములందు సాహాయ్యము చేయుట మన యండఱి విధ్యుక్త ధర్మములై యున్నవి. దీనిని తీసికొనుము బిడియ పడకుము. నీ కింకను ఎక్కువ ఇచ్చుటకు వీలుండని బాగుండునని తలచుచున్నాను. యీ అయిదు పానుల ధనమును నీ బాధలను తీర్చగలదని నేను సమ్మచున్నాను. నీ కింకను అవసరమైనచో నావద్దకు రమ్ము.”

అంతట యువకుడు అపరిమితముగు కృతజ్ఞతా భావముతో ఆనంద బాష్పములు కాల్చెను. ముసలివాడు చేసిన సాహాయ్యమునకు నేనై నచో ఇంకను ఎక్కువ కృతజ్ఞతా భావమును ప్రకటించి యుండెడి వాడను. నేనుపోయి అతనిని గట్టిగా గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి కొగిలించుకొని యుండెడివాడను. అతనిమాటలు చేతలు నాకంతటి ఆనందమును కలిగించెను.

ముసలివాడు ఎప్పటివలె పెద్ద గ్రంథమును చదువుటలో నిమగ్నుడై పోయెను. మేమిరువురము మరల సంభాషణలో నిమగ్నులమైపోతిమి. చాలసేపటికి తనకు సంతలో పనియైనదను విషయము నా సహచరునకు జ్ఞాప్తికి వచ్చెను. వెంటనే అతడు నాతో ఇట్లనెను : “నేనుపోయి నా పనిని ముగించుకొని వత్తును. అనతికాలములోనే వచ్చి నిన్ను కలసికొందును. నేనెప్పుడును నీతో మాట్లాడుచుండవలయునని వాంచింపుచుందును. మఱి డాక్టర్ ప్రిమ్‌రోడ్ సామాన్యుడు కాడు గదా !”

ఉద్దగ్రంథమును చదువుచున్న ముసలివాడు నాపేరును వినగానే తలపైకెత్తి కొంచెముసేపు నా వంక పరిశీలనగా చూచెను. నా సహచరుడు వెళ్ళిపోగానే అతడు నాతో ఇట్ల

నెను : “అయ్యా ! చర్చిలో చాల ప్రసిద్ధి చెందినవాడును, కడు ధైర్యసాహసములతో రెండవ వివాహము కూడదని గట్టిగా ప్రచారము చేయుచున్నట్టి మహనీయుడును నగు ప్రిమ్‌రోజ్ మీకేమైన బంధువా ?” అతడా ప్రశ్నను ఎంతో గౌరవ భావముతో అడిగెను.

ఆ మాటలను వినిగానే నా హృదయము ఆనంద రసముతో నింసిపోయెను. అటువంటి భావము నా కంతకు ముందే న్నడును కలిగియుండలేదు. నేనతని ప్రశ్నకు సమాధానముగా నిట్లంటిని : “అయ్యా ! మీరు గొప్ప సత్పురుషులనుటకు ఎటువంటి సందేహమును లేదు. మీరు ఇంతకు ముందు వచ్చిన యువకునకు చేసిన సాహాయ్యము నా హృదయమును ద్రవీభవింపజేసివది. ఇప్పుడు మీరు ప్రశంసా పూర్వకముగ నాడిన మాటలు నా ఆనందమును ద్విగుణీకృతము చేసివి. అయ్యా ! ద్విత్వ వివాహము కూడదని గట్టిగా వాదించిన డాక్టర్ ప్రిమ్‌రోజ్‌ను మీరిప్పుడు మీయెదుటనే చూచుచున్నాను. ‘మహనీయుడు’ అని పిలిచినందుకు నేను మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేను వయస్సు మీఱుచున్నను నా వాదమును వదలుకోలేదు. శత్రువును నేను విజయవంతముగ ప్రతిఘటించుచునే వచ్చుచున్నాను.”

అప్పుడు ముసలివాడు ఎంతో గౌరవ భావముతో నిట్లనియెను : “అయ్యా ! మీరెవ్వరో తెలిసికొనవలయునని నేను ఎక్కువ కుతూహలమును ప్రకటించినాను. నేను, మీ దర్శనము నిదివఱకు చేసియుండలేదు. నా అజ్ఞానమునకు క్షమింపవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.”

అప్పుడు నేను లేచిపోయి అతని రెండు చేతులను గట్టిగా పట్టుకొని ఇట్లుంటిని : “అయ్యా ! మీ రంత మాట అనకుడు. నే నెవ్వరో తెలిసికోవలయునని మీరు కుతూహలము ప్రకటించి నందుకు నే నేమాత్రము బాధపడుటలేదు. నేను మీపట్ల సవభి ప్రాయము కలిగి యున్నాను. మీతో స్నేహము చేయవలయునని నేను గాఢముగ వాంఛించుచున్నాను. మీరు నా స్నేహము సంగీకరింపవలయునని భక్తి భావముతో ప్రార్థించుచున్నాను.”

అంతట ముసలి వాణ్ణెను : “నేను కృతజ్ఞతా భావముతో మీ స్నేహము సంగీకరించుచున్నాను. మన స్నేహమునకెట్టి అంతరాయము కలుగరాదని భగవంతుని కడు వినయపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను.” పిమ్మట సతడు నన్ను పరిపరి విధముల పొగడసాగెను కాని మధ్యలో నేతనికి అంతరాయము కలిగించితిని. గ్రంథకర్తగా పొగడ్తు నందుకొనుట నా కిష్టమే; ఎందఱెన్ని విధములగా పొగడినను జీర్ణించుకోగల శక్తి నాయందుగలదు. కాని ఆ ప్రత్యేక సందర్భమున మాత్రము నేను ఎంతో వినయ భావముతోనుంటిని. అందువలననే ముసలి వాని పొగడ్తు ను వినుటకు ఏ మాత్రము ఇచ్చగింపకుంటిని.

సాధారణముగా కాల्పనక (ప్రేమ) గ్రంథములలోని ప్రేమికులు ప్రథమ దర్శనముననే ఒకరి నొకరు గాఢముగ ప్రేమించుకొను చుందురు. నాకు ముసలివానికి మధ్య స్నేహము అంతకంటే త్వరగానే కుదిరెను.

క్రొత్త స్నేహితుల మిరువర్షము అనేక విషయములను గూర్చి చర్చించుకొన సాగితిమి. అతడనిన నాకు క్రమక్రమముగా గౌరవభావము హెచ్చిపోసాగెను. వాదములో విజయము పొంద

వలయుననుకాంక్ష అతని కేమాత్రము లేనట్లు నేను గ్రహించితిని. అప్పుడప్పుడు నేను అభిప్రాయ భేదములకు తావిచ్చు విషయములను గట్టిగా చెప్పసాగితిని. గొప్ప జ్ఞానియగు ముసలివాడేమి చెప్పునో తెలిసి కొనవలయునను కుతూహసముతో నే నేనట్లు చేయసాగితిని. కాని అట్టి సందర్భములందతడు మందహాసము చేసి తలపంకించు చుండెడివాడు. ఏమియు సమాధానమిచ్చెడివాడుకాదు. దాని అరమిది. “ఈ విషయమునుగూర్చి చెప్పవలయునన్నచో నేను ఎంతైనను చెప్పగలను. కాని భేదాభిప్రాయములకు తావిచ్చు ఈ విషయమునుగూర్చి నేను మాట్లాడుట ఉచితమఃగ నుండదు.” నేనుగూడ అట్లే అభిప్రాయపడసాగితిని.

క్రమ క్రమముగా నేయు పూర్వవిషయములను చర్చించుట మానిపైచి ప్రస్తుతాంశమునకు వచ్చితిమి.

“మీరీదినమున సంతకెందుకు వచ్చినారు?” అని ముసలివాడు ప్రశ్నించెను.

“గుఱ్ఱమునొకదాని నమ్ముటకు వచ్చినాను” అనినేను సమాధానము చెప్పితిని.

“ఏమి అదృష్టము! నేను మా రైతులలో నొకనికి గుఱ్ఱమును కొనవలసి యున్నది. మీరు గుఱ్ఱమును అమ్ముటకు సిద్ధముగనున్నారు. నేను కొనుటకు సిద్ధముగానున్నాను. ఇంకేమి? మీరు వెంటనేపోయి మీ గుఱ్ఱము నిచ్చటకు తీసికొనిరండు” అని అతడనెను.

నేను వెంటనే ఆ ప్రదేశమును వీడేపోయి గుఱ్ఱమును తీసి

కొని వచ్చితిని. అంతకు మునుపు ఎవ్వరికినినచ్చని ఆ గుట్టము ముసలివానికి నచ్చెను.

“ఇంత మంచిగుట్టమును ఎందుకు అమ్మివేయుచున్నావు?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“మాకిప్పుడు గుట్టము అనవసరము. అందువలన నేను అమ్మివేయుచున్నాను” అని నేను సమాధాన మిచ్చితిని.

తరువాత మేమిరువురము కలసి గుట్టపుధరను నిర్ణయించి తిమి. ఇకనతడు నాకు సామ్రాజ్యవలసి యుండెను. అతడు జేబులోనుండి ముప్పది పౌనులనోటు నొకదానిని బయటకుతీసి, “దీనిని తీసికొని మీకురావలసిన డబ్బుపోను మిగిలిన డబ్బునిండు” అని అనెను.

“నాదగ్గఱ చిల్లరలేదు” అని అంటిని.

“పోనీ, సంతలోనికిపోయి మార్పుకొనివచ్చి ఇండు” అని అతడనెను.

“నాకు మార్పుట చేతకాదు. అంత పెద్దనోటు తీసికొని పోయినచో నన్నెవరైన మోసము చేయవచ్చును” అని నేనంటిని.

అంతట సతడు తన సేవకునికొకకు కబురు పంపించెను. అనతికాలములో సేవకుడు అచ్చటకు వచ్చెను. ముసలివాడు ఆ సేవకునితో ఇట్లనెను: “అబ్రహామ్! ఈముప్పదిపౌనుల నోటును తీసికొనిపోయి చిల్లర మార్పుకొనిరమ్ము. జాక్సన్ వద్దగాని మఱి యింక నితరులెవ్వరి వద్దనైనగాని మార్పుకొనిరమ్ము.”

సేవకుడు ముప్పదిపౌనుల నోటును తీసికొని వెళ్ళిపోయెను. అతడు వెళ్ళిపోయిన తరువాత ముసలివాడు వెండి నాణెములు సరిగా దొరకుటలేదను నిషయమునుగూర్చి దీర్ఘోపన్యాస

మొసగెను. బంగారు నాణెములుగూడ సరిగా దొరకుటలేదను విషయమునుగూర్చి నేను ఉపన్యసించితిని. కడకు మేమిరువురము బంగారు నాణెములు, వెండినాణెములు సరిగా దొరకుటలేదను విషయమున ఒక నిర్ణయమునకువచ్చితిమి. అప్పుడికి చాలకాలమై పోయెను.

అంతలో నచ్చటకు చిల్లరమార్పుటకై ముప్పనిపొనుల నోటును తీసికొనిపోయిన అబ్రహామ్ తిరిగివచ్చెను. అతని మొగములో చిల్లర దొరికిన సూచన లేమియు కనబడకుండెను. అతడు హీనస్వరమున ఇట్లనెను : “అయ్యా! చిల్లరకొరకు నేను మొత్తము సంతరింతయు తిరిగినాను. కాని నాకెచ్చటను చిల్లర లభింపలేదు. ఒక క్రొను నాణెము నిత్తునని ఆశపెట్టిననుగూడ ఎన్నడునుచిల్లరనీయలేదు. ఎవ్వరిసజ్జిగిననుచిల్లర లేదన్నాడు. నేను పూర్తిగా అపసిపోయినాను. పసిమాత్రము జరుగలేదు. ఇందుకు నేనెంతయు సిగ్గుపడుచున్నాను.”

అబ్రహామ్ మాటలు మాకు ఎంతో ఆశాభంగమును కలిగించెను. ముసలివాడు ఆవిషయమునుగూర్చి కొంచెముసేపు ఆలోచించెను. ఎట్టకేల కతడు ఇట్లనెను : “మంచిది. నాకొక ఉపాయము తట్టివది. మీప్రాంతమున నొక గౌరవనీయుడు నివసించుచున్నాడు. అతనిపేరు సోలమన్ ఫ్లామ్బర్గ్ అతనిని మీ రెఱుగుదురా?”

“అతనిని ఎఱుగకపోవుటయేమి? అతడు మాయింటి ప్రక్కనే నివసించుచున్నాడు. అతడు చాల మంచివాడు” అని నేను అంటిని.

“ఓహో! అటునా? అయిన నింక ఆలస్యమెందులకు?

మన మా విషయమున ఒక నిర్ణయమునకువత్తము. నేను గౌరవ నీయుడు ఫ్లామ్బర్గ్ పేరిట నేనొక పత్రమువ్రాసి సంతకముపెట్టి యిత్తును. ఆ పత్రమును చూడగానే మీకు నే నీయవలసిన ధనము సతడు మీకు ఇచ్చును. మీ ప్రాంతములో అంతమంచి వాడు, నమ్మకస్థుడు మఱియొకడు లేడని నేను నిశ్చయముగ చెప్ప గలను. గౌరవనీయుడు ఫ్లామ్బర్గ్, నేను ప్రాతమిత్రులము. మే మిరువురము చాలకాలము కలసి నివసించినాము. చిన్నప్పుడు మే మిరువురము కలసి ఆడుకొనుచుండెడివారము. కొన్ని ఆటలలో అతనికి ప్రావీణ్యముండెడిది. మఱికొన్ని ఆటలలో నాకు ప్రావీణ్య ముండెడిది ”

నాకు సొమ్మునిచ్చిన నెంతయో, సోలమన్ ఫ్లామ్బర్గ్ పేరిట వ్రాసియిచ్చిన పత్రముగూడనంతయే. ఏమయిన సతడు సొమ్మునిచ్చుటకు తగిన శక్తి సామర్థ్యములు కలవాడని నాకు గట్టి నమ్మకముకలదు. ముసలివాడు ఫ్లామ్బర్గ్ పేరిట వ్రాసి యిచ్చిన పత్రమును నాకిచ్చెను. పిమ్మట ముసలివాడు (అతని పేరు జెంకిన్సన్) అతని సేనకుడు అబ్రహామ్ కలసి బ్లాక్ బెరీ (గుఱ్ఱము)ని తీసికొని వెళ్ళిపోయిరి.

కొంచెముసేపైన తరువాత జరిగిన విషయమునుగూర్చి నేను కొంచెము లోతుగా ఆలోచింపసాగితిని. క్రొత్తవాడువ్రాసి యిచ్చిన పత్రమును తీసికొనుటలో నేను పొరపాటు పనిచేసితిని తలంపసాగితిని. ఫ్లామ్బర్గ్ నాకు తెలిసినవాడే; కాని జెంకిన్సన్ కు సంబంధించిన విషయములేవియు నాకు బాగుగ తెలియవు. అందువలన నేను జెంకిన్సన్ ను అనుసరించిపోవలయుననియు, నా గుఱ్ఱమును తిరిగి తెచ్చుకోవలయుననియు నిశ్చయించుకొంటిని.

కాని నేను ఆ నిర్ణయమునకు వచ్చినప్పటికి చాలా ఆలస్యమైపోయెను. అందువలన నేను ఇంటి వంకకు బయలుదేరి పోసాగితిని. సాధ్యమైచంత త్వరలో ఇంటికిపోయి ఫ్లామ్బరోను కలసికొని పత్రము నతనికిచ్చి డబ్బుతీసికొనవలయునని నేను అభిప్రాయపడుచుంటిని.

నేను తిన్నగాపోయి ఫ్లామ్బరో ఇల్లు చేరుకొంటిని. ఫ్లామ్బరో తన యింటి గుమ్మమువద్దనే కూర్చుండి తాపీగా చుట్ట కాల్చుకొనుచుండెను.

“నీపేరిట పత్రము నొకదానిని తీసికొని వచ్చినాను. ఇదిగో ఆ పత్రము. దీనిని చదువుకొని నా కీయవలసిన సొమ్ము నిమ్ము” అని నేనంటిని.

ఫ్లామ్బరో నావద్దనుండి పత్రమును తీసికొని రెండుసార్లు చదువుకొనెను.

ఆలస్యమును సహింపలేక నేనిట్లంటిని : “నీకు సంతకము చక్కగా తెలియుచున్నదనుకొందును. ఎఫ్రాయిమ్ జెంకిన్స్.”

అంతట నతణ్ణి సమాధాన మిచ్చెను. “సంతకమున కేమి ? సంతకము చక్కగనే తెలియుచున్నది. ఈ సంతకము పెట్టిన వానిని గూడ నెఱుగుదును. అంతటి దుర్మార్గుడు మఱి యొకడు ఈ విశాల ప్రపంచములో నుండడని నిస్సంశయముగ చెప్పగలను. కళ్ళజోళ్ళ నమ్మిన దుర్మార్గుడు, ఈ పత్రమును వ్రాసియిచ్చిన దుర్మార్గుడు ఒకడే. అతని జట్టు బాగుగ నెఱసియుండును. ఎంతో పనిత్రునివలె కనబడుచుండును. గొప్ప జ్ఞానివలె నడించుచుండును.”

“అవును. అతడే!” అను నర్థము వచ్చునట్లు నేను మూర్ఛితిని.

ప్లామ్బర్ ఇంకను ఇటుల చెప్పసాగెను : “ఆ దుర్మార్గున కొక్క విషయమున మాత్రము గొప్ప జ్ఞానమున్నది. ఇతడు అను మోసగించుటయే ఆ దుర్మార్గునకు గల గొప్ప జ్ఞానము ! ఆ దుర్మార్గుని నేను బాగుగా నెఱుగుదును. అతని నెప్పటికైన పట్టుకొని శిక్షించి తీయుదును.”

అప్పటికే నేను బాగుగ అవమానము పొందితిని. కాని మా యింటికి బోయిన తరువాత అంతకంటె ఎక్కువ అవమానమును పొందవలసి యుండెను. నేను ఇంటికిపోయి నా భార్యను, కొమార్తల నిరువురను ఎదుర్కోవలసియుండెను. సాధారణముగ బడికి సరిగా పోని పిల్లలు ఉపాధ్యాయునివద్దకు పోవుట కెంతయు భయపడుచుండును. నా పరిస్థితి అంతకంటె నికృష్టముగనుండెను. నా భార్య బిడ్డలను కలసికొనుటకు నేనెంతయు భయపడసాగితిని. వారు నాపై కోపము ప్రకటింపక ముందే నేను ఉద్వేగము ప్రకటింపదలచితిని.

నేను మా యింటిలో కాలుపెట్టితిని. అయ్యో ! మా కుటుంబమువారు నాతో తగవులాడుటకు సిద్ధముగ లేరు. నా భార్య, కొమార్తలు సంతతధారగా కన్నీరు కార్చుచుండిరి.

జరిగిన విషయ మిట్లున్నది. ఆనాడు నేను సంతకుపోయిన తరువాత తార్నహిల్ మా యింటికివచ్చి యుండెను. అతడు మా వారితో నెట్లనెను : “మీరింక పట్టణమునకు ప్రయాణమై రావలసిన పనిలేదు. మీ పట్టణ ప్రయాణము ముగిసినట్లే భావింప వచ్చును. మిమ్ము బాగుగ నెఱిగిన దుర్మార్గుడెవ్వరో

మిమ్ముగూర్చి పట్టణ యువతులకు వ్యతిరేక వార్తలను తెలిపినాడు. అందువలన వారింక మిమ్ము తమతో పట్టణమునకు తీసికొనిపోదలచ లేదు. వారీ దినముననే లండను మహానగరమునకు ప్రయాణమై పోయినారు. మిమ్ముగుఱించి వ్యతిరేక వార్తలను తెలిపిన వాడెవ్వనో, అతడెందులకట్లు చేసెనో నాకేమియు తెలియదు. అతడు చెప్పిన విషయములేవైననేమి? అతడెందులకట్లు చెప్పియుండిననేమి? అతడెవ్వరైననేమి? నేనుమాత్రము మీతో ఇదివఱకువలెనే స్నేహముగా నుండును. నారక్షణ మీ కెప్పుడును నుండును.”

సంతలో నాకు జరిగిన పరాభవమును మావారికి వర్ణించి చెప్పితిని. కాని వారందులకేమియు భావపడలేదు. ఏలయన వారంతకుముందే గొప్పపరాభవముపొంది యుండిరి. వారి పరాభవము ముందు నాపరాభవ మొక లెక్కలోనిదికాదు.

మిమ్ము గుఱించి వ్యతిరేక ప్రచారముచేసిన దుర్మాగుడెవరు? మేము ఎవరికిని ఎట్టి అపకారమును చేసియుండలేదే! అట్టిమాకు అపకారము త పెట్టిన నికృష్టుడెవరు? మేము బీదవారమే! అట్టిమమ్ము ద్వేషించి అసూయతో అపకారము తల పెట్టిన వారెవరు? మేము ఎవ్వరిని ఒక్కపల్లెత్తుమాటయైన అని యుండలేదే! అట్టిమాకు వ్యతిరేకముగ విప్రప్రచారము చేసిన దుర్మాగులెవరు? మాకుఁబుంబమువార మందఱ మా విషయము ననుగూర్చి దీర్ఘముగ నాలోచింప సాగితిమి.

నాటి సాయంకాలమంతయు దుర్మార్గుడెవరాయని తెలిసి
కొనుటతోనే గడచి పోయెను. మఱునాడుగూడ మే మా విష
యమునుగూర్చియే దీర్ఘముగ నాలోచింపసాగితిమి. మేము మా
చుట్టుప్రక్కలనున్న ప్రతియొక్క కుటుంబమువారిని అనుమానింప
సాగితిమి. మేము వారిని ఎందుకు అనుమానించు చుంటిమో
మాకే తెలియదు. వారిని అనుమానించుటకు మాకు వేర్వేరు
కారణము లుండెను.

మేమా విషయమునుగూర్చిన ఆలోచనలో మునిగియుం
డగా మాచిన్న కుమారులలో నొకడు ఉత్తరములపెట్టె నొక
దానినితెచ్చి నాకిచ్చెను. “నేను ఇచ్చటకు సమీపముననే
యున్న మైదానములో ఆడుకొను చుంటిని. నాకచ్చట నిది
దొరకినది. నేనుదానినితీసికొని మీకిచ్చుటకై వెంటనే ఇచ్చటకు
వచ్చినాను” అని అతడనెను.

ఆపెట్టె బర్చెల్కు సంబంధించినదని మేము వెంటనే
గ్రహించితిమి. ఏలయన దాని నిదివఱకతనివద్ద పలుమార్లుచూచి
యుంటిమి. మేము దానిని నిశితముగ పరీక్షించితిమి. అప్పుడు
మాకు అనేకవిషయములకు సంబంధించిన సూచనలు లభించెను.
కాని ముఖ్యముగా మా దృష్టి నాకర్షించిన ఉత్తరమొకటి
అందుండెను. అది సీలువేయబడిన యుత్తరము. దానిమీదనిట్లు
వ్రాయబడి యుండెను. “తార్నహిల్ భవనమున నివశించుచున్న
పట్టణ యువతల కిరువురకును పంపవలసిన ఉత్తరపు నకలు.”

పట్టణయువతులకు మా కొమా_ర్తలనుగూర్చి వ్యతిరేక
వా_ర్తలనుపంపిన నికృష్టుడు బర్చెల్ అనువిషయము మాకు
వెంటనే తటెను. “నీలు బ్రద్దలుకొట్టి ఉ_త్తరములో నేమివ్రాయ
బసియున్నదో చూతము” అని నాభార్య అనెను. ఆమె అభి
ప్రాయమును కొందఱు సమర్థించిరి. నీలు బ్రద్దలుకొట్టవలయునా,
వలదా అను విషయమునుగూర్చి మేము దీర్ఘముగా చర్చించి
తిమి.

“బ్రద్దలుకొట్టరాదు” అని నేను గట్టిగావాదించితిని. కాని
బర్చెల్ అనెన సడభిప్రాయముకల నా రెండవ కూతురసోశియా
ఇట్లనెను: “బర్చెల్ అంతటి నీచమైనపనిని చేసియుండునని నేను
కలలోనైన నూహింపజాలను. అంత నికృష్టమైనపనిని చేయుటకు
సాహసించువారిలో బర్చెల్ కడపటివాడై యుండుననుటకు కెట్టి
సందియమునులేదు. “అతడు నిర్దోషియను విషయ మిప్పుడు
తేలవలసియున్నది. కావున నీలు బ్రద్దలుకొట్టి ఉ_త్తరమును
చదువుట శ్రేయస్కరమని నేను గట్టిగాఅభిప్రాయపడుచున్నాను”
ఆమె యటులన్నతరువాత నేనుతప్ప మిలిగినవారందఱును ఆమెను
సమర్థించిరి.

ఇక విధిలేక నేను నీలు బ్రద్దలుకొట్టి ఉ_త్తరమునందఱకు
చదివి వినిపించితిని. అందిట్లువ్రాయబసియుండెను. “పట్టణయువతు
లారా! ఈ యు_త్తరమును తీసికొనవచ్చువాడు, ఇది ఎవ్వరి
నుండి వచ్చినదను విషయమున మీకు సంపూర్ణముగా తృప్తిని
కలుగజేయును. ఆ విషయమున మీకెట్టి అపోహకును లోను
గావలసినపనిలేదు. మీరీ ప్రాంతపు యువతుల నిర్వరను
మీతోబాటు పట్టణమునకు తీసికొనవలయునని గట్టిగా

వాంఛించుచున్నారని నాకు తెలియవచ్చినది. ఆ యిటువంటి
 యువతులను నేను బాగుగా ఎఱుగుమను. వారు నాకు సహ
 చరులు. మీరు చేయుచున్న పనివలన చాలదుష్ఫలితము గలుగు
 నని గట్టిగా హెచ్చరించుచున్నాను. మీరు చేయబోవుచున్న
 పని ఏమాత్రమును సమంజసమైనదికాదు. మీరు నేను మిత్రునిగా
 ఈ హెచ్చరిక చేయుచున్నాను. ప్రశాంతము, నిర్దోషిత్వము
 ఇంతవఱకునున్న ప్రదేశములలోనికి అల్లరి, దోషము ప్రవేశపెట్టి
 పాడుచేయకుడు.”

ఆ యుత్తరమును చూడగానే మా సందేహము లెక్కడి
 వక్కడ పటాపంచలైపోయెను. అయితే ఆ యుత్తరము రెండు
 విధములుగా అర్థము నొసగుచుండెను. పాడైపోవువారెవరు?
 పట్టణయువతులా? నా కొమా ర్తలా? ఒకవంక పట్టణయువ
 తులు నా కొమా ర్తను పాడుచేయుదురను సర్థము వచ్చు
 చుండెను. మఱియొకవంక నా కొమా ర్తలు పట్టణయువతులను
 పాడుచేయుదురను సర్థము వచ్చుచుండెను. ఏమైననేమి? అది
 ద్వేషభావముతో వ్రాయబడినట్లు స్పష్టపడుచుండెను. మే
 మంతకుమించి లోతుకు పోవుట కిచ్చగింపకుంటిమి.

నామాటలను చివరవఱకు వినుటకు నాభార్యకు ఏ
 మాత్రము సహనములేకుండెను. ఆమె యా ఉత్తరమువ్రాసిన
 వానిని విశృంఖలముగ నోటికివచ్చి నట్లెల్ల దూషించుచుండెను.
 ఆమె నోటికి హద్దుపద్దు లేకుండెను. నా మొదటి కూతురు
 ఒలీవియాకూడ అంతే కఠినముగ ప్రవర్తింపసాగెను. ఆ యుత్త
 రము వ్రాసిన వాని నీచత్వము నా రెండవ కూతురు సోఫీయాను
 ఆశ్చర్య సాగరమున ముంచెను. ఇక నా సంగతి చెప్పుమందురా?

ఆ యు త్తరము వ్రాసిన వాని వంటి కృతఘ్నుడు, నీచుడు మరి యొక డీ విశాల ప్రపంచమున నుండడని నేను భావింపసాగితిని.

బర్చెల్ ఆ విధముగ ఎందుకు వ్రాసినాడు? నాకు ఏమియు తోచకుండెను. నాకు భక్త-కారణము మాత్రమే కనబడుచుండెను. బర్చెల్ నా రెండవ కూతురు సోఫియా సాహచర్యమును గాఢముగా వాంఛించుచుండెను. మఱి ఆమె పట్టణమునకు పోయినచో ఆమెను కలసికొనుట ఎట్లు? ఆమె యింటివద్ద నున్నచో కలసికొనుటకు అవకాశము కలుగును. ఆ యుద్దేశ్యముతోనే అతడా ఉత్తరమును వ్రాసియుండును.

దుష్కుడగు బర్చెల్పై ప్రతీకారమును తీర్చుకొనుట ఎట్లా యను విషయమును గూర్చి మేము లోతుగ ఆలోచింప సాగితిమి. ఆ సమయమున మా వద్దకు బయట నింకను ఆడుకొనుచున్న మఱియొక కుఱ్ఱవాడువచ్చి బర్చెల్ వచ్చుచున్న విషయమును మాకు తెలిపెను. అప్పుడు మా మనస్సులలో విజృంభించిన అభిప్రాయములను, భావములను ఏమని వర్ణింప వచ్చును? అతడు మమ్ము గాయపఱచెనని మేమంతవఱకు భావించుచుంటిమి. ఇప్పుడతడు మా యింటికి వచ్చుచున్నాడు గనుక అతనిపై పగతీర్చుకొనుటకు మంచి అవకాశము లభింప నున్నది. మా భావములు వానికి సంబంధించియుండెను. వానిని పేర్కొనుటకంటె ఊహించుటయే సులభముగ నుండును.

బర్చెల్ను కొట్టి పగతీర్చుకొనుట మా యుద్దేశ్యమే మాత్రమునుగాదు. కృతఘ్నుతా భావముతో ప్రవర్తించి నందు కతని గట్టిగా చీవాట్లుపెట్టుటయే మా ముఖ్యోద్దేశ్యము. అటులచేసినచో అతని మనస్సు తీవ్రముగ గాయపడునని మేము భావించుచుంటిమి. అందుకుగాను మేము ఎప్పటి అలవాటు

ప్రకారమతనిని మందహాసముతో ఇంటిలోని కాహ్వ్యనింపవలచి
తిమి. మొదట పూర్వము కంటే ఎక్కువ అభిమానముతో
మాటాడదలచితిమి. పూర్వముకంటే ఎక్కువగ అతనిని
సంతోష పెట్టదలచితిమి. ఆవిధముగ సంతోష మంచిగనుండుచు
ఒక్కసారిగ భూకంపమువలె సతనిపై విరుచుకు పడదలచితిమి.
అతని నీచత్వ మతని కొక్కసారిగ కొట్టవచ్చినట్లు కనబడునట్లు
చేయదలచితిమి.

ఆ విధముగ నిశ్చయమునకు వచ్చిన తరువాత, “ఈపనిని
మొదటినుండి నేను చేయుదును” అని నా భార్య అనెను. అటు
వంటి పనినిచేయుట కామెకు నిజముగ తెలివి తేటలు కలవనుట
నిశ్చయము. అందువలన మేమందఱ మామెకోరికకు అంగీ
కరించితిమి.

బర్చెల్ మా యిల్లు సమీపించెను; లోనికివచ్చెను;
అందఱము అతనిని మందహాసముతో లోని 'కాహ్వ్యనించితిమి.
అతడొక కుర్చీని దగ్గఱకులాగుకొని కూర్చుండెను.

“చాల మంచి దినము, బర్చెల్!”

“చాల మంచి దినము డాక్టర్! కాని నేడు వర్షమువచ్చు
నని తోచుచున్నది” అని బర్చెల్ అనెను.

అప్పుడు నాభార్య జోక్యము కలిగించుకొని గట్టిగానవ్వుచు
నిట్లనియెను: “వర్షమా! ఏమి వర్షము? తాళ్యవర్షమా? తిట్ల
వర్షమా? తమాషా కీవిధముగనన్నాను. ఏమియు అనుకొనకుడు.
దయయుంచి క్షమింపుడు.”

అంతట బర్చెల్ ఇట్లనెను: “అమ్మా! తమాషాకన్నా రా?
మీరావిధముగ చెప్పియుండకపోయినచో మీరు తమాషాగా

మాట్లాడినట్లు ఏ మాత్రము అర్థమై యుండిదెదికాదు. నేను మిమ్ము హృదయపూర్వకముగ క్షమించు చున్నాను.”

అప్పుడు నాభార్య మా అండఱివంక చూచుచు నిట్లనెను: “ఎన్నిసార్లు తమాషాగా మాట్లాడిన ఒకబేన్ను బరువుండునో తెలిసికొన గోరుచున్నాను.”

“మీరీ యుదయమున దానికి సంబంధించిన పుస్తకమును దేనినో చదివి యున్నారని నేననుకొను చున్నాను. తమాషాగా మాట్లాడుటకంటె, అర్థముచేసికొని మాట్లాడుట మేలని నేను అభిప్రాయపడు చున్నాను” అని బర్చెల్ అనెను.

నాభార్య ఇంకను మందహాసము చేయుచు నిట్లనెను “మీరు చెప్పినదానితో నేను సంపూర్ణముగ ఏకీభవించు చున్నాను. కాని కొండలు ఏమో అర్థమైనట్లు నటించురు. కాని నిజముగా వారి కేమియు అర్థముకాదు.”

“అవునవును. కొండలుస్త్రీలు ఎంతో చమత్కారముగా మాట్లాడు చున్నామని అనుకొందురు కాని వారిమాటలలో చమత్కార మిసుమంతయు నుండదు.” అని బర్చెల్ అనెను.

ఆవిధముగ సంభాషణమును కొనసాగించుచు పోయిన: యెడల నాభార్యకు కలుగు లాభ మిసుమంతయు నుండదనినేను గ్రహించితిని. వృధా వాగ్వివాదము జరుగునుగాని, అసలువిషయమునకు వచ్చుట తటస్థింపదు. అందువలన నేనే జోక్యము కల్పించుకొని అతనిని కఠినముగ మందలింప దలచితిని.

నే నిట్లంటిని. “చమత్కారముగ మాట్లాడుట, విషయమును చక్కగా అర్థముచేసుకొని మాట్లాడుట తెలిసినంత మాత్రమున లాభమేమి యున్నది? అవిచాల న్వల్పములు

మాత్రమే. నీతి లేని చో నవి నిష్ప్రయోజనములు. ఎవ్వరిగుణముల కైనను వన్నె తెచ్చునది నీతిమాత్రమే. ఏలోపములు లేని అమాయకుడగు రైతు ఎన్నో లోపములుగల తత్వ శాస్త్రజ్ఞునికంటే మేలైనవాడు. హృదయము లేనిచో ధైర్యసాహసములు, తెలివి తేటలు ఉండి మాత్రము లాభమేమి యున్నది? భగవంతుని సృష్టిలోకెల్ల నిజాయితీ పరుడే అత్యుత్తమమైనవాడు.”

“పోప్ వంటి మేధావి ఆమాటలని యుండువలసినది కాదని నేను మొదటినుండియు అభిప్రాయ పడుచున్నాను. అతడు తన ఆధిక్యతను నిరూపించు కొనుటకు ఆవిధముగ నన్నాడు. ఒక పుస్తకములో ఏలోపములు లేనంతమాత్రమున అది ఉద్గ్రంథమని ఎవ్వరును అనరు. ఒక గ్రంథముయొక్క గొప్పతనము దాని లోని సాబగులపై నాధారపడి యుండును. అట్లే లోపములు లేని మనజుని గొప్పమనుజుడని అనము. అతనిలో గల సుగుణములనుబట్టియే ఆవిషయమును నిర్ణయింతుము. పండితునకు జాగ్రత్త లేకపోవచ్చును. రాజకార్య దురంధునకు గర్వముండ వచ్చును. వీరుడు క్రొవ్యము కలిగియుండవచ్చును. కాని అంత మాత్రమున మనము వారిని త్రోసిరాజని ఎవ్వరిచేత ఖండింపబడని, ప్రశంసింపబడని సామాన్యపు పనివానిని మేలైనవాడని అందుమా? లోపములున్నను గంభీరమైన రోమను చిత్రములను మనము ప్రశంసింపవలయునేగాని. లోపరహితమైన సామాన్యపు ఫ్లెమిష్ చిత్రములను ప్రశంసింపరాదు” అని బర్చెల్ అనెను.

“అయ్యా, మీరు చెప్పినదంతయు న్యాయముగనే యున్నది” అని నేను అంటిని; “కాని ఎప్పుడు? లోపములుచాలా స్వల్పమైనపుడు, సుగుణములు ఉత్కృష్టమైనవైనపుడు, కానికొంది

టిలో లోపములు, సుగుణములు కొట్టవచ్చినట్లు కనబడుచుండును. అటువంటివారిని చీడపురుగును ద్వేషించినట్లు ద్వేషింపవలయును”.

అంతట బర్చెల్ ఇట్లనెను: “మీరన్నట్లు గొప్పలోపములు, గొప్ప సుగుణములు రెండును కల వికృతపురుషులు కొందఱి విశాల ప్రపంచములోనుండిన నుండవచ్చును. కాని నాకు తెలిసినంతవఱకు నా జీవితములో నట్టివాని నొక్కనినైనను చూచి యుండలేదని బల్లగుద్ది చెప్పగలను. నాకు తెలిసినంతవఱకు విశాలమైనమనస్సు కలవారు ఎక్కువప్రేమను చూపుచుందురు. భగవంతునిదయవలన ఉత్తమగుణములుకలవారు, వానినే ఎక్కువగా ప్రసరించుచుందురు. వారిలో కొన్ని లోపములున్నను అవి అంతగా బయటకురావు. బయటకువచ్చుటకు వానికి శక్తి చాలదు. ఈ సత్యము జంతులోకమునకుగూడ వర్తించును.”

“మీరు చెప్పినవన్నియు బాగుగనేయున్నవి” అని నేను అనసాగితిని, “కాని నేను ఈ క్షణముననే ఒకమనుజును ప్రేరేపింపగలను” అట్లనుచు అతనివంక తీక్షణముగ చూచితిని.

“అతని మెదడుకును, హృదయమునకును తీవ్రముగ అసహ్యించుకోదగినంత తేడాకలదు.” నేనింకను గొంతెత్తి ఇట్లంటిని: “అయ్యా! అతడు తాను సురక్షితస్థానమున నున్నానని భ్రమించుచున్నాడు. అతని నిప్పుడే బయటకు సదవ కాశము లభించినందులకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను. అయ్యా! మీ రీపెట్టె నెఱుగుదురా?”

బర్చెల్ ఏమాత్రము కలవరపడని వానివలె నిట్లనెను: “ఎఱుగకేమి? ఆ ఉత్తరములపెట్టె నాదే. నేను దీనిని పోగొట్టు

కొన్నాను. మీ కిది లభించినందులకు నే నెంతయు సంతసించు చున్నాను.”

తరువాత నే నిట్లంటిని : “అయ్యా! మీ రీ యుత్తరము నెఱుగుదురా? అయ్యా! ఏమాత్రము తొట్రుపడకుడు సరిగా నా ముఖమువంకకు చూడుడు. అయ్యా! మఱియొకసారి అడుగు చున్నాను. ఈ యుత్తరమును మీరు ఎఱుగుదురా?”

“ఆ యుత్తరమా? ఆ యుత్తరమును నేనే వ్రాసి యుంటిని” అని అతడు నిర్భయముగ సమాధానము చెప్పెను.

అప్పుడు నేను కోపముతో నిట్లంటిని : మీ రీ యుత్తరమును నీచాతి నీచముగ వ్రాసియున్నారు. మీరు కృతఘ్నులతో ప్రవర్తించినారు. మీ రీవిధముగ నెట్లు చేయకలిగినారు? మీ దోషము ఘోరమైనదని చెప్పుటకు సందేహ మేమాత్రమును లేదు.

అంతట బర్చెల్ ఇట్లనెను : “మీరు సీలువేసియున్న యుత్తరమును బ్రద్దలుకొట్టి చదివినారు. ఇంతకంటె నీచమైన పని మఱియొకటి యుండబోదు. మీరు ఇంతటి నీచమునకెట్లు దిగ గలిగినారో నాకు ఆశ్చర్యముగ నున్నది. ఈ నేరము చాల ఘోరమైనది. ఇందుకుగాను మిమ్ముల నందఱ నిప్పుడు ఊరి తీయించగలను. ఈ విషయము మీకు తెలియదా? మిమ్ములను శిక్షించుట ఏమంత కష్టమైనపనికాదు. నేనిప్పుడే న్యాయాధికారివద్దకుపోయి మీరు చేసిన నేరమును ప్రమాణముచేసి చెప్పినచో మీ పనియగును. మిమ్ములను మీ గుమ్మమువద్దనే ఊరి తీయుదురు !”

బర్చెల్ ఆ విధముగ మాట్లాడు నని నేను అనుకొని

యుండలేదు. అందువలన నాకు ఎంతో కోపము వచ్చెను. నేను నాలోని ఉద్దేశమును అణచుకొన లేకపోతిని, ఆయుధదేశముతో నేను ఇట్లాంటిని : “దుర్మార్గుడా ! కృతఘ్నుడా ! నీవు వెంటనే మా యిల్లు వీడిపోమ్ము ! నీవు తిన్నయింటి వాసములు లెక్క పెట్టిన విధమున ప్రవర్తించినావు ! ఇక నెన్నడును నీపాడు మొగమును నాకు చూపకుము ! నీ నీచత్వముతో ఇక ముందే న్నడును నా గృహమును అపవిత్రముచేయకుము ! పోపోమ్ము ! ఇక నెన్నడును రాకుము ! నీ అంతరాత్మ ఎన్నడును నిన్ను బాధించుచునే యుండును ! అదియే నీకు తగిన శిక్ష !”

అట్లనుచు అతని ఉత్తరముల పెట్టె నతని మొగముపైకి విసర్జివై చితిని. అతడు మందహాసము చేయును దానిని స్వీకరించెను. అతని మొగములో అణుమాత్రమైనను కోపము కనబడలేదు. అనతికాలములో నతడు మా గృహమును వీడిపోయెను.

అతడట్లు పోవుటవలన నాభార్యకు అపరిమితమగు కోపము వచ్చెను : “మనమాటల కతనికి అణుమాత్రమైనను కోపము రాలేదు. మఱియు నతడు తానుచేసిన చెడ్డ పనికి సిగ్గుపడుచున్నట్లుగాని, పశ్చాత్తాప పడుచున్నట్లుగాని కనబడదు. ఇది యెంతయు ఘోరముగ నున్నది. ఇందుమూలమున నాకోప మతిశయించిపోవుచున్నది” అని ఆమెవాపోయెను.

అప్పుడు నేను అందఱి ఉద్దేశమును అణచి వేయదలచి ఇట్లాంటిని : “ప్రియురాలా ! ఇందు ఆశ్చర్యపడవలసిన విషయ మేదియులేదు. దుర్మార్గు లెవ్వరుగాని తాముచేసిన చెడ్డ పనులకు సిగ్గుపడరు. పశ్చాత్తాపపడరు. పైగా వారు తాము చేసిన

చెడ్డ పనులను గొప్పగా చెప్పుకొందురు. దేవుడు వారికి సిగ్గు పెట్టకపోవుటయే అత్యాశ్చర్యకరమైన విషయము.

మొట్టమొదట పాపము, సిగ్గు అనుసవి రెండును సహచరులు. అవి రెండును, ఒకదానినొకటి విడువకుండకలసి ప్రమాణము చేయసాగెను. కాని అనతికాలములోనే వాని స్నేహము రెంటికిని నచ్చలేదు; రెంటిని వీడగా పరిణమించెను. పాపము తఱచుగా సిగ్గును బాధపెట్టసాగెను. సిగ్గు తఱచుగా పాపముయొక్క రహస్య కుట్రలను బయల్పఱచసాగెను. పాపముకడు ధైర్యసాహసములతోముందు పోవుచున్న విధినిదాటిపోవుటకు ఒంటరిగపోసాగెను. అప్పుడు విధి ఉర్రేతయు తలచరి రూపమున పోవుచుండెను.

కాని సహజముగ పిఱికియైన సిగ్గు వెనుకకు తిరిగివచ్చి 'సుగుణము' స్నేహము చేయసాగెను. మొట్టమొదట సిగ్గు పాపము కలసి ఈసుగుణమునే విశేషిచుచు వెళ్ళిపోయియుండెను. అట్లే మానవులు దుర్గుణములలో కొన్ని అంచెలుదాటి వెళ్ళిన తరువాత సిగ్గువారిని పూర్తిగా వదలివేయును. వెనుకకు తిరిగివచ్చి వారిలోనింకను మిగిలియున్న కొలది సుగుణములతో కలసి పోవును."

16

బర్బెల్ మాయిల్లువీడి వెళ్ళిపోయి యుండెను. అతడొక మాయింటికి రాకుండెను. అందువలన నారెండవ కూతురు సోఘియా భావము లెట్లుండెనో! ఆమె భావములు ఎట్లున్న నేమి? మిగిలినవారు మాత్రము బర్బెల్ రాకపోకలు లేకున్నను ఓదా

ద్వను పొంగగలిగిరి. అందుకు కారణము మా యజమానుడు తార్నోహిల్. అతడు మాయంటికి ఇదినటకుకంటె ఎక్కువ తఱచుగా రాసాగెను. మఱియు ఎక్కువసేపు గడపసాగెను. పాపమతడు నా కొమార్తెను పట్టణమునకు పంపి వారికి చక్కని శిక్షణము నొసగవలయునని అతడెంతయు ప్రయత్నించెను. కాని దూరదృష్టవశమున నతడా విషయమందు సఫలీకృత మనోరథుడు కాలేకపోయెను. అతడంతటితో నిరాశచెందలేదు. పట్టణమునకు సంబంధించిన విషయములన్నీటి నతడు నాకొమార్తెకు విపులముగాచెప్పి సంతృప్తిపఱచ సాగెను.

తార్నోహిల్ మాయంటికి మామూలుగా ఉదయకాలముననే వచ్చుచుండెడివాడు. నేను నాకుమారుడు మోజెస్ బయటకుపోయి మామా పనులలోమునిగి యుండెడివారము. అతడు మాత్రము మిగిలినవారితో కలసి ఇంటిలోనే కూర్చుండెడివాడు. పట్టణముసంతను చక్కగా వర్ణించుచు నతడు వారికి మితిలేని ఆనందమును చేకూర్చు చుండెడివాడు. పట్టణములో ప్రతి భాగమునకు సంబంధించిన పూర్తివిషయములు అతనికి బాగుగా తెలిసినట్లుండెను. నాటక శాలలకు సంబంధించిన అంశముల నన్నిటిని అతడు వారికి చెప్పుచుండెడివాడు. అచ్చటి వాతావరణము నతడు వారికి కన్నులకు కట్టినట్లు వర్ణించి చెప్పెడివాడు. పెద్దల సుద్దుల నతడు వారికి చెప్పుచుండెడివాడు. మహామహుల చమత్కారముల నతడు వారికి సోదాహరణముగ వివరించి చెప్పెడివాడు. సంభాషణ ముగిసినపుడు అతడు నా కొమార్తెకు, చిన్న పిల్లలకు కొన్ని విషయములను నేర్పుచుండెడివాడు.

భూస్వామి తార్నహిల్లో కొన్ని గొప్ప లోపములు కలవు. కాని మే మా లోపములను ఏ మాత్రము లెక్కచేయకుంటిమి. అందుకు కారణము అతడుమాకు అల్లుడగునని ఆశించుటయే. ఆ ఆశ అతని లోపములకు సంబంధించి నంతవఱకు మమ్ము గ్రుడ్డివారిని చేసెను.

ఇచ్చట నేను నా భార్యనుగూర్చి ఒక విషయమును చెప్పవలయును. ఆమె తార్నహిల్ ను వలలో వేసికొనుటకు తన శక్తిని తెలివి తేటలను ఉపయోగించి కొన్ని వందల ప్రణాళి కలను అమలులో పెట్టసాగెను. ఈ విషయమును మఱియొక విధముగా మృధువైన భాషలో చెప్పవచ్చును. తన కొమార్తె ఒలీవియా గొప్ప తనమును వేయింతలుచేసి చూపుట కామె తన సర్వశక్తిని వినియోగింపసాగెను. మేము తార్నహిల్ కొసగిన రొట్టెలు బాగుగనున్నవని అత డనినాడను కొనుడు. “ఈరొట్టెలను మా అమ్మాయి ఒలీవియా తయారుచేసింది” అని నా భార్య అనెడిది గూస్ బెరీ సారాయము బాగుగనున్నదన్నచో, “మంచి గూస్ బెరీలను ప్రోగుచేసికొని వచ్చినది మా అందాల రాణి ఒలీవియాయే” అని ఆమె అనెడిది. వేయే? ఏ వస్తువు బాగున్నను, దానిని ఒలీవియా తయారుచేసినట్లుగా ఆమె చిలవలు పలవలు కల్పించి నొక్క వక్కాణించుచుండెడిది.

పాపము, నా భార్య అప్పుడప్పుడు తార్నహిల్ లో న్నట్లనుచుండెడిది : “మీరు, నా కూతురు ఒలీవియా ఒకే పరిమాణము కలిగి యున్నారు. మీ రిరువురును ఒకసారి లేచి నిలబడుడు. మీ యిరువురిలో ఎవ్వరు పొడవోచూతును.” ఆ విధముగా నామె తన జిత్తును భూస్వామి తార్నహిల్ పై ప్రయో

గించుచుండెడిది. తన జిత్తు తెవ్వరికిని తెలియవనియు, వాని నెవ్వరును భేదింపలేరనియు ఆమె తలచుచుండెడిది. కాని అవి యందఱకు సులభముగా నర్థమగు చుండెడివి. మిగిలిన వారి మాటకేమిగాని, తార్నహిల్ మాత్రము వానిని చక్కగా అర్థము చేసికొనుచుండెడివాడు. కాని అతని కవి అపరిమితముగు ఆనందమును చేకూర్చుచుండెడిది. అతడు రోజురోజుకు తనకు గల అనురాగమును క్రొత్తగా రుజువు చేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచుండెను.

“మీ అమ్మాయిని నేను గాఢముగ ప్రేమించుచున్నాను. ఆమెను వివాహము చేసికొనవలయునని నేను హృదయ పూర్వకముగ వాంఛించుచున్నాను. కావున మా యిరువురి వివాహమునకు దయతో అంగీకరింపుడు” అని అతడెన్నడును స్పష్టముగ మాత్రో అని యుండలేదన్నమాట నిజమే. కాని అతని యుద్దేశ్యమదియే యని మేము భావించుచుంటిమి. ఆ విషయమున మా కను మాత్రమైనను సందేహము కలుగకుండెను. మఱి అతడెందులకా విధముగ స్పష్టముగ ప్రకటించుటలేదు? అతడు సహజముగ సిగ్గుపడు స్వభావము కలవాడని మేము సరిపెట్టుకొనసాగితిమి. “ఒకవేళ తన పినతండ్రికి కోపము వచ్చునని అతడు భయపడుచున్నాడు కాబోలు!” అనికూడ మేము అనుకొనుచుండెడివారము.

కాని తరువాత జరిగిన ఒక సంఘటనవలన అతడు మా కుటుంబములో నొకడు కాదలచుకొన్నాడను విషయము నిస్సందేహముగ స్పష్టమయ్యెను. నా భార్య దానిని సుస్పష్ట వాగ్దానముగ తీసికొనెను గూడ.

ఒకనాడు నా భార్య, కొమార్తలు కలసి పొరుగుననే యున్న ఫ్లామ్బరో ఇంటికి వెళ్ళిరి. వారచ్చట కొన్ని చిత్తరువులను చూచిరి. ఆ చిత్తరువుల పోటీవలనే ఒక చిత్రకారుడు వ్రాసియుండెను. అవి ఆ కుటుంబములోని వారి చిత్తరువులే. చిత్రకారుడు ఒక్కొక్క చిత్తరువు వ్రాయుటకు పనునేను షిల్లింగులు తీసికొనియుండెను. ప్రతి విషయములోను మా కుటుంబమువారు, ఆ కుటుంబమువారు చాలకాలమునుండి పోటీ పడుచుండిరిగదా. మఱి వారేమో మా కుటుంబమువారి కంటె ముందుగా తమ చిత్తరువులను వ్రాయించు కొనియుండిరి. దీనిని మావారు ఓటమిగా భావించి ఏ మాత్రము సహింప లేకుండిరి. మావారుకూడ తమ చిత్తరువులను వ్రాయించు కొనవలయునని నిశ్చయించుకొనిరి.

నేను మావారి అభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకమగు అభిప్రాయమును వెలిపుచ్చితిని. చిత్తరువులను వ్రాయించుకొనుట వలన లాభమేమియు నుండదనియు, డబ్బుఖర్చుమాత్ర మగు ననియు నేను గట్టిగా చెప్పితిని. ఇంకను అనేక కారణములను చెప్పితిని. కాని నేను చెప్పినమాట లెవ్వియు మావారికి రుచింపలేదు. చిత్తరువులను వ్రాయించుకొనవలయునను వారి నిశ్చయము అణుమాత్రమైనను సడలలేదు. అందువలన నేను వారి అభిప్రాయముతో నేకీభవింపవలసివచ్చెను.

నేను చిత్రకారుని పిలిపించితిమి. మా చిత్తరువులను వ్రాయించుకొనుటలో ఫ్లామ్బరో కుటుంబమువారికంటె గొప్ప తనమును చూపింపదలచితిమి. ఫ్లామ్బరో కుటుంబములో ఏడుగురుండిరి. వారు తమ చిత్తరువులను వేర్వేరుగా ఒకేరంగులో

వ్రాయించుకొనియుండిరి. అసగా వారికి సరియైన అభిరుచులు తెలియవన్నమాట. ప్రపంచములో ఎవ్వరును ఆవిధముగా చేయరు. అందఱును మార్పును కోరుచుందురుగాని వారు మార్పును కోరరు.

మేము చిత్తరువులను వ్రాయించుకొనవలసిన విధమును గూర్చి దీర్ఘముగా చర్చలుసలిపితిమి. ఎట్టకేలకు మేమందఱము ఒక ఏకగ్రీవ నిర్ణయమునకువచ్చితిమి. మేము విశిష్టంగా చిత్తరువులను వ్రాయించుకొనుటకు ఏమాత్రము అంగీకరింపకుంటిమి. అందఱముకలిసి ఒకేకుటుంబముగా ఒకేచిత్తరువును వ్రాయించుకొనవలయునని నిర్ణయించుకొంటిమి. మఱియు చారిత్రకవీరుల, పౌరాణికవీరుల వేషములు వేసికొనవలయును అనుకొంటిమి.

మా నిర్ణయమువలన డబ్బు ఎక్కువఖర్చుకాదు; మఱియు ఎంతో మర్యాదగను, నవీనపు అభిరుచులకు అనుగుణముగను నుండును. ఏలయన ఈకాలమున మంచి అభిరుచులుకల వారందఱును ఒకే కుటుంబముగా చిత్తరువులను వ్రాయించుకొనుచున్నారు.

ఇక మా వేషములనుగూర్చి కొన్ని నిర్ణయములకు వచ్చితిమి. నాభార్య, 'నన్ను చిత్తరువులో సౌందర్యదేవత (వీనస్)గా చిత్రింపవలెను. శిశుస్సమీపమున, తొమ్మిదిభాగముమీదను ఉండు ఆధరణములలో ఎన్నో విలువైన వజ్రములున్నట్లు చిత్రింపవలయును" అనికోరెను. ఆమె చిన్నకుమారులిరువురనుమన్మథులవలె ఆమెకు చేతియొకప్రక్క నుండవలయును. నేను గౌను మున్నగు దుస్తులను ధరించి నేను వ్రాసిన గ్రంథముల నామెకు బహుశా రించుచున్నట్లు ఉండవలయును. ఒలీవియా వీరురాలివేషము

వేసికొని పూలగట్టుపై కూర్చుండవలయును. ఆమె బంగారు జరీ
గల పచ్చని దుస్తులను ధరించియుండును. ఆమెచేతిలో నొక
కొరడా యుండును. సోపియా గొల్లదానివేషము వేసికొనును.
ఆమె చుట్టును వీలైసన్ని గొట్టెలుండును. మోజెస్ టోకీ,
తెల్లని ఈక యొకటి ధరించి యుండవలయును.

మాఅభిరుచులు భూస్వామి తార్నహిల్ కు ఎంతయు
నచ్చెను. అప్పుడతడు మమ్మిట్లు బ్రతివూలుకొనెను : “నన్ను
గూడ మీ కుటుంబ చిత్తరువులో చేర్చుకొనవలయును నేను
మహామహుడగు అలెగ్జాండరురూపముతో మీ ఒలీవియా
పాదములవద్ద నుండును. మీరు నా యీ కోరికకు అంగీకరింప
వలయునని ప్రార్థించుచున్నాను”.

ఆ మాటలనుబట్టి తార్నహిల్ మా కుటుంబములో
నొకడుగా, అనగా మా అల్లుడుగా, చేరదలచుకొన్నాడని, మే
మందఱము అనుకొంటిమి. మే మాతనికోరికకు అంగీకరింపకుండ
నుండలేకపోతిమి.

మా సూచనలప్రకారము చిత్రకారుడు చిత్తరువును వ్రాయు
ప్రారంభించెను. అతడు ఎంతో పట్టుదతో రోజు నడువదినాలుగు
గంటలు కష్టపడి చిత్తరువు వ్రాయసాగెను. నాలుగురోజులకు
లోపుననే అతడు చిత్తరువును పూర్తిచేయగలిగెను.

చిత్రకారుడు రచించిన చిత్తరువు చాలపెద్దది. దానిని
చిత్రించుటలో అతడు ఎన్నోరంగుల నుపయోగించెను. ఆవిషయ
మున నతడు ఏమాత్రము వెనుకంజవేయలేదు. అందులకునాభార్య
అతనిని పరిపరివిధముల ప్రశంసించెను. చిత్రకారుడు రచించిన
చిత్తరువు మాకు అపరిమితముగు సంతృప్తిచేకూర్చెను. కాని

చి త్తరువు పూర్తియగునటకు మాకొక దురదృష్టమగు విషయము తట్టనేలేదు. అంతయు పూర్తియైనతరువాత నది మా మనస్సుక తట్టెను. ఆచి త్తరువు ఎంతపెద్దది అనగా దానిని తగిలించుటకు మా ఇంటనెచ్చటను సరియైనచోటు లేనంతపెద్దది! ఆ విషయమును గ్రహింపగనే మాకు ఏమియు తోచకుండెను.

అంతమఖ్యమైన విషయమును మేము మఱచిపోవుట ఎట్లు తటస్థించెనో మాకు ఊహింపశక్యముగాకుండెను. దురదృష్టదేవత మమ్ము ఆవహించి ఆవిషయమును మేము గ్రహింపకుండ జేసెను. ఆ చి త్తరు నందువలన మా గొప్పతనమును ప్రదర్శించుటకుబదులు, మా కుటుంబగౌరవమును ఇనునుడింప జేయుటకు బదులు మాకు అవమానమును కలుగజేసెను. మేము దానిని నంటయింటిగోడకు వ్రేలాడగట్టితిమి. దాని నెచ్చటకు తీసికొని పోవుటకును వీలులేకుండెను. దానినిగూర్చి మా యిరుగుపొరుగు వారందఱును పరిహాసముగా చెప్పుకొనసాగిరి. వారికందఱకు నది తమాషాగా నుండెను. “దానిని బయటకుతీసికొనివచ్చుట ఎట్లు?” అని కొందఱు ఆశ్చర్యమును ప్రకటించిరి. “అసలది లోనికెట్లు పోయినది?” అని మఱికొందఱు అంతకంటె ఎక్కువ ఆశ్చర్యమును ప్రకటించిరి. “ఇది హిస్సక్ క్రూసోకుచెందిన పెద్ద పడవ వలెనున్నది” అని కొందఱు అనిరి.

ఆవిధముగా కొందఱు మమ్ము ఎగతాళి చేయసాగిరి. పలువురు ద్వేషబుద్ధితో కొన్నిమాట లనసాగిరి. మఱి మా కుటుంబ చి త్తరువులో గొప్పవాడగు తార్నహిల్ బొమ్మకూడ నున్నదికదా. అది మాకు ఎనలేని గౌరవమును చేకూర్చెను. అది చూచి పలువురు అసూయపడసాగిరి. వారు మాకుటుంబము

వారినిగూర్చి అపవాదులు పుట్టించసాగిరి. ఆ దుర్మార్గులకడయే వృత్తి. వారు మా పరువుప్రతిష్ఠలను మంటగలుప ప్రయత్నింప సాగిరి. కొందఱు మిత్రులవలెమావద్దకువచ్చి శత్రువులు మాపై వేయుచున్న అపవాదులను విచరించి చెప్పసాగిరి. అవి మా ప్రశాంతిని భగ్నముచేయసాగెను. నేను ఆ అపవాదులను మా శక్తియంతయు నుపయోగించి తీవ్రముగా ఖండింపసాగితిమి. కాని ఖండించుటవలన అపవాదులు హెచ్చునేగాని ఏమాత్రము తగ్గవు.

మా శత్రువుల అసూయను అణచివేయుట ఎట్లాచేయు విషయమునుగూర్చి మాకుటుంబము వారందఱును చర్చించు కొంటిమి. ఎట్టకేలకు నేమొక నిర్ణయమునకు వచ్చితిమి. ఆనిర్ణయము మంచి గూఢముగ నుండెను. ఆనిర్ణయ మిట్లున్నది: నా కొమార్తె ఒలీవియాపట్ల తార్నహీల్ కుగల నిజమైన అభిప్రాయ మేమో నేను ముందుగా తెలిసికొన దలచితిమి. అందుకుగాను తార్నహీల్ రాగానే నాభార్య అతని నిట్లడుగును: “అయ్యా! మా కొమార్తె ఒలీవియాకు వివాహము చేయవలయునని అనుకొనుచున్నాము. నా కొమార్తెకు భర్తగానుండుట కెవ్వరు తగియున్నాడు?” అప్పుడు తార్నహీల్ తన మనస్సులోని అభిప్రాయమును బయల్పఱచును. “ఎవ్వరో ఎందుకు? నేనే మీ అమ్మాయిని వివాహముచేసికొన వలయునని అనుకొను చున్నాను.” అని యనవచ్చును. తార్నహీల్ ఆవిధముగ అసనిచో ఒలీవియాకు వివాహమాడుట కెవ్వరో సిద్ధముగ నున్నారనిచెప్పి అతనిని భయపెట్టవలయును.

మొదట నేను ఆ కడపటి ప్రణాళికా భాగమునకు అంగీకరింపలేదు. అంతట ఒలీవియా నాతో నిట్లనెను: “నాన్నా! మీ

కావిషయమున భయపడవలసిన అవసరములేదు. సన్ను తార్న్ హిల్ వివాహము చేసికొనిన చేసికొనును. లేదా మీ రతనిని భయపెట్టుటకు పేర్కొను యువకుని వివాహ మాడుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. మీరీ విషయమున సందేహ పడవలసిన పని లేదు.” అప్పుడు నేను ఆ ప్రణాళికా భాగమునకుగూడ అంగీకారము తెలిపితిని. మొత్తముమీద నేనా ప్రణాళికకంతకుపూర్తి అంగీకారమును తెలిపితి ననుటకంటె, దానిని పూర్తిగ ప్రతిఘటింప లేదనుట ఎంతయు సమంజసముగ నుండును.

ఒకనాడు తార్న్ హిల్ ఎప్పటివలె మాయింటికి వచ్చెను. అతనిని చూడగానే నాకొమార్తె లిరువురును ప్రక్కకు తప్పుకొని పోయిరి. మా ప్రణాళికను సంపూర్ణముగ అమలులో పెట్టుటకు నాభార్యకు చక్కని అవకాశము నొసగుటకే వారల్లు చేసి యుండిరి. వారు పొరుగువారి యింటికి మాత్రముపోయి యుండ లేదు. తార్న్ హిల్ కూర్చుండియున్న గదికి ప్రక్కగదిలోనే కూర్చుండి యుండిరి. అచ్చటినుండి వారు నాభార్యకు, తార్న్ హిల్ కు జరుగు సంభాషణమునంతను పూర్తిగ ఆలకింపవచ్చును.

“మా పొరుగుననే యున్న ఫ్లామ్బరో కొమార్తెలలో నొకొరైకు మంచివివాహ సంబంధము వచ్చినది. ఆమె స్పేంకర్ అను యువకు నొకనిని వివాహము చేసికొన నున్నది” అని నా భార్య అనెను.

“అవును, అది మంచి సంబంధమే” అని తార్న్ హిల్ అంగీకారమును తెలిపెను.

అంతట నాభార్య ఇట్లనెను: “ఈకాలములో ఐశ్వర్యమున్న అమ్మాయిలకేమంచిభర్తలు లభించుచుండురు. అంకుడుసందేహ

నేమియు నుండదు. కాని ఓయి భగవానుడా! ఐశ్వర్యమేమాత్రమునులేని అమ్మాయిలమాట! తార్నోహిల్! అందమున్నంత మాత్రమున నేమి లాభమున్నది? ఐశ్వర్యమునే కోరు ఈస్వలాభ పరాయణుల ప్రపంచములో అమ్మాయిలకెన్ని సుగుణములున్నను ఏమిలాభము? ప్రతియొక్కరును, 'ఆమెకెంత ఐశ్వర్యమున్నది?' అని ప్రశ్నించెదరుగాని, 'ఆమె గుణగణము లెట్టివి? ఆమె అందచందము లెట్టివి?' అని ప్రశ్నింపరు.

అప్పుడు తార్నోహిల్ ఇట్లనెను : "అమ్మా ! మీ మాటలు క్రొత్త పంథాలోనున్నవి; చాల న్యాయముగనున్నవి. మీ అభిప్రాయములతో నేను సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నాను. నేను రాజునై యుండినచో మీరు వెలిపుచ్చిన అభిప్రాయములను ఆచరణలో పెట్టి యుండెడివాడను. ఐశ్వర్యము లేని అమ్మాయిలకే నా రాజ్యములో మంచి విలువయుండు నట్లుచేసి యుండెడివాడను. మన ఇరువురు అమ్మాయిలకు మొట్టమొదలుగా తగిన ఏర్పాట్లనుచేసి యుండెడివాడను."

"అయ్యా ! మీరు కారుణ్యమూర్తులు. మీరు దయతో సరసముగ మాట్లాడుచున్నారు. నేను రాణినై యుండవలసిన దనికోరుకొనుచున్నాను. అప్పుడు నా జ్యేష్ఠ పుత్రిక తన భర్త కొఱకెక్కడ వెదక వలయునో తెలియును. మీరు ఇప్పుడు నా పుత్రికల మాట నెత్తినారు కనుక అడుగుచున్నాను. మేము మొట్టమొదట మా ప్రథమ పుత్రిక ఒలీవియాకు వివాహము చేయవలయునని నిశ్చయించుకొన్నాము. ఆమెకు తగిన భర్తను మీరు దయతో సిఫారసు చేయుదురా ? ఆ అందాల రాణికిప్పుడు పందొమ్మిది వత్సరముల ప్రాయమున్నది. చక్కగా

నెదిగిన యువతి ఆమె. చక్కగా చదువుకొన్నది. నా వినయ పూర్వకమగు అభిప్రాయములో ఆమెకెట్టి లోటునులేదు” అని నా భార్య అనెను.

అంతట తార్నహిల్ ఇట్లు వాక్రుచ్చెను: “అమ్మా! నేనే ఎన్నవలసి వచ్చినచో సర్వతోముఖమైన ప్రజ్ఞకలవానినే సిఫారసు చేయుదును. అట్టివాడు మాత్రమే మీ చిన్నారి దేవతను సుఖపెట్టగలడు. మంచి జాగ్రత్త, ఐశ్వర్యము మంచి అభిరుచులు, చిత్తశుద్ధి మున్నగునవన్నియు కలవాడు మాత్రమే ఆదర్శప్రాయమైన భర్తయగును.”

“అవునవును. అట్టి వారెవ్వరైన మీ దృష్టిలోనున్నారా? మీరెవ్వరినైన నెఱుగుదురా?” అని నా భార్య ప్రశ్నించెను.

“అమ్మా! ఎఱుగను. మీ కొమార్తెకు తగియుండు భర్త నెఱిగియుండుట సామాన్యమగు విషయము కాదు. అది అసాధ్యమగు విషయము. మీ అమ్మాయి ఒక పెద్దనిధివంటిది. ఆమెను పొందుటకు ఏ యొక్క పురుషునకును సాధ్యముకాదు ఆమె దేవత! నేను అనుకొన్న విషయమును, నా మనస్సులోని విషయమును సుస్పష్టముగ చెప్పుచున్నాను. ఆమె దేవత!” అని తార్నహిల్ అనెను.

అంతట నా భార్య ఇట్లనెను: “తార్నహిల్! మీకు నా కొమార్తెను ఎక్కువగా పొగడుచున్నారని అభిప్రాయపడుచున్నాను. మీరైతెలలో నొకనికి మా కొమార్తె నిచ్చి వివాహము చేయవలయునని అనుకొనుచున్నాము. నేను ఎవరిని గూర్చి మాట్లాడుచున్నానో మీకు తెలియునను కొందును. అతని పేరు విలియమ్ము. చాల మంచివాడు. భార్యను చక్కగా

పోషించుకోగలడు. మా అమ్మాయిని వివాహము చేసికొందునని అతడు మాతో పలుసార్లు అన్నాడు. కాని ఈ విషయమున ముందుగా మీ అభిప్రాయము తెలిసికోవలయునని వాంఛించుచున్నాము. మీ అభిప్రాయమేమి ? ఈ సంబంధము బాగున్నదందురా ?”

అంతట తార్నహిల్ ఉద్వేగముతో నిట్లనెను: “ఏమి! ఏమి సంబంధము! ఆ సంబంధమునకు నేను ఏమాత్రము అంగీకరింపజాలను. ఏ మాత్రము అంగీకరింపజాలను! కాకి ముక్కుకు దొండపండు కట్టుటయా! ఎంతఘోర మెంతఘోరము! అందచందములు, బుది కౌశల్యము, మంచి లోక జ్ఞానము, ఎన్నో సుగుణములుకల దేవతను ఒక సామాన్యునకిచ్చి వివాహము చేయుటయా! ఇటువంటి అన్యాయము జరుగు చుండగా నేను చూచి సహించి యూరకుండ జాలను! నేను సహింప లేకుండుటకు కారణము లున్నవి.”

అప్పుడు నాభార్య డిబోరా ఇట్లనెను: “మీకు సమ్మతింపకుండుటకు కొన్ని కారణములున్నచో వానిని నాకు తెలియజేయుడు. వానిని తెలిసికోవలయునని నేనెంతయు ఆతురతపడుచున్నాను.”

అప్పుడు తార్నహిల్ తొమ్ముపై చేయిపెట్టుకొని ఇట్లనెను: “అమ్మా! నన్ను క్షమింపుడు! అవి నాహృదయంలో లోతున హత్తుకొని యున్నవి. అవి అచ్చట బంధింపబడి యున్నవి. అవి ఎట్టి సందర్భములోను బయటకురావు.”

పిమ్మట తార్నహిల్ మాయిల్లువీడి పోయెను. తార్నహిల్ మాటలనుబట్టి అతని ఉద్దేశ్యమేమో తెలిసికొనుటకై మే

మందఱము సమావేశమైతిమి. కూలంకషముగ చర్చించితిమి. కాని అందరముకలసి ఏకాభిప్రాయమునకు రాలేకపోతిమి.

“తార్నహిల్ నన్ను గాఢముగ ప్రేమించు చున్నాడు. అతడే నన్ను వివాహము చేసికొన గోరుచున్నాడని స్పష్టముగ తెలియుచున్నది” అని ఒలీవియాయనెను. కాని నాకంతధైర్యము, నమ్మకము లేకుండెను. తార్నహిల్ నాకొమార్తెను ప్రేమించు చున్నాడుగాని ఆమెను వివాహము చేసికొనగోరుట లేదని నేను గట్టిగా నమ్మసాగితిని. అతని మాటల అర్థమేమైననేమి? మాఒలీవియాను తనకిచ్చి వివాహము చేయవలసినదని వ్యవసాయ దారుడు విలియమ్సు ఎన్నోసార్లు కోరియుండెను. ఒలీవియాతో గూడ అతడెన్నోసార్లు మాట్లాడి ఆ యభిప్రాయమును వెలి పుచ్చెను. అందువలన మే మా విషయమునుగూర్చి ఇంకను ముందుకుసాగి పోవలయునని నిశ్చయించు కొంటిమి.

17

నేను నా మొదటికూతురు ఒలీవియా నిజమైన సౌఖ్యము ననుభవింప వలయునని గాఢముగ వాంఛించుచుంటిని. విలియమ్సు కిచ్చి వివాహము చేసినచో ఆమె కా సౌఖ్యము లభించునని నేను భావింపసాగితిని. విలియమ్సుకు గృహశ్రద్ధ, ఓపిక, ఆసక్తి నన్నెంతయు ఆకర్షించెను. అతడు చిత్తశుద్ధి, మంచిజాగ్రత్త కలవాడు. భార్యను చక్కగా పోషించుకో గలిగిన శక్తికలవాడు. కొంచెము ప్రోత్సాహ మియగానే అతడు మాయింటికి రాసాగెను.

ఒకటి రెండుసార్లు విలియమ్సు మాయింటివద్ద నుండగా

తార్నహిల్ కూడ వచ్చుట తటస్థించెను. అప్పుడు వాహికరి నొకరు కొంచెముసేపు కోపదృష్టితో చూచుకొనిరి. విలియమ్సు భూస్వామి తార్నహిల్ కు శిస్తునిదివఱకే చెల్లించివైచియుండెను. అందువలన నతడు తార్నహిల్ కోపదృష్టి నేమాత్రము లెక్క చేయ కుండెను.

ఆసమయమున ఒలీవియా తాను నటించవలసినవిధముగా చక్కగా నటించసాగెను. అది నటనకాదు. ఆమె సహజ స్వభావము. తార్నహిల్ చూచుచుండగా నామె తనప్రేమ సంతను విలియమ్సుపట్ల ప్రదర్శింపసాగెను. ఆమె యావిధముగా చేయుచుండుటకు తార్నహిల్ ఏమాత్రము హర్షింపలేక పోయెను. అతడెంతయు నిరుత్సాహముచెందెను. ఆ నిరుత్సాహముతో నత డా ప్రదేశమును వదిలిపోయెను.

తార్నహిల్ ప్రవర్తన నాకేమియు అర్థముకాకుండెను. అత డెందుకట్లు బాధపడుచున్నట్లు కనబడుచున్నాడు? అతడు బాధపడవలసిన అవసరమేమివచ్చినది? అతడు నిజముగ బాధపడుచున్నచో దానిని తొలగించుకొను నుపాయము మతనిచేతిలోనే యున్నదిగదా! “నేను మీ కొమార్తను గాఢముగ ప్రేమించుచున్నాను. అంతియకాదు. నే నామెను వివాహము చేసికొనవలయునని నిశ్చయించుకొన్నాను” అని చెప్పినచో సరిపోవును గదా, ఇక అతనికిగాని, మాకుగాని ఏవిధముగ బాధయు నుండదు కదా? అత డట్లు ఎందుకుచేయడు? అంతయు అయోమయముగ నున్నది.

తార్నహిల్ బాధపడుచున్నట్లు కనబడుచున్నాడు. అది నిజమైనబాధయో, నటనయో నిశ్చయముగ తెలియదు. కాని

నా కూతురు ఒలీవియా నిజముగ బాధపడుచున్న మాటమాత్రము నిశ్చయము. ఇరువురు ప్రేమికులు ఉండగా ఒలీవియా ఎన్నో సార్లు విలియమ్సుపట్ల ప్రేమను ప్రకటించుచుండెడిది. తరువాత నామె గదిలోనికిపోయి ఒంటరిగ కూర్చుండి గోలుగోలున నేడ్చుచుండెడిది.

ఒకనాటి సాయంకాలము ఒలీవియా ఎప్పటివలె తార్న్ హిల్ ముందే విలియమ్సుపట్ల ప్రేమను ప్రదర్శించెను. ప్రేమికులిరువురును వెళ్ళిపోయినతరువాత ఆమె యెంటరిగ గదిలోనికి పోయి కూర్చుండి ఏడువసాగెను. అంతలో నే నాగదిలోనికిపోవుట తటస్థించెను.

నేను ఏడ్చుచున్న ఒలీవియాతో నిట్లంటిని: “అమ్మాయి! నీవు తార్న్ హిల్ ను సమ్మించావు. అతడు నిన్ను తప్పక వివాహము చేసికొనునని విశ్వసించినావు. అదియంతయుచెడ్డకలయని ఇప్పుడు స్పష్టముగ రుజువుగుచున్నది. విలియమ్సుకంటె తార్న్ హిల్ ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువవాడు. అట్టి తార్న్ హిల్ ముందే నీవు విలియమ్సుపట్ల ప్రేమను ప్రదర్శించుచున్నావు. కాని అతడు దానిని నివారించుట కణమాత్రమైనను ప్రయత్నించుటలేదు. అది అతని చేతులలోనే యున్నదికదా! నిన్ను వివాహము చేసికొందునని అతడు స్పష్టముగ ప్రకటింపవచ్చునుగదా? అతడెందులకట్లు చేయుటలేదు? ఇదియంతయు అర్థముకాని వ్యూహమువలె నున్నది.”

అప్పుడు ఒలీవియా ఇట్లనెను: “అవును, నాన్నా! అంతయు సతని చేతిలోనున్న మాటనిజమే! కాని అత డట్లుచేయకుండుటకు ఏవో కొన్ని కారణము లుండి యుండును. ఏవో కొన్ని కార

ణము లుండునుండుటవలననే అత డాలస్యము చేయుచున్నాడని నేను విశ్వసించుచున్నాను. అతడు నాపట్ల సవభిప్రాయము కలిగియున్నాడని చిత్తశుద్ధితో కూడిన అతని మాటలనుబట్టియు, చూపుచుబట్టియు సులభముగా గ్రహింపవచ్చును. అసతికాలము లోనే అతనిభావముల ఔదార్యము బయల్పడునని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. అతనిపట్ల మీకుగల అభిప్రాయము సరియైనది కాదనియు, నాకుగల అభిప్రాయము సరియైనదనియు రుజువు వగును.

“ప్రియమైనఅమ్మాయి! ఒలీవియా! తార్నహీల్ నన్ను వివాహము చేసికొను సభిప్రాయము స్పష్టముగా ప్రకటించుచున్నట్లు చేయుటకై మనమెన్నో ప్రణాళికలు వేసినాము. వీనికన్నిటికీ గ్రంథకర్త) నీ వేకదా. అందఱము నీచుచెప్పిపట్టే వినుచున్నాము. ఈ విషయమున నీకు సంపూర్ణముగ సవ్యచ్చ నొసగినాము. నేను నీకెప్పుడును అడ్డురాలేదను విషయము నీకు బాగుగ తెలియును. కాని విలియమును ఎంతకాలమని ఆశింతు? నీచు నిజముగా అతనిని ప్రేమించుటలేదు. కాని తార్నహీల్ ను ఉడికించి ఉద్రేకపఱచుటకై అతనిని ప్రేమించుచున్నట్లు సరించుచున్నావు. అమాచకుడుగు విలియమును ఎంతకాలమిట్లుండవలయును? ఇది హద్దులేకుండ కొనసాగుటను నే నేమాత్రము హర్షింపజాలను.

తార్నహీల్ మాట్లాడునట్లు చేయుట కెంతకాలము కావలయునో కోరుకొనుము. నీకు అంత వ్యవధినొసగుటకు నేను సిద్ధముగనున్నాను. కాని ఒక్కవిషయమునుమాత్రము గుర్తించుకొనుము. ఈ వ్యవధిలోపల తార్నహీల్ నన్ను వివాహము చేసి

కొనుట సంగీకరించినసరి, లేనిచో తరువాత సహృదయుడగు విలియమ్సును సముచితముగ బహూకరింపవలయును. నీచతనిని వివాహము చేసికొనుటకు అంగీకరింపవలయును. అతడు నిన్ను నిజముగ ప్రేమించి వివాహము చేసికొనగోరుచున్నాడు. నేను ఇంతవఱకు సద్గుణములను ప్రశంసించుచు వచ్చినాను. నా జీవిత ధ్యేయము ప్రకారము నీవు విలియమ్సును వివాహము చేసికోవలసియుండును. నీవు నా కొమార్తవని మితిలేకుండ కాకుణ్యమును ప్రదర్శించినచో నాజీవితధ్యేయము సర్వనాశనమై పోవును.

మఱియింక ఆలస్యమువలదు. ఏదేని ఒకతేదీని పేర్కొనుము. నీ యిచ్చవచ్చినంత దూరపుతేదీని పేర్కొనుము. నే నేమాత్రము అభ్యంతరముపెట్టను. ఈలోపు ఆతేదీని తార్న హిల్కు తెలియజేయుపనిని మఱచిపోకుము. ఆ తేదీదాటిపోయినచో నీవింక అతనిదానివగుటకు వీలులేదని స్పష్టముగ తెలియజేయుము. నీవు పరాయిదాసవు కాకుండ నుండవలెనన్నచో అందుల కొక్కటే మార్గమున్నది. అతడు నిన్ను వివాహముచేసి కొందునని ఆ తేదీలోపునే స్పష్టముగ ప్రకటింపవలయును. అతడు నిన్ను నిజముగా ప్రేమించుచున్నచో ఆవిధముగచేయును.”

నేను చెప్పినవిషయము న్యాయమైనదని అందఱును అంగీకరింతురు. మఱి ఒలీవియామాత్ర మది న్యాయమైనదికాదని ఎట్లు అనగలదు? అందువలన నామె నేను చెప్పినట్లు చేయుటకు అంగీకరించెను. నిర్ణీతదినములోప , తార్న హిల్ తన అభిప్రాయమును స్పష్టికరింపకపోయినచో విలియమ్సును వివాహముచేసికొందునని

ఒలీవియా నమ్మబలికెను. తాక్స్ హిల్ ఎదుటనే విలియమ్సు ఒలీవియా వివాహము చేయవలయుననికూడనిశ్చయింపబడెను.

నాటినుండి ఒలీవియా నేను చెప్పినట్లు చేయసాగెను. తాక్స్ హిల్ ఇంకను ఎక్కువబాధ పడుచున్నట్లు నటించసాగెను. కాని ఒలీవియాను వివాహము చేసికొందునను మాటమాత్ర మతని నోటినుండి రాకుండెను. నేనందుల కేమాత్రము విచారించుటలేదు. కాని ఒలీవియా పరిస్థితిమాత్రము చాల ఆందోళన కరముగ నుండెను. ఈ పోరాటముమధ్య ఆమె సలిగిపోవు చుండెను. అవకాశము లభించినపుడెల్ల ఆమె గదిలోనికిబోయి ఒంటరిగ కూర్చుండి కంటికి మంటికి నేకధారగ నేడవసాగెను.

ఒక వారము దినములు గడచిపోయెను. విలియమ్సు ఒలీవియా వివాహమును ఆపుచేయుటకు తాక్స్ హిల్ ఎట్టి ప్రయత్నమును చేయకుండెను. మఱుసటి వారముతఱింకను బాధ పడినట్లు ప్రకటించెను. గాని మనస్సులోని అభిప్రాయమును మాత్రము బయ్యపటచలేదు. మూడవవార మతఱింక మాయిం టికి రాకుండెను ఒలీవియా అతను రానందుకు ఆందోళనమును వ్యక్తపఱచుటకు బదులు ప్రశాంతముగ నుండసాగెను. నేనామె సహస శీలమునెంతయు ప్రశంసింపసాగితిని. నేనామె ధైర్య సాహ సమునుకూడ ఎంతయు ప్రశంసింప సాగితిని. “నీవిప్పుడు ఆడంబ రమునువదలి నిజమైన సౌఖ్యమును కోరుకొనుచున్నావు. ఇందుకు నిన్ను నే నెంతయు అభినందించు చున్నాను” అని నే నంటిని.

ఇంక మా ఒలీవియా వివాహము నాలుగు రోజులకు జరుగును. ఆనాటిరాత్రి మా కుటుంబములోని వారము కుంపటి చుట్టు కూర్చుండి కడచిన కాలమునకు సంబంధించిన కథలను

చెప్పుకొన సాగితిమి. భవిష్యత్కాలమునకు చెందిన ప్రణాళికలను వేసికొన సాగితిమి. నా మనస్సులో వేలకొలది ప్రణాళికలు తిరుగాడ సాగెను. నాకు నవ్వు పుట్టించు సంఘటనలు జ్ఞప్తికి రాసాగెను. ఆసంవర్భమున నేను మోజెస్ తో నిట్లంటిని: “నాయనా! మోజెస్! అనతి కాలములో మనయింట నొక వివాహము జరుగును. ఈ విషయమున నీ అభిప్రాయమేమి? వివాహమెట్లు కొన సాగును?”

అంతట మోజెస్ ఇట్లనెను: “నానా! అన్ని విషయములను సక్రమముగ జరిగిపోవుననియే నేను అభిప్రాయ పడుచున్నాను. నే నిప్పుడే ఒక ముఖ్యమైన విషయమునుగూర్చి ఆలోచించుచున్నాను. నా సోదరి లివీ విలియమ్సును వివాహము చేసికొన్న తరువాత మనకెన్నో లాభములు చేకూరును. అప్పుడు అతని వద్ద నుండి మనకు కావలసిన వస్తువుల నన్నిటిని ఎరవు తెచ్చుకొన వచ్చును.”

“అవునవును. మనకు కావలసిన వస్తువులను ఎరవు తెచ్చుకొన వచ్చును. మనకు ఉత్సాహమును కలిగించుటకై అతడు ‘మరణము - యువతి’ అను గీతమునుగూడ పాడి వినిపించును” అని నేను అంటిని.

“ఆ గీతము నతడప్పుడే మన డిక్ కు నేర్పినాడు. మన డిక్ దానిని చక్కగా పాడగలుగు చున్నాడు” అని మోజెస్ అనెను.

“అట్లునా?” అని నే నంటిని: “అయినచో మన వతడు పాడుచుండగా ఆ గీతమును విందము. ఏకీ, మన డిక్ ఎక్కడ నున్నాడు? అతడా గీతమును ధైర్యముతో పాడునుగాక”

అప్పుడు నాకడసారి కుమారుడు బిల్ ఇట్లనెను: “సోదరుడు

డిక్, సోదరి లివీతోకలిసి ఇంతకుముందే బయటకు వెళ్ళినాడు. నాన్నా ! విలియమ్సు నాకుగూడ రెండు పాటలను నేర్పినాడు. నే నాపాటలను చక్కగా పాడి వినిపించెను. పిచ్చికుక్క మరణము, హంసగానము అను రెండు పాటలను నేర్పినాడు. ఈ రెండింటిలో దేనిని పాడుమందురు ?”

“పిచ్చి కుక్క మరణ గీతమునే పాడుము. నేనా గీతము నింతవఱకు ఎన్నడును వినియుండలేదు. డిబోరా ! మనము విషాద గీతమును విన్నబోవుచున్నాము. కనుక గూస్ బెరీ సారాయమును సిద్ధముగా నుంచుము. నే నిటీవల అనేక విషాద గీతములను వినియున్నాను. కనుక ఇప్పుడీ విషాద గీతమును గూస్ బెరీ సారాయము లేకుండ విన్నచో నేను విచార సముద్రమున మునిగి పోవచ్చును. సోఫీ ! ఏదీ, నీ సంగీత సాధనమును తీసికొని వాయింపుము. మన బిల్ పాడు చుండును” అని నేనంటిని.

అంతట బిల్ ‘పిచ్చికుక్క మరణము’ అను గీతమును చక్కగా పాడి వినిపించెను.

పాట పూర్తయిన తరువాత నే నిట్లంటిని : “మనబిల్ చాల మంచివాడనుటకు ఎట్టి సందేహమునులేదు. ఇది నిజమైన విషాద గీతము. రండు, రండు. మన మందఱము బిల్ ఆరోగ్యముకొరకు పోనీయమును సేవించుము. ఇతడెప్పటికైనను పెద్ద మతాధికారి కాగలడు.”

“నేనందుకు హృదయ పూర్వకముగ సంగీకరించుచున్నాను. అని నా భార్య అనెను : “అతడు ఇప్పుడు పాడినట్లు గనే, మతబోధకూడ చేయగలిగినచో నిస్సంశయముగ గొప్ప మతాధికారి అగును. అతని తల్లి వలె వారందఱును పాటలు

చక్కగా పాడగలరు. బ్లెంకిన్ సాపు కుటుంబమువారు తమ ముందు తిన్నగా చూడలేరనియు, హగ్గిన్సన్ కుటుంబమువారు క్రొవ్వ వత్తుల నార్పరనియు, గ్రోగ్రామ్ కుటుంబము వారందఱు చక్కగా పాటలు పాడగలరనియు, మార్జొరామ్ కుటుంబము వారందఱు కథలు చక్కగా చెప్పగలరనియు మా ప్రాంతమున అనుకొనుచుందురు.”

“సవీన గీతములకంటె పూర్వపు జానపద గీతములన్న నే నాకు ఇష్టము. ఇటీవలి గీతములలో విషయ ప్రాధాన్యముండుట లేదు. ఒక యువతి తన వినన కట్టినో; చిన్న కుక్కనో పోగొట్టు కొని ప్రపంచ మంతయు మునిగిపోయినట్లు విచారించును. కవులీ స్వల్ప విషయమును తీసికొని గీతములు క్రియచేయుదురు. ఇంత కంటె అపహాస్యమైన విషయము మఱి యొకటి యుండదు” అని నేనంటిని.

“ఇంకొక రకపు గీతములున్నవి. ఈ గీతములలోని విషయ మంతయు నొక్కటే. కొలిన్, డాలీని కలసికొనును. వారిరువురకు మధ్య సంభాషణ జరుగును. కొలిన్ ఆమెకు తల్లిలో పెట్టుకొనుటకు ఒక వస్తువు నొసగును. డాలీ అతనికొక పూ గుత్తికొసగును. తరువాత వారిరువురును కలసి చర్చికి పోవుదురు; వివాహము చేసికొందురు. యువతీ యువకులందఱును సాధ్యమైనంత త్వరలో వివాహము చేసికొనవలెనని సలహా ఇత్తురు” అని మోజెస్ అనెను.

అప్పుడు నేనిట్లంటిని : “అది చాల చక్కని సలహా. అటువంటి మంచి సలహా నొసగుటకు చర్చికంటె సరియైన ప్రదేశ మింకొకటి లేదని నేను అభిప్రాయపడుచున్నాను. ఏలయన

చర్చిలో మన కనువైన భార్యలు గూడ దొరుకుదురు. అది మంచి మార్కెటు. అచ్చట ముందు మనకవసరమేమో చెప్పుదురు. తరువాత మన కవసరమైన వానిని సరఫరాచేయును.”

“అటువంటి మార్కెట్లు ఐరోపాఖండములో రెండుచోట్ల నున్న విషయమును నే నెఱుగుదును. అవి ఇంగ్లండులో నొక చోటను, స్పెయినులో నొకచోటను నున్నవి. స్పెయినులోని మార్కెటు సంవత్సరమున కొకదినమున మాత్రమే తెరిచి యుండును. కాని మన ఇంగ్లీషు భార్యలను ప్రతిరాత్రి అమ్మదురు” అని మోజెస్ అనెను.

అంతట నాభార్య ఇట్లనెను: “అబ్బాయి! నీవు చాల చక్కగా చెప్పినావు. భర్తలు భార్యలను తెచ్చుకొనుటకు తగిన ప్రవేశము ప్రాత ఇంగ్లండు ఒక్కటి మాత్రమే.”

“భార్యలు భర్తలను తమ చెప్పుచేతులలో పెట్టుకొని నడిపించుటకుగూడ” అని నేను మధ్యలో జోక్యము కలిగించుకొని అంటిని.” ఖండములలో నొకసామెత గలదు. సముద్రముమీద ఒక వంతెన కట్టినచో ఖండములోని భార్యలంతయు ఇచ్చటకు వచ్చి ఇంగ్లీషుభార్యలవద్దనుండి అనేక విషయములు నేర్చుకొందురట. ఏలయన ఇచ్చటి భార్యలవంటివారు ఖండములో లేరు. డిబోరా! మోజెస్! మీరిరువురును కలిసి ఒకచక్కని పాటను పాడుడు. భగవంతుడు మనకు ఆరోగ్యమును, శక్తి సామర్థ్యములను, ప్రశాంతిని ఒసగి యున్నాడు. ఇందులకు మన మాయన కెంతయు కృతజ్ఞులము. నే నిప్పుడు హాహా మహులగు చక్రవర్తుల కంటె సుఖముగ నున్నానని అనుకొను చున్నాను. ఏలయన చక్రవర్తులకిట్టి కుంపట్లుండవు. కుంపట్లచుట్టును ఇట్లు విఖిలించిన

ముఖము లుండవు. డిబోరా! మనము ముసలివారమైపోవు చున్నాము. కాని మన జీవితములోని సాయం సమయమే సుఖముగ నుండునని నేను ఆశించుచున్నాను.

మన పూర్వులు చాల గొప్పవారు. వారి కేటువంటి మచ్చలును లేవు. మన సంతానముకూడ అట్లే యుండవలయునని నేను ఆశించు చున్నాను. మనము జీవించి యున్నంత వఱకు వారు మనకు సహాయము చేయుచుందురు; ఆనందము నొసగుచుందురు. మనము మరణించిన తరువాత మన గౌరవ ప్రతిష్ఠలను తమ తరువాతి తరమువారికి అందజేయు చుందురు. అబ్బాయి, ఏదీ, ఒకపాట ప్రారంభించుము. మన మందఱము కలసి పాడుడుము. అన్నట్లు మఱచినాను, మన ఒలీవియా ఏదీ? ఇంకను రాలేదేమి? మన అండకోర్ ఆమెగొంతు మధురాతి మధురమైనది."

నేనట్లు మాట్లాడ చుండగా డిక్ అచ్చటకు పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. "నానా! ఆమె మనలను వీడి వెళ్ళిపోయినది! ఆమె మననువీడి వెళ్ళిపోయినది! శాశ్వతముగ మనలనువీడి పోయినది సోదరి లివీ!" అని అతడనెను.

"వెళ్ళిపోయినదా? అబ్బాయి!" అని నేనంటిని.

"అవును, వెళ్ళిపోయినది. ఆమె ఇరువురు మనుజులతో కలసి ఒకబండ్రిలో వెళ్ళిపోయినది. వారిలో నొకడామెను ముద్దు పెట్టుకొని, 'నీ కొఱకు నేను మరణింతును' అని యన్నాడు. ఆమె గోలు గోలున నేడ్చుచు వెనుకకు తిరిగి వచ్చుటకు సిద్ధపడినది. కాని అతడామెను మఱియొకసారి బలిమాలుకొనినాడు. బండ్రిలోనుండి క్రిందకు దిగివచ్చిన ఆమె మరల బండ్రిలో ప్రవేశించినది."

శించినది. 'నే నీ విధముగ నై పోయినానని తెలిసినచో మా నాన్న ఏమి చేయునోకదా!' అని ఆమె అన్నది" అని షీక్ అనెను.

అప్పుడునేను ఇట్లంటిని: "అబ్బాయిలు! అమ్మాయిలు సర్వనాశనమైపోయినది! ఇక మీరుపోయి విచార సముద్రమున మునుగుడు! మన మింక ఆనందముగ కాలము గడపుట కేమా త్రమును వీలులేదు! భగవానుని ఆగ్రహ మా దుర్మార్గుని నిలు వున కాల్చివేయును గాక! ఆ విధముగ నా కొమార్త నాకు లేకుండ దొంగిలించుకొని పోవుటయా? ఎంత ఘోరము! నేను నా కొమార్తను సత్పథమున తీసికొని పోవుచుంటిని. అటు నంటి ఆ దుర్మార్గుని భగవంతుని ఆగ్రహము సర్వనాశనము చేయుననుట తథ్యము. నా కొమార్త అంత చిత్త శుద్ధిగది! మనకింకను ఇహలోక సౌఖ్యములులేవు. మీరుపోయి 'అపకీర్తి జీవితములను గడపుడు! నా హృదయము నాలో వేయి వ్రక్కలై పోయినది!"

"నాన్నా! ఇదియేనా మీ మనస్థైర్యము!" అని మోజెస్ ఆశ్చర్యపించెను.

"మనస్థైర్యమా! అవును, నాయనా! నాకు మనస్థైర్యము కలదిను విషయము సతదు అనతికాలములోనే తెలిసికొనును. నా పిస్తోళ్ళ నటు తీసికొని రమ్మ. ఆ ద్రోహిని నేను వెంబడించి పోచును. అతడి భూమిమీద నున్నంతవఱకు నేనతని వెంబడించి పోచును. నేను ముసలివాడనైనను తీవ్రముగా గాయపఱచగల

సని అతడు అనతికాలములోనే తెలిసికొనును. ఖలుడు! విశ్వాస ఘోషకుడుగు దురాత్ముడు!” అని నేనంటిని.

అప్పటికి నేను పిస్తోళ్ళనుచేత బుచ్చుకొంటిని. కాని నేను ఉద్రేకపడినంతగా నా భార్య ఉద్రేకపడియుండలేదు. అందువలన నామె నన్ను తన చేతులతో గట్టిగా పట్టుకొని యిట్లనెను : “ప్రియాశ్రిప్తియైమైన నాథా! ఇప్పుడు మీ చేతులు పట్టుకొనుటకు తగిన ఆయుధము బై బిలు మహాగ్రంథము మాత్రమే. మీ చేతులు పిస్తోళ్ళను పట్టుకొనుటకు ముమ్మాటికిని పనికిరావు. ప్రియనాథా! ఇప్పుడా ఉద్ధృంధమును చదువుడు. కోపమును పోగొట్టుకొని శాంతిని సంపాదింపుడు. ఆమె మనలను కడు నీచముగ, నికృష్టముగ మోసగించినది.”

కొంచెము సేపు గడచిన తరువాత మోజెస్ ఇట్లనెను ; “నాన్నా ! మీ కింత కోపము ఏ మాత్రము పనికిరాదు. ఇది మీ కేమాత్రము తగియుండలేదు. ఈ కష్ట సమయమున మీరు మా తల్లిని ఓదార్చవలయును. మీరట్లు చేయుటకు బదులు ఆమె బాధను హెచ్చించుచున్నాను. ఇది ఏ మాత్రము సమంజసముగలేదు. మీ వృత్తి ఏమి ? మీరిప్పుడు చేయుచున్న పని ఏమి ? మీ శత్రువు నీ విధముగ దూషించుట మీకు తగునా ? అతడు దురాత్ముడే. కాని అతనిని మీరు శపించుట ఏ మాత్రము సమంజసముగ లేదు.”

“అతనిని నేను శపించినానా ? లేదే !” అని నేనంటిని.

“శపించినారు. రెండుసార్లు శపించినారు. నిజముగా మీరు శపించినారు” అని మోజెస్ అనెను.

“నిజముగా శపించి యుండినచో భగవంతుడతనిని నన్ను

క్షమించును గాక, అబ్బాయి! మన శత్రువులనుగూడ క్షమింప
వలయునని కామణ్యమూర్తియగు భగవానుడు సెలవిచ్చి
యున్నాడు. శత్రువులను క్షమింప గలిగినాడే మానవుడు
దైవాంశ సంభూతుడనిపించుకొనును. భగవానుడు మనకు ఎన్ని
టిలో ఒసగినాడు! ఎన్ని టిలో మనచద్దనుండితొలగించినాడు. ఆయన
నామమును మనమెల్లప్పుడును స్మరించుకొందుముగాక. ఆయన
నామము మహిమాన్వితముగాక! నా కిప్పుడు కలిగిన కష్టము
సామాన్యమైతి కాదు. అనేకసంవత్సరముల ఈమధ్య నేనెన్నడును
కన్నీరు కార్చియుండలేదు. ఇప్పుడు కన్నీరుకార్చుచున్నాను. నా
కొమార్తను సర్వనాశనము చేయుటయా! ఆ దుర్మార్గుని—భగ
వానుడు నన్నుక్షమించుగాక! నేనేమి అనబోయినాను?

డిబోరా! ఆమె ఎంతమంచిదో, ఎంత ఉల్లాసముగలదో
నీకు తెలియును. ఈక్షణమున వలకు నామె మనలను సుఖ
పెట్టుటకే ప్రయత్నించినది. ఆమె మరణించియుండినచో 'బాగుం
డెడిదేమో! కాని ఆమె పెళ్ళిపోయినది! మన కుటుంబగౌరవము
మంటగలసినది. నాకింక ఈ లోకములో సౌఖ్యములేదు. నేను
ఇతర లోకములలో నే సౌఖ్యమును వెదకుకొనవలయును.

అబ్బాయి! డిక్ వారికువును పోవుచుండగా నీవుచూచి
నావు! బహుశా అత డామెను బలప్రయోగముచేసి తీసికొని
పోయియుండును! నిజముగా అట్లు జరిగియుండినచో ఆమె ఇంకను
అమాయకురాలని చెప్పవచ్చును" అని నేను అంటిని.

“లేదులేదు, అత డామెను బలప్రయోగముచేసి తీసికొని
పోయియుండలేదు. అత డామెను ముగ్ధుపెట్టుకొనెను. 'నీవు

నా దేవతవు' అని యనెను. ఆమె గోలుగోలున నేడ్చుచు అతని భుజముపై నానుకొనెను. బండి శరవేగమున పోయెను."

అపరిమితముగ ఏడ్చుచుండుటవలన నాభార్యకు సరిగా నోట మాట రాకుండెను. అయినను ఆమె గట్టిగా ప్రయత్నించి ఇట్లనెను: "ఆమె విశ్వాసఘాతుకురాలు! మనల నామె ఈవిధముగా నుపయోగించుకొన్నది. ఆమె తన ప్రేమ కెప్పుడును ఎట్టి అడ్డంకును పొందియుండలేదు. ఆమెను ఎవ్వరును ఏమియు అని యుండలేదు. అయినను ఆమె తన్ను ప్రేమించిన తల్లివగ్రడును వదలి కడు నీచముగ పాటిపోయినది. మన కీ దెబ్బ మరణసదృశ్యమైనది. ఈ దెబ్బనుండి మీరు కోల్పోనలేదు. అనతికాలము లోనే నేను మిమ్ము అనుసరించి వత్తును."

మాకు నిజమైన దురదృష్టము ఆ దినముననే ప్రారంభమయ్యెను. ఆరాత్రియంతయు మే మావిధముగనే కాలము గడిపితిమి. నా కొమార్తను మోసముచేసి తీసికొనిపోయినవారెవ్వరో తెలిసికొనవలయునని నేను నిశ్చయించుకొంటిని. ఎక్కడఉన్నను సరే, అతనిని కలిసికొని అంత నీచముగా ప్రవర్తించినందు కతని చివాట్లు పెట్టవలయు ననుకొంటిని.

మఱునాటి యుదయమున మే మందఱము భోజనమువద్ద కూర్చుంటిమి. అప్పుడు మాకు ఒలీవియా లేనిలోటు కనబడెను. ఆమె అటువంటి సమయములందు మాకుజీవమును, ఉల్లాసమును ఒసగుచుండెడిది. అట్టి యామె ఇప్పుడులేదు. నాభార్య ఇదివఱకు వలెనే తిట్లు తిట్టి తన హృదయభారమును తగ్గించుకొనుటకు ప్రయత్నించెను. "ఆమె మన కుటుంబమునకు మచ్చవంటిది. ఆమె యింకెన్నడును మనయింటికి రాకుండనుండునుగాక ఆమె

ఈయింటిని కలుషము చేయకుండునుగాక. నే నింక నెన్నడును ఆమెను నాకూతురని పిలువను. ఆమె యిక నెప్పుడును ఆ దుర్మార్గునితోనే కలిసి జీవించునుగాక. ఆమె మనయింటికి అవమానము తెచ్చిన తెచ్చుగాక. ఆమె యిక నెన్నడు మనలను మోసగింప జాలదు" అని ఆమె యనెను.

అంతట నేను ఇట్లంటిని : “ప్రియ సతీమణి ! నీవంతకఠినముగ మాట్లాడకుము. ఆమెచేసిన నేరమును నీ వెంతగా అసహ్యించుకొనుచున్నవో నేనును అంత అసహ్యించుకొనుచున్నాను. ఈ ఇల్లు, ఈ హృదయము పశ్చాత్తాపపడి తిరిగి వచ్చు పాపి కెప్పుడును తెఱచియే యుండును. ఆమె ఎంత త్వరగా పశ్చాత్తాపపడి తిరిగి వచ్చిన అంత గొప్పగా నే నామె నాహ్వానింతును. ఎటువంటి ఘనులైనను, జ్ఞానులైనను మోట్ట మొదటిసారిగా తప్పుచేయవచ్చును. వారావిధముగ తప్పుచేయుటకు ప్రోత్సహింపబడి యుండవచ్చును. ఇతరుల దుర్బోధనలకు వారు లొంగిపోయి యుండవచ్చును. మొదటచేసిన తప్పు తప్పుకాదు. తరువాత చేసినవే తప్పులు. నా కొమార్తె లక్షతప్పులు చేసినను నా యీ హృదయము, ఇల్లు ఆమె కొఱకెప్పుడును తెఱచి యుండును. ఆమె మధుర్మమైన గొంతును నేను మరల విని ఆనందమును పొందుదును; మధురాను భూతులను పొందుదును. ఆమె హృదయము పశ్చాత్తాప పడినచో నే నామెను తిరిగి కాగలించుకొందును.

అబ్బాయి, మోజెస్ ! నా బై బిలు మహాగ్రంథమును, చేతి కట్టును తీసికొనివచ్చి యిమ్ము. ఆమె ఎక్కడనున్నను సరే, వెంబడించిపోదును. ఆమెను నేను అవమాన భారమునుండి

రక్షింపక లేకపోవచ్చును. కాని దుష్కృత్యము ఎక్కువకాలము కొనసాగకుండా ఆమెను రక్షింతును. నేను చేయగలిగిన దింతియ. భగవానుడి విషయమున నాకు సాహాయ్యపడును గాక!”

18

నా కొమార్తెను బండ్రిలోని కెక్కించి తీసికొనిపోయిన మనుజుని నా కుమారుడు డిస్ వర్జించి చెప్పలేదనుట నిజమే. కాని నా అనుమానము పూర్తిగా మా యజమానుడు తార్నహిల్ పైపడెను. ఇటువంటి విషయములలో తార్నహిల్ అందెవేసిన చేయి యని మాకు ముందుగానే తెలిసియుండెను. కాని ఆవిషయమును మేమంతగా లెక్కింపలేదు. యువతులను మభ్యపెట్టి, అనుభవించ, మోసగించుటలో తార్నహిల్ కుగల శక్తి సామర్థ్యము లందఱకు తెలిసియే యుండెను.

అందువలన నేను తార్నహిల్ భవనము నంకకు నడచి పోసాగితిని. తార్నహిల్ ను గట్టిగా చివాట్లు పెట్టవలయుననియు, వీలై నచో నా కొమార్తెను వెనుకకు తిరిగి తీసికొని రావలయుననియు తలంచుచుంటిని.

నేను తార్నహిల్ ను కలసికొనుటకు ముందు మాప్రాంతమునకు చెందిన వాడొకడు కలసికొనెను. అతడు నాతో నిట్లు చెప్పెను : “బండ్రిలో పోవుచున్న యువతి నొకర్తను చూచి నాను. ఆమె మీ కూతురువలెనే యున్నది. ఆమెతో బాటొక గౌరవనీయుడున్నాడు.”

“ఆ గౌరవనీయు డెట్లున్నాడు?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

అంతట నతడే గౌరవనీయుని వివరముగా వర్ణించి చెప్పెను. ఆ వర్ణన అచ్చముగా బర్చెల్ కు సరిపోయియుండెను.

కాని నాకతడు చెప్పిన మాటలు సంతృప్తికలిగింపలేదు. అందువలన నేను తిన్నగాపోయి తార్నహిల్ భవనములో ప్రవేశించితిని. అప్పటికెంతో ప్రౌఢు ఎక్కలేదు. అయినను నేను తార్నహిల్ ను చూడవలయునని పట్టుపట్టితిని.

నా కోరిక ప్రకారము తార్నహిల్ నన్ను చూడ వచ్చెను. అతడు ఏమియు ఎఱుగని అమాయకునివలె నుండెను. “ఎందుకు వచ్చినారు?” అని అతడు ప్రశ్నించెను. నేను జరిగిన విషయము నతనికి వివరించి చెప్పితిని. అతనిపై నాకుగల అనుమానమును కూడ దెలిపితిని.

అంతట తార్నహిల్ ఒలీవియావంటి యువతిరత్నము ఎవ్వరో మగవానితో కలిసి వెళ్ళిపోవుట అత్యాశ్చర్యకరముగ నున్నదనియెను. అందులకతడు విషాదమును ప్రకటించెను. “దీనితో నాకే సంబంధము ను లేదని ప్రమాణమనిచేసి చెప్పుచున్నాను. నా మాట నమ్ముడు. మీకు కలిగిన కష్టమునకు నే నెంతయు విచారింపుచున్నాను” అని అతడు లోనికి వెళ్ళిపోయెను.

అంతవఱకు నేను తార్నహిల్ ను అనుమానించి నందులకెంతయు విచారించితిని; నన్ను నేను నిందించు కొంటిని. నా యనుమాన మీసారి బర్చెల్ పై నుండెను. అందుకు కారణమతడంతకు మునుపు ఒలీవియాతో ఎన్నోసార్లు రహస్య సమావేశములను జరిపి యుండుటయే. మఱికొంచెము సేపటి కింకొ

కడు కనబడి నాతో ఇట్లనెను: “అయ్యా! మీ అమ్మాయి ఒలీ
వియా బర్చెల్తో కలిసి ఇచ్చటకు ముప్పదిమైళ్ళదూరమున
నున్న వెల్సు నగరము వంకకు పోవుచున్నది. నేను స్వయముగా
ఈ కన్నులతో చూచినాను.”

ఆ మాటలను వినగానే నాకు బర్చెల్పైగల అనుమా
నముపూర్తి అయ్యెను. ఒక్కొక్కప్పుడు ఎవ్వరే విషయమును
చెప్పినను సమ్మతించుచుము. వారట్లు చెప్పుటకు కొన్ని కారణము
లుండియుండ వచ్చునని తలంపము. వారు చెప్పినది సరికాక
పోవచ్చునను అభిప్రాయముగూడ మన మనస్సుకు తట్టదు. నా
పరిస్థితి సరిగా నట్లుండెను. కొందఱు బర్చెల్పై నేరారోపణ
చేసిరి. వెంటనే నేను వారి మాటలను సమ్మతించి. తార్నహిల్ చే
నియమింపబడిన ప్రతినిధులు నన్ను తప్పుదారిని పట్టించుటకట్లు
చెప్పియుండి రేమోయను సందేహము నాకు కలుగనే లేదు. నా
కొమార్తె ఒలీవియాను, ఆమెను తీసుకొనిపోయినాడని ఆరోపింప
బడుచున్న బర్చెల్ను వెంటింప నలయుననియే నేను నిశ్చ
యించు కొంటిని.

నేను ఎంతో పట్టుబట్టినాను, కార్యమును నెఱవేర్చు
కొన వలయునను తలంపుతోను వెల్సు నగరము వంకకు నడచి
పోసాగితిని. తోవలో కనబడిన వారి నెల్ల నా కొమార్తెనుగూర్చి
ప్రశ్నించితిని. కాని ఎవ్వరను ఎట్టి సమాధానమును చెప్పలేదు.
ఎట్టకేలకు నేను వెల్సునగరములో ప్రవేశించితిని, పట్టణములో
గుఱ్ఱముపైనున్న మనుజుడొకడు కనబడెను. అతనిని నేను
తార్నహిల్ ఇంటివద్ద చూచినట్లు జ్ఞాపకము.

అతడు నాతో ఇట్లనెను: “అయ్యా! ఇచ్చటకు ముప్పది

మైశ్యమూరమున గుట్టపు పందెములు జరుగుచున్నవి. మీరచ్చటకు పయనమైపోయినచో మీకొకమార్తెను, ఆమెను తీసుకొని పోవుచున్న వానిని పట్టుకొనగలరు. ఏలయిన కడచిన రాత్రి వారచ్చట నాట్యముచేయు చుండగా నేను చూచినాను. అచ్చటి వారందఱును మీ అమ్మాయి నాట్యకళా నైపుణ్యమును పరిపరి విధముల ప్రశంసించి యున్నారు. నేనుగూడ ముగ్ధుడనై పోయినాను.

మఱునాడు పెండలకడనే గుట్టపు పందెములు జరుగుస్థలమునకు బయలుదేరి పోతిని. సాయంకాలము నాలుగు గంటలకు నప్పటికి నే నా ప్రదేశమును చేరుకొంటిని. అచ్చటి వారందఱును సంతోషసాగరమున మునిగి యున్నవారే. వారికెట్టి బాధ్యతలను కష్టములును లేనట్లుండెను. ఆటపాటలతో కాలము గడుపుటయే వారి ధ్యేయము కాబోలును! వారికి నాకు ఎంత వ్యత్యాసమున్నది! తప్పుదారిని పట్టిన కొకమార్తెను పట్టుకొన వలెనని నేను వచ్చినాను! ఆపంద సాగరమున నీదులాడుటకు వారు వచ్చినారు! చూడగా చూడగా నాకు కొంతదూరమున బర్చెల్ కనబడినట్లయ్యెను నే నతనిని సమీపింపబోతిని. సన్నుకః సికొనుట కెంతో భయపడుచున్న వానివలె సతమ గుంపులో కలసి పోయెను. అతడింక నాకు కనబడలేదు. నా కొకమార్తెకూడ నా కెచ్చటను కనబడలేదు.

అంతట నే నిట్లునుకొంటిని: “నే నీ విధముగనడచిపోవు చుండుటవలన లాభమేమి యున్నది? ఎంతదూరమని నే నిట్లు తిరుగ గలను? ఇంటివద్దవారు ఎంతయు విచారించు చుందురు. ఏపాప మెఱుగని వారిప్పుడు గొప్ప ఆపదలో నున్నారు.

ఏకాప మెఱుగనివారిని ఓదాన్చుటయే ఇప్పుడి నా కర్తవ్యము. ఇకనైన నా కర్తవ్యమును నెఱవేర్చు కొందునుగాక. వెంటనే ఇంటికి తిరిగిపోవను.”

నా మనస్సు అంతవఱకు ఎంతో ఆందోళనకు లోనై యుండెను. ఎంతో దూరము నడచి యుండుటవలన బాగుగ అరిగి పోతిని. తత్ఫలితముగ నాకు జ్వరము వచ్చెను. ఆ చిహ్నములు నేను గుఱ్ఱపు పందెములు జరుగుచున్న ప్రదేశమును చేరుకొనుటకుముందే గోచరించి యుండెను. ఇదిచేను అనుకొనని క్రొత్త దెబ్బ. ఇల్లు చేరుకొనుటకు నేను దెబ్బదిమైళ్ళ దూరమునకు పైగా నడవవలసి యుండెను.

జ్వరముతోనున్న నేను రాజబాటకు ప్రక్కగానున్న ఒక చిన్న పానీయ గృహములో ప్రవేశించితిని. జ్వరము తగ్గువఱకు నే నచ్చట విశ్రాంతి తీసికో దలచితిని. ఆ గృహమున నేను సుమారు మూడు వారములుంటిని. ఆ మూడువారములు నేను ఎంతో బాధపడితిని. ఎట్టకేలకు జ్వరము తగ్గిపోయెను.

మూడు వారములున్నందుకుగాను నేను గృహయజమానికి కొంతఱబ్బు నీయవలసి యుండెను. కాని నావద్ద ఱబ్బు లేదు. మఱి ఆ సందర్భమున నేనేమి చేయవలయును? ఆ పరిస్థితినిగూర్చి నేను ఆందోళనపడినచో నాకు తిరిగి జ్వరమువచ్చును.

కాని అంతలో నా యదృష్టవశమున నేనున్న పానీయ గృహమునకు ఒక ఉదారుడు వచ్చెను. అతడు! పిల్లలకొఱకు ఎన్నో పుస్తకములను వ్రాసియుండెను. అతనికొక పుస్తకవిక్రయ శాలగూడనుండెను. అతడుధర్మదాతయని ప్రసిద్ధిగాంచియుండెను. “నేను పిల్లలకు మిత్రుడను” అని అతడు చెప్పుకొనుచుండెడివాడు.

నిజముగా నతడు మానవజాతికంతకు మిత్రుడని చెప్పవలసి
యున్నది.

ఆమహనీయుడు పానీయ గృహములో ప్రవేశించి ఏదో
పానీయమును త్రాగి తొందటగా వెళ్ళిపోవుటకు సిద్ధపడు
చుండెను. ఏలయన అతడెప్పుడును ఏదో యొక తొందట పని
మీద తిరుగుచుండును. తామస్క్రిప్ అనువాని చరిత్రను
వ్రాయుటకు కావలసిన సామగ్రిని సేకరించుటకై అతడా సంద
ర్భమున తిరుగుచుండెను నేనతని ఎట్టిని మొటిమల మొగమును
చూడగనే గుర్తుపట్టితిని. అతడు నా గ్రంథము నొకదానిని ప్రక
టించి యుండెను. నేనతనికి నా పరిస్థితిని చెప్పి కొంత డబ్బును
బదులుగా నీయవలసినదని అడిగితిని. అతడు నాకోరికను మన్నిం
చెను. నే నా డబ్బును తీసికొని గృహయజమానికి చెల్లించితిని.

నాకెప్పటి ఆరోగ్యము చేకూర్చెను. నేను ఇంటి వంకకు
బయలుదేరిపోసాగితిని. నేను సుమారు రెండు గంటల సేపు
ప్రయాణము చేసితిని. అప్పుడు నాకు దూరముగా నేదో పెద్ద
బండిపోవు చున్నట్లు కనబడెను. వేగముగ ప్రయాణముచేసి
దానిని కలిసికొనవలయునని నేను అనుకొంటిని. వెంటనే నేను
ఆ ఆలోచనను ఆచరణలో పెట్టితిని. అనతికాలములో నేనా
బండిని కలిసికొంటిని. అది ఊరూర తిరుగు ఆటగాండ్ర బండి.
అందులో వారి ఆటలకు కావలసిన సామగ్రియుండెను. ఆ బండి
సమీపములోనున్న ఒక గ్రామమునకు పోవుచుండెను. దానితో
బాటు ఇరువురు మనుజులు మాత్రమే యుండిరి. వారిలో నొకడు
బండి త్రోలువాడు. రెండవవాడు ఆటగాండ్రలో నొకడు. మిగి
లిన ఆటగాండ్రు మఱునాడు మాత్రమే వత్తురు.

దూరప్రయాణము చేయుచున్నప్పుడు మంచివారుతోడు దొరికినచో దూరము మాయమైపోవునను సామెతగలదు. అందు వలన నేను మాట్లాడుట కిరువురు దొరకినందుల కెంతయు సంతసిగపసాగితిని. నేను ఆటగానితో కబుర్లకు దిగితిని. నాకు నాటక కళకు సంబంధించిన విషయములుకూడ బాగుగ తెలియును. అందువలన నేను స్వేచ్ఛగా దానికి సంబంధించిన విషయములను గూర్చి మాట్లాడసాగితిని. ఇటీవలి విషయములు మాత్రము నాకు సరిగా తెలియవు.

ఇటీవలి విషయములను గూర్చి తెలిసికొనదలచి నేను ఆటగానితో నిట్లంటిని : “ఈ కాలమున ప్రసిద్ధి చెందిన నాటక రచయిత లెవరు? మహామహుడగు డ్రైడెన్ తో పోల్చదగిన రచయిత లెవ్వరైన నున్నారా?”

అంతట ఆటగాడిట్లనెను : “అయ్యా! మీరు డ్రైడెన్ పేరు ఎ త్తినారు. ఈకాలపు నాటక రచయిత లెవ్వరును తమ్ము అతనితో పోల్చుకొనుటకు అంగీకరింపరు. తమ కది గౌరవము చేకూర్చునని వారు భావించును. అతని నాటకము లిప్పుడివారి అభిరుచుల కే మాత్రము సరిపడవు. ఫెచర్, బెన్ జాన్సన్, షేక్స్పియర్ మున్నగు మహామహుల నాటకములే ఇప్పుడు ప్రసిద్ధి చెందియున్నవి. మన వారిప్పుడు ఒక శతాబ్దము వెనుకకు పోయినారు.”

అప్పుడు నేను ఆశ్చర్యముతో నిట్లంటిని : “ఏమేమీ! ఈకాలపువారికివారి భావనచ్చుచున్నదా? అందలి ప్రాత్రకాలపు వారికి నచ్చుచున్నవా? అందలి చమత్కారము నొక చమత్కారముగ భావించుచున్నారా?”

“అయ్యా! అందలిభాష, పాత్రలు మున్నగువనియు ప్రేక్షకులకు అసవసరమైనవిషయములు. వానినిగూర్చి వారు విశిషిగా ఆలోచింపరు. నాటకము మొత్తముమీద వారికి అనందము కలిగిన చాలును. తమ కష్టములను మఱచిపోవుటకు వారు నాటకమును చూతురు. ఆ కోరిక తీతినచో వారు సంతృప్తిచెందెదరు. అంతకంటే వారికింక కావలసినదిఏమి యున్నది? బెన్ జాన్సన్, పేక్స్ ఫియర్ మున్నగువారి నాటకములు వారికాసంతృప్తినిొసగుచున్నవి” అని ఆటగాడనెను.

“అనగా ఈకాలపు నాటక రచయిత లందఱు ప్రకృతిని అనుకరించుటకు బదులు పేక్స్ ఫియరును అనుకరించుచున్నారన్నమాట! ఇది యెంతయు శోచనీయమైన విషయము” అని నేను ఉద్వేగముతో నంటిని.

అప్పుడు ఆటగాడు ఇట్లనెను: “నిజము చెప్పవలయునన్న వారు పేక్స్ ఫియరును అనుకరించుచున్నారో, ప్రకృతిని అనుకరించుచున్నారో నాకు తెలియదు. ప్రేక్షకుల కాసంగతితో ప్రమేయ మెంతమాత్రమునులేదు.” అతడింకను నేనేమోఅనెను.

ఆవిధముగా నేముసంభాషణలను కొనసాగించుచుంటిమి. అంతలో బండి ఆగిపోవలసిన గ్రామమువచ్చెను. బండి వచ్చుచున్న సంగతి ముందే గ్రామస్థులకు తెలిసెనుకాబోలు పలువురు మా కెదురువచ్చి వింత చూడసాగిరి. “గ్రామస్థు లెక్కువగా మమ్ము నాటకశాలలో చూచుటకు బదులు, నాటకశాల బయట చూచుచుండురు” అని ఆ సందర్భమున ఆటగాడు నాతోననెను. గ్రామస్థులు కొందఱు నన్నుగూడ ఒక ఆటగానిగా భావించి నా చుట్టునుమూగిరి. అప్పుడు నేనున్న పరిహాసాస్పద పరిస్థితి నా

కర్థమయ్యెను. అందువలన నింక నచ్చట ఒక్కక్షణకాలమైన నుండుట ఉచితముకాదని భావించితిని. వెంటనే ఆ ప్రదేశమును వేగముగ వీడిపోతిని.

నేనుపోయి ఒక పానీయగృహములో ప్రవేశించితిని. అచ్చట సేవకుడొకడు నన్ను అందఱును కలసి కూర్చుండు ఉమ్మడి గదిలోనికి తీసికొనిపోయెను. అచ్చట మంచి దుస్తులు ధరించిన గౌరవనీయుడొకడు నన్ను పలుకరించెను. “మీరు నాటక సంఘమువారికి నిజమైన పురోహితలా? లేక నాటకములో మీదొక వేషమా?” అని అతడు నన్ను ప్రశ్నించెను. అందుకు “కారణము నాతోబాటు ఆటగాడుకూడ వచ్చుటయే.

నేను నాటకసంఘమువారి కేవిధముగ చెందనివిషయము నా గౌరవనీయుచకు తెలిపితిని. నే నెవ్వరినోగూడ వివరముగ చెప్పితిని అంతట నా గౌరవనీయుడు. “మీ రిరువురును నాతోబాటు పానీయమును సేవింపవలయును” అని కోరెను. అందుకు మే మిరువురము అంగీకరించితిమి.

మేము మువ్వరము పానీయమును సేవింపసాగితిమి. ఆ సమయమున నా గౌరవనీయుడు అత్యుత్సాహముతో రాజకీయములనుగూర్చి మాట్లాడుచు గెను. రాజకీయము లనిన నతని కెంతయు నిష్ఠమని గ్రహించితిని. “ఇతని మాటలునుబట్టి చూడగా నితడు కనీసము పార్లమెంటు సభ్యుడైన నై యుండును” అని నేను మనస్సుతో అనుకొంటిని. అనతికాలములో నేనా విషయమున నిశ్చయమునకుగూడ వచ్చితిని.

“భోజనమున కేమియున్నది?” అని నేను గృహయజమానిని ప్రశ్నింపగా నత డేమో చెప్పబోవుచుండెను, అంతలో గౌరవ

నీయుడు జోక్యము కలిగించుకొని, “మీరిచ్చట భోజనముచేయుటకు వీలులేదు. మీ రిరువురును మా యింటికివచ్చి భోజనము చేయవలయును” అని మమ్ము తన యింటికి ఆహ్వానించెను అప్పుడు నేను, “ఇతడు తప్పక పార్లమెంటు సభ్యుడైయుండును” అని అనుకొంటిని.

“అయ్యా! మమ్ముక్షమింపుడు. మేమిచ్చటనే భోజనము చేయుదుము. మీ యింటికి వచ్చి మిమ్ములను ఇబ్బందిపెట్టుట మా కేమాత్రము ఇష్టమైన పనికాదు. క్షమింపుడు” అని నే నంటిని.

కాని శౌరవనీయుడు మమ్ము పలుమార్లు బతిమాల సాగెను. ఎట్టకేలకు మే మతని కోరికకు అంగీకారము తెలిపితిని.

19

శౌరవనీయుడు నివసించుచున్న గృహము ఆగ్రామమునకు బయట కొంచెము దూరములో నుండెను. అందువలన నతడు మాతో నిట్లనెను: “అయ్యా! ప్రస్తుతము మాయింటికి పోవుటకు కోచి సిద్ధముగాలేదు. అందువలన మనమచ్చటకు సజ్జిచిపోదము”.

మేము శౌరవనీయుని గృహమునకు సజ్జిచిపోసాగితిమి. అసతికాలములో మే మా గృహమును చేరుకొంటిమి. అయ్యది సామాన్యమైన గృహముకాదు. అదియొక మనోహర భవనము. అది ఎంతో పెద్దదిగనుండెను. అటువంటి భవనమును మఱియొక దానిని నే నంతవరకు చూచియుండలేదు. దానినిచూచి నే నెంతయు ఆశ్చర్యపడితిని.

శౌరవనీయుడు మమ్మొక గదిలోనికి ప్రవేశపెట్టెను. ఆ గది సౌందర్యము నేమని నర్తించి చెప్పును? అది ఎంతో అద్భుతముగనుండెను. నవీనకాలపు అభిరుచులకది అనుగుణముగ నుండెను. శౌరవనీయుడు మమ్మాగదిలో కూర్చుండచేసెను. “నేను భోజనపు ఏర్పాట్లు చేసివత్తును. అంతవఱకు మీరిచ్చట నుండుడు” అని ఆ శౌరవనీయుడు లోనికిపోయెను. శౌరవనీయుడు వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఆటగాడు, “మనము చాల అదృష్టవంతులము. వచ్చివచ్చి ఈ యింటిలో పడినాము” అని యని తన సంతోషమును వెలిపుచ్చెను.

శౌరవనీయుడు అనతికాలములో తిరిగి వచ్చెను. కొందఱు సేవకులు భోజనము తీసికొనివచ్చిరి. ఇద్దఱు ఘుగ్గురు యువకులుగూడ వచ్చిరి. శౌరవనీయుడు వారిని మాకు పరిచయముచేసెను. మే మందఱము కూర్చుండి భోజనము చేయసాగితిమి. భోజనముచేయుచు ఎన్నోవిషయములను గూర్చి మాట్లాడుకొనసాగితిమి. వర్షముగా నేము రాజకీయములను గూర్చియే మాట్లాడితిమి. శౌరవనీయునకు రాజకీయము అనిన, ఎక్కువ ఇష్టముకదా! అంత డెంత సేపును స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములను గూర్చి మాట్లాడనాగెను.

భోజనము పూర్తయైనతరువాత శౌరవనీయుడు నన్ను, “ఇటీవలి మానిటర్ పత్రికను చదివియున్నారా?” అని ప్రశ్నించెను.

“లేదు” అని నేను సమాధానము చెప్పితిని.

“ఆడిటర్ పత్రికనుగూడ చదువలేదనుకొందును”

“అవును, దానినిగూడ చదువ లేదు.”

“మీరు వానిని చదువకుండుట ఎంతయు ఆశ్చర్యముగ నున్నది. నేను ఎన్నో రాజకీయపత్రికలను చదువుచుందును. డెయిల్, పబ్లిక్, లెడ్జర్, క్రానికల్, లండన్ ఈవెనింగ్, వైచ్ హాల్ ఈవెనింగ్ మున్నగు పత్రికల నన్నిటిని చదువుచుందును. అవి ఒకదానినొకటి తీవ్రముగా ద్వేషించుకొనుచుండును. విమర్శించుకొనుచుండును. అయినను అవియనిన నాకెంతయుఇష్టము. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములు బ్రిటన్ గర్వింపదగిన విషయములు. వానిని రక్షించుచున్నవారిని నేను ప్రశంసించును” అని మాగృహపతి అనెను.

“అయిన మీరు మన రాజుగార్హికూడ ప్రశంసించుచున్న మాట!” అని నే నంటిని.

అప్పుడు మా గేస్తు ఇట్లు అనెను: “అవును, ఆయన ఏమి చేయవలయునని మేము కోరుచుందుమో, దాని నాయనచేసి నప్పుడు తప్పక ప్రశంసించుము. కాని ఇటీవల ఆయన చేయు చున్నట్లు మా అభీష్టమునకు వ్యతిరేకముగ నుండచినచో, ఆయన సంగతి మా కసలు అక్కఱలేదు. నేనేమియు చెప్పను; ఆలోచించుటమాత్రమే చేయుదును. కొన్ని విషయము ను నేను బాగుగ నడపియుండవలసినది. కాని అట్లు జరుగలేదు. ఉండవలసివంతమంది సమహాధారులున్నారని నేను అనుకోను. బాగు సత్వమును సమర్థించు వార లెవ్వరైన ఈకాలమున నున్నారా? బ్రిటును లిప్పుడు అనుభవించుచున్న స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను కడు నీచముగ విడిచిపెట్టు వార లెవ్వరైన నిప్పుడున్నారా? అంతటి నీచు లెవ్వరైన నున్నారా?”

అంతట నే నిట్లంటిని: “ఎవ్వరును ఉండరనియే నేను

అనుకొనుచున్నాను. నా మట్టుకు నాకు స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములు అతి పవిత్రమై.వి; ప్రియమై.వి. అవి దైవలక్షణములు. మానవులందఱును రాజులుగా నుండవలయునని నేను అభిప్రాయపడుచున్నాను. నేనుగూడ ఒకరాజుగా నుందును. మనకందఱకు సింహాసనము నధిష్ఠించుటకు సహజముగ సమానమైన హక్కు ఉన్నది. ఇది నా అభిప్రాయము. పూర్వము సమతావాదులను కొందఱుగూడ నేదే అభిప్రాయమును కలిగియుండెడివారు. వారు అందఱును సమముగానుండు సంఘము నొకదానిని ఏర్పఱచిరి.

కాని అయ్యో! సమతావాదుల మనోరథము నెఱవేఱలేదు. ఏలయున వారిలో కొందఱు ఎక్కువ బలవంతులు, కొందఱు ఎక్కువజిత్తులు కలవారు. వారు మిగిలిన వారికందఱకు యజమానులైరి. గుఱ్ఱపురౌతు గుఱ్ఱముకంటె ఎక్కువ జిత్తులమారి వాడగుట మూలముననే అతడు దాని నధిష్ఠించుట తటస్థించుచున్నది. అట్లే అతనికంటె ఎక్కువ జిత్తులుకలవాడు, బలవంతుడు అతని భుజముపై కూర్చుండుట తటస్థించుచుండును.

అందువలననే ఈ మానవజాతికములో కొందఱు పరిపాలించుట, చా.మాది పరిపాలింపబడుట తటస్థించుచున్నది. క్రూరప్రభువులుండుట అ. వార్యవగుచున్నది. వారు మనతో బాటు మనయింటిలో నుండవలయునా? మన గ్రామములో నుండవలయునా? రాజధానీనగరములో నుండవలయునా? నాకు సంబంధించినంతవఱకు నేను క్రూరప్రభువును, తీవ్రముగా ద్వేషించుచుందును. నేను వారి మొగమును చూచుట కేమాత్రము

ఇచ్చగింపను. వారు నాకు దూరముగనుండవలయుననియే నేను
వాంఛించుచుండును. వారు దూరముగానున్నకొలది నాకు
సంతోష మతిశయించుచుండును.

మానవులు సర్వసాధారణముగా నా అభిప్రాయమునే
సమర్థించుచున్నారు. అందువలనే మానవులందఱును ఏకగ్రీవముగ
ఒకరోజును ఏర్పాటుచేసికొన్నారు. ఒకరోజు నేర్పాటుచేసి
కొనుటవలన క్రూరప్రభుత్వసంఖ్య ఒకటికి తగ్గిపోయినది. అతడు
ఎక్కువమంది జనులను చాలదూరముననుండుట తటస్థించు
చున్నది.

ఒకరాజు నెన్నుకొనకపూర్వము ప్రజలలో కొందఱు
క్రూరులుండిరిగదా. ఒకరాజు నెన్నుకొనుటవలన ఆ క్రూరుల
అధికారము తగ్గిపోయినది. సహజముగ వారు రాజుగారిని
ద్వేషింపసాగినారు. రాజుగారి ఆజ్ఞను పాలించుట వారి
కేమాత్రము ఇష్టములేదు. అందువలన రాజుగారి అధికారమును
తగ్గించుటకు వారు ప్రయత్నింపసాగినారు. రాజుగారి అధికారము
తగ్గినకొలది వారి అధికారము హెచ్చెను. వారు చేయవలసినది
రాజుగారి అధికారమునకు నీళ్ళుతోడుటయే. రాజ్యపరిస్థితులు,
రాజ్యములోని చట్టములు, ధనికుల మనస్సులు మున్నగువానిపై
రాజుగారియొక్క అధికారము ఆధారపడియుండును. ఇవి
యన్నియు కలసి కుట్రచేసి రాజుగారి అధికారమును తగ్గించుటకు
ప్రయత్నింపవచ్చును. ఉదాహరణకు రాజ్యములోనే పరిస్థితులు
ధనము ప్రోగుచేసికొనుటకు అనుకూలముగ నున్నవనుకొనుడు.
ధనికులు ఆ పరిస్థితుల సవకాశముగాతీసికొని ధనమునుప్రోగుచేసి
కొనుచుండును. కాని వారికి సంతృప్తి అనునది యుండదు.

వారి ఆశలు ఇంకను హెచ్చిపోవుచుండును. దేశీయపరిశ్రమల వలనగాక విదేశవ్యాపారమువలన దేశములోనికి ధనరాసులు ప్రవహించుచున్నప్పుడే ఇట్లుజరుగుట సాధ్యమగును. ధనికులే విదేశవ్యాపారమును తమ కనుకరాలముగ మార్చుకొనగలరు. అదేసమయమున వారికి స్వదేశ పరిశ్రమలవలనగూడ లాభములు చేకూరుచుండును. ఆవిధముగా ధనముప్రోగుచేసికొనుటకు రెండు మార్గములున్నవి, బీదవారికి మాత్ర మొకటే మార్గమున్నది.

విదేశ వ్యాపారముచేయు దేశములలో అందువలననే ధన మెక్కువగనున్నది. ఆ ధనమును కొద్దిమంది చేతులలో మాత్రమే ఉన్నది.

దేశములోని చట్టములు ధనము కొందఱి చేతులలోనే నిలువయుండుటకు తోడ్పడవచ్చును. ఆ చట్టములు ధనికులకు బీదవారికి మధ్య సహజముగానుండు సంబంధముచెడగొట్టునవై యుండవచ్చును. ఉదాహరణకు ధనికులు ధనికులతోనే వివాహ సంబంధములు చేసికొనవలయుననియు, బీదవారితో చేసికొరాదనియు చట్టములు నిర్దేశింపవచ్చును. అట్లే ధనికులైనవారు మాత్రమే సలహాదారులుగా తమ దేశమునకు సేవచేయ నర్హులనియు పాండిత్యమున్నంతమాత్రమున అర్హులుకారనియు చట్టములు నిర్దేశింపవచ్చును. అప్పుడు పండితులుగూడ ధనము సంపాదించుటకే ప్రయత్నింతురు. ఆయా పద్ధతులవలన ధనమును సంపాదించుట, ప్రోగుచేయుట హెచ్చిపోవును.

ధనికులవద్ద కావలసినంత ధనమున్నది. వారికి జీవిత సౌఖ్యము లన్నియు నున్నవి. వారి ఆనందమునకు మితలేదు. ఎంత ఖర్చుపెట్టినను వారివద్ద నింకను ధనము మిగులుచున్నది.

వారి కొనుగోలు శక్తి హెచ్చుచున్నది. వారివద్ద కావలసినంత ధనమున్నది. కనుక వారిపై నాధారపడియున్నవారు పలువురు బయలుదేలుదురు. అనగా వారు తమ ధనముతో సది అవసరమైనవారి స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములనుకొనివేయుదురు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములు కోల్పోయిన మనుజులు ఎన్నో అవమానములను పొందుచు తమ పొట్టనింపుకొనుటకై ధనికులు చెప్పినట్లేల్ల చేయుచుందురు.

ఆవిధముగా ప్రతి ధనికునిచుట్టును అతనిపై ఆధారపడియుండి అతని మోచేతినీటిని త్రాగు బీదవారు పలువురు చేరుచుందురు. ఆ బీదవారు బానిసలు. వారి జీవితములు కడు నికృష్టమైనవి, వారి ఆత్మలు, విద్య బానిసత్వమునకే అలవాటుపడియుండును. వారు తామున్నదే స్వర్గలోకమని భావించుకొని కలలుగాంచుచుందురు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను నేమోవారికి తెలియవు. వానిపేరుమాత్రమే వారికి తెలియును.

ధనికులు, వారిపై ఆధారపడి యున్నవారుకాక మిగిలినవారింకను పలువురుండును. వారు ధనికుల పలుకుబడికిలోనై యున్నవారుకారు. వీరు ధనికులకు, బీదవారికి మధ్య ఊగిసలాడుచుందురు. వీరిని మధ్యతరగతి వారందరు వీరివద్దకూడ ధనమున్నది. అందువలన వీరు అపారమగు ధనసంపదకల ధనికులకు లొంగియుండుటకు ఏమాత్రమును అంగీకరింపరు. తమంతట తాము ఇతరులను లొంగదీసికొని పరిపాలించు తాహతు వీరికి లేదు.

ఈ మధ్యతరగతి ప్రజలలోనే గొప్ప సుగుణసంపదలు కలవారు పండితులు, కళాస్రష్టలు మున్నగు వారందఱునుండును.

స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను సంరక్షించు జనులీ తరగతికిచెందిన వారే; వీరినే జయించి ప్రజలు అని పిలువవగును.”

ఆవిధముగ నేను నా ఉపన్యాసమును కొనసాగించితిని. నా ఉపన్యాసములో రాజకీయమును పూర్తిగా సమర్థించితిని, స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను నిలబెట్టుచున్నామని ప్రకటించెప్పుడు. హృదయాంతరాళములలో కడు క్రూరభావములు కలవారి ప్రచర్తనమును నిశితముగా విమర్శించితిని. ఎట్టకేలకు నే నంత దీర్ఘముగ మాట్లాడుట అనుచితమును సంగతిని గ్రహించితిని.

అంతలో మా కాతిధ్యము నొసగిన గౌరవనీయుడు ఇట్లనెను: “ఏమేమి! నేనింతకంటకు మతగురువు వేషములోనున్న జెసూటును ఆదరించుచున్నావన్నమాట నాపేరు విల్కిన్సన్ అయినచో మీరు వెంటనే ఈ గృహమును వీక్షిపోవలయును.”

జరిగినదానికి నేనెంతయు విచారించితిని. నా తెలివి తక్కువ తనమునకు నన్ను నేను నిందించుకొంటిని. నన్ను ఆదరించినవాని మనసెట్టిదో పూర్తిగా తెలిసికొనకుండు అతిథివన్నమాట మఱచిపోయి మర్యాద భంగముగ మాట్లాడిన నన్ను ఏమనవలయును?

“అయ్యా! నన్నుక్షమింపుడు. జరిగినదానికి నేనుహృదయ పూర్వకముగ విచారించు చున్నాను” అని నేనంటిని.

“క్షమించుటయా! మీరన్నమాటలు సామాన్యమైన మాటలా! మీరు క్షమింపుడని వేయిసార్లు అడిగినను క్షమించుటకు వీలుకాని మాటలు! స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను విడిచి పుచ్చుటయా! బానిసత్వమునకు లొంగిపోవుటయా? అయ్యా! తక్షణమే ఈయిల్లువీడి బయటకు పోవలయునని మిమ్ము గట్టిగా

హెచ్చరించుచున్నాను. లేనిచో మీరు అనుకోని అవాంఛనీయమైన సంఘటనలు జరుగును. మీరు వెంటనే వెళ్ళిపోవలయునని మఱియొకసారి హెచ్చరించు చున్నాను.”

నన్ను క్షమింపవలసినదని మఱియొకసారి వినయపూర్వకముగ ప్రార్థింప బోవుచుంటిని. అంతలో నొకసేవకుడు తలుపు తట్టెను. ఆసవ్వడి వినగానే మాగదిగొనున్న యువత్రి లిట్లటచిరి: “అయ్యబాబో! చచ్చినాము! మనయజమానుడు, యజమానురాలు వచ్చినట్లున్నారు!”

నే నంతవఱకు యజమానుడని భావించు చున్నవాడు ఆయింటి బట్లరు. ఆ గృహయజమానుడు ఇంటలేని సమయమున నతడు తాను యజమానుడుగ నటించెను. అతడు బట్లరై ననేమి? నిజముచెప్ప వలయునన్న నతడు చాలమంది గౌరవనీయులకంటె బాగుగను రాజకీయములనుగూర్చి మాట్లాడి యుండెను. అతడు యజమానుడుగగూడ చాల చక్కగనే నటించెనని చెప్పవలసి యుండును.

అసతి కాలములో యజమానుడు, యజమానురాలు గదిలో ప్రవేశించిరి. వారిని చూడగానే నేను కలవరపడితిని. నన్ను చూచి వారుకూడ అపరిమితమగు ఆశ్చర్యమును ప్రకటించిరి. అసలు యజమానుడునన్ను, నాతో వచ్చిన ఆటగానిని ఉద్దేశించి ఇట్లనెను: “గౌరవనీయులారా! నేను, నాభార్య మీకు వినయపూర్వకమైన నేవకులము. మేము అనుకోకుండగానే మీరువచ్చి మాయిలు పావనము చేసినారు. మీరు మాపట్లగల అపరిమితమగు అభిమానమునకు మే మెంతయు కృతజ్ఞులము. మేము మిమ్మెట్లు సంతృప్తిపఱచగలమో తెలిసికొన గోరుచున్నాము.”

నాకు అంతయు అయోమయముగ నుండెను. నోటివెంట
మాట రాకుండెను. అసలీకాలములో మాగదిలో కొక యువతి
ప్రవేశించెను. ఆమె ఎవ్వరు? అరబెల్లా విక్టోర్. ఆమెకును, నా
మొదటి కుమారుడు జార్జికిని వివాహము కావలసి యుండెను.
కాని కొన్ని కారణములవలన ఆ సంబంధము చెడిపోయి
యుండెను. నే నా పరిస్థితుల నన్నిటిని ఇదివఱకే వివరించి
యుంటిని. నన్ను చూడగనే ఆమె మితిలేని సంతోషముతో
నా చేతులలోనికి వచ్చిపడెను.

ఆమె ఇట్లనెను: “అయ్యా! మీరే మంచి సంఘటనలవలన
ఇచ్చటకు అనుకొనకుండు వచ్చుట తటస్థించినది. ప్రసిద్ధిచెందిన
డాక్టర్ ప్రిమ్రోజ్ తమ యింటికి వచ్చినారని తెలిసిన నా అత్త
మామ లెంతయు సంతసించును.”

నా పేరును వినగానే అంతకు ముందే ఆ గదిలోనికి
వచ్చిన దంపతులు ముందుకువచ్చి నన్ను మఱియొకసారి సాదర
ముగ నాహ్వానించిరి. నే నచ్చటకెట్టి పరిస్థితులలో వచ్చితినో
వారికి వివరించి చెప్పితిని; బట్లకు సంగతికూడ చెప్పితిని. అంతయు
వినివారు మందహాసము చేసిరి. బట్లకును ఉద్యోగమునుండి తొల
గించుటకు సిద్ధపడిరి. కాని నేను జోక్యము కల్పించుకొని అతనిని
క్షమింప వలసినదని కోరితిని. వారు నామాటయందు గౌరవ
ముంచి అతనిని క్షమించి విడిచిపెట్టిరి.

ఆ యింటి యజమానునిపేరు ఆర్నాల్డు. అతడు, అతని
భార్య నన్ను తమయింటకొన్ని దినములుండి ఆతిథ్యమును స్వీక
రింప వలసినదని ప్రార్థించిరి. నేను వారికోరికకు అంగీకరించి
యుండెడి వాడనో, అంగీకరించి యుండెడివాడనుకానో! నా

అచ్చటకు వచ్చియుండెను. “మానాటకములో నేడు క్రొత్త
యువకుడొకడు నటించ బోవుచున్నాడు. అతడు నాటకములోని
హోరేషియోపాత్ర ధరించును. ఈ నాటక యువకుడు తన
పాత్రకు అపూర్వముగ న్యాయము చేకూర్చునని నేను నమ్ము
చున్నాను. ఇటువంటి వానిని నేనెంతవఱకు చూచియుండలేదు.
నటన అనునది ఒక్కరోజులో రానిమాట నిజమే. కాని యితడు
ప్రత్యేకముగ నటించుటకే జన్మించినాడేమోయని అనిపించు
చున్నది. ఇతనిగొంతు, విగ్రహము, గూపము, చేష్టలు మున్నగు
సవి అన్నియు కడుంగడు ప్రశంసనీయములుగ నున్నవి. అతడు
మాకు కాకతాళీయముగ భించినాడు అందుకు మేమెంతయు
అదృష్టవంతులమని అనుకొను చున్నాము. మీరందఱు మా
నాటకమునుచూచి ఆనందింప వలయునని కోరుచున్నాను” అని
మేనేజరు మాతో అనెను.

యువకుడెవ్వరో తెలిసికో వలయునని నే నెంతయు
కుతూహలపడ సాగితిని. మఱియు ఇంటిలోని యువతులు నాట
కము చూతమని మమ్ము ప్రోత్సహింప సాగిరి. అందువలన
సాయంకాల మగుసరికి మేము నాటకము జరుగు ప్రదేశమునకు
పోతిమి. నాతో వచ్చిన ఆటగాడే నాటకసాధు ములో ముఖ్యుడు.
అందువలన వచ్చుకొనివాడు ఎంతో ఆనందముతోను, గౌరవముతోను
ఆహ్వానించిరి. మమ్ము ముందుసీట్లలో కూర్చుండ బెట్టిరి. హోరే
షియో ఎప్పుడు దర్శనమిచ్చునాయని మే మెంతయు నాతురపడ
సాగితిమి.

నాటకము ప్రారంభ మయ్యెను. అప్పుడు హోరేషియో
రంగస్థలముమీదికి వచ్చెను. హోరేషియో ఎవ్వరు? మరదృష్ట

వంతుడగు నాకుమారుడు. అతనిని చూడగనే నాకుకలిగిన భావములనెట్లు వర్ణింతును? కుమారులున్న తల్లి దండ్రులూహింతురు గాక! అతడేదో ట్లాడబోవుచు మేమున్నవంకకు తిరిగెను. అప్పుడతడు నన్ను, విగ్మత్ కన్యను చూచెను. అతనినోట నింక మాట రాకుండెను. అతడు శిలా ప్రతిమవలె నిలబడిపోయెను.

తెర వెనుకనున్న నటులు అతని చేష్టలనుగూర్చి వేఱుగా తలచిరి. రంగస్థలమునకు క్రొత్తయగుటవలన సతడట్లున్నాడని తలచి వారతనిని ప్రోత్సహింపసాగిరి. కాని అతడు కదలలేదు; మెదలలేదు. కొంతవడి కతడు గోలుగోలున నేడ్చెను. పిమ్మట సతడు తెర వెనుకకుపోయెను. అప్పుడు నా మనస్సులో ఒకదాని వెంట నొకటి శరపరంపరగా భావములు రాసాగెను. అంతలో విగ్మత్ కన్య నన్ను తట్టెను. ఆమె పాలిపోయినట్లుండెను. వణకుచున్న గొంతుతో నామె, “అయ్యా! నన్ను మా అత్తమామల యింటికి తీసికొని పొండు” అని యనెను.

ఆర్నాట్లు గృహమునకు మేమందఱముపోతిమి. ఆర్నాట్లు నా ముఖ కవళికను చూచి ఆశ్చర్యపడెను; నే నట్లు ఎందులకై తినో అతనికేమియు సర్థము కాకుండెను. అప్పుడు నాటకములో క్రొత్తగా వేషము వేయుటకు వచ్చిన యువకుడు నా కుమారుడు జార్జి అని అతనికి తెలిపితిని. వెంటనే అతడు జార్జిని తన యింటికి తీసికొని రావలసినదని గుఱుపు బండిని పంపెను. నా కుమారుడు రంగస్థలముపైకి మరల వచ్చుటకు నిరాకరించి నందున నాటక సంఘమువారు మఱి యొకనిని హోరేషియో పాత్రకు ఎన్నుకొని యుండిరి అందువలన అనతికాలములోనే జార్జి బండ్రిపై ఆర్నాట్లు గృహమునకు వచ్చెను.

ఆర్నాల్డు నా కుమారుని సాదరముగ లోని కాహ్వానిం
చెను. నేనుకూడ అతనిని దయతో స్వీకరించితిని. విల్మోట్ కన్య
అతని రాకను లెక్కచేయని దానివలె ప్రవర్తింపసాగెను. ఆమె
ప్రయత్నించి ఆ విధముగా చేయుచున్నదని నేను సులభముగా
గ్రహించితిని. ఆమె మనస్సులోని ఆందోళన ఇంకను తగ్గలేదు
ఆమె ఏవేవో విషయములను చెప్పి తనకు తోచినట్లు నవ్వు
సాగెను. ఆమె మాటిమాటికి ఏవో ప్రశ్నలు వేయసాగెను.
కాని ఆమె జవాబుల కొరకు నిరీక్షించుచున్నట్లు లేకుండెను.

20

నాటి రాత్రి నేమందఱము కలసి భోజనము చేసితిమి.
భోజనమైన తరువాత ఆర్నాల్డు నా కుమారునితో నిట్లనెను:
“నీ సామానులను నాటక సంఘము వారిచద్దనుండి తెచ్చుటకు
నా సేవకుల నిరువురను పంపుమాను.”

“వలదు, వలదు నేనేపోయి తెచ్చుకొందును” అని నా
కుమారుడనెను.

కాని విల్మోట్ కన్య ఆర్నాల్డుచెప్పిన దానిని పునరుద్ఘా
టించెను. అప్పుడు విధిలేక జార్జి ఆమెతోనిట్లనెను: “నాకీ విశాల
ప్రపంచములోనున్నవి ఒక కట్ట, ఒక చిన్న చేతి సంచిమాత్రమే
వానిని తెచ్చుటకు ఇరువురు సేవకులను పంపవలసినఅవసరమేమి.
వచ్చినది?”

ఆ మాటలను విని నేనిట్లంటిని: “అయ్యో! కుమారుడా!
నేను బీదవాడనైనా తరువాత నీవు నన్ను విడిచివెళ్ళిపోయినావు.

నీవు బీరవాడుగనే నావద్దకు తిరిగివచ్చినావు. కాని ప్రపంచమన నేనెలా నీకు బాగుగా అర్థమైనవనియు, అపారమగు ప్రపంచ జ్ఞానమును సంపాదించినా వనియు నేను నిస్సందేహముగ అభిప్రాయపడుచున్నాను.”

“అవును. నేను ఇల్లువదలిపెట్టి వెళ్ళినప్పుడు బీరవాడను. ఇప్పుడుకూడ బీరవాడనే. ఐశ్వర్యము వెంటపడి ప్రయాణము చేసినచో నది ఏ మాత్రము లభింపదు. అసలు నే నిటీవల ఐశ్వర్యము సంపాదించవలయునను ప్రయత్నమును మానుకొన్నాను” అని నా కుమారుడు జవాబిచ్చెను.

అంతట ఆర్నాల్డు సతి ఇట్లనెను: “అమ్మా! నేను మీ సాహస కృత్యములను గూర్చి సంపూర్ణముగ తెలిసికోవలయునని ఎంతయు ఆశ్చర్యపడుచున్నాను. మొదటి భాగమును నామేన కోడలు ఎన్నోసార్లు చెప్పినది. మిగిలిన భాగమునుకూడ చెప్పి మమ్మందఱను సంతృప్తిపఱచవలయునని నేను కోరుచున్నాను.”

అప్పుడు నా కుమారుడు ఇట్లనెను: “అమ్మా! మీ కోరికను నేను తీరస్కరింపజాలను. మీరు నా సాహస కృత్యములనుగూర్చి తెలిసికొన గోరుచున్నారు. ఈ సంవత్సరమున నేను మీ కొక్క మనవి చేసికొనుచున్నాను. నేను పాల్గొనిన ఒక్క సాహస కృత్యమును గూర్చియైనను మీకు చెప్పజాలను. ఏలయన నేను మీకు చేసిన పనులను గూర్చి గాక చూచిన విషయములను గూర్చి చెప్పెదను.

నా జీవితములోని మొట్టమొదటి దురదృష్టకర సంఘటన చాల ఘోరమైనది. ఈ సంగతి మీ కందఱకు తెలియును. అది నాకు అపారమైన బాధను కలిగించినది. కాని అది నన్ను పూర్తిగా

ముంచి వేయలేదు. ముందు ముందు మంచి జరుగవచ్చునని నే నాశించినాను. ఆ విధముగ ఆశించుటలో నా కంటె మించిన నాడు మఱి యొకడు లేడని చెప్పవచ్చును. నే నప్పుడు అట్టడుగుకు పోయినాను. కావున నే నింకపోవుట తట్టస్థించినేగాని ఇంకను క్రిందికి పోవుట జరుగదని ఆశించినాను.

ఆ ఆశతో నేనొకనాటి యుదయమున లండను మహానగరమునకు పయనమై పోయినాను. అప్పుడు నేనేమియు బాధపడుచుండుటలేదు. మఱునాటిని గూర్చికూడ నేనేమియు బాధపడకుంటిని. బాటమీదుగా కిలకిలారచములు చేసికొనుచు ప్రయాణమై పోవుచున్న పక్షులవలె నేనును ఉత్సాహముగ నుంటివి. ప్రతి యొక్కని శక్తి సామర్థ్యములు గుర్తింపబడుననియు, అచ్చట నాకు తగిన బహుమానము లభించుననియు నేను అనుకొన సాగితిని.

ఎట్టకేలకు నేను లండను మహానగరమును చేరుకొంటిని. మానాన్నగారు ఆ మహానగరములోనున్న మా బంధు వొక్కరి ఒక ఉత్తరమువ్రాసి నాకిచ్చియుండిరి. మొట్టమొదటనే నాయుత్తరమును ఆ బంధువు కిచ్చితిని. అతని పరిస్థితికూడ నా పరిస్థితివలెనే ఉండెను. అందువలన అతడు నాకెట్టి సాహాయ్యమును చేయగలడో నా కర్థము కాకుండెను.

నేను మొదటినుండియు ఏదేని పాఠశాలలో పనిచేయవలెననుకొనుచుంటిని. నేనా విషయమును మా బంధువుకు తెలిపితిని. అతని కది నచ్చినట్లులేదు.

‘నేనుగూడ బోరింగుపాఠశాలలో పనిచేసినాను. కాని ఆపని చేయుటకంటె న్యూగేట్ జైలులో పనిచేయుట మేలని అను

కొన్నాను. నేను పెందలకడ లేచినను ఆలస్యముగా లేచినా
ననెడివారు. నా మొగము బాగుండలేదని కొందఱనెడివారు.
పిల్లలు రకరకములుగా బాధపెట్టుచుండెడివారు. స్వేచ్ఛగా బయటకుపోయి
తిరుగుటకు వీలుండేదికాదు. కాని నీవు పాఠశాలకు
తగియున్నానని భావించుచున్నావా? ఏదీ నిన్ను కొంచెము పరీ
క్షింప నిమ్ము. నీ విదివఱకు తరిబియ్యతు పొందియున్నావా?
ఎచ్చటనైన అప్రెంటిసుగా పనిచేసితివా?"

‘లేదు.’

‘అయిన నీవు పాఠశాలకు పనికిరావు. నీవు పిల్లల తల
దువ్వగలవా?’

‘చేతకాదు’

‘అయిన నీవు పాఠశాలకు పనికిరావు. నీకు మసూచికము
వచ్చినదా?’

‘లేదు.’

‘అయిన నీవు పాఠశాలకు పనికిరావు. ముక్కి ఒక్కమంచము
మీద మువ్వకు పడుండగలరా?’

‘చేతకాదు’.

‘అయిన నీ వెప్పటికిని పాఠశాలకు పనికిరావు. నీకు పెద్ద
కడుపున్నదా?’

‘ఉన్నది.’

‘అయిన నీ వెంత మాత్రము పాఠశాలకు పనికిరావు.
నీవు ఇంక ఏదేని పనికి పనికివత్తువుగాని దీనికి మాత్రము పనికి
రావు. అయినను నేను నీ విషయమును ఆలోచించి ఏదేని
సాహాయ్యము చేయుదును. నీవు కొంచెము భూనము, ఉత్సాహము

హము కలవానివలె కనబడుచున్నావు. నేను గ్రంథకర్తను పుస్తకములు వ్రాయుచున్నాను. నీవుకూడనావలె గ్రంథకర్త వెండుకు కారాదు? పుస్తకము లెందుకు వ్రాయరాదు? మహామహులు గారు రచయితలు గ్రంథములు వ్రాయుచు సరిగా తిండిలేక మలమూడు చుందురను విషయమును నీవు పుస్తకములలో చదివి యుండువను కొందును. ఎందుకును పనికిరాని రచయితలు ఐశ్వర్యముతో తలతూగు చుందురు. అట్టి వారిని సుమారు సలువది మందిని నేను నీకీ పట్టణములో చూపగలను. వారు పలువురి ప్రశంసనుగూడ పొందుచున్నారు. సిస్టలైన రచయిత లకు ధనములేదు; ప్రశంసలు లేవు.

‘నాకు గ్రంథకర్తనై పుస్తకములు వ్రాయుట అంగీకారమే’.

తరువాత నేను గ్రంథ రచనకు ప్రారంభించితిని. కొన్ని రచనను ప్రచురించితిని.”

“నీవు ఏ విషయమునుగూర్చి గ్రంథములను రచించినావు? ద్వితీయ వివాహముకూడదను విషయమును గూర్చి గ్రంథములు వ్రాసినావా? అన్నట్లు నీకు అడ్డువచ్చినాను. నీ కథను కొనసాగింపుము” అని నేనంటిని.

“ఒక విషయమని ఏమియున్నది? ఎన్నో విషయములను గూర్చి వ్రాసినాను. కాని విజ్ఞులెవ్వరును నా గ్రంథములను గూర్చి ఒక్కమాటయైనను అనలేదు. వారు నా రచనలను ప్రశంసింపలేదు; ఖండింపలేదు. వారు తమ మిత్రుల రచనలను తమకు వచ్చిన పదజాల మంతయు నుపయోగించి ప్రశంసింపచుచుండెడిది.

తమ శిశ్రువుల రచనలను ముక్కలు ముక్కలుగా చీల్చి
తీసుముగా భింజించుచుండేవారు.

నే నొకనాడు ఒక కాఫీ గృహములో కూర్చుండి కాఫీ
సేవింపుచు నా గ్రంథముల భవిష్యత్తును గూర్చి ఆలోచించు
చుంటిని. అంతలో నొక మనుజుడొకడు నేనున్న గదిలోనికి
ప్రవేశించి నా ముందు కూర్చుండెను. మొదట మేము ఏదో
కొన్ని విషయములను గూర్చి మాట్లాడుకొంటిమి. అనతికాల
ములో సతడు నే నొక గ్రంథకర్తనను విషయమును గ్రహిం
చెను. అంతట సతడు తానుకూడ ఒక గ్రంథకర్తనను విషయ
మును తెలిపెను. పిమ్మట సతడు తనవద్దనున్న వ్రాత ప్రతులను
కొన్నిటిని బయటకు తీసి, 'అయ్యా! నేను ఈ గ్రంథములను
ప్రచురింపదలచుకొన్నాను. ఇందుకు చాల ధనము అనుసరమై
యున్నది. మీరుకూడ వీని ప్రచురణకు చందావేసి సాహ
య్యము చేయవలయునని కోరుచున్నాను' అని అనెను.

అంతట నేనేమి సమాధానము చెప్పవలయును? మును
గులో గ్రుడ్డులాట ఎందులకని నావద్ద ఒక్క ఫార్మింగైసను
లేదని స్పష్టముగా చెప్పితిని. అప్పుడతడు మఱికొన్ని ప్రశ్నలు
వేసి నేనుగూడ డబ్బు సంపాదింపదలచుకొన్నానను విషయమును
గ్రహించెను.

పిమ్మట సతడు ఇట్లనెను: "అయ్యా! మీరింతవఱకు
నేమియు సంపాదింపలేదనుచున్నారు. దీనినిబట్టి చూడగా మీ
కింకను పట్టణ వాతావరణము సరిగా అర్థము కా లేదని తెలియు
చున్నది. నేను మీకు కొన్ని విషయములను నేర్పెదను. బాగుగా
అర్థముచేసికొని నా సహా ప్రకారము ప్రవర్తింపుడు. ఇవిగో,

నా యీ వ్రాత ప్రతులను చూచుడు. వీనిని ఆధారముచేసికొని నేను కడచిన పండ్లెండు సంవత్సరములనుండి సుఖముగా జీవించుచున్నాను. ఎవ్వరైన ప్రభువు విదేశ యాత్రను ముగించుకొని ఇచ్చటకు తిరిగి వచ్చెననుకొనుడు జమ్మికానుండి ఒక ధనికుడు ఇచ్చటకు వచ్చెననుకొనుడు. వెంటనే నేను పోయి వారిని కలసికొని ఈ గ్రంథముల ప్రచురణకు సాహాయ్యపడవలసినదిగా యాచింతును. నేను మొట్టమొదట ముఖస్తుతిచేసి వారి హృదయములను ముట్టజింతును. తరువాత నా గ్రంథములను గూర్చి చెప్పుకొందును. వారు మొట్టమొదటనే నా గ్రంథ ప్రచురణకు సాహాయ్యము చేయుమరనుకొనుడు. మరల వారి వద్దకుపోయి ఒక గ్రంథమును వారికి కృతినొత్తననియు, అందుకు కొంతధనము నీయవలసినదనియు కోరుమను. అది పూర్తియై తరువాత మఱి యొక వంకపెట్టి ధనమును గుంజుమను. ఆ విధముగా నేను అపారమగు ధనము సంపాదించి జీవించుచున్నాను.

కాని మనలో మనమాట. సన్నిహితులను గుర్తించుచున్నాను. నా వ్యాపార మింక సాగుటలేదు ఈ కళను నీకు నేర్పుమను. నా బతులు నీవు నటించుచుండుము. గొప్ప ప్రభువొకడు ఇటలీనుగడి ఇటీవలననే తిరిగివచ్చినాడు. నా ముఖము అతని సేవకునకు బాగుగా తెలియను. అందువలన నీవు నీ వ్రాత ప్రతులను తీసికొని ఆ ప్రభువువద్దకు వెళ్ళుము. ఆ ప్రభు విచ్చిన సొమ్మును మన మిరువ్రరము పంచుకొందము.'

“నేను ఆ విధముగ చేయుట కంగీకరింపలేదు”

నా కుమారుని మాటలను విని నేనింక ఆగలేక ఇట్లంటిని : “అగ్బాయి, జార్జి ! గ్రంథకర్తల వృత్తి ఇప్పుడిదియన్న

మాట ! గ్రంథకర్తలు గొప్ప పండితులు కదా ! అట్టి వారిత
 నీచమునకు దిగుచున్నారా ? తమ పొట్టపోషించుకొనుటకు ఇత
 రును పొగడుచు తిరుగుచున్నారా ! ఎంత ఘోర మెంత
 ఘోరము !”

అంత నా కుమారుడు జార్జి ఇట్లనియెను : “అయ్యా !
 కాదు, కాదు. నిజమైన విలువగల కవులెవ్వరును అంతనీచముగ
 ప్రవర్తించరు. నిజమైన తెలివి తేటలున్నచోట గర్వముకూడ
 నుండును. కావున వారు ఇతరును నీచముగ పొగడి డబ్బు
 సంపాదించి జీవించుటకు వా రే మాత్రము అంగీకరింపరు. సరి
 యే తెలివి తేటలు లేనివారు కొందఱు డబ్బు సంపాదించుటకు
 గ్రంథముల రచన నొకవృత్తిగా స్వీకరించి కడు నీచముగ ప్రవ
 ర్తించును. వారిని గూర్చియే ఇప్పుడు మనము చెప్పుకొను
 చున్నాము. నిజమైన కవి కీర్తి ప్రతిష్ఠలను సంపాదించుటకై
 ఎంతటి కష్టమునైనను ఎదుర్కొనును. అపకీర్తి వచ్చు పనిని
 దేనిగాని చేయుట కత డే మాత్రము ఇష్టపడడు.

ఇక నా పరిస్థితిని వర్ణింతును. నా మనస్సు నీచమునకు
 దిగునట్టిదికాదు. నాలోకూడ కావలసినంత గర్వమున్నది. కాని
 నావద్ద డబ్బులేదు. ముఖ్యముగా డబ్బు కావలసియున్నది. కీర్తి
 ప్రతిష్ఠలమాట తరువాత నాలోచించు కోవచ్చును అందువలన
 నేను మధ్యమార్గము సవలంబింపవలసివచ్చెను. అసగా పొట్ట
 కూటికొనుట నేను గ్రంథములను వ్రాయునాగితిని. ఈ వృత్తిలో
 బాగుగ పరిశ్రమచేసినగాని విజయ లక్ష్మి వరింపదు. నేనందు
 లకు అద్దుడను కాకుంటిని. ఇతరుల ప్రశంసలను పొందవలయు
 నను వాంఛను నేను అణచుకొనలేకపోతిని. దాని మూలమున

నేను వేగముగ రచనను సాగింపలేకపోతిని. నారచనలను కొన్ని పత్రికలు ప్రకటించెను గాని వానిని గుర్తించు వారెవ్వరును కనబడరైరి. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్రములు, ప్రాచ్యదేశముల కథలు, పిచ్చి కుక్కకాటుకు మందు మున్నగు విషయముల మధ్య నారచనలు వన్నెకురాలేదు.

ఇక నేను చేయవలసినది ఏమియున్నది? నావలెనే భగ్న హృదయులైన పలువురు గ్రంథ కర్తలుండీరి. వారు ఒకరినొకరు పొగడుకొనుచుండీరి; దూషించుచుండీరి; ద్వేషించుచుండీరి. నేను కూడ వారితో సాహచర్యము చేయసాగితిని. ఇతరుల రచనలలోని లోపములు నాకు ఆనందమును కలుగజేయసాగెను. ఇతరుల రచనలలోని మంచి నాకు ఆనందమును కలుగజేయుకుండెను. నేను సంతృప్తితో చమవలేకుంటిని; వ్రాయలేకుంటిని. రచన నాకొక వ్యాపారమై పోయెను.

ఒకనాడు నేను సెంట్ జేమ్స్ పార్కులో ఒక బెంచిమీద కూర్చుండి ఏమేమో ఆలోచించుకొనుచుంటిని అప్పుడు గౌరవ నీయుడగు యువకు డొకడు నావద్దకు వచ్చెను. నా కతడు క్రొత్తవాడుకాడు. మా కిరువురకు విశ్వవిద్యాలయములో పరిచయ మేర్పడియుండెను. మేమిరువురము కొంచెము తటపటా యింపుతో నమస్కరించు కొంటిమి. అప్పుడు నేను చూచుట కెంతయు ససహ్యముగనున్న దుస్తులను ధరించుకొనియుంటిని. నన్ను చూచుట కతడు అసహ్యపడుచున్నాడని అనుకొంటిని. నా నికృష్ట పరిస్థితిలో అతనిని కలసికొనుటకు నేను గూడ నిష్ప్రపడకుంటిని. కాని అనతికాలములో అతని

గూర్చిన నా అనుమానములు మటుమాయమయ్యెను. ఏలయన నా మిత్రుడు నేనే తాక్స్ హిల్ అంతరంగమునమంచివాడు.”

అప్పుడు నేను ఇట్లాటిని: “ఏ మనుచున్నావు? జార్జి! తాక్స్ హిల్! నీవన్న పేరదియేనా? అయిన నతడు మా యజమానుడై యుండును. మఱి యింకొకడు కాజాలడు.”

నామాలుటవిని ఆర్నాల్డునతి ఇట్లు అనెను: “ఏమేమి! మీకు తాక్స్ హిల్ అంత దగ్గటివాడా? అతడు మా కుటుంబమునకు చాల కాలమునుండి మిత్రుడు. అనతి కాలములోనే అతడిచ్చటకు వచ్చునని మేము ఆశించు చున్నాము.”

తరువాత నా కుమారుడుజార్జి ఇంకను ఇట్లు చెప్పసాగెను: మొట్ట మొదట నా మిత్రుడు తాక్స్ హిల్ చేసి, పనిపేరేమో తెలియునా? అతడు తన దుస్తులను నాకిచ్చెను. నేను నా దుస్తులను తీసివైచి అతడిచ్చిన దుస్తులను ధరించితిని. అతడు నన్ను తనవద్ద గుమస్తాపనికి తీసికొనెను. ఆ హోదాలో నేను ఎన్నో చిన్న చిన్న పనులను చేయవలసి వచ్చెను. నేను నాశక్తికొలది అతనికి సంతృప్తిని చేకూర్చుటకు ప్రయత్నింప సాగితిని. కాని అచ్చటకూడ నాకొక పోటీదారుడు బయలుదేఱెను. అతడు ఇదివఱకు ఎంతటి దగ్గఱో పనిచేసి యుండెను. ఇతరులను పొగడి తబ్బిబ్బు చేయుట అతనికి బాగుగ తెలియును.

ఇతరులను పొగడుట నాకేమాత్రము తెలియదు. కాని తాక్స్ హిల్ కు ముఖస్తుతి అనిన నెంతయు నిష్ఠము. మఱియొకడు అతనిని తన చిత్తము వచ్చినట్లు పొగడు చుండెను. నేనేమో అతని నే మాత్రము పొగడకుంటిని. ఒకవేళ ప్రయత్నించి పొగడుదమన్నను అతని లోపములన్నియు నాకు బాగుగ తెలియును.

మఱియింక నే నతనిని ఎటు పొగడగలను? ఇక నే నతనివద్ద ఉద్యోగమును వదులుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడెను.

కాని అంతలో తార్నహిల్ కొకవిషయమున నా సాహాయ్యము అవసర మయ్యెను. అతని తరపున నే నొకరితో ద్వంద్వ యుద్ధము చేయవలసి వచ్చెను. నే నందుల కంగీకరించి విజయమును సాధించితిని. అందుల కతడు నాపట్ల అపరిమితమగు కృతజ్ఞతాభావమును ప్రకటించెను. కాని ఏమిలాభము? అతడనతి కాలములో పట్టణమును వీడిపోనుండెను. నాకింక నెట్లు తోడ్పడవలయునో నాకు తెలియకుండెను. ఎట్లకేల కతడొక నిర్ణయము నకు వచ్చెను. అతడు తనపెత్తండ్రియగు సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ కొక యుత్తరమును వ్రాసియిచ్చెను. కొన్ని దినములకతడు పట్టణము వీడిపోయెను.

సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ చాల మంచి వాడనియు, న్యాయ శీలుడనియు ప్రసిద్ధిగాంచి యుండెను. అందువలన తార్నహిల్ ఇచ్చిన సిఫారసు ఉత్తరమును తీసికొని నే నతని వద్దకు బయలు దేరితిని. అతని సేవకులు నన్ను అత్యంతాదరముతో ఆహ్వానించి లోనికి తీసికొని పోయిరి. ఒక చక్కని మందిరమున ప్రవేశ పెట్టిరి. అనతికాలములో నచ్చుటకు సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ వచ్చెను. అతడు నా వద్దనుండి ఉత్తరమును తీసికొని చదివెను.

కొన్ని నిమిషములైన తరువాత నతడు ఇట్లనెను: “నా బంధువు నీకీ సిఫారసు ఉత్తరము నిచ్చినాడు. అత డీయుత్తరము నీకీచ్చుటకు నీవతనికి చేసిన సేవ ఏమి? అతని తరపున నీ వితరులతో పోరాడియుందువు. అసగా నీ వీతని దుర్గుణములను ప్రోత్స

హించి సమర్థించి నావన్నమాట. అందుకుగాను నీవు నావద్ద నుండి బహుమానమును ఆశించుచున్నావు! ఎంతచక్కగా నున్నది! నేను నీకెట్టిసహాయముచేయను. నీవు చేసి నేరమున కిది శిక్ష. అంతియగాక నీవు పశ్చాత్తాపపక్షి ఇకముందెన్నిడును ఇట్టి నేరములను చేయవని ఆశించుచున్నాను.” అట్లని యతడా ప్రదేశము వీడిపోయెను. నేను బయటకు వచ్చితిని.

నేను పోయి పోయి క్రస్పే కార్యాలయమును చేరుకొంటిని. అతడు తన కార్యాలయములో ప్రవేశించిన వారి కందఱకు సంవత్సరమునకు ముప్పుపెంపొనున నొసగును. అందుకు ప్రతిఫలముగా వారు జీవితాంతమువఱకు స్వేచ్ఛను కోల్పోవలయును. అతడు వారిని అమెరికాకు బానిసేంద్రుగా ఎగుమతి చేయును. నాకింక జీవితముమీద విరక్తిపుట్టుటవలన నేనుగూడ అతని కార్యాలయములో ప్రవేశించితిని. అదియొక పెద్దగుహవలె నుండెను. నేనెచ్చట పలుకరు మనుజులను చూచితిని. వారందఱును నేనున్నటువంటి పరిస్థితిలోనే యుండిరి. వారు క్రస్పే రాక కొరకు వేచియుండిరి. అంతవఱకు వారు పబుల్లు చెప్పుకొనుచుండిరి.

మఱి కొంతసేపటి క్రస్పే వచ్చెను. అతడు రాగానే అంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను. అతడు నన్ను ఎంతో ఇష్టమన్ని వానివలెచూచెను. నన్నుచూచి మందహాసము చేసెను. అతడు నన్నుకొన్ని ప్రశ్నలువేసెను. నైనా ప్రశ్నల కన్నిటికి ననుదితమగు సమాధానముల నొసగితిని. నేను ప్రపంచములో ఏపని చేయుటకై నను పనికివత్తునని అతడనెను. నేను ఏ ఉద్యోగమునకు బాగుగా పనికివత్తునో తెలిసికొనవలయునని కాబోలు

కొంచెముసేపు అతడు ఆలోచించుచున్నట్లు నటించెను. ఆవిషయమును గ్రహించినట్లు సూచనగా అతడు నువ్వనిమీద కొట్టుకొనెను. పెన్నిల్వేనీయాలో కార్యవర్తి పదవియొకటి ఖాళీగా నున్నదనియు, దానికి నేనునియమింపబడునట్లు తన శక్తియంతయు నుపయోగించి ప్రయత్నించి చూతమనియు సతడనెను. అతడు మోసపుమాటలు చెప్పుచున్నాడని నాకు గాగుగా తెలియును. నన్నతడొక బాణసీడుగా నమ్మబోవుచున్నాడు. అయినను నేను అందులకు సమ్మతించితిని.

బయటకుపోయి ఏదేని పానీయమును సేవింపవలయునని నేను అనుకొంటిని. ఆ యుద్దేశ్యముతో నేను బయటకు వచ్చుచుంటిని. అంతలో ద్వారమువద్ద నాకొక కెప్టెను కనబడెను. అతనితో నాకదివఱకు కొంచెము పరిచయముండెను. నాతో బాటు పానీయమును సేవించుటకు రావలసినదని నేనతని నాహ్వానించితిని. అతడందులకు అంగీకరించెను.

ఇరువురము ఒకచోట కూర్చుండి పానీయమును సేవింపసాగితిమి. అప్పుడు నే సతనికి నా నిర్ణయమును వివరముగా తెలిపితిని. అంతయు విన్నతరువాత సతగిట్లనెను: “అయ్యో! నీవు సర్వనాశనమైపోనున్నావు. నీపరిస్థితికి నేనెంతయు విచారించుచున్నాను. ఆ దుర్మార్గుడు క్రిస్ట్ నీకు మేలుచేయును. నిన్నతడు అమెరికాలో బాణసీడుగా అమ్మివేయును. ఇది ఏమాత్రము వాంఛనీయమైన విషయముకాదు. ఉద్యోగము కొఱకు నీవంతదూరము సముద్రప్రయాణముచేయవలసిన అవసరమేమి వచ్చినది. నీవు చాలా తక్కువదూరము ప్రయాణముచేసి

గౌరవముగ జీవితయాత్ర చేయవచ్చును. నాసలహాతీసికొన్నచో నీవు బాగుపడుదువు.

నా నావ తేపు ఆమ్స్టర్ డామ్ కు పోనున్నది. నీవచ్చటకు నా నావలో ఎందుకురాకూడదు? నీ వచ్చటకువచ్చి డచ్చివారికి ఆంగ్లభాష నెందుకు నేర్చకూడదు? ఆంగ్లభాషను నేర్చుకొనుటకు పలువురు నీవద్ద శిష్యులుగా చేరుదురు. నీకు కావలసినంత ధనము లభించును. నీవు ఆంగ్లభాషను చక్కగా బోధింపగల వనుకొందును.”

‘చక్కగానే బోధింపగలను. కాని నాకొకసందేహము వచ్చుచున్నది. డచ్చివారు ఆంగ్లభాషను నేర్చుకొనుట కిచ్చ గింటిరా? వారందులకు ఆతరుపడుచున్నారా?’ అని నేనంటిని.

‘ఆంగ్లభాషను నేర్చుకోవలయునని వారెంతయు నాతరు పడుచున్నారు. ఇతరపనులుగూడ మానుకొని ఆభాషను నేర్చు కొందురు. ఈవిషయమున నీవు సందేహపడవలసిన అవసర మేమియులేదు’ అని అతడు సమ్మతించెను.

అంతట నేనతని సూచనకు అంగీకరించితిని. డచ్చివారికి ఆంగ్లభాషను నేర్పి డబ్బు సంపాదింపవలయునను నుద్దేశ్యముతో నేను మఱునాడు కెప్టెను నావలో ప్రవేశించితిని.

వాతావరణము మాకెంతయు అనుకూలముగనుండెను. ప్రయాణము చేయవలసిన దూరముగూడ తక్కువే. అందువలన మానావ చాల కొద్దికాలములో ఆమ్స్టర్ డామ్ నగరమును చేరుకొనెను. ఆకసమునుండి క్రిందపడినట్లు నేను ఆమ్స్టర్ డామ్ నగరవీధులలో నుంటిని.

ఇక నొక్కోమిషమైనను ఆమ్స్టర్ డామ్ వీధులలో

నిరుద్యోగిగ తిరుగరావనియు, డచ్చివారికి ఆంగ్లభాషనుబోధించి
 డబ్బు సంపాదింపవలయుననియు నిశ్చయించుకొంటిని. త్రోవలో
 కొంచెము గొప్పవారివలె కనబడిన ఇరువురు మువ్వురు డచ్చి
 వారితో మాట్లాడుటకు ప్రయత్నించితిని. నాకు డచ్చిభాష
 రాదు; వారికి ఆంగ్లభాషరాదు. అందువలన నామాటలు వాని
 కర్థమగుటలేదు. వారిమాటలు నాకు అర్థమగుటలేదు. అప్పుడు
 నాకు జ్ఞానోదయమయ్యెను. నాకొక ముఖ్యమగు విషయము
 అర్థమయ్యెను. డచ్చివారికి ఆంగ్లభాషను నేర్పవలయునన్నచో
 నేను ముందు డచ్చిభాషను నేర్చుకోవలసియున్నది. ఇంత స్వల్ప
 విషయమును నే నంతకుముందు మఱచిపోవుట ఎట్లుతటస్థించెనో
 నాకు ఆశ్చర్యముగనుండెను. ఆవిషయమును మఱచిపోయినాన్న
 మాటమాత్రము నిజము. ఆవిధముగా డచ్చివారికి ఆంగ్లభాషను
 నేర్పి డబ్బు సంపాదింపవలయునన్న ప్రణాళిక బుద్ధిద్రవ్యము
 మయ్యెను.

ఇకనేను ఆమ్స్టర్ డామ్లోనుండి చేయవలసిన దేదియు
 లేదు. అందువలన నేను తిరిగి ఇంగ్లండుకు ప్రయాణమై పోదలచి
 తిని కాని నాకంతలో లూవెయిస్ విశ్వ విద్యాలయమునుండి
 వచ్చుచున్న ఐరిష్ విద్యార్థియొకడు పరిచయమయ్యెను. మేము
 అనేక విషయములనుగూర్చి మాట్లాడితిమి. సందర్భ వశమున
 సారస్వతమునుగూర్చిగూడ మాట్లాడితిమి. సారస్వతమునుగూర్చి
 మాట్లాడుట యనిన నాకెంతయు నిష్టము. అట్టి సమయములందు
 నేను తక్కువ స్థితిలోనున్నానను విషయమునుగూడ మఱచిపోవు
 చుందును. లూవెయిస్ విశ్వ విద్యాలయములో గ్రీకు భాషను
 బోధింప గలవారు ఇరువ్వురైనను లేరని ఐరిష్ విద్యార్థి నాకు

తెలిపియుండెను. అయ్యది నాకు ఎంతో ఆశ్చర్యమును కలిగించెను. ఆశను జనింపజేసెను. నేను లూవెయిన్ కు పయనమైపోయి అచ్చటివారికి గ్రీకు భాషనునేర్చి డబ్బు సంపాదించ వలయునని నిశ్చయించు కొంటిని. ఆ నిశ్చయమును నేను ఐరిష్ విద్యార్థికి తెలిపితిని. అతడు నా యభిప్రాయమును గట్టిగా సమర్థించెను. గ్రీకు భాషనునేర్చి అపారమగు ధనమును సంపాదించ వచ్చునని అతడు గట్టిగా నమ్మబలికెను.

మఱునాటి యుదయమున నేను కడుధైర్య సాహసము లతో లూవెయిన్ కు బయలుదేరి పోతిని. రోజులు గడచుచున్న కొద్ది నాసామానులు తగ్గిపోవు చుండెను. అసలుసగము సామానులు ఆమ్స్టర్ డామ్ చేరుకొను నప్పటికే తగ్గిపోయి యుండెను. లూవెయిన్ చేరుకొను నప్పటికి మిగిలినవానిలో చాలభాగము న్యయమై పోయెను.

నేను లూవెయిన్ విశ్వ విద్యాలయలో ప్రవేశించితిని. మామూలు ప్రొఫెసర్లను కలసి కొనుటకంటె ప్రిన్సిపాలును కలసికొనుటయే మేలని ఎంచితిని. ఆ యుద్దేశ్యముతో నేను తిన్నగా ప్రిన్సిపాలు కార్యాలయమువద్దకు పోయి నారాకనుగూర్చి అతనికి కబురు పంపితిని. ఒక సేవకుడు నన్నులోనికి తీసికొని పోయెను.

‘మీరువచ్చిన పనివమి?’ అని ప్రిన్సిపాలు ప్రశ్నించెను.

‘మీ విశ్వ విద్యాలయములో గ్రీకుభాషను బోధించు వారు తగినంతమంది లేరని విన్నాను. అందువలన గ్రీకుభాష అచ్చటివారికి బోధింప వలయునను సద్దుద్దేశ్యముతో నేనిచ్చటకు

నచ్చియున్నాను. నేనా భాషలో గొప్ప పండితుడను' అని అంటిని.

ప్రిన్సిపాలు మొదట నా సామర్థ్యమును సందేహించి నట్లు కనబడెను. అంతటనేను అతనితో ఇట్లంటిని: 'అయ్యా! నాకు గ్రీకుభాషయందుగల పాండిత్యమును మీ యిష్టమువచ్చి నట్లు పరీక్షింప వచ్చును. అందుకు నాకెట్టి అభ్యంతరములేదు. ఏ గ్రీకు రచననైనను లాటినులోకి తర్జుమాచేసి చూపగలను.'

నా చిత్తశుద్ధిని గ్రహించిన ప్రిన్సిపాలు ఇట్లనెను: యువ కుడా! నన్ను చూడుము. నే నెన్నడును గ్రీకుభాషను నేర్చుకొని యుండలేదు. దానిని నేర్చుకొననిలోటు ఇంతవఱకు నాకు కనబడుటలేదు. నేను ఏమాత్రము ఏచారించుటలేదు. గ్రీకుభాషను నేర్చుకొనకుండగనే నేను డాక్టరు పట్టమును పొందినాను. గ్రీకు భాషను నేర్చుకొనకుండగనే నేను సంవత్సరమునకు పదివేల ఫ్లారినుల ధనమును సంపాదించినాను. గ్రీకు భాషను నేర్చుకోకుండగనే నేను సంతోషముతో కడుపు నిండ తినుచున్నాను. ఇన్నిమాటలెందులకు ? నాకు గ్రీకు భాషరాదు. ఆ భాషలో ఏదేని మంచి యున్నదని నేను నమ్మను. తరువాత నా యిష్టము!"

ఆ విధముగ నేను లూవెయిన్ విశ్వవిద్యాలయములో కూడ ఆశాభంగము చెందితిని. నే నింక ఇంటికి తిరిగిపోవుట కిచ్చగింపకుంటిని ఏలయన నేనప్పటికి ఇంటినుండి చాలదూరము వచ్చియుంటిని. నేనింకముందుకే సాగిపోవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని.

నాకు సంగీతము బాగుగ వచ్చును. ఒకవిధముగా నా గొంతుకూడ మంచిదే. అంతవఱకు నేను సరదాగా పాటలు

పాడుకొనుచుండెడివాడను. కాని యిప్పుడు అజ్ఞానము నుపయోగించి జీవన భృతిని సంపాదించుకొనవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని. నేను అమాయకులగు ఫ్లాండర్లు రైతులవద్ద పాటలు పాడసాగితిని. బీదవారగు ఫ్రెంచివారివద్దగూడ పాటలు పాడసాగితిని. వారే ఎక్కువగా నా పాటలను విని ఆనందింపగలుగుచుండెడివారు.

చీకటిపడు నప్పటికి నేనొక బీదరైతు ఇంటికి పోయిడివాడను. నాకు ఎక్కువ ఇష్టమైన పాటలను పాడుచుండెడివాడను. అప్పుడా యింటిలోని వారు నాకు భోజనము పెట్టెడివారు; ఆరాత్రి పడుండుట కాశ్రయమొసగెడివారు; మఱునాటికి సరిపడు ఆహార పదార్థములనుగూడ నొసగెడి వారు.

నేను ఒకటి రెండుసార్లు ధనికులముందు పాటలు పాడుటకు ప్రయత్నించితిని. కాని వారికి నాపాట లేమాత్రము సచ్చకుండెను. వారు నాకు ఒక్క చిల్లిగవ్వనైనను బహూకరింపకుంరి. అది నాకు చాలా అసాధారణమైన పరిస్థితిగా కనబడెను. ఏలయున నేను మంచి స్థితిలో నున్నప్పుడు గౌరవనీయులముందు సరదాకు పాటలు పాడుచుండెడివాడను; అప్పుడంగఱును నన్ను పరిపరివిధముల ప్రశంసించుచుండెడివారు. ముఖ్యముగా యువకులు సన్నెతగా ప్రశంసించుచుండెడి వారో వర్ణించి చెప్పజాలను; కాని యిప్పుడు సంగీతము నాధారముగా చేసికొని జీవించుచున్నాను. ఇప్పుడు నాకు భోజనము పెట్టుచున్నదది యొక్కటి మాత్రమే. ఈ ప్రపంచమున మానవుల పరిస్థితి ఇట్లున్నది. ఎవ్వరైన ఒక కళను ఆధారము చేసికొని జీవించుచున్నచో, పెద్ద మనుష్యుల మనుకొనువారు ఆ కళా

కారుని నైపుణ్యమును దూషింతురేగాని భూషింపకు. ఇది కడుంగడు శోచనీయమైన విషయము.

ఆ విధముగా పొట్ట పోషించుకొనుచు నేను పారిసు నగరము వంకకు పోవుచుంటిని. ఆ మహానగరమునకు పోవుటగో నాకు ప్రత్యేక యుద్దేశ్యమేదియులేదు. నేను మామూలుధోరణి లోనే అచ్చటకు పోవుచుంటిని. పారిసు నగరవాసులకు ధనికులగు క్రొత్తవారనిన ఇష్టమే. తెలివి తేటలుగల క్రొత్తవారిని. వారు ఆదరింపరు. నాకు ధనములేదు. నా తెలివితేటల నితరులుమెచ్చు కొందురో లేదో తెలియదు.

నేను పారిసు మహానగరములో నాలుగైదురోజులు అటు నిటునడచితిని. నేను మంచి మంచి గృహముల బాహ్యభాగము లను మాత్రమే చూచితిని. సన్నానగరములో ఆదరించువారెవ్వ రును కనబడరైరి. అచ్చట ధనమున్నగాని జీవించుటకువీలులేదు. అందువలన నే నా నగరమును విడిచిపెట్టి పోవలయునని నిశ్చ యించుకొంటిని.

అంతలో నాకొక ముఖ్యమైన వీధిలో నన్ను లండను మహానగరములో గ్రంథకర్తృత్వమునకు ప్రోత్సహించిన బంధు వొకడు కనబడెను అతని నచ్చట కలిసికొగలిగినందుకు నే నెంతయు సంతసింపసాగితిని. నన్ను కలిసికొన్నందు కతడు బాధ పడుటలేదని తలచితిని.

‘నీవు పారిసు మహానగరమునకు వచ్చుటకుగల కారణ మేమి?’ అని అతడు నన్ను ప్రశ్నించెను.

జరిగినవిషయమునంతను అతనికి తెలిపితిని. అతడు పారిసు నగరమునకు వచ్చుటగల కారణములను తెలిసికొనగోరితిని.

‘నేనిచ్చట కొక వ్యాపారముపై వచ్చినాను. చిత్రకళా ఖండములు, పతకములు, పురాతనస్తువులు మున్నగువానిని లండనులోని ఒక గౌరవనీయునికి కొనుటకై ఇచ్చటకువచ్చి యున్నాను. ఆ గౌరవనీయునకు ఇటీవలనే అపారమగు ధనము లభించినది. అందుచేతనే అతని కీబుద్ధి పుట్టినది’ అని అతడు చెప్పెను.

తన కా సంగతి ఏదియు తెలియదని అతడిదివఱకు నా కెన్నోసార్లు చెప్పియుండెను. అట్టివానిప్పుడు అదేపనిలో నిమగ్నుడై యున్నాడని తెలిసికొని ఎంతయు ఆశ్చర్యపడితిని.

‘నీ కీ విషయమున చెప్పుకోదగినంత జ్ఞానమేదియు లేదు కదా! మఱి నీ కీ యుద్యోగ మెట్లిచ్చినాడు? నీ వెట్లు విజయమును సాధించినావు?’ అని ప్రశ్నించితిని.

‘ఇది ఏమంత బ్రహ్మవిద్యకాదు. దీనిని నేనెప్పుడొనుట చాల సులభమైన విషయము. అయితే ఇందు పరిమరహాస్యమొకటి యున్నది. రెండు సూత్రములను జ్ఞాపకముంచుకొన్న చాలును. ఏ చిత్రమును చూచినను చిత్రకారుడు మఱికొంచెము శ్రమ తీసికొనియుండినచో మంచి చిత్రమువు తయారై యుండెడిదనుట మొదటి సూత్రము, పిట్రో-పెరూజిన్ చిత్రములను ప్రశంసించుట రెండవసూత్రము. ఒకప్పుడు నేను నీకు లండనునగరములో గ్రంథకర్తగా ఎట్లు తయారుకావలెనో నేర్పినాను. ఇప్పుడు నేను నీకు పారిసునగరములో చిత్రములు మున్నగువానిని కొను విధానమును నేర్పెదను అని అతడనెను.

అతడు చెప్పినమాటలకు నేనుసంతోషంతో అంగీకారము తెలిపితిని. ఏదోవిధముగా డబ్బుసంపాదించి జీవించుటయే

నా జీవితధ్యేయముగానుండెను. అందువలన నేను అతని బసకు పోతిని. అచ్చట అతని సాహాయ్యముతో నాదుస్తులను మార్చుకొంటిని. కొంతసేపైనతరువాత అతనితో కలిసి చిత్తరువులను వేలామువేయు ప్రదేశమునకు పోతిని. గౌరవనీయులగు ఆంగ్లేయులచ్చటికేవచ్చి చిత్తరువులను కొనుచుండును.

నాబంధువు ఎంతో గొప్పవారితో చాల చనువుగా మాట్లాడసాగెను. వారుకూడ అతనితో మాట్లాడసాగిరి. వారు ఏదేని చిత్తరువును కొనవలయునన్నను, పతకమును కొనవలయు నన్నను, పురాతన వస్తువును కొనవలయునన్నను, అతనినే సలహా అడుగుచుండిరి. అతని సలహాల ప్రకారమే చేయుచుండిరి వారి కతని సలహాలలో నెట్టి లోపమును కనబడకుండెను. అతడు లోపరహితమై యే భావించుచుండిరి. అది యంతయు నాకు అత్యాశ్చర్యమును కలుగజేయసాగెను.

ఆ సందర్భములలో నతడు నాసాహాయ్యమును చక్కగా నుపయోగించుకొనెను. ఎవ్వరైన అతని అభిప్రాయము నడిగినప్పుడు అతడెంతో గంభీరముగా నన్ను ప్రక్కకు తీసికొని పోయి నా అభిప్రాయము నడిగెడివాడు; భుజము లాడించెడివాడు; క్రొత్త విషయము తెలిసికొన్నట్లు నటించెడివాడు. తిరిగివచ్చి, 'ఇది చాల ముఖ్యమైన విషయము. అందువలన నేను బాగుగ ఆలోచించి అభిప్రాయము చెప్పవలసి వచ్చినది' అని యనెడివాడు. ఒక్కొక్కప్పుడతడు కొన్ని చిత్తరువుల రంగులను ప్రక్కనేయున్న కుంచెతో నవరించి, 'ఇప్పుడు చిత్తరువు బాగుపడినది' అని అనుచుండెడివాడు.

పారిసు నగరమున నా బంధువు పని పూర్తి అయ్యెను.

అతఁకింక లండను నగరమునకు తిరిగిపోవఁసి యుండెను. అప్పు డతడు నన్ను కొందఱు గౌరవనీయులకు పరిచయము చేసెను; వారి ముంతడు నా శక్తి సామర్థ్యముల నెంతగానో ప్రశం సించెను.

నా బంధువు సిఫారసునుబట్టి నన్నొక గౌరవనీయుడు తన కుమారునకు గవర్నరుగా నియమించుకొనెను. మేమిరువు రము యూరపు ఖండములో సంచారము చేయసాగితిమి. డబ్బు వ్యవహారములలో నా శిష్యుడు నా కంటె పది ఆకులు ఎక్కువ చదివినవాడు. అతడు రెండు లక్షల పౌనుల ఆస్తికి వారసుడు. అతనికి ఆస్తిని వెస్ట్మిండ్స్టెరులోని బంధువొకడు ఇచ్చియుండెను. కాని అతని కేంకను సంపాదింపవలెనను వాంఛ జనించెను. అతడవట్టి పిసిగొట్టు గూడ అతడెప్పుడును నన్ను డబ్బు నిలువ జేయు విధానములను గూర్చియే ప్రశ్నించు చుండెడివాడు. తక్కువ ఖర్చుతో ప్రయాణముచేయు విధమును గూర్చి అడి గెడివాడు. 'ఇచ్చట చవుకగాకొని లండను నగరములో ఎక్కువ పెంకు అమ్ముటకు వీలైన వస్తువులేవి?' అని అడుగు చుండెడి వాడు. ఉచితముగా చూడ నిచ్చెడి వింతల నతడు చూచుచుం డెడివాడు. డబ్బు ఈయనలసి వచ్చినపుడు, 'ఇవి ఏమంత చూడ దగినవి కావని నాకు తెలిసినవారు చెప్పినారు' అని అనెడి వాడు.

ఎవ్వరికైన డబ్బు ఈయనవసివచ్చి నపుడు, 'ప్రయాణము ఎంత డబ్బు ఖర్చుతో కూడినదో!' అని అనకుండ డబ్బు ఇచ్చెడి వాడుకాదు. అప్పటి కతని వయస్సు ఇరువది యొకటి మాత్రమే. ఇరువది యొక్క సంవత్సరము లింకను నిండనే లేదు.

ఒకనాడు మేమిరువురము లెగ్ హాక్స్ నగరమునకు వచ్చితిమి. నడచిపోయి రేవు ప్రాంతమును చేరుకొంటిమి. 'సముద్ర మార్గమున ఇంగ్లండుకు ప్రయాణముచేసినచో ఖర్చు ఎంత అగును?' అని అతడచ్చటి వారిని ప్రశ్నించెను. 'ఖర్చు ఏ మాత్రము లెక్కలో నిదికాదు. భూ మార్గమున ప్రయాణము చేసినచో చాల ఖర్చుగును' అని అచ్చటి వారితనికి సమాధానము చెప్పియుండిరి. అందువలన సతడు సముద్ర మార్గముననే ప్రయాణముచేయఁ దలచెను. అందువలన సతడు నాకప్పటి కీయవలసిన జీతము నిచ్చివైచెను. ఒక సేవకునతోకలసి లండను మహానగరమునకు పయనమై పోయెను.

అందువలన నేను మఱియొకసారి విశాల ప్రపంచముపై నాధారపడవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడెను. కాని నాకది ఏమియు క్రొత్త కాదు. నే నందుకు అలవాటుపడి యుంటిని. ఆ ప్రాంతములోని వారందఱు సంగీతమున గొప్ప ప్రవీణులు. అందువలన నేను నా సంగీత జ్ఞానము నుపయోగించి జీవిత భృతి సంపాదించు కొనుటకు వీలులేకుండెను. కాని నేను అప్పటికి మఱియొక విద్య యందు ప్రావీణ్యము సంపాదించి యుంటిని. తక్కుమున నేను గొప్ప నైపుణ్యము సంపాదించి యుంటిని. ఆ ప్రాంతములో తర్కశాస్త్ర ప్రవీణులకు మంచి గౌరవముండెను. నేను నా నైపుణ్యము నుపయోగించి జీవనభృతిని సంపాదించుకొంటిని. ఎట్టకేలకు నేను ఇంగ్లండు దేశమును చేరుకొంటిని.

ఇంగ్లండులో నాకు నాటక సంఘమువారితో పరిచయ మేర్పడెను. నేను వారితో తిరుగుచు చిల్లర వేషములను వేయఁ సాగితిని, చివరకు నాకు వారు హో రేషియో వేషము నిచ్చినారు.

కాని నేను నటించుటకు వీలుకలిగినది కాదు. నాతండ్రిని చూడ గనే శిలాప్రతిమవలె నైపోయినాను. తరువాత తెరవెనుకకు పోయినాను. పిమ్మట నేను ఇచ్చటకు రప్పింప బడినాను. ఇది నా కథ.”

21

మఱునాటి మధ్యాహ్నము మే మందఱము భోజనములు ముగించి కులాసాగా కబుర్లు చెప్పుకొను చుంటిమి. అంతలో కొందఱు సేవకులు తార్నహిల్ సామానును తీసికొని అచ్చటకు వచ్చిరి. ఆ సామానులను చూడగానే నామిత్రుడైన బట్లకునన్ను సమీపించి నాచెవిలో తననోరుపెట్టి మెల్లన నిట్లుచెప్పెను: “తార్నహిల్ విక్రీట్ కన్యను ప్రేమించు చున్నాడు. ఆమెను పొందనలయునని ఆశించు చున్నాడు. ఆర్నాట్లు దంపతులు వారి కిరువురకు వివాహము చేసినబాగుండునని అనుకొను చున్నారు.”

మఱికొంత సేపటికి తార్నహిల్ లోనికివచ్చెను. అతడు నన్ను, నా కుమారుని చూడగానే కొంచెము వెనుకంజ వేసినట్లు కనబడెను. మమ్మా క్రొత్తవారియింట చూచుట కతడాశ్చర్య పడినాడని నే ననుకొంటిని. అంతియకాని మమ్ము చూచుట కతడు ఇష్టపడుటలేదని నేను అనుకోలేదు.

మే మిరువురము ముందుబోయి అతనికి నమస్కరించి తిమి. అతడు ఏమాత్రము కాపట్యములేని వానివలె మాకు ప్రతి నమస్కారము చేసెను.

నేనీకు సేవించిన తరువాత తార్నహిల్ నన్ను ప్రక్కకు

పిలిచి. “మీ అమ్మాయి సంగతి ఏమైన తేలినదా?” అని ప్రశ్నించెను.

“నేను ఎంతో ప్రయత్నించినాను. కాని సఫలీకృత మనో రథుడను కా లేక పోయినాను” అని అంటిని.

అంతట నతడు ఎంతో ఆశ్చర్యమును ప్రకటించి ఇట్లనెను:

“మీరు ఇల్లువీడి బయలుదేరినతరువాత నేను తటచుగా మీయింటికి పోసాగినాను. మీ కుటుంబమువారిని ఓదార్ప సాగినాను. వారందఱును నిప్పుడు బాగుగ నేయున్నారు. అన్నట్లు అడుగ మఱచినాను. మీ అమ్మాయి సంగతి విమృత్కన్యకు కాని, మీ కుమారుడు జార్జికిగాని తెలియజేసినారా?”

“నేను వారి కింతవఱకు చెప్పియుండలేదు” అని నేనంటిని.

“మీరు చాల మంచి పనిచేసినారని చెప్పనా సియున్నది. మీరు ముందుచూపుతో చేసినపనికి నేను మిమ్ములనెంతయు అభినందించుచున్నాను. మీరు మీ అమ్మాయికి సంబంధించిన విషయమును చాల రహస్యముగనుంచుట అంతవఱకు చాల శ్రేయస్కరమని హెచ్చరించుచున్నవాడను. ఏలయన మీకు అపకీర్తిని కలిగించువిషయమును మీరే చాటించుకొనుట అసమంజసముగ నుండునుగదా! అదియునుగాక లివీ మనమందఱము అనుకొనుచున్నంత నేరమును చేసియుండకపోవచ్చును” అని అతడనెను.

అంతలో నచ్చటకొక స్నేహితుడు వచ్చి, “మిమ్ము నాట్యమునకు పిలుచుచున్నారు” అని యనెను. అంతట తార్న్ హిల్ ఆ ప్రదేశమును వీడిపోయెను. మా మంచిచెడ్డలను కనుగొనుచున్నందుకు అతడనిన నాకు సదభిప్రాయము కలిగెను.

కాని అతడు విక్రమ్కన్యతో మాట్లాడుచున్న తీటును బట్టి అత డామెను ప్రేమించుచున్నట్లు స్పష్టపడుచుండెను. కాని ఆమె మాత్ర మతనికి ప్రోత్సహము నీయకుండెను. ఆమె అతనిని సహించుచుండెను. ఆర్నాల్డు సతిని సంతృప్తిపఱచుటకే ఆమె అట్లు చేయుచుండెనని నేను గ్రహింపగలిగితిని. దురదృష్ట వంతుడగు నాకుమారునిపై ఆమె చల్లనిచూపులనుగూడ పఱపు చుండుటను నేను చూచితిని. అది నాకెంతయు సంతోషమును కలుగజేయుచుండెను. విక్రమ్కన్య ధనికుడగు తార్నహిల్ను ప్రోత్సహించుటలేదు; బీసవాడగు నా కుమారుని ప్రేమించు చున్నది, ఇది నాకు సంతోషకారణముకాదామఱి? తార్నహిల్ మాత్రము ఏమియు ఎఱుగనివానివలె, ఏమియు చలింపనివాని వలె సంచరించుచుండెను. అది నాకు ఎంతయు ఆశ్చర్యకరముగ నుండెను.

ఆర్నాల్డు గట్టిగా బతిమాలుకొనుటవలన నేమచ్చట ఒక వారముదినము లుంటిమి. రోజులు గడచుచున్నకొలది విక్రమ్కన్య నా కుమారుని ఎక్కువ అభిమానముతో చూడ సాగెను. ఆమెకు నా కుమారునిపట్ల అభిమానముహెచ్చుచున్న కొలది తార్నహిల్ కూడ అతనితో ఎక్కువ స్నేహము చేయ సాగెను.

తార్నహిల్ ఇదివఱకు మా కుటుంబమువారి కందఱకు ఎన్నో ఉపకారములు చేయుచునని వాగ్దానముచేసి యుండెను. కాని యీసారి అతని బౌదాధ్యము వాగ్దానములు చేయుటతో ఆగలేదు.

నేను ఇంటికి బయలుదేటి పోవలసిన సమయమువచ్చెను.

నాటి యుదమున తార్నాహిల్ ఆనందమును, సంతృప్తిని వెలి
 పుచ్చు చూపులతో నావద్దకువచ్చి ఇట్లనెను: “అయ్యా! నేను
 నా మిత్రుడు జార్జికి కొంచెము సేవచేయగలిగినందుల కెంతయు
 గర్వించుచున్నాను; సంతసించుచున్నాను. అది ఏమో తెలియునా?
 పశ్చిమ ఇండియా దీవులకు పోవుచున్న సైనికదళములలో నొక
 దానిలో పెద్దయుద్యోగము నిప్పించినాను. ఇంకొకడుగాను ఇవ్వ
 వలసివారికి వందపానులుమాత్రమే ఈయవలెను. నా పేరు
 ప్రతిష్ఠనుపయోగించి ఇంకను ఈయవలసినరెండువందలపానులు
 ఈయవలసిన అవసరం లేకుండచేసినాను. నేనుచేసిన ఈచిన్న సాహ
 యమునకు మీవద్దనుండి ప్రతిఫలమేమియు ఆశించుటలేదు.
 నా స్నేహితులకు సాహాయ్యము చేయగలిగెను ఆనందము,
 సంతృప్తి నాకు చాలును. మీ రిప్పుడు వందపానులు ఈయ
 గలరా? మీ వద్ద సొమ్ము లేకపోయినచో నేను ఇత్తును. తరు
 వాత మీరు నాకు ఈయవచ్చును.”

తార్నాహిల్ మాటలకు నే నెంతయు సంతసించితిని;
 అతనికి నా కృతజ్ఞత తెలియజేయుటకు మాటలుచాలకుండెను.
 వెంటనే నే నతనికి ప్రామిసరీనోటు వ్రాసియిచ్చితిని. అతడు
 మాకు నూలుపానులు ఉచితముగా ఇచ్చినంతగా కృతజ్ఞతను
 ప్రకటించితిని.

తార్నాహిల్ నా కుమారుడు జార్జికి ఇట్లు చెప్పియుం
 డెను: “నీవు ఉద్యోగముపొందుటకు తేపే లండను నగరమునకు
 బయలుదేరిపోవలయును. ఏలయన నీ వచ్చుటకు సాధ్యమైనంత
 త్వరలో పోనిచో మఱియొకరు ఎక్కువ మొత్తమును చెల్లించి

ఆ యుద్యోగములో ప్రవేశింపవచ్చును.” జార్జి అందు కంగీకరించెను.

మఱునాటి యుదయమున జార్జి లండను మహానగరమునకు పయనమైపోవుటకు సిద్ధపడెను. అతడు మమ్ము వీడిపోవుచున్నందుకు ఏమాత్రము విచారించుచున్నట్లు లేకుండెను. మేము మాత్రము విచారింపసాగితిమి. తన్ను ప్రేమించుచున్న విబ్రిట్ కన్యను వీడిపోవుచున్నానను అభిప్రాయము జార్జికి కలిగినట్లు లేకుండెను. అందరినద్ద సెలవుతీసికొన్న తరువాత జార్జి నావద్దకు వచ్చెను. అతని కిచ్చుటకు నావద్ద ధన మేమియు లేదు. అందు వలన నేను అతనిని ఆశీర్వాదించితిని.

“అబ్బాయి ! నీ విప్పుడు నీ దేశముతరపున పోరాడుటకై పోవుచున్నావు. ఇది సామాన్యమైన విషయముకాదు. నీ తాత గారి కాలమున రాజభక్తి గొప్ప సుగుణముగా పరిగణింపబడుచుండెడిది. నీ తాతగారు రాజుగారి తరపున ఎంత ధైర్యముగ పోట్లాడినారో జ్ఞాపకముజెచ్చుకొనుము. అబ్బాయి, నీవు పోయి నీ తాతగారివలెనే యుద్ధముచేసి పేరు ప్రతిష్ఠలను సంపాదింపుము. భగవంతుడు నీకు మేలుచేయును. యుద్ధరంగమున నీవు మరణించుట తటస్థించినచో నీవు తప్పక మీస్వర్గమును చేరుకోగలవు.”

తరువాత జార్జి నన్ను వీడిపోయెను.

మఱునాటి యుదయమున నేనుగూడ ప్రయాణమునకు సిద్ధపడితిని. అంతకాలమున నన్ను శౌరవ మర్యాదలతోను ప్రేమతోను ఆదరించిన ఆర్నాల్డు దంపతులకు నా కృతజ్ఞతను తెలియజేసితిని. ఇటీవల నా కుమారుడు జార్జికి ఉపకారముచేసిన

తార్నహిల్ కుగూడ నా కృతజ్ఞతను తెలియజేసితిని. అందరినీ వద్ద
సెలవుతీసికొని ఇంటిదిక్కుకు బయలుదేరితిని.

ఇక నా కూతురు ఒలీవియా నాకు కనబడునను ఆశ
లేకుండుటవలననే నేను ఇంటివంకకు పోవుచుంటిని. “ఓయి
భగవానుడా! అంతయు నీదే భారము! నా కొమార్తెను
క్షమింపుము! రక్షింపుము!” అని యని ఒక్క వేణిగిట్టూర్పు
పుచ్చితిని. అన్నట్లు చెప్పమఱచితిని. నా శరీరము బలహీనముగ
నుండుటవలన నేను గుట్టముపై ప్రయాణము చేయుచుంటిని.
ఎట్టకేలకు నేను మాయింటికి ఇరువదిమైళ్ళ దూరముననున్న
యొకప్రదేశమును చేరుకొంటిని. అసతికాలములోనే నాకు ప్రియ
మైన మా కుటుంబమువారిని చూడ నవకాశము కలుగునని
సంతసింపసాగితిని.

కాని, రాత్రి సమీపించుచున్నది. అందువలన రాత్రి
కెచ్చటనైన విశ్రాంతి తీసికొన దలచి బాటకు ప్రక్కచే
యిన్న ఒక పూటకూళ్ళయింటిలో ప్రవేశించితిని. “నాతో” కలిసి
మీరు సారాయమును సేవింపవలయును” అని నేను ఆ ఇంటి
యజమానునితో నంటిని. అందు కతడు దయతో సంగీక
రించెను. మే మిరువురము ఆ యింటిలోనికెల్ల మంచి గదియగు
వంటగదిలోని కుంపటిముందు కూర్చుండి సారాయమును సేవింప
సాగితిమి. దానిని సేవించుచు మేము రాజకీయవిషయములను
గూర్చియు, దేశ పరిస్థితులనుగూర్చియు మాట్లాడుకొనసాగితిమి.
అనేక విషయములతోబాటు తార్నహిల్ విషయముగూడ
ప్రస్తావనకు వచ్చెను.

తార్నహిల్ నుగుఱించి పూటకూళ్ళింటి యజమానుడు

ఇట్లు చెప్పెను: “తార్నహిల్ను అందఱును ద్వేషించుచున్నారు; అసహ్యించుకొనుచున్నారు. అతని పినతండ్రి సర్ విలియమ్ తార్నహిల్నుమాత్ర మందఱును ప్రేమించుచున్నారు. తార్నహిల్ ఎంత దుర్మార్గుడో తెలియునా? తన్ను ఇంటిలోనికి రానిచ్చిన గౌరవనీయు లందఱి అమ్మాయిలను అతడు పాడు చేయును. వారిని దొంగతనముగా తీసికొనిపోయి రెండు మూడు వారము లనుభవించి తఱిమివేయును.”

అంతలో నచ్చటకు యజమానుని భార్య వచ్చెను. ఆమె అంతకుమునుపు చిల్లర మాస్సుకొనివచ్చుటకై ఎచ్చటికో పోయి యుండెను. తన భర్త నాతో బాటు సారాయమును సేవించు చున్న విషయము నామె గ్రహించెను. తనకు పాలీయ లేదని ఆమె ఎంతయు ఆగ్రహించెను.

అందువలన నామె భర్తతో నిట్లనెను: “ఇచ్చట నేమి చేయుచున్నావు?”

“నీ ఆరోగ్యముకొఱకు పానీయమును సేవించుచున్నాను” అని యజమాను డనెను.

అంతట యజమానురాలు కుపితరాలై ఇట్లనెను : “ఏనేమీ! నీవు నన్ను నీ యిష్టమువచ్చినట్లు ఉపయోగించు కొనుచున్నావు. ఈ పరిస్థితి ఏక నే నేమాత్రమును సహింప జాలను. వ్యాపారములో మూడువంతులపనిని నేను చేయు చుండును. నాలుగవవంతు పని అట్లేయుండును. నీవు చేయునది మాత్రము ఏమియులేదు. ఇంటికి వచ్చినవారితో నెల్ల కలిసి త్రాగుచు సారాయములో మునిగి తేలుచుండువు. నే నెప్పు డును ఒక గుక్కెత్తెనను సేవింపను.

ఆమె మాటలనుబట్టి ఆమె కోరిక ఏమో నాకు బాగుగ నర్థమయ్యెను. అందువలననే నామెకు వెంటనే గ్లాసెడు సారాయమునొసగితిని. ఆమె ఎంతో సంతోషముతో దానిని సేవించుచు నిట్లనెను: “దీనిని నేను మీ ఆరోగ్యముకొఱకు సేవించుచున్నాను. నే నీ సారాయము కొఱకు కోపమును ప్రకటింపలేదు. నాభర్త యీ విధముగా వచ్చినవారితో నెల్ల కలసి త్రాగుచు కబుర్లు చెప్పకొనుచు కూర్చుండిన వ్యాపారమంతయు నేమై పోవును? అలాగుండఱును డబ్బీయకుండ వెళ్ళిపోయినచో భారమంతయు నాపైపడును. ఇతడు మాత్రమేమియు మాట్లాడడు. ఎంతకాలమని మేము నష్ట వ్యాపారము చేయగలము?”

మా మేడమీద నొక యువతి బసచేసి యున్నది. ఆమె ప్రవర్తననుబట్టి చూడగా ఆమెవద్ద ఒకచిల్లి గవ్వయెనను లేదని నాకు గట్టిగా నమ్మకము కలుగుచున్నది. ఆమె ఇంతవఱకు డబ్బీమియు నీయలేదు. వెంటనే డబ్బు ఈయవలయునని ఆమెను తొందఱ పెట్టుట చాల అవసరము.”

“ఇప్పుడు చెప్పవలసినంత తొందఱ ఏమివచ్చినది? ఆమె తప్పక యిచ్చుననుటకు సందేహ మేమియునులేదు” అని యజమానుడనెను.

“నాకా సంగతి ఏమియు తెలియదు. ఆమె ఇచ్చట సుమారు పదునేను దినములునుండి యున్నది. ఆమెవద్ద డబ్బులేక చిహ్నములేవియు ఇంతవఱకు నాకు కనబడలేదు” అని యజమానురాలనగా యజమానుఁ డనెను: “ఆమె ఈయవలసిన సొమ్మునంతను ఒక్క మొత్తముగా ఇచ్చివేయు ననుకొందును.”

“ఒక్క మొత్తము! అవునవును, ఆమె ఇచ్చినదేమి?”

ఈయక పోయిననేమి? ఆమెను ఈరాత్రికే బయటకు గెంటివేయ వలయునని నిశ్చయించు కొన్నాను” అని యజమానురాలనెను.

అంతట యజమానునిట్లనెను: “నీవా విషయమున ఏమా త్రము తొందర పడరాదు. ఆలోచించి నిధానముగ పనిచేయ వలయును. ఆమె గౌరవ కుటుంబమునకు చెందిన యువతి అందు వలన మన మామెను సముచితముగ గౌరవింపవలయును.”

“ఆమె గౌరవ కుటుంబమునకు చెందిననేమి? చెందక పోయిననేమి? నాకు కావలసింది డబ్బు! డబ్బు ఈయకపోయిన తరువాత ఆమె గౌరవ మెవరికి కావలయును? డబ్బు ఈయలేని వారు గౌరవ కుటుంబమునకు చెందిన వారెట్లగుదురు?” అని యజమానురాలు మేడపైకి పరుగెత్తుకొని పోయెను.

పైకిపోయిన యజమానురాలు గట్టిగా అటచు చుండెను. ఆమె గొంతెనుబట్టియు, మాటలను బట్టియు పైనఉన్న యువతి వద్ద ఒక్కచిల్లి గవ్వయైనను లేదని అర్థముచేసి కొంటిని. యజ మానురాలి మాటలు నాకు స్పష్టముగా విసబడు చుండెను. “నీచురాలా! బయటకు పొమ్ము! వెంటనే బయటకుపొమ్ము. దుర్మార్గురాలా! నీతిమాలిన దానా! కులటా! వ్యభిచారిణీ! వెంటనే బయటకుపొమ్ము. లేనిచో నీకు చురుక వేసెదను. అది మూడు నెలల వఱకు మానదని తెలిసికొనుము. ఏమి పొగరు పోతు తనము! దగ్గర ఒక్క చిల్లిగవ్వయైన లేకుండు మావంటి మంచివారి యింట బసచేయుటయా? మేము నీకు బాకీఉన్నామను కొన్నావా? రమ్ము, రమ్ము బయటకురమ్ము. నీయంతట నీవు బయ టకు రానిచో ఈచ్చివేయగలను.”

అంతట యువతి ఇట్లనసాగెను: “అమ్మా! నన్ను జాలి

దలంపుము. అనాధనగు నన్ను ఈ ఒక్క-రాత్రికి సానుభూతితో చూడుము. మరణము మిగిలిన విషయములను చూడగలదు.”

వెంటనే నేను ఆగొంతును ఆసవాలుపట్టితిని, ఆ గొంతు ఎవ్వరిది? దురదృష్టవంతురాలగు నా కొమా ర్థది. సర్వనాశనమైన ఒలీవియాది. ఆమెనురక్షింపవలయుననుడదేశ్యముతో నేను వెంటనే పరుగెత్తుకొని పోతిని. ఆ ఇంటి యజమానురాలు నా కొమార్తెజుట్టు గట్టిగా పట్టుకొని గదిలోనుండి బయట కీడ్చుకొని వచ్చుచుండెను. నేను పోయి నా కొమార్తెను చేతులలోనికి తీసికొని గట్టిగా అదిమి పట్టుకొంటిని.

“వెళ్ళిపోయిన నా కూతురా! ఆహ్వానము! ఆహ్వానము! తిరిగి ఆహ్వానించుచున్నాను. నా నిధానమా! నిన్ను ఆహ్వానించుచున్నాను. నీకెప్పుడును నా హృదయ కుహరమున చోటుండును. దుష్టులు నిన్ను వదలివేయవచ్చును. కాని ఈ ప్రపంచంలో నిన్నెన్నటికిని వదలివేయని వాడున్నాడు. అతడు నేనే. నీవు పదివేల నేరములుచేసినను వాని సన్నిటిని మఱచిపోవుటకు సిద్ధముగా నున్నాను” అని నే నంటిని.

అంతట నాకూతురు, “అయ్యో! నా ప్రിയమైన.....” అని ప్రారంభించెను. కాని కొన్ని నిమిషములవఱకు ఆమె ఆ వాక్యమును పూర్తిచేయలేకపోయెను. కొన్ని నిమిషములతరువాత నామె యిట్లనెను: “తండ్రీ! దేవతలింతకంటె దయనుచూపుదురా? నేను ఇంతదయకు తగునునా? ఆ దుర్మార్గుడు! నేను అతనిని ద్వేషించుచున్నాను. నన్ను ద్వేషించుకొనుచున్నాను. నేను అంతఘోరమైన నేరమును చేసినాను. మీరు నన్ను క్షమింపజాలరు. ఏమాత్రము క్షమింపజాలరు.”

అంతట నేనిట్లంటిని: “అట్లనుకొనకుము, బిడ్డా! నేను నిన్ను హృదయ-పూర్వకముగ క్షమించుచున్నాను. చేసినదానికి పశ్చాత్తాపపడుము. అప్పుడు మనమిరువురము శాంతి, సుఖము అనుభవింపవచ్చును. మన మింకను ఎన్నో ఆనందకరమైన దినములను చూడవచ్చును. నా చిన్నారి ఒలీవియా!”

“ఎన్నటికిని అట్లు జరుగదు. నేనుబ్రతికియున్నంతకాలము నాకు బయట అపకీర్తి, ఇంట అవమానము తప్పవు. అయ్యో! నాన్నా! మీరు ఇదివఱకుకంటె చిక్కిపోయినారు. పాలిపోయినట్లు కనబడుచున్నారు. నేనుచేసిన పనికి మీరంత అపారముగ బాధపడుచున్నారా? మీరు తెలివిగంవాకే. నేనుచేసిన పాపము నకు మీరెంతకు బాధపడవలయును? నా పాపమును మీరెందుకు మీ నెత్తిపై పెట్టుకోవలయును?” అని ఆమె అనెను.

“మన తెలివితేటలు, యువతీ!” అని నేను సమాధానమియ్యబోతిని.

“మీరు నన్నంత నిర్ణయగా ఏమి సంబోధించుచున్నారు. మీ రా విధముగ బోధించుట కిదియే ప్రథమపర్యాయము” అని నా కొమార్తె యనగా నేనిట్లంటిని: “నన్నందులకుక్షమింపుము.”

నే మావిధముగ మాట్లాడుకొనుచుండగా బయటకు పోయిన యజమానురాలు తిరిగివచ్చి ఇట్లనెను: “మీకింతకంటె మంచిగది కావలయు ననుకొందును.”

“అవును” అని న్నను అంటిని.

అంతట యజమానురాలు మమ్ము వేఱొక గదిలోనికి తీసికొని పోయెను. అచ్చట నేము స్వేచ్ఛగను, నిర్భయమును మాట్లాడు కొనుటకు వీలుండెను.

“అసలు ఏమి జరిగినది! ఎట్లు జరిగినది?” అంతయు నాకు వివరించి చెప్పుము. ఈ దుస్థితి నీకెట్లు సంప్రాప్తించినదో చెప్పుము” అని యంటిని.

“నానా! ఆ దుర్మార్గుడు నన్ను కలసికొన్న మొదటిరోజు నుండియు రహస్యముగా తన యుద్దేశ్యమును ప్రస్తావింప సాగినాడు. ఆ యుద్దేశ్యము మర్యాద పూర్వకమైనదేయని నటించి సాగినాడు”

“నిజముగా నతడు దుర్మార్గుడే! కాని నా కావిషయమున అంతయు నాశ్చర్యముగ నున్నది! బర్చెల్ వంటి సహృదయునకు అటువంటి నీచమైన భావమెట్లు కలిగినది? మంచి కుటుంబములో చిచ్చు పెట్టుట కతడు ఎందులకు ప్రయత్నించినాడు? ఈ సం దేహములు నన్ను వేధించు చున్నవి.”

“నాన్నా! ఏలనోకాని మీరా విషయమున పొరపడి నారు. అట్లేందుకు పొరపడినారో నేను ఊహింపలేకున్నాను. బర్చెల్ సహృదయుడు. అతడెన్నడును నన్ను మోసగించుటకు అణు మాత్రమైనను ప్రయత్నము చేసియుండలేదు. పైగా నతడు అవకాశము చిక్కినపుడెల్ల నన్ను కలసికొని తార్నహిల్ స్నేహముచేయు చున్నందుకు మందలించుచుండెడివాడు. తార్నహిల్ నిజస్వరూపమును నాముందు బయల్పఱచు చుండెడివాడు. బర్చెల్ అతని ఇంకను సరిగా వర్ణింపలేదని నా అభిప్రాయము. తార్నహిల్ ఎంతటి దుర్మార్గుడో, నీచుడో, కుట్రిలుడో నా కిప్పుడు బాగుగా అర్థమయినది.”

“తార్నహిల్! అవునా? అతడుగుట సాధ్యమా?” అని నేను మధ్యలో కలుగజేసికొంటిని.

“అవును నానా! నీతి సూత్రములకు విరుద్ధముగ నన్ను తీసికొనిపోయిన దుర్మార్గుడు తార్నహీల్! నాకు మరులు గొల్పిన దుష్టుడు తార్నహీల్! నన్ను మోసగించుటకు అతడు ఇరువురు యువతులను నియోగించినాడు. వారు గౌరవ కుటుంబ మునకు చెందినవారని అతడుమనకు పరిచయము చేసినాడు. కాని వారు నిజముగా నట్టివారుకారు. వారు ఎందుకును పనికిరాని స్త్రీలు. వారు తాప్పుడు కత్తెలు. వారితో నీచులుతప్ప మఱి యితరు లెవ్వరును స్నేహము చేయరు. నన్ను లండనుకు తీసి కొని పోవుటకు తార్నహీల్ ఆ నీచురాండ్రను ప్రయోగించి నాడు. వారి పన్నాగము అప్పుడు తప్పక నెఱవేఱి యుండెడిదే. కాని బర్చెల్ ఉత్తరము మూలమున వారి పన్నాగము నెఱవేఱ లేదు.

మన కేదో అపకారము చేయుటకై బర్చెల్ ఉత్తరము వ్రాసినాడని మన మను కొన్నాము. నాప్రవర్తన సరియైనది కాదని అతడా యుత్తరములో విమర్శించినాడని మన మను కొన్నాము. కాని నిజముగా మన కుపకారము చేయుటకు అతడా ఉత్తరము వ్రాసి యున్నాడు. ఆ ఉత్తరములో నతడు పట్టణ యువతులనే విమర్శించి యున్నాడు. మఱి ఆపట్టణ యువతుల పన్నాగములను భగ్నము చేయగలిగినంతటి పలుకుబడి బర్చెల్ కెట్లు వచ్చినదో నాకిప్పటికిని అర్థమగుటలేదు. అదియంతయు రహస్యమే. మన మిత్రులలోకెల్ల ఉత్తమమిత్రుడు బర్చెల్ అని నేను గట్టిగా నభిప్రాయపడుచున్నాను.”

“అమ్మాయి! నీ మాటలు నాకు ఎనలేని ఆశ్చర్యమును కలిగించుచున్నవి. తార్నహీల్ నట్టి నీచుడని నేను మొదట

అనుమానించినాను. కాని తరువాత ఆ అభిప్రాయమును
 మార్చుకొన్నాను. నా మొదటి అభిప్రాయమే సరియైనదని
 యిప్పుడు రుజువుగుచున్నది. అతఁడెంత నీచుడైనను అతనికిట్టి
 ఇబ్బందియులేదు; అతడు ధనికుడు, మనము బీదవారము.
 అమ్మాయి ! నీవు చక్కని విద్యను సముపార్జించినావు; యుక్తా
 యుక్త విచక్షణా జ్ఞానము కలదానవు. మంచి గుణములు కల
 దానవు. మఱి నీ వంత సులభముగా అతనితో కలిసి పెళ్ళి
 పోవుట ఎట్లు తటస్థించినదో నాకు ఆశ్చర్యముగ నున్నది.”

“అయ్యా ! అతడు విషయము సాధించుటకు కారణ
 మేమో తెలియునా ? నేను నా సౌఖ్యము కంటె అతని సౌఖ్య
 మునే ఎక్కువగా వాంఛించినాను. అతనిని సుఖపెట్టవలయు
 ననియే నిశ్చయించు కొన్నాను. మా యిరువురకు ఒక పురో
 హితుడు రహస్యముగా వివాహము జరిపి యున్నాడు. అది
 అతనిని బంధించదను విషయము నాకు పూర్తిగా తెలియును. నేను
 అతని గౌరవ మర్యాదలను, మంచి తనమును సమ్మకొన్నాను”.

“ఏమేమి ! మీ కిరువురకు ఒక పురోహితుడు వివా
 హము జరిపించి యున్నాడా ?”

“అవును. కాని మే మిరువురముకూడ ఆ పురోహి
 తుని పేరును రహస్యముగా నుంచుదుమని వాగ్దానముచేసి
 యున్నాము.”

“అయిన చాల మంచి పని జరిగినది. నిన్ను నేను ఇది
 వఱకు కంటె వేయిరెట్లెక్కువగా ఆహ్వానించుచున్నాను. ఏ
 దృష్టితో నాలోచించినను, ఎట్టి పరిస్థితులలోనైనను నీవతని
 భార్యవు. ఏ చట్టములుగాని మీ వివాహ బంధమును క్రొంచి

వేయజాలవు. మీ వివాహ సంబంధము కడు పవిత్రమైనది. దాని కెవ్వఁడును అడ్డు రాజూరకు.”

“అయ్యో! నాన్నా! మీరు అమాయకులు! అతడెంతటి దుర్మార్గుడో మీరు అణు మాత్రమైనను తెలియదు. అతడిదిపఱకు ఏడేమిది మంది యువతులను వివాహము చేసికొన్నాడు. వారి వివాహములను జరిపించినది కూడ నా పురోహితుడే. ఆ దుర్మార్గుడు వారినికూడ విడిచి పుచ్చినాడు. వారికి జరిగిన శాస్త్రమే నాకును జరిగినది.”

“అటులనా? అయినచో మన మా పురోహితుని ఉరి తీయించవలయును. తేపే ఈ విషయముల నన్నిటిని అధికారులకు తెలియజేయుదము.”

“అతని పేరును రహస్యముగా నుంచెదనని నేను వాగ్దానముచేసి యుంటిని గదా! మఱి యిప్పుడతనికి వ్యతిరేకముగ ఫిర్యాదుచేయుట సరియగునా?”

“నీవా విధముగ వాగ్దానముచేసి యున్నచో నింక చేయగలిగినది ఏమియున్నది? వాగ్దానభంగము చేయుమని నిన్ను నేను కోరజూచును. అతనికి వ్యతిరేకముగ ఫిర్యాదుచేసినచో, ఇతరులు బాగుపడుదురన్నమాటనిజమే. అయినను నీవు ఫిర్యాదు చేయరాదు. ఎక్కువ మంచిని పొందుటకై తక్కువ చెడును సహించుట సహజమైన విషయమే. రాజకీయములలో ఒక రాజ్యమును సంపాదించుటకై ఒక రాష్ట్రము నిచ్చివేయుట, సహజమే కదా. దేహమును రక్షించుటకు ఒక అవయవమును కోసివేయుట సహజమే కదా. అన్నట్లు నేను నీకు అడ్డు వచ్చినాను. నీ సంగతి చెప్పుము.”

అనాటి యువయముననే అతని నిజస్వరూపము
 బహిష్కరించినది. అతడు ఏ మాత్రము చిత్తశుద్ధి లేని వాడని గుఱు
 చేసినది. నాటి యువయమున సతకు నన్ను ఇరువురు స్త్రీలకు
 పరిచయము చేసినాడు. వారుకూడ అతనిచే మోసగింపబడిన
 వారే. వారుకూడ నికృష్ట జీవితము గడపుచున్నవారే. కాని
 వారు వ్యభిచారముచేయుచు సాత్య ప్తిగ జీవితము గడపు
 చున్నారు. నే సతనిని మనసార ప్రేమించితిని. అట్టి నేను ఇతరు
 లతని ప్రేమను పంచుకొనుటను ఏ మాత్రము సహింపలేక
 పోతిని. నా అపకీర్తిని మఱచిపోవుటకు ప్రయత్నించితిని. ఆ
 యుద్దేశ్యముతో నేను చక్కగా మాట్లాడెడి దానను; దుస్తులు
 ధరించెడి దానను; నాట్యము చేసెడి దానను. కాని నాకు
 శాంతి సౌఖ్యములు కలువయ్యెను.

నేనున్న ప్రదేశమునకు పలువురు పెద్ద మనుష్యు
 వచ్చుచుండెడివారు. వారు ప్రతి క్షణము నా అందచంగ
 ఆకర్షణ శక్తిని అభినర్ణించుచుండెడివారు. కాని నే
 కేమాత్రము లొంగెడి దానను కాను. వారి పొగ డల
 చున్న కొలది, నా విచారముకూడ హెచ్చసాగె
 విచార సముద్రమున మునిగి పోవుచుంటిని. ఆ కుర్మా
 అహంకారముతో అమర్యాదగ చూచుట హే
 అతడొకనాడు తనకు మిత్రుడైన ఒక పెద్ద ప్రభు
 టకు సాహసించెను. అతని కృతఘ్నత చూ
 గాని పఱచెనో, నే నిప్పుకు వర్ణించి చెప్పన
 నేనేమి సమాధానము చెప్పితిని? ఇంక నచ్చ
 కాలమైన నుండననియు, నా దారిని నేను పో

నేను బయటకు నచ్చుచుండగా అతడు నాపైకి ఒక
విసకెను. అప్పుడు నాకు అపరిమితమగు కోపము వచ్చెను.
ఆ కోపముతో శక్తియంతయు నుపయోగించి ఆపన్ను నెట్టి
పైకి విసర్జించెను. బయటకు నచ్చివేసితిని. కొంతసేపటివఱకు
నా పరిస్థితి నాకు సరిగా అర్థము కాలేదు. నేను ఈ విశాల
ప్రపంచములో ఒంటరి దానిననియు, నేరకత్తెననియు, నీచురాల
ననియు, పతితననియు, పాపిణినియు గ్రహించితిని.

సరిగా ఆసమయమున నొకబండ్రి ఆదారిని పోవుచుండెను.
నేను ఆ బండ్రిలో ప్రవేశించితిని. నా గమ్యస్థానమేమి? నా కొక
గమ్యస్థానమనునది లేకుండెను. నేనా దుర్మార్గుని తీవ్రముగ
క్షేపించుచుంటిని; అసహ్యించు కొనుచుంటిని; అందువలన అత
సాధ్యమైనంత దూరముగా పోవలయుననియే ఆశించు
తన. ఆ బండ్రి ఇచ్చట ఆగిపోయినది. అందువలన ఇచ్చట దిగి
పోవు యింటిలో ప్రవేశించినాను. అప్పటినుండి నేను
ప్రస్తుతము గూర్చి ఎంతయు బాధపడుచున్నాను; దానికి
యింటి యజమానురాలి నిర్దయకూడ నన్ను అపరి
తాపించుచున్నది.

పూర్వము మా అమ్మతోను, సోదరితోను కలిసి
మన గ కాలముగడపెడిదానను. ఆసంగతిజ్ఞు ప్రికినచ్చి
యు బాధకలుగు చున్నది. వారు నన్నుగూర్చి
అనిచు చున్నారన్నమాట నిజమే. కాని వారి
మాట విచారము ఎక్కువైనది. ఏలయన నేను
అపకీర్తి పాలైనాను."

నీ వా విధముగ అను కొనకుము. ఓపిక

పట్టి యుండుము. ఓపికపట్టినచో అన్నియు చక్కగా జరుగును. నీకు మంచి భవిష్యత్తు కలదనియే నేను ఆశించుచున్నాను. నేటి రాత్రి చక్కగా నిదురింపుము. తేల్చునిన్ను మనయింటికి తీసికొని పోదును. మనయింటిలోని వారందఱును నిన్ను సాధరముగ ఆహ్వానింతురు. పాపము, మీఱమ్మ సంగతి నేమి చెప్పుదును? ఆమె హృదయము తీవ్రముగ గాయ పడినది. అయినను ఆమె నిన్ను గాఢముగ ప్రేమించుచున్నది. ఒలీవియా! ఆమె జరిగిన దానినంతను మఱచిపోవును.”

వంశాయత
వేమన గురజాడయం.
22 కంప్రాలు :: కృష్ణా జిల్లా

మఱునాటి యుదయము నేను పూటకూళ్ళయింటి జొర మానులవద్ద సెలవుతీసికొంటిని. నా కొమార్తెతో కలిసి ఇంటికి బయలుదేలి పోతిని. త్రోవలో నా కొమార్తెకుగల విచారమును, భయమును పోగొట్టుటకు సకల ప్రయత్నములు చేయు సాగితిని. గాయపడిన తల్లిని ఎదుర్కొనవలసిన విధానము నామెకు సంపూర్ణముగా బోధించితిని. మేము పోవుచున్న దారిలో ప్రకృతి దృశ్యములు కడు రమణీయముగ నుండెను.

నేనా అపకారమును తీసికొని నాకొమార్తెతో నిట్లంటిని: “అమ్మాయి! మానవు లొకరి నొకరు సరిగా ప్రేమింపరు. కాని భగవంతుడు మనలందఱును చక్కగా ప్రేమించుచుండును. మన చేతల వలననే మనకు అపకారము జరుగుచుండును. ప్రకృతి మనకు చేయు అపకారము చాల స్వల్పము. నేనునిన్ను ఎప్పటి వలె ప్రేమించుచుండును. నీపట్ల నాకుగల ప్రేమలో ఎట్టి

మాళ్ళరాదని తెలిసికొనుము. నేను జీవించి యున్నంతకాలము-
నేనింకను చాల సంవత్సరములు జీవించుననుట తథ్యము- నీకు
సరియైన సంరక్షకుడుగా నుండును. నీకు నేర్పవలసిన నిషయముల
నన్నిటిని చక్కగా నేర్పెదను.

ప్రపంచము నిన్ను అనేకవిధముల నిందింప వచ్చును.
కాని ఆనింద లేవియు నిన్నంటవు. నీమనస్సు మంచిది. కావున
నిన్ను నిందలు ఏమియు చేయజాలవు. నీవు వాని ధైర్యముతో
ఎదుర్కొనుము. ఇప్పుడు నీకుమంచి స్నేహితులు పుస్తకములే.
పుస్తకములు మధురాతి మధురమైనవి. కష్టకాలములోనున్న
వారికి సాహాయ్యము చేయునవి గ్రంథములే. కొందఱకవి జీవిత
ములోని శృంగారముల ననుభవించుటకు సాహాయ్యము చేయలేక
పోవచ్చును. కాని జీవితములోని కష్టముల నెదుర్కొనుట కవి
తప్పక తోడ్పడును.”

నేను పోవుదానిగో మాయింటి కయిదు మైళ్ళదూరమున
నొక పూటకూళ్ళ యిల్లుండెను. నేను అద్దెకు తీసికొన్న
గుట్టమునచ్చట విడిచి పుచ్చవలసి యుండెను. నేను తిన్నగా
నా కొమార్తెను ఇంటికి తీసికొనిపోవుట కిచ్చగింపకుంటిని.
ఆమెను స్వీకరించుటకు నా కుటుంబమువారిని సిదపఱచియుంచ
వలెననుకొంటిని. అసగా నేను నా కొమార్తెకంటె
ముందుగా ఇంటికి పోవలయునన్నమాట. అందుకుగాను నేను
నాటి రాత్రికి ఒలీవియాను ఆ పూటకూళ్ళ యింటిలో నుంచ
వలెననుకొంటిని. నేను ఇంటికిపోయి మఱునాటి యుదయమున
పోఖియాతోగూడ తిరిగి రావలె ననుకొంటిని.

నేను పూటకూళ్ళయిల్లు చేరునప్పటికే చీకటిపడెను.

అయినను మా కచ్చట నొక చక్కని గది దొరికెను. నేను నా కొంఠై నందు ప్రవేశపెట్టితిని. ఆమెకు కావలసిన సకలసౌకర్యములను చేయవలసినదని ఆ యింటి యజమానురాలికి చెప్పితిని. పిమ్మట నా కొమార్తను ముద్దుపెట్టుకొని, మా యింటివంకకు బయలుదేరిపోతిని.

మా యిల్లు శాంతి నిలయము. దాని సమీపించుచున్న కొలది నా హృదయము క్రొత్త క్రొత్త భావములతో కూడిన ఆనందముతో నిండిపోసాగెను. నేను ఇంటికిపోయి నావారితో చెప్పవలసిన విషయమును ఊహించుకొనసాగితిని. వారు నన్ను స్వీకరించి ఆనరించు విధానముగూడ నూహించుకొనసాగితిని.

ఎట్టకేలకు నేను మా గ్రామములో ప్రవేశించితిని. అప్పటికి కర్నక కార్మికులందఱును నిమర మునిగియుండిరి. ఏ ఇంటిలోను దీపపు వెలుగు కనబడకుండెను. ఎచ్చటను ఏ సవ్యశీయు వినబడుటలేదు. కీచురాశ్శబ్దములు మాత్రము వినబడుచుండెను. నేను క్రమక్రమముగా మా యిల్లు సమీపింపసాగితిని. ఇక మా యింటికి నాకు మధ్య నొక ఫర్లాంగుదూరము మాత్రముండెను. అంతలో మా యింటికుక్క పరుగెత్తుకొనుచు వచ్చి నన్ను ఆహ్వానించెను.

నేను ఇంటివద్దకుపోయి తలుపు తట్టుసరికి అర్ధరాత్రమైయుండెను. అంతయు ప్రశాంతముగనుండెను. వర్ణించుటకు అలవి కాని ఆనందముతో నా హృదయము కొట్టుకొనుచుండెను. కాని అంతలో నాకు దిగ్భ్రాంతి కలిగించు దృశ్యము కనబడెను. మా యింటికి నిప్పు అంటుకొనినది! యింటి క్రింది భాగం ఎర్రగా మండుచున్నది. ఆ దృశ్యమునుచూడగానే నాకు

ఎంతో భయమువేసెను. ఆ భయముతో నేను చావుకేక పెట్టితిని. తరువాత నేను తెలివితప్పి పడిపోతిని.

అప్పటికి నా కుమారుడు మోజెస్ గాఢనిద్ర ముగియుండెను. నా కేకను వినగానే అతనికిమెల్లకువవచ్చెను. వెంటనే అతడు ఇల్లంటుకొన్న విషయమును గ్రహించెను. అతడు త్వరగా పోయి నాభార్యను, సోఫీయాను లేపెను. వారు మువ్వకును కట్టుబట్టుతో బయటకువచ్చి భయముతో కేకలు, బొబ్బలు పెట్టసాగిరి. వారి యటపులకు నాకు తెలివితప్పెను.

కాని ఏమిలాభము! నేనుఇదివఱకుకంటెఎక్కువభయకరమైన దృశ్యములను చూడవలసినవచ్చెను. అప్పటికి మంటలు ఇంటి పై భాగమునకు గూడ ఎగ బ్రాకియుండెను. ఇంటి కప్పు కొద్దికొద్దిగా కూలిపోసాగెను. నా భార్య, కొమారుడు, కూతురు ఆదృశ్యమును ప్రశాంతముగ చూచుచుండిరి. వారా మంటల సౌందర్యము ననుభవించుచు ఆనందించు చున్నట్లుండెను. నేను ఒకసారి ఆ మంటల వంక చూచుచుంటిని. మఱి యొకసారి నా కుటుంబము వారి వంక చూచుచుంటిని. ఆ విధముగ చాల సార్లు చూచితిని. ఎట్టకేలకు నా చిన్న కొమరులు ఇరువురును తమ తల్లివద్ద లేరను విషయమును గ్రహించితిని. వారెచ్చట నైన నున్నారేమోయని చుట్టును కలయ జూచితిని. కాని వారు నాకెచ్చటను కనబడలేదు.

“అయ్యో! నా చిన్న కుమారు లిరువురును ఏమైపోయినారు?” అని నేను గట్టిగా అటచితిని.

“ఏమైపోయినారు? అగ్ని కాహుతియై పోయినారు.

వారితో బాటు నేను కూడ మరణిస్తాను” అని నా భార్య కడు ప్రశాంతముగ ననెను.

సరిగా ఆ సమయముననే ఇంటిలోని పిల్లలు అతడు నా చెవిని బడెను. మంట అప్పుడే వారికి తగిలి యుండుటవలన వారు మేల్కొని యుందురు. నేను వెంటనే ఇంటిలోనికి పోవలయునని నిశ్చయించు కొంటిని. నా నిశ్చయమును ఆపు వారెవరును లేరు.

నేను మంటలలో నుండి పోవుచు: “నా పిల్లలెచ్చట నున్నారు? నా పిల్లలెచ్చట నున్నారు?” అని యడుచుసాగితిని. వారు పరుండియున్న గది తలుపును నెట్టుకొని లోకొనెడిరి. “నా పిల్లలెచ్చట నున్నారు?” అని యడుచితిని.

“ఇచ్చట నాన్నా! మేమిచ్చట నున్నాము” అని నా పిల్లలిద్దఱును ఒక్కసారిగా అతచిరి. అప్పుడే వారు పరుండి యున్న భాగమునకు మంటలు అంటుకొని యుండెను. నేను వారి నిరువురను రెండు చేతులతోను తీసికొని శరవేగమున బయటకు వచ్చితిని. అంతలో ఇంటి పై కప్పు పూర్తిగా కూలి పోయెను.

అంతట నేను నా ఇద్దఱు పిల్లలను రెండు చేతులతో పైకెత్తి పట్టుకొని ఇట్లాంటిని: “ఇప్పుడు నా ఇల్లంతయు ముడి పోయినను నేను విచారింపను. నా వస్తువు లన్నియు నాశమై పోయినను నేను విచారింపను. నా ఇరువురు పిల్లలు ఇచ్చట నున్నారు. నా నిధిని నేను రక్షించుకొన్నాను. కిబోరా! మన పిల్లలిచ్చటనున్నారు. ఇల్లు కాలిపోయినను మనము సుఖముగా జీవింపవచ్చును.”

నేను నాభార్య మాపిల్లల నిరువురను ఎన్నోసార్లు ముద్దు పెట్టుకొంటిమి. వారిరువురును మామెడ పట్టుకొని గట్టిగా కాగి లించుకొనిరి. వారిరువురును మా బాధలలో పాలుపుచ్చుకొను చున్నట్లుండెను. నా భార్య ఒకప్పుడు నవ్వుచుండెను; మఱియొకప్పుడు ఏడ్చుచుండెను.

ఇల్లు అగ్ని కాహుతి యగుచుండగా ఏమియుపట్టనిప్రేక్షకునివలె నేను ప్రశాంతముగనిలబడిచూడసాగితిని. కొంచెంసేపైన తరువాతమంటలమూలమున నాచేయిదెబ్బతినెను విషయమును గ్రహించితిని. అందువలన మాసామానులను రక్షించుటలోగాని, మంటలను ఆర్పివేయుటలోగాని నా కుమారుడు మోజెస్ కు ఏమాత్రము సాహాయ్య పడలేకపోతిని. అప్పుడికి ఇరుగు పొరుగు వారుకూడా మేల్కొని యుండిరి. మాకు చేతనైనంత సాహాయ్యము చేయుటకై పరుగెత్తుకొని వచ్చిరి. కాని వారు మాకప్పుడు చేయగలిగిన సాహాయ్య మేమియు లేకుండెను. మావలెనే వారును మంటల వంకకు చూచుచు నిలబడిరి.

నా వస్తువులన్నియు అగ్ని కాహుతియైపోయి యుండెను. అందు నా కొమార్తెకొఱకు ప్రత్యేకించిన వస్తువులుకూడ నుండెను. వంటగదిలోని పెట్టెయొకటి, అంతగా ముఖ్యమైనవి కాని సామానులు రెండు, మూడు మాత్రము అగ్ని కాహుతి కాకుండా రక్షింప బడెను. వానిని మొట్టమొదటిలోనే నాకుమారుడు రక్షించి యుండెను.

ఇరుగు పొరుగువారు మా దీనస్థితినిచూచి తమకు చేతనైనంత వఱకు సాహాయ్యము చేయుటకు ప్రయత్నించిరి. వారు మాకు బట్టలిచ్చిరి. వంటపాత్రల నిచ్చిరి. మేము వానిని తీసి

కొని ఒక చిన్నయింట ప్రవేశించితిమి. శ్లేష్మవాలు నప్పటికి మా కాశ్రయ మిచ్చుటకు పెద్దయిల్లు లేకపోయినను చిన్న ఇల్లయిన నుండెను; మా పొరుగుననేయున్న ఫ్లామ్బరో కుటుంబమువారు మాకు సౌఖ్యము చేకూర్చుటకు అపారమగు సహాయ్యము చేసిరి. మమ్ము ఓదార్చుటకు తమకు చేతనైనట్లు శతవిధముల ప్రయత్నించిరి.

ఆ విధముగా నా గొడవ అణగిపోయిన తరువాత నా భార్య నాతో నిట్లనెను: “నాథా! మీరింతకాలమువఱకు ఇంటికి తిరిగిరాకుండుటకు కారణములేవి? జరిగిన విషయముల నన్నిటిని వివరముగా తెలిసికొనగోరు చున్నాను.” అంతట నేను అన్ని విషయములను వివరముగా వర్ణించి చెప్పితి. తరువాత నేను మా కుటుంబమువారు ఒలీవియాను ఘనముగ స్వీకరించునట్లు చేయుటకు ప్రయత్నింప సాగితిని. ఆమెను సాదరముగ నాహ్వానించుటకు మావద్ద నిప్పుడేమి యున్నది? అయినను ఉన్నదానితోనే ఆమెను సంతృప్తిపఱచ నచ్చును.

ఇంతకుముందు జరిగిన సంఘటనవలన నాయీ ప్రయత్నము సులభతఱమైనది. ఈ సంఘటన (అగ్నిప్రమాదము) నా భార్య గర్వమును, అహంకారమును పూర్తిగా అణచివైచినది.

అగ్నిప్రమాదమునకు లోనగుటవలన నాచేతిబాధ చాల ఎక్కువగ నుండెను. అందుచేత ఒలీవియాను తీసికొని వచ్చుటకు నాకు వీలులేకుండెను. మఱి ఆమెను తీసికొనివచ్చుటకై నేను మోజెస్ ను, సోఫియాను పంపితిని. వారుపోయి అనతికాలము లోనే ఒలీవియాను ఇంటికి తీసికొని వచ్చిరి. ఒలీవియా తనతల్లి వంకకు సూటిగా చూడలేకుండెను. నేను ఎంత బోధించిననేమి?

ఆమె యాపనిని చేయలేకుండెను. స్త్రీలు తప్పుచేసినచో పురుషులు సుబంధముగా క్షమింప గలరు. కాని ఇతరస్త్రీలు సుబంధముగా క్షమింపలేరు. ఈ విషయము ఒలీవియాకు తెలియును. అందువలననే ఆమె భయపడు చుండెను.

కాని నాభార్య ఒలీవియాతో నిట్లనెను: “అమ్మాయి! గొప్పగొప్ప భవనములలో నివసించిన తరువాత నీవీ పూరికొంపకు వచ్చినావు. గొప్పచారితో కలిసి నివసించినవారికి, స్వస్థాఖ్యములను చవిచూచిన వారికి నేను, సోఫీ చేయగలిగినదేమియున్నది? లిఫ్, నీ తగ్గి నేను ఇటీవల ఎంతో బాధపడినాము. విచారసాగరమున మునిగిపోయినాము. కాని భగవానుడు నిన్ను క్షమించునని ఆశించుచున్నాను.”

ఆమె ఆవిధముగ మాట్లాడుచున్నంతసేపు నాకూర్కు ఒలీవియా గజగజ వణకిపోసాగెను. ఆమె ముఖము పాలిపోయెను. ఆమె ఏడ్చుటకుగాని, సమాధానము చెప్పటకుగాని నిస్సహాయురాలైయుండెను. ఆమె అపరిమితిముగ బాధపడుచుండెను. ఆమె ఆవిధముగ బాధపడుచుండగా నేను చూచుచు ఊరకుండలేకపోతిని. అందువలన నేను కఠినము వహించి నాభార్యతో నిట్లంటిని.

“జిబ్బోరా! నామాటలను జాగ్రత్తగవినుము. వీనిని జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము. నే నిచ్చటకు ఎవరిని తీసికొనివచ్చినాను? భ్రమించి తప్పుదారిని పట్టి తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన నీ కొమార్త నిచ్చటకు తీసికొనివచ్చినాను. ఆమె తిరిగి మన యింటికి వచ్చినది. ఇప్పుడు మన విధ్యుక్త ధర్మమేమి? మన మెప్పుటివలె ఆమెను ప్రేమింపవలయును, ఆదరింపవలయును,

జీవితములో అసలై నకష్టము లిప్పుడు శరవేగమున మనమీదకు వచ్చుచున్నవి. మనలో మన మీవిధముగ విమర్శించుకొనుచు ఆ కష్టములను వృద్ధిచేసికొనుట ఏమాత్రము ఉచితమైన పని కాదు. మనమందఱము ఏకాభిప్రాయము కలిగియున్నచో సంతృప్తికరముగ జీవింపవచ్చును.

ప్రపంచము మనలను పరిపరివిధముల విమర్శించుచుండును! మన మందఱము కలసికట్టుగా ఆ విమర్శనలను ఎదుర్కోన వలయును. లేనిచో మన మెందుకు పనికిరాకుండపోదుము. భగవంతుడు పశ్చాత్తాపపడిన వారిపట్ల అపారమగు కరుణను ప్రదర్శించును. మనము కరుణామూర్తియగు భగవానిని మార్గము నెందుల కనుసరింపరాదు? భగవానుడు మన చర్యల నెప్పుడు హర్షించును. ఏపాపము చేయనివానిని మనము మంచిగా చూచి సంతమాత్రమున భగవానుడు హర్షింపడు. ఎన్నో పాపములు చేసి హృదయస్వార్థకముగ పశ్చాత్తాపపడినవారిని మనము స్వీకరించి ఆనరించినచో భగవానుడు తప్పక హర్షించును. పతనమై పోవుచున్నవారిని మనము రక్షింపవలయును. పైకి పోవుచున్నవారిని మనము రక్షింపవలసిన అవసరమేమి వచ్చినది?"

23

మేము ఉన్న చిన్న ఇంటిలో మాకు కావలసిన సౌకర్యము లన్నియు లేవు. అందువలన మేము ఎంతో కష్టపడి కావలసిన ఏర్పాట్లను చేసికొనవలసినవచ్చెను. చేయి అవికరగుటవలన నేను నా కుమారుడు మోజెస్ కు మామూలుగా చేయుచుండు

పనులలో ఏమాత్రము సహాయపడలేకుంటిని. అందువలన నేను ఇంటినద్యనే కూర్చుండి మిగిలినవారికి పుస్తకములను చదివి విని పింపసాగితిని. ముఖ్యముగా వారి హృదయములోని బాధలను పోగొట్టి సంతోషమును చేకూర్చు పాత్రములను చదువసాగితిని.

మా యిరుగు పొరుగువారు కూడ ప్రతిదినము మా యింటికి వచ్చి మాకు సంతోషము చేకూర్చుటకు ప్రయత్నింప సాగిరి. మాపాడై పోయిన యింటిని బాగుచేయుటలో మాకు తోడ్పడుచుండిరి.

సహృదయుడగు వియముకూడ మా యింటికి ప్రతి దినము వచ్చుచుండెను. అతడింకను నా కొమార్తె ఒలీవి యాను గాఢముగ ప్రేమించుచుండెను. మా పట్ల నెప్పటివలె స్నేహ భావము కలిగియుండెను. అతడు తిరిగి నా కొమార్తెతో పూర్వమునలె మాట్లాడి వివాహము చేసికొందునని అనేక వాడే. కాని ఒలీవియా అతనిని పూర్తిగా తిరస్కరించి యుండెను. అందువలన నతడింక ఆ ప్రశంసను తీసికొని రాలేదు.

నా కొమార్తె ఒలీవియా ఇంకను విచార సముద్రమున మునిగి యుండెను. ఒక వారము రోజులు గడచినను ఆమెకు పూర్వపు ఉత్సాహము, ఉల్లాసము రాలేదు. ఒకప్పుడామె తన్ను తాను గౌరవించుకొనుచుండెడిది; ఇతరులను సంతోష పెట్టుటకు ప్రయత్నించుచుండెడిది. ఆమె భవిష్యత్తును గూర్చి ఎంతయు ఆందోళన పడుచుండెను. ఆమె మనస్సు బలహీన పడుచుండెను. మనస్సుతోబాటు శరీరముకూడ బలహీనమగుచుండెను. వానితోబాటు ఆమె అందముకూడ తగ్గిపోవు

చుండెను. వానిని గూర్చి ఆమె ఎట్టి జాగ్రత్తను తీసికొనకుండెను.

మేము సోఘియాపట్టచూపు ఆదరణ ఆమె హృదయమునకు బాధను కలిగించుచుండెను; అట్టి సమయము లందామె కన్నీరు కార్చుచుండెను. ఆమె మనస్సులో ద్వేషము, అసూయ ప్రవేశించెను. నేనామెను బాగుచేయుటకు సహస్ర విధముల ప్రయత్నించుచుండెడివాడను. అప్పుడు నా బాధనుకూడ మఱచి పోవుచుండెడివాడను ఒకసారి నేనామెతో నిట్లంటిని.

“అమ్మాయి ! నేను నీకొక కథ చెప్పెనను వినుము. మట్టిల్లా అను అమ్మాయి ఒక గౌరవనీయుని వివాహము చేసికొనియుండెను. కాని దురదృష్టవశాత్తూ నామె సమనేను సంవత్సరములు వచ్చినప్పటికే విధవ అయ్యెను. అప్పటి కామెయొక బిడ్డ తల్లిగూడ.

ఒక నాడామె తన బిడ్డను లాలించుచు మేడమీది కిటికీ వద్ద నిలబడియుండెను. ఆ కిటికీకి తలుపులులేవు. ఆ మేడకు దిగువ భాగమున నొకనది ప్రవహించుచుండెను. మట్టిల్లా చేతిలోని బిడ్డ ఆమె చేతులలోనుండి హఠాత్తుగా ముందుకు దుమికెను. అప్పుడా బిడ్డ నదిలో పడి ఒక్క క్షణకాలములో అదృశ్యమయ్యెను.

ఆ సంఘటన మట్టిల్లాకు ఆశ్చర్యమును కలుగజేసెను. కొంతసేపు ఆమె కేమియు తోచలేదు. తరువాత నామెబిడ్డను రక్షించుకోవలయునను తలుపుతో నదిలోనికి దుమికెను. కాని ఆమెబిడ్డ నేమాత్రము రక్షించుకొనలేకపోయెను. పైగా ఆమె తన ప్రాణమును కోల్పోవుటకుకూడసిద్ధపడెను. ఎట్టి కేల కామెఎంతో

కష్టముమీద తన ప్రాణములను రక్షించుకొని ఆవలిగట్టును చేరుకొనెను. నది కావలిగట్టుప్రాంతము నా సమయమున ఫ్రెంచి వారు దోచుకొనుచుండిరి. వారు ఇటాలియను యువతియగు మట్టిల్లాను ఖైదీగా పట్టుకొనిరి.

ఆకాలమున ఫ్రెంచివారును, ఇటాలియనులును తాము మానవులమన్న మాటనుమఱచి క్రూరముగపోరాడుకొనుచుండిరి. వారి దాహమునకు, క్రూర్యమునకు మితి లేకుండెను. ఒకరినొకరు పూర్తిగా హతమార్చుకోవలయునని వారు పోరాడుచుండిరి. అందువలన ఫ్రెంచివారు తమకు చిక్కిన మట్టిల్లాను పూర్తిగా అనుభవించి చంపివేయవలయునని శ్చయించుకొనిరి. కానియునకు డగు ఫ్రెంచి సైనికాధికారి యొకడు ఆనిశ్చయమున కంగీకారము తెలియజేయలేదు. అత డామెను సురక్షితముగ తన స్వస్థానమునకు చేర్చెను. ఆమె అపూర్వ సౌందర్యమతనికి కన్నుల పండుగుగనుండెను; ఆమె మంచితన. మతని హృదయమును శైవసము చేసికొనెను. అనతికాలములోనే వారిరువురివివాహము జరిగెను. సైనికాధికారి పెద్ద యుద్యోగమునుపొందెను. అతడు భార్యతో కలసి సుఖముగా జీవింపసాగెను.

కాని సైనికాధికారుల సౌఖ్యము శాశ్వతమైనదికాదు. చాల సంవత్సరములు గడచినతరువాత ఆ అధికారిక్రిందనున్న సైన్యము ఓటమినిపొందెను. అప్పుడతడు తన భార్యతో కలసి యున్న పట్టణములోనే తల దాచుకోవలసివచ్చెను. శత్రువులా పట్టణమును ముట్టడించిరి. కొంతకాలమున కది శత్రువుల వశమైపోయెను. ఇటాలియనులు ఆనగరములోని ఫ్రెంచివారి సందటిని ఖైదీలుగా పట్టుకొనిరి. వారా ఖైదీల సందఱను నిర్దా

క్షిణ్యముగ చంపివేయవలయునని నిశ్చయించుకొనిరి. ముఖ్యముగా వారు మట్టిల్లా భర్తయగు సైనికాధికారిని కడు క్రూరముగ హింసించి చిత్రవధ చేయవలయుననుకొనిరి. 'ఇటాలియనుల సంతకుమునుపు ఎన్నో సార్లు అతడు ఓడించెడియుండుటయే అందుకు కారణము.

ఇటాలియను సైనికులు శ్రాంతి సైనికాధికారినిపట్టుకొని నిర్జీతస్థులమునకు తీసికొనిపోయిరి. అచ్చట నొక సైనికుడు అతని వధించుటకు సిద్ధముగానుండెను. ఆ వ్యవస్థమును చూచుటకు పలువురు జనులచ్చట వేచియుండిరి. ఇటాలియను సైనికాధికారి వచ్చి అనుమతి యొసగువఱకు ఆపనిపూర్తికాదు. ఈలోపల నచ్చటకు కడసారి తన భర్తను చూచుటకు మట్టిల్లా వచ్చెను. అంతలో నచ్చటకు ఇటాలియను సైనికాధికారిగూడ వచ్చెను.

మట్టిల్లా తన భర్తతో నిట్లనెను : “అయ్యా! విధి ఎంత క్రూరమైవది! వాల్టర్నానదిలో పడిపోయిన నా కుమారుని రక్షించుకొనుటకై నే నా నదిలోనికి దుమికినాను. నేను నా కుమారుని రక్షించుకోలేక పోయినాను. నా ప్రాణముకూడ అప్పుడు పోవలసినదే. కాని ఎట్లా రక్షించుకొని ఆచలి గట్టు చేరుకొన్నాను. అప్పుడు మీరు నన్ను మీ సైనికులవారి నుండి రక్షించి వివాహము చేసికొన్నారు. అప్పుడు నేను ఎందుకు రక్షింపబడినట్లు? మీరు దారుణముగ వధింప బడుచుండ చూచుటకా?”

ఆమాటలను ఇటాలియను సైనికాధికారివినెను. అతడు ఎవరు? మట్టిల్లా కుమారుడు. అతడు వాల్టర్నానదిలో పడెనేగాని మునిగిపోలేదు. అతని నెవ్వరో రక్షించియుండిరి. అతడు పెరిగి

పెద్దవాడై సైనికాధికారి పదవిని పొందియుండెను. 'అమ్మా! నీవు నాతల్లివి' అని అతడు మట్టిల్లా పాదములపైబడెను. మిగిలిన విషయము సంతను సుభముగా నూహింపవచ్చును. ఫ్రెంచి సైనికాధికారికి స్వేచ్ఛ యొసగబడెను. ప్రేమ, స్నేహము, విధ్యుక్త ధర్మము మున్నగునవన్నియు నిచ్చు సౌఖ్యముతోవారు ఆనందముగ జీవింపసాగిరి."

ఆ విధముగనేను నాకొమార్తె ఒలీవియాను సంతోష పెట్టుటకు ప్రయత్నించు చుండెడివాడను. కాని ఆమె పూర్తిగా నామాటలయందు మనస్సుంచి వినెడిదికాదు. పూర్వమామె ఇతరుల కష్టములపట్ల సానుభూతి చూపెడిది. కాని యిప్పుడామె ఆ సానుభూతి సంతను తనకే ప్రత్యేకించు కొన్నది. నలుగురిలో నున్నప్పుడామె తన్ను ఇతరులు అసహ్యించుకొను చున్నారేమో యని భయపడెడిది. ఒంటరిగా నున్నప్పుడామె తన భవిష్యత్తును గూర్చి బాధపడు చుండెడిది. ఆమెమస్తితి ఆ విధముగానుండెను. ఆమెకు సౌఖ్యమనునది లేకుండెను.

అంతలో మాకు సిరుత్సాహకరమగు వార్తయొకటి తెలిసెను. దుర్మారుడగు తార్నహిల్ విల్మట్ కన్యను వివాహము చేసికొనబోవు చున్నాడనుటయే ఆవార్త! తార్నహిల్ ఆమెను వివాహము చేసికొన దలచుచున్నాడను విషయము నాకు తెలియును. కాని అతడు ఆవిషయమును నావద్ద దాచుచుండెడివాడు. "విల్మట్ కన్య అందమునుగాని, ఐశ్వర్యమునుగాని నే నేమాత్రము లెక్కచేయను. నే నామెను తీరముగ ద్వేషించుచున్నాను" అని అతడు నాతో అనుచుండెడివాడు.

తార్నహిల్ విల్మట్ కన్యను వివాహము చేసికొన నున్నా

ఒలీవియా బాధను అతిశయింప జేసెను. అతని నుండి నామె ఏమాత్రము సహింప లేకుండెను.

తార్నహీల్ విల్మట్ కన్యల వివాహవార్త ఎంతవఱకు నిజమో తెలిసికొన వలయునని అనుకొంటిని. ఒకవేళ అది నిజమైనచో దానిని చెడగొట్ట వలయుననికూడ నిశ్చయించుకొంటిని. వివాహపు సంగతిని తెలిసికొనుటకు నా కుమారుడు మోజెస్ ను పెండ్లికొమ్మార్తె తండ్రియగు మిస్టర్ విల్మట్ వద్దకు పంపవలయు ననుకొంటిని. తార్నహీల్ మాయంటచేసిన మోసమునంతను తెలియజేయుచు ఒక ఉత్తరము వ్రాసి విల్మట్ కన్య కీయవలసినదని మోజెస్ కిచ్చితిని.

నా సూచనల ప్రకారము మోజెస్ బయలుదేరిపోయెను. మూడురోజులలో నతడు తిరిగివచ్చి యిట్లు చెప్పెను: “తార్నహీల్ విల్మట్ కన్యల వివాహవార్త నిజమే. వారిరువురును కలసి గ్రామసీమకు పోయినారు. అందువలన విల్మట్ కన్యకు మీకు వ్రాసిన యుత్తరము నామెకీయలేక పోయినాను. ఆమెకీయవలసినదని అచ్చటవదలివచ్చినాను. వారిరువురి వివాహముకొన్ని రోజులలోనే జరుగునట! కడచిన శనివారమునాడు వారిరువురును కలసి చర్చికి వచ్చినారట. అమ్మాయితోబాటు ఆఱుగురు యువకులును, తార్నహీల్ లోబాటు ఆఱుగురు యువకులును వచ్చినారట. అంతయు గొప్పవై భవముగా నున్నదట. వారి వివాహవార్త గ్రామసీమలోని వారికంతవఱకు అపరిమితమగు ఆనందమును కలిగించుచున్నదట. ఎచ్చటకు పోయినను వారు గొప్పవై భవముతో పోవుచున్నారట. రెండు కుటుంబములకు చెందిన మిత్రులంతయును వచ్చినారట. ముగ్యముగా తార్నహీల్ వినతండ్రి

యగు సర్ విలియమ్ తార్నహీల్ కూడ వచ్చినాడట. చూచినను ఆనందము తాండవమాడుచున్నది. అండ్లెక్లెయిన్ కొమార్తె అందచందములను ప్రశంసించుచున్నారు. పెర్సెయ్ కొమరుని ఆకారమును పొగడుచున్నారు. వారిరువురును ఒకరి నొకడు గాఢముగ ప్రేమించుకొను చున్నారని చెప్పుకొను చున్నారు. ఈ విశాల ప్రపంచమున ఆనందము ననుభవించు చున్న మహనీయులలో తార్నహీల్ ఒకడని నేను గట్టిగా విశ్వసింపుచున్నాను.”

“అతడు ఆనందము ననుభవించిన మనకేమి ? కాని మన యీ పూరికొంపలను, గడ్డి పరుపులను చూడుము. పనికిరాని గోడలను నేలను చూడుము. అగ్ని కాహుతియై నా చేయి ఎందు కును పనికి రాకుండపోయినది. నా పిల్లలు తినుటకు కావలసినంత ఆహారములేక అల్లల్లాపోవు చున్నారు. వారు నా చుట్టును జేరి ఏడ్చుచున్నారు. అబ్బాయి ; నీ విటువంటి గృహమునకు తిరిగి వచ్చినావు” అని నేను అంటిని.

తార్నహీల్ విక్టోరియా కన్యల వివాహవార్త నిజమని తెలిసికొని నా కొమార్తె ఒలీవియా ఎంతో విచారముతో మూర్ఛపోయెను. అప్పుడు నా భార్య యామె కుపచారములు చేసెను. కొంచెము సేపటి కామెకు తెలివివచ్చెను. అప్పటినుండి ఆమె ఇదివఱకు కంటె ప్రశాంతముగ నుండ సాగెను.

నా హితులు మాకు ఎన్నో ఆహార పదార్థములను దయతో పంపసాగిరి. అవి మా కుటుంబము వారికి ఉల్లాసమును కలుగ జేయసాగెను. అందుకు నేనెంతయు సంతసించితిని,

మఱునాటి యువయమున సూర్యుడు క్రొత్త తేజస్సుతో
 వెలుగు చున్నట్లుండెను. అందువలన మేమందఱము బయటకు
 పోయి భోజనముచేయవలెనని నిశ్చయించుకొంటిమి. అందఱము
 భోజన పదార్థములను తీసికొని స్థిర ప్రదేశములకు పోతిమి.
 చెట్ల క్రింద కూర్చుంటిమి. చెట్లమీదనున్న పక్షులప్పుడు
 కడు మనోహరముగ కిలకిలారవములు చేయుచుండెను. నా
 కోరికపై సోఘియాకూడ పక్షులతోబాటు చెవుల కింపుగ పాడ
 సాగెను.

ఒలీవియా మొట్టమొదట తార్నహిల్ను ఆ ప్రదేశ
 ములోనే కలిసికొనియుండెను. అందువలననచ్చటి ప్రతి చస్తువు
 ఆమెకు విచారమును కలుగజేయుచుండెను. కాని అది యామె
 హృదయమునకు శాంతినే చేకూర్చుచుండెను. నా భార్యకుకూడ
 నట్టి భావములే కలిగెను. అప్పటినుండి ఆమె తన కొమార్తె
 నెప్పటివలె ప్రేమింపసాగెను. ఆమె ఒలీవియాతో నిట్లనెను:
 “ప్రియమైనఅమ్మాయి! నీ సోదరి సోఘియా మధురగీతములను
 పాడి మనసును సంతోషపఱచినది. నీవొక విచారగీతమును పాడి
 నీతండ్రుని సంతోషపెట్టుము. ఆయన కట్టి గీతములన్న నెంతయు
 యిష్టము.”

ఒలీవియా అంత నొక విచారగీతమును పాడసాగెను.
 అంతలో మాకు అల్పంతదూరమున వచ్చుచున్న తార్నహిల్
 బండి కనబడెను. అది మాకు భయమును కలుగజేసెను. ముఖ్య
 ముగా నా పెద్దకూతురు ఒలీవియా బాధ హెచ్చయ్యెను. తన్ను

మోసముచేసిన వానిని చూడరాదను నుద్దేశ్యముతో తన సోదరితో ఇంటికి తిరిగిపోయెను.

కొన్ని ఏమిషములకు తార్న్ హిల్ బండ్లలోనుండ్రికివకు దిగి నే నింకను కూర్చుండియున్న ప్రదేశమునకు వచ్చెను. విషాద సంఘటన ఏదియు జరుగనట్లు ఎప్పటివలె నతడు నా ఆరోగ్యమునుగూర్చి ప్రశ్నించెను.

అప్పుడు నేనిట్లు సమాధానమిచ్చితిని: “అయ్యా! మీరు ఏమియు జరుగనట్లు నన్నెప్పటివలె పలుకరించుచున్నాను. ఇది మీ నైశ్చయమును ఇనుమకింపజేయుచున్న దేగాని ఏమాత్రము తగ్గించుటలేదు. వట్టి అమాయకునివలె కనబడుటకు మీరు ప్రయత్నించుచున్నాను. ఇది మీ అహంకారమును సూచించుచున్నది. ఇదివఱకై సచో మిమ్మిందు గట్టిగా శిక్షించియుండెడి వాడను. కాని యిప్పుడు వయస్సు నా యుద్వేగమును, ఉద్రేకమును అణచివేయుచున్నది. నేను తమాయిండుకొని ప్రవర్తించుచున్నాను.”

అంతట తార్న్ హిల్ ఇట్లనెను: “అయ్యా! మీమాటలు నాకు విభ్రాంతిని గొలుపుచున్నవి. మీరెందుట్లు మాట్లాడుచున్నారో నాకు తెలియదు. మీమాటలు అర్థమేమోకూడ నాకు తెలియుటలేదు. నా కంతయు అయోమయముగ నున్నది. ఇటీవల మీ కొమార్త నాతోకలసి విహారయాత్రకు వచ్చిన విషయమును మీరు ప్రస్తావించుచున్నారా? అందునేరమేమియు లేదని మీకు విస్వవించుకొనుచున్నాను.”

“పో, పొమ్ము. నీవువట్టి నీచుడవు; కుటిలుడవు; మర్మార్గుడవు” అని నేను అపరిమితముగ కోపముతో ననసాగితిని; “పసికమాలిన

దుష్టుడవు; ఏ దృష్టితో చూచినను అబద్ధాఁడవు. నీ నైశ్యము నా కోపమునుండు నన్ను రక్షించుచున్నది. నేను సద్వంశమున జన్మించినాను. నీవుచేసి పనిని మా వంశము భరింపలేదు. నీవు తాత్కాలిక సౌఖ్యమున కాశించి ఒక అమాయకుని యువతి సౌఖ్యమును బలిగొన్నావు. మర్యాదతప్ప మఱి యితర మేమియు నెఱుగని కుటుంబమును కలుషితము చేసినావు. నీ మొగము చూడరాదు. ఇంక పొమ్మ.”

“మీరుగాని ఆమెగాని దౌర్భాగ్యజీవితమును గడచుటకు నిశ్చయించుకొన్నచో, ఇంక నేను చేయగలిగిన దేదియులేదు. నే నందు కెంతయు విచారించును. మీరు సుఖముగా జీవించుట కవకాశము కలదని, నేను నిశ్చయముగా చెప్పుచున్నాను. మీరు నన్ను గుఱించి ఏ అభిప్రాయము నేర్పించుకొనియుండునను, మీరు సుఖపడుటకు నాకు చేతనైనంతవఱకు సాహాయ్యము చేయుదు నని నమ్మబలుకుచున్నాను. అసతికా ములోనే మన మామెను మఱియొకని కిచ్చి వివాహముచేయనచ్చును. వివాహము చేసి కొన్నను ఆమె తన ప్రేయనిగూడ కలిసికొనుచుండవచ్చును. ఏల యన నే నామెను జీవితాంతమువఱకు ప్రేమించుచునేయుందును; గౌరవించుచునేయుందును. ఇందుకు సందేహమేమియులేదు” అని అత డనెను.

తార్నహిల్ మాటలను వినిగానే నాకు ఎక్కడలేని కోపమువచ్చెను. పెద్దచేసికొన్న తరువాతగూడ ప్రేయని కలిసి కొనుచుండ వచ్చును. ఎంత నికృష్టమగుసూచన! ఆ సూచనను చేయుటకు అతనికెంత ధైర్యము వచ్చింది. ఎంతగాయము తగిలినను మనస్సు ప్రశాంతముగ నుండవచ్చును. కాని ఈదౌష్ట్య

మును సహించుటనాకు శక్యముగాకుండెను. అతని మాటలు నన్నెంతగా గాయపఱచెనో నేనువర్ణించి చెప్పజాలను.

“ఓ కాలసర్పమా! వెంటనే ఈ ప్రదేశమును విడిచి పొమ్ము. ఇంకను ఇచ్చటనేయుండి నన్ను అవమానించుటకు ప్రయత్నింపకుము. అపారధైర్య సాహసములుకల నా కుమారు డింట యుండినచో ఈ యవమానము నేమాత్రము సహించి యుండెడివాడుకాడు కాని నేనుముసలివాడను, దేహదారుఢ్యము లేనివాడను, నాపని యైపోయినది.” అని అంటిని.

కాని అతడిట్లనెను: “నేను మీకు మేలుచేయుటకు వచ్చి నాను. అందువలననే మీతో ప్రశాంతముగ మాట్లాడు చున్నాను. కాని మీకు నేను కఠినముగ మాట్లాడునట్లు చేయు చున్నారు. నేను మీపట్ల స్నేహభావము కలిగియుండి మీకెట్లు ఉపకారము చేయగలనో తెలిపినాను. మీపట్ల శత్రుభావము వహించినచో మీకెట్లు అపకారము చేయగలనో తెలియ జేయుట అప్రస్తుతము కాదను కొందును. మీరింతకు ముందు నాకు నూలు పొనులకు ప్రామిసరీనోటు వ్రాసియిచ్చి యుండిరి. దానిని నేను నా వకీలు పరము చేసియున్నాను. అతడు మీమీద దావా చేయునునని బెదరించు చున్నాడు. దానిని ఎట్లు ఆపవల యునో తెలియకున్నది: ఆ డబ్బును నేనే చెల్లింపవలసియుండును. కాని నేను చాలాఖర్చులోనున్నాను. అందువలన నేనా పనినిచేయ జాలను.

అదియుగాక మాగుమస్తా మీరీయవలసిన శిస్తుకొఱకు తొందఱపడుచున్నాడు. తన ధర్మమేమో అతనికి బాగుగ తెలి యును. ఏలయన అటువంటి వ్యవహారములలో నేను ఎన్నడును

జోక్యము కలుగజేసికొను. అయినను నేను మీకింకను ఉపకారము చేయవలయుననియే నేను గాఢముగ వాంఛించుచున్నాను. మీరు, మీ అమ్మాయి నా వివాహ మహోత్సవమునకు రావలయునని వాంఛించు చున్నాను. అసతికాలములోనే విక్రీట్ కన్యతో నా వివాహము జరుగనున్నది. మీరందఱుకూడ తన వివాహమునకు రావలయునని విక్రీట్ కన్యకూడ కోరుచున్నది. మీరు ఆమె కోరికను, నాకోరికను తిరస్కరింపరనియే ఆశించుచున్నాను.”

అప్పుడు నేనిట్లంటిని: “తార్నహిల్! మనమింక ఈ సంగభాషణను పొడిగింపవచ్చు. నేనుకడసారిగా చెప్పుచున్నాను, విను. నీవు నా కొమార్తెనుతప్ప మఱి ఏయితర యువతిని వివాహము చేసుకొనుటకు నేను అంగీకరింపనని స్పష్టముగా తెలిసికొనుము నీతో స్నేహము నన్ను సింహాసనముపై కూర్చుండపెట్టవచ్చును; నీతో విరోధము నన్ను పాతాళలోకమున కణచివేయవచ్చును; కాని నేనా రెండింటిని అసహ్యించుకొందు ని తెలిసికొనుము. నీవు నన్ను మోసముచేసినావు. ఆ మోసము కడు ఘోరమైనది. నీవు మంచి మర్యాదలు కలవాడవని నేను కొన్నాను; కాని నీవు నీ దైత్యమును ప్రదర్శించినావు. కావున నా స్నేహమింక నీకు లభించునని ఎన్నడును ఆశింపకుము. పోయి విశ్వము ననుభవించుము. సౌందర్యము, ధనము, ఆరోగ్యము, ఆనందము ననుభవింపుము. నేనుమరదృష్టవంతుడను. నన్ను విచారము, అపకీర్తి, వ్యాధి, బీదతీకము ననుభవింపనిమ్ము. నేను తక్కువ స్థితిలోనున్నాను. ఎల్లప్పుడును సాగౌరవమును నిలబెట్టు

కొనుటకే ప్రయత్నించుచుందును. నేను నిన్ను క్షమింపగలను. కాని నేనెప్పుడును నిన్ను తిరిస్కరించుచునే యుందును.”

“మీరింత అహంకారముతో నిర్లక్ష్యముగ మాట్లాడుచున్నారు. ఇండుకు తగిన ప్రతి ఫలమును మీరు అనుభవించు రనుటకు ఎట్టి సందేహమును లేదు. ఆ విషయమును నేను నిశ్చయముగ చెప్పుచున్నాను. అంజలును నిన్ను అసహ్యించుకొనుచుందురో, నన్ను అసహ్యించుకొనుచుందురో త్వరలోనే తెలియును” అని యని తార్నహిల్ వెళ్ళిపోయెను.

మేమిగువ్వర మా విధముగ మాట్లాడు కొన్నప్పుడు నా భార్య, రెండవ కుమారుడు మోజెస్ అచ్చటనేయుండిరి. వారు తార్నహిల్ మాటలను విని అపరిమితమగు భయముతో గజగజవణకిపోసాగిరి. అతడు మాకు అపకారము చేయునని వారు భయపడసాగిరి.

తార్నహిల్ వెళ్ళిపోయిన సంగతి తెలిసికొన్న నా కొమార్తె లిరువ్రును ఇంటిలోనుండి మేమున్న ప్రదేశమునకు వచ్చిరి. జరిగిన విషయము నంతను వారిగువ్వరకు చెప్పితిమి. అంతయు తెలిసికొన్న తండ్రి వాత వారుకూడ నంతయు భయపడసాగిరి. కాని నేను మాత్రము అణుమాత్రమైనను భయపడకుంటి. అతడు మాకెట్టి హాళియు చేయలేడని నేను అనుకొంటి. అతడు చేయవలసిన అపకారము నిదివఱకే చేసినాడు. అతనిక ఏ అపకారము చేయబోయినను ఎరుగొనుటకు నిర్ధమముగనున్నాను. యుద్ధములో దొబ్బలు తగిలినను ఇంకను శత్రువుతో పోరుగుందుము గదా! వెన్నిచ్చి పాటిపోస్తట భీరు

వుల లక్షణము. ధైర్యవంతులు కడవటకు శత్రువుల నెదు
ర్కొందురు.

తార్నహిల్ బెదరింపులు వట్టి బెదరింపులు కావను విష
యము త్వరలోనే స్పష్టమయ్యెను. ఏలయన మఱునాటి యుద
యముననే తార్నహిల్ గుమాస్తావచ్చి బాకీపడిన శిస్తునంతను
వెంటనే చెల్లించి వేయవలసినదని గట్టిగా కోరెను. జరిగిన విషాద
సంఘటనల నలన నేనంతవఱకు ఆశిస్తును చెల్లించి యుండలేదు.
ఆనాడుకూడ నేను శిస్తు చెల్లించు పరిస్థితిలో లేకుంటిని. మఱి
దాని ఫలితమేమియగును? నాటి సాయంకాలనే ఆ గుమాస్తా
మా పశువుల నన్నింటిని తోలుకొనిపోవును. మఱునాడు వానిని
సగము ఖరీదుకే అమ్మివేయును.

ఆ సంగతి నెఱిగిన నాభార్యబిడ్డలు సర్వనాశమునకంగీక
రింపవలసనియు ఏదో విధముగా తార్నహిల్ తో రాజీపడవల
సినదనియు నన్ను ప్రార్థించిరి. “తార్నహిల్ ఇదివఱకువలె తఱ
చుగా మన యింటికివచ్చుట కనుమతింపుడు” అని వారు నన్ను
బతిమాలుకొనిరి. వారింకను ఇట్లొకరి: “పెద్ద భూస్వామియగు
తార్నహిల్ తో విరోధము పెట్టుకొన్నచో మీరనుభవింపవలసి
యుండు బాధల నన్నింటిని ఒక్కసారి ఊహించుకొనుడు. ఈ
కాలము ఏ మాత్రము మంచిది కాదు. ఇటువంటి కాలములో
మీరు జైలులోనుండి అచ్చటి కష్టముల ననుభవింపవలయును.
మంటల మూలమున మీ చేయి ఎందుకును పనికిరాకుండపోయి
నది. అప్పటినుండి మీ ఆరోగ్యమేమియు బాగుండలేదు. జైలు
జీవితము మీ ఆరోగ్యమును స్వనాశము చేయును.”

కాని నేను ఏమాత్రము సడకుక ఇట్లంటిని: “మీరందఱు

నెందుకిట్లు బాధపడెదరు? ఏది సర్వయ్యోచ పనో, ఏదికాదో నాకు బాగుగ తెలియును. సర్వయ్యోచపని కాని దానిని చేయుమని మీ రెందులకు నన్ను బలవంతపెట్టెదరు? అసలేందులకు ప్రయత్నింతురు? నా ధర్మముప్రకారము నే నతనిని క్షమించినాను. కాని తప్పుడుపనులలో అతనికి నాకు రాజీఅనునదిలేదు. అందులకు నా అంతరాత్మ ఏమాత్రము అంగీకరింపదు. ఒకపని ఏమాత్రము మంచిదికాదని నా హృదయములో అనుకొనుచుందును. కాని ఆపని చాలమంచిదని ప్రపంచమునకు చాటి చెప్పుచుందురా? మానవునకు త్రికరణశుద్ధి యుండవలదా? పిటికివానివలె నొక చోట కూర్చుండి మనలను ఘోరముగ మోసముచేసిన ద్రోహిని, పొగడుట సమంజసమా? నేను జైలుశిక్షను తప్పించు కోవచ్చును. కాని ఇంటివద్దకూర్చుండి నిరంతరము మానసికముగ బాధపడవలసివచ్చునే! ఎప్పటికిని అట్లు జరుగదు!

అటులజరుగుట కేమాత్రమువీలులేదు. మనము ఈప్రదేశమును వీడిపోవలసిన అవసరమురావచ్చును. అయిననుసరే, మన మింకను సర్వార్థమునే అనుసరింతము. మనమెక్కడ నున్న నేమి? మన హృదయములు ఎట్టి కల్మషములేక నిర్మలముగనున్న చాలును. మన హృదయములను శోధించుకొన్నప్పుడు మనకు సంతృప్తి ఆనందము కలుగును.

ఆవిధముగా నేము సాయంకాలమంతయుగడిపితిమి. నాటి రాత్రి హిమము బాగుగకురిసెను. అందువలన మాకుమారుడు మోజెస్ పెండలకడలేచి ఇంటిముందున్న మంచును తొలగించుటలో నిమగ్నుడైయుండెను. అత డావిధముగా కొంచెముసేపు

పని చేసినతరువాత ఇంటిలోనికిపరుగెత్తుకొనివచ్చెను. అప్పుడతని మొగము పాలిపోయియుండెను. కన్నులలో జీవకళ లేకుండెను.

“అట్లున్నా వేమి?” అని నేను ప్రశించితిని.

అతఁడు సమాధానము చెప్పసాగెను: “మనయింటివంకకు ఇరువురు క్రొత్తమనుజులు వచ్చుచున్నారు. వారున్యాయశాఖకు చెందిన ఉద్యోగులని నాకు బాగుగా తెలియును.”

మోజెస్ ఆవిధముగా మాట్లాడుచుండగా న్యాయశాఖోద్యోగు లిరువురును మా ఇంటిలో ప్రవేశించిరి. వారు తిన్నగా నేను పరుంఁగియున్న మంచమువద్దకువచ్చిరి. తమ యుద్యోగములను, తాము వచ్చినపనిని వారు వర్ణించిచెప్పిరి. పిమ్మట వారు నన్ను తమ అమపులోనికి తీసికొనిరి. “మీరిచ్చటకు పదునొకండుమైళ్ళ దూరముననున్న జైలుకు వచ్చుటకు సిద్ధపడవలయును” అని వారు నాతో నిట్లనిరి.

అప్పుడు నేను వారితో నిట్లంటిని: “మిత్రులారా! మీరు నన్నిప్పుడు జైలుకు తీసికొనిపోవుటకై వచ్చియున్నారు. కాని ఈకాలము ఏమాత్రము బాగుండలేదు. వాతావరణమంతయు ప్రతికూలముగ నున్నది. మీ రీ సమయమున వచ్చుట చాల దురదృష్టకరమైన విషయము. ఏలయన మాయింటి అగ్ని ప్రమాదములో చేయి యొకటి దెబ్బతిన్నది. నాకిప్పుడు స్వస్థముగా జ్వరమున్నది. కప్పుకొనుట కిప్పుడు నాకు మొద్దుబట్టలు కావలయును. నేను మసలివాడనై పోయినాను. శరీరము చాల బలహీనముగనున్నది. బయట మంచు బాగుగా పడినది. ఈ మంచుగో నడచిరాజాలను. కాని తప్పనిసరియైతే....

పిమ్మట నేను నాభార్యబిడ్డలవంకకు తిరిగి, “మనయింట

నింకను మిగిలియున్న వస్తువులన్నిటిని మూటగట్టుడు. వెంటనే ఈ ప్రదేశమును వీక్షిస్తూవుంటు సిద్ధముగానుండుడు.” ఆ పనిని త్వరితగతిని చేయవలసినదని మఱియొకసారి కోరితిని.

నా మొదటి కూతురు, “ఈ కష్టములకన్నిటికి నేనే మూలకారణమును. నేను పాపిని” అని యనుకొని విచారింప సాగెను. ఆ విచారముతో నామెమూర్ఛ మునిగెను. అంతట నా కోరికపై మోజెస్ ఆమెకు ఉపచారము చేసెను కొన్నిమిషనుల కామెకు తెలివి వచ్చెను.

నాభార్య అపరిమితమగు భయముతో పాలిపోయి గజగజ నణకసాగెను. ఆమె మాచిన్న కుమారుల నిరువురను గట్టిగా పట్టుకొనెను, ఏమియు తెలియనివారు క్రొత్తవారిని చూచుటకు భయపడి తల్లిని గట్టిగా కాగలించుకొన సాగిరి. నేను నాభార్య నుత్సాహపఱచ సాగితిని. ఈలోపు నారెండవ కొమార్తె సోఫియా నా సూచనల నన్నిటిని గ్రహించి సామానులను మూటలు కట్టెను. ఒక గంటసేపగుంపుకీ మే మందఱము ప్రయాణమునకు సిద్ధపడితిమి.

2౭

మేము మాగృహమును వీక్షి మెల్ల మెల్లన నడచి పోసాగితిమి. నాపెద్ద కూతురు ఒలీవియాకు కొద్దికోపముండి జ్వరము వచ్చుచుండెను. ఆ జ్వరము ఆమెను వీల్చిపిప్పిచేయు చుండెను. అందువలన నామె నడవలేకుండెను. అప్పుడు న్యాయ శాఖ ద్యోగులలో నొకడు ఎంతో దయతో గుఱ్ఱముపై తరవెనుక

భాగమున కూర్చుండ బెట్టుకొనెను. పాపము; వారుకూడ మానవులు, వారిలోకూడ మానవత్వమున్నది. నాకుమారుడు మోజెస్ చిన్నకుమారులలో నొకనిని చేయిపట్టుకొని నడిపించుచుండెను. నాభార్య మఱియొక చిన్నకుమారుని చేయిపట్టుకొని నడిపించుచుండెను. నేను నారెండవ కూతురు సోఫియా నానుకొని నడచిపోవు చుంటిని. ఆమె సంతతధారగా కన్నీరుకార్చుచుండెను.

కొంచెము సేపగునప్పటికి, మేము మాయింటినుండి కొన్ని మైళ్ళదూరము పోయియుంటిమి. అప్పటికి కొందఱు మనుజులు మా వెనుకగట్టిగా కేకలు వేసికొనుచు, అటచుచు పరుగెత్తుకొనుచు వచ్చుచుంటిరి. కొంతసేపటికి వారు మమ్మచేరికొరి. వారి సుమారు ఏబదిమంది యుంటిరి. వారందఱు మా గ్రామమునకు చెందినవారే. వారు న్యాయశాఖోద్యోగులను కడుభయంకరముగ తిట్టసాగిరి. “మా శరీరములో రక్తమున్నంతవఱకు మా మతాధికారి జైలుకుపోవుట నేమాత్రము సహింపజాలము” అని వారు శపథము చేయసాగిరి.

గ్రామస్థులు న్యాయశాఖోద్యోగుల నిరువురను పట్టుకొని తీవ్రముగా శిక్షింపబోవు చుండిరి. అప్పుడు నేను జ్యోప్యము కలిగించుకొంటిని. లేచో చాల అవాంఛనీయమైన సంఘటనలు జరిగి యుండెడివి. ఎంతో కష్టముమీద రెచ్చిపోయిన గ్రామస్థుల బారినుండి న్యాయశాఖోద్యోగుల నిరువురను రక్షించితిని. నాకింక విముక్తి తథ్యమని నాపిల్లలు భావించసాగిరి. అప్పుడు వారికి కలిగిన ఆనందమునకు పట్ట పగ్గములు లేకుండెను. వారా సంతోషముతో కేకలు వేయసాగిరి. కాని అసతి కాలము

లోనే వారి ఆశలు అడియాసలయ్యెను. నాకు సేవచేయుటకు వచ్చిన జనుల నుద్దేశించి నే నాసిన మాటలు వారికి తీవ్రమగు ఆశాభంగమును కలిగించెను.

నేను జనులతో నిట్లంటిని: “మిత్రులారా! ఎంతాశ్చర్యకరమగు విషయము! మీరు నాపట్ల ప్రేమను ప్రదర్శించు విధానమిదియేనా? చర్చిలోనేను మీకెన్నోసార్లు మంచిబోధలు చేసియుంటిని. వానిని అమలులోపెట్టు విధానమిదియేనా? మీప్రవర్తన నాకు ఆశాభంగమును కలిగించు చున్నది. న్యాయశాఖోద్యోగులను చూడవలసిన విధానమిదియేనా? మీరీవిధమున ప్రవర్తించుటవలన మీరు, నేనుకూడ చెడిపోవుట తథ్యము. మీ నాయకు డెవ్వరు? మిమ్ములనందఱి నీవిధముగ నిచ్చటకు తీసికొని వచ్చినవారెవరోచెప్పుడు. నేనతనిప్రవర్తనను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నాను.

మీరందఱు ఆలోచనారహితముగ నిచ్చటకు వచ్చియున్నారు. మీరు భగవానునిపట్ల, దేశముపట్ల నాపట్ల మీకు గల విధ్యుక్తధర్మమును మఱచి పోయినారు. వెంటనే మీ మీయిండ్లకుపోయి మీ విధ్యుక్తధర్మమును నెఱవేర్పుడు. ఎప్పటికైనను నేను మఱియొకసారి మిమ్ముచూడగలనని ఆశించుచున్నాను. అప్పుడుమీకు ఎక్కువ సౌఖ్యము చేకూర్చుటకు ప్రయత్నింతును. మిమ్మందఱును నేను మంచిగా జ్ఞాపక ముంచుకొనుటకు కావలసిన పరిస్థితిని సృష్టింపుడు. వెంటనే ఈ ప్రదేశమును వీడిపోండు. మీకందఱకు శుభములు కలుగవలయునని ఆశీర్వాదించుచున్నాను. ఇంకపోండు.”

నామాటలను విన్న జనులు న్యాయశాఖోద్యోగులను కొట్ట

బోయి సంకులకెంతయు పశ్చాత్తాపమును ప్రకటింప సాగిరి. విచారముతో వారు కన్నీరుకార్చి సాగిరి. వారు ఒక్కొక్కరే నానందకువచ్చి సమస్కరించి వెళ్ళిపోసాగిరి. నేను ప్రయోగ్యురీ తోను కరచాలనము చేసితిని. అందఱును ఆశీర్వాదించితిని.

గ్రామస్తులందఱును వెళ్ళిపోయిన తరువాత మా ప్రయాణము నెప్పటివలె కొనసాగించితిమి. మాక్రిక త్రోనలో ఏ అడ్డును సంభవింపలేదు. ఇంకను రాత్రిపడకముందే మేము జైలు వున్న పట్టణమును చేరుకొంటిమి. అన్నట్లది యిప్పుడు పట్టణము కాదు; గ్రామముమాత్రమే. అందు కొన్ని పూరిండ్లుమాత్రమే యున్నవి. ఒకప్పుడది పెద్ద జనాభాగల గొప్ప పట్టణము. కాని యిప్పుడాచిహ్నములేవియు లేవు. ఒక్క జైలుమాత్రము మిగిలి యున్నది.

గ్రామములో ప్రవేశించిన తరువాత మేము పూటకూళ్ళ యింటిలో ప్రవేశించితిమి. అచ్చట మేము వెంటనే లభించిన ఆహార పదార్థములను, పానీయములను సేవించితిమి. నేను ఎప్పటి యల్లాసముతో మా కుటుంబము వారందఱితో కలసి భోజనము చేసితిని. వారికందఱకు నాటిరాత్రి కచ్చట నసతి సౌఖ్యముల నేర్పఱచితిని. తరువాతనేను న్యాయశాఖోద్యోగులతో కలసి జైలుకుపోతిని. ఆజైలు పూర్వము యుద్ధకైదీలను బంధించుటకు నిర్మింపబడి యుండెను. ఆ జైలులో నొకపెద్ద ఉమ్మడిగది యుండెను. ఖైదీలను పగలు ఆ పెద్దగదిలో నుంచుచున్న రాత్రి సమయములందు బంధించుటకు ఒక్కొక్క ఖైదీకి ఒక్కొక్కగది యుండెను.

నేను ఖైదులో ప్రవేశించితిని. అచ్చటి వారందఱును

విచారించు చుందురనియు, తమ దురదృష్టమును తలంచుకొని గోలుగోలున నేడ్చుచుందురనియు నేను తలచితిని. కాని అచ్చటసంతయు అందుకు వ్యతిరేకముగా నుండెను. అచ్చటి వారందఱును తమ దుఃఖమును మఱచిపోయి ఆనంద సాగరమున నీదులాడుటకే ప్రయత్నించు చుండిరి. “ఇచ్చటకు వచ్చిన క్రొత్త ఖైదీలు మొట్టమొదట మాకందఱకు సారాయము పోయించ వలయును” అని ప్రాతఖైదీలు నాతో ననిరి. నేను వారు చెప్పినట్లు చేయుటకు అంగీకరించితిని. అప్పటికి నావద్దనున్న డబ్బు చాలవఱకు ఖర్చయిపోయెను. ఉన్న కొద్దిసొమ్మును వారికిచ్చితిని. వారు దానిని సారాయము కొఱికిచ్చిరి. అసతికాలములో సారాయము వచ్చెను. దానిని వారు చిత్తుగాత్రాగి కేసలు, బొబ్బలు పెట్టసాగిరి; నవ్వుసాగిరి; నిర్దేతుకముగ దూషింపసాగిరి. జైలంతయు రణగొణధ్వనోతో నిండిపోయెను.

అప్పుడు నాలోనేను ఇట్లనుకొంటిని: “అయ్యయ్యా! అనేక నేరములు చేసిన వీరు ఎంతో ఉల్లాసముగ కాలముగడుపుచున్నారు. ఏ నేరము చేయిన నేను విచారముతో కృశించిపోవుచున్నాను. ఇదిఎట్లు సంభవించుచున్నది? వారును నేనును ఒక జైలులోనున్నాము. వారికంటె నేనే ఎక్కువ సంతోషముగ నుండుటకు చాల కారణములున్నవి.”

ఆ విషయముగ ననుకొనుచు ఉల్లాసముగ నుండుటకు ప్రయత్నింప సాగితిని. కాని ఉల్లాసమునునది ప్రయత్నము చేయుటపలన రాదు. పైగా ఆప్రయత్నములోనే కష్టమున్నది. నేను ఆలోచించుకొనుచు జైలులో నొకమూల కూర్చుంటిని. అంతలో తోడి ఖైదీ యొకడు నావద్దకు వచ్చెను. అతడు నాపక్కనే కూర్చుండి

సంభాషణ కుపక్రమించెను. నాతో నెవ్వరు మాట్లాడవలచినను సరే, నే నెప్పుడును అందులకు సంసిద్ధుడనే. అట్టివారి నెవ్వరిని నేను నిరుత్సాహ పఱచను. అది నాజీవిత సూత్రము. ఇతరులు చెప్పమాటలు మంచివైనచో వానివలన నేను లాభము పొందవచ్చును; చెడ్డవైనచో నేను వారిని బాగుచేయుటకు ప్రయత్నింప వచ్చును.

నా ప్రక్కనే కూర్చున్న ఖైదీకి ఎన్నోవిషయములు తెలియునని నేను గ్రహించితిని. ప్రపంచ జ్ఞానమతనికి బాగుగ నున్నది. మానవ స్వభావ మతనికి బాగుగ తెలియును. “మీకు పరుండుటకు తగిన శయ్యను అమర్చుకొని యున్నారా?” అని అతడు నన్ను ప్రశ్నించెను. ఇంటివద్ద నున్నప్పుడు నేనా విషయమునుగూర్చి ఆలోచింప వలసిన పనిలేకుండెను. జైలుకు వచ్చిన తరువాత ఆవిషయమింకను నాకు తట్టనేలేదు” అని సమాధాన మిచ్చితిని.

“అది నిజముగా చాల దురదృష్టకరమైన విషయము. ఇచ్చట మీకు పరుండుటకు గడ్డితప్ప మఱి యింకేమియు నీయరు. మీగది చాలపెద్దది. అచ్చటచాల చల్లగానుండును. మీకు గౌరవనీయునివలె కనబడు చున్నారు. ఒకప్పుడు నేనుకూడ గౌరవనీయుడనే. అందువలన నా ప్రక్కబట్టలో కొన్నింటిని మీ కిచ్చుటకు నేను సిద్ధముగా నున్నాను” అని అతడనెను.

నే నందుల కతనికి కృతజ్ఞతను తెలిపితిని. జైలులోనున్న దురదృష్టవంతులలోగూడ అటువంటి మానవత్వ మింకను మిగిలియున్నందుకు నేను ఆశ్చర్యమును ప్రకటించితిని. “బాధ లలోనున్నపుడు స్నేహితులుండుట అవసరము. ఏలయన

స్నేహితులు మన సౌఖ్యములలోనేగాక బాధలలోగూడ పాలు పంచుకొందురు. ఒక ఋషిపుంగవుడు ఆ విషయమునుగూర్చి చక్కగా చెప్పియున్నాడు. ఒక్క ఏకాంతవాసమే మానవులకు శరణ్యమైనచో ఇంక నీ ప్రపంచ మెందులకు?”

అంతట నా తోడిభైదీ ఇట్లనెను: అయ్యా! మీరు ప్రపంచమునుగూర్చి మాట్లాడుచున్నారు. ప్రపంచమిప్పుడు వృద్ధాప్యవశోనున్నది. యుగయుగాలనుండి ప్రముఖవేదాంతాలు ఈ ప్రపంచసృష్టిగూర్చి వేర్వేరు అభిప్రాయములు వెలిపుచ్చుచున్నారు. ప్రపంచసృష్టి వారికి కొలుకరానికొయ్యగనేయున్నది. వారు ఎన్నిరకముల అభిప్రాయములు వెలిపుచ్చినారు! ఎన్ని విధములుగా ప్రయత్నించినారు! వారందఱి ప్రయత్నములును వృథాయైనవి!”

అప్పుడు నేను మధ్యలోకల్పించుకొనియిట్లంటి: “మీరు గొప్ప పాండిత్యమును వెలిపుచ్చుచున్నారు. అట్టి సమయమున నేను అడ్డునచ్చిసందుకు క్షమింపవలసినదిగా కోరుచున్నాను. ఈ విషయములనన్నిటిని నేను ఇదివఱకే వినియున్నాననుకొందును. ఇదివఱ కొకవారి వెల్బ్రజ్జి సంతలో మిమ్ము దర్శించు సనవ కాశము విధించిన దనుకొందును. మీపేరు ఎఫ్రాయిమ్ జెంకిన్స్ కాదా?”

నా ప్రశ్నను విని అతడు నిట్టూర్పుచెప్పెను.

నేనొకను నిట్లంటి: “మీకు డాక్టర్ ప్రిమ్రోజ్ జ్ఞప్తి యందున్నాడా? అతనివద్ద మీరొక గుఱ్ఱమును కొనియుండు.”

అప్పు డతడు నన్ను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనెను. అంతకు మును పతడు నన్ను గుర్తించియుండలేదు. నేను గుర్తుకువచ్చిన

తరువాత సత నిట్లనెను: “అయ్యా! మీరునాకుగాగుగ జ్ఞ ప్రియం
 దున్నాడు. మీవద్ద నేనొక గుఱ్ఱమును కొన్నాను. కాని మీకు
 అప్పుడు సోమియ్య లేదు సోమ్మో చుట్ట మఱచిపోయినాను.
 మీ పొరుగువనేయున్న ఫ్లామ్బరోనుగూర్చి మాత్రమే నేనిప్పుడు
 భయపడుచున్నాను. అతని మూలముననే నాకు మఱియొకసారి
 జైలుశిక్ష పడును. ఏలయన నేను దొంగనాణెములు ముద్రించు
 చున్నానని ఆతడు ప్రమాణముచేసి చెప్పబోవుచున్నాడు. నేను
 మిమ్ముగాని మఱి యే యితరులనుగాని మోసగించినందుకు
 హృదయపూర్వకముగ విచారించుచున్నాను. ఏలయన చూడు
 డివిగో ఈ శృంఖలములు! నా పాడుబుద్ధియే సన్నీస్థితికి తెచ్చి
 నది! ఇనియంతయు నేను చేసికొన్న కర్మ.”

అప్పుడు నే నిట్లంటిని: ఈ జైలులోనున్న నేను మీకు
 ఏ సాహాయ్యము చేయలేనని తెలిసియు, మీకు మీప్రక్క మస్తు
 లను కొన్నిటిని నాకిత్తునని అన్నాను. ఇది మీమంచితసమునకు
 చిహ్నము. ఇందుకు నేను మీకు తగినయుపకారముచేయుదును.
 ఫ్లామ్బరో సాక్ష్యమును చావఱకు తగ్గించుటకుగాని, పూర్తిగా
 అణచివేయుటకుగాని నేను ప్రయత్నించును. మొదటిఅవకాశము
 లభింపగానే ఈప్రమీయ నేను నా కుమారుని అతనివద్దకు పంపె
 దను. నాకోరిక సతయ నిస్సందేహముగా మన్నించును. అదియు
 గాక నేనుగూడ మీకు అనుకూలముగ సాక్ష్యము చెప్పెదను.
 మీరా విషయమునుగూర్చి అణుమాత్రమైనను భయపడవలదు.”

“అయ్యా! నే నిందుకు తగిన ప్రత్యుపకారము చేయు
 దును. నేను నా ప్రక్క మస్తు లో సకముకంటె ఎక్కువగా
 మును మీ కొసగెదను. ఈ జైలులో నాకు మంచి పలుకుబడి

యున్నది. ఇచ్చట నున్నంతవఱకు నేను మీకు మంచి స్నేహితుడుగా నుందును అని అత డనెను.

“నేను మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. కాని ఒక్కవిషయము మాత్రము నాకు అపరిమితమగు ఆశ్చర్యము కలుగజేయుచున్నది. మీరిప్పుడు మంచి వయస్సుగల యువకునివలె నున్నారు. కాని వెనుక నేను మిమ్ము చూచినపుడు కనీసము అరువదిసంవత్సరముల వయస్సుగల వృద్ధునివలెనున్నారు. ఇది ఎట్లు సంభవము?” అని నేను సందేహము వెలిపుచ్చితిని.

అంతట సత డిట్లనెను : అయ్యా! మీకీ ప్రాపంచిక వ్యవహారములతో నేమాత్రము సాబంధము లేనట్లున్నది. అప్పుడు నేను దొంగజుట్టు ధరించియున్నాను. నేను పనునేడు సావత్సరముల యువకునివలె వేషము వేసికొగలను డెబ్బది సంవత్సరముల వృద్ధునివేషముకూడ వేసికొగలను. ఇత మోసగాడ సగుటకు నేనెంతో కృషిచేసినాను. ఏదేని వృత్తిని నేర్చుకొనుటకు నే నీకృషిలో సగము కృషిని చేసియుండినను నేడు నేను గొప్ప ధనవంతుడనై యుండెడివాడను. నేను దుర్మార్గుడనే. అయినను మీకు స్నేహితుడుగా నుండగలను. నేను మీ కుపకారము చేయుచునని అనుకోని సమయమునందు మీ కుపకారము చేయగలను.”

మా సంభాషణ ఇంకను చాలసేపు కొనసాగియుండెడిదే. కాని అంతలో జైలు అధికారిసేవకు లచ్చటకు వచ్చిరి. వారు ఖైదీల పేర్లను పిలిచి ఎవరిగదిలో వారిని బంధించుటకై వచ్చియుండిరి. వారు నాకొక గదిని నిర్ణయింపబడిన గదిని తెలిపిరి. ఎందు గడ్డిమోపును నెత్తిమీద పెట్టుకొన్న సేవకుడొకడు నన్ను

చీకటి దారులగుండా తీసికొనిపోయి ఒక పెద్దగదిలో ప్రవేశ
 పెట్టెను. అతడు గడ్డిమోపును క్రిందపడవైచి, “దీనిని మీరు
 ప్రక్కగా వేసికొనుడు” అని యనెను.

“కృతజ్ఞుడను” అని నేనంటిని.

గదిలో నొకమూల గడ్డిని పఱచితిని. అంతకుమునుపే
 నా జైలుమిత్రుడు తన ప్రక్కబట్టలలో కొన్నిటిని నాకొసగి
 యుండెను. నేను వానిని గడ్డిపరుపుపై న పఱచితిని.

నన్ను చ్చటకు తీసికొనివచ్చిన సేవకుడు చాలమంచివాడు.
 “అయ్యా! మీ రీ రాత్రి ఇచ్చట సుఖముగా నిద్రింపవలయునని
 కోరుచున్నాను. ఇంక సెలవు” అని యతడు వెళ్ళిపోయెను.
 అంతట నేను దేవుని ధ్యానించితిని. అందఱి సన్మార్గమునకు
 తీసికొనివచ్చు సర్వలోకరక్షకుని స్తుతించితిని. తరువాత నేను
 పక్కపై పరుంటిని. అనతికాలములో నాకు నిదురపట్టెను.

తెల్లవారువఱకు సుఖముగా నిద్రించితిని.

26

మఱునాటి యుదయమున నా కుటుంబము వారు నన్ను
 నిదురనుండి మేల్కొల్పిరి. వారు కన్నీరు కార్చుచు నాశయ్యను
 ప్రక్కనే కూర్చుండి యుండిరి. పరిస్థితులు వారికి అపరిమితమగు
 విచారమును కలిగించుచుండెను. కన్నీరు కార్చుచున్నందుకు
 నేను వారిని మెల్లన మందలించితిని. “మీ రెండులకు విచారిం
 తురు? నిన్న రాత్రి నిదురించినంత ప్రశాంతముగ నే నిదివఱ

కెన్నడను నిదురించి యుండలేను. నామాట నమ్ముడు. నన్ను గూర్చి విచారింపకుడు” అని అంటిని.

అచ్చటకు వచ్చిన వారిలో ఒలీవియా లేదు. అందువలన, “లివీ ఏమైనది?” అని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. అప్పుడు నా భార్య ఇట్లనెను: “నిన్న జరిగిన సంఘటన, అ. సట ఆమె జ్వరమును హెచ్చించినవి. అందువలన నామెను తీసికొని వచ్చుట శ్రేయస్కరము కాదని పూట కూళ్ళ యింటిలోనే ఉంచి వచ్చి నాము.”

తరువాత నేను నా కుమారుడు మోజెస్‌తో యిట్లంటిని: “అబ్బాయి! మీరు బసచేసిన పూటకూళ్ళ యిల్లు ఇచ్చటకు చాల దూరమున నున్నది. అచ్చటినుండి ఇచ్చటకు వచ్చుట శ్రమతో కూడిన పని కావున ఈ జైలుకు సమీపమున మీరు మకాము చేయుటకేదైన ఇల్లు దొరకునేమో వెదకి కను గొనుము.”

వెంటనే మోజెస్ ఆ పనిపై పోయెను. కొంతసేపటి కతడు తిరిగివచ్చి యిట్లనెను: “నాన్నా! నేను అన్ని ఇండ్లను వెదకినాను. మా కందఱకు సరిపోవు స్థలము దొరకలేదు. ఒక్క గది మాత్రము దొరకినది. అందు మా అమ్మ, అమ్మాయి లిద్దఱు నివసింప వచ్చును.”

జైలు అధికారి చాల మంచివాడు. అందువలన అతడు నా కుమారులు మువ్వరును నాతోబాటు జైలులోపరుండుటకు అనుమతి యొసగెను. అందువలన నా గదిలో నొకమూల వారి మువ్వరకు సరిపడు పక్క ఏర్పాటు చేయబడెను. దానిని చూచి నేను సంతృప్తి చెందితిని.

జైలులో పరుండుటకు నా కడపటి కుమారులిరువురు ఇచ్చగించుచున్నారో లేదో తెలిసికొన దలచి నేను వారితో నిట్లంటిని : “నాయనలారా ! మీరు చాలా మంచివారుగాని ఈ గది ఎట్లున్నది ? మీ కొఱకు సిద్ధము చేయబడిన ఈ క్రొత్త ప్రక్క ఎట్లున్నది ? ఈ గది చీకటిగానున్నది. అయినను ఇచ్చట పరుండుటకు మీరు భయపడరనుకొందును.”

అప్పుడు డిక్ ఇట్లనెను : “భయమెందుకు, నాన్నా ! మీరుండగా భయమెందుకు ? మీరుండు ప్రదేశమెట్టిదైనను మేము నిర్భయముగ పరుందుము.”

నాలుగు సంవత్సరముల బిల్ ఇట్లనెను : “మా నాన్న ఉన్న ప్రతిచోట నాకు ఇష్టమైన చోటే.”

తరువాత నా కుటుంబములోని వారు ఎవరెవరే పనులు చేయవలయునో నిర్ణయించితిని. నే నిట్లంటిని : “సోఫియా ! నీ సోదరి ఆరోగ్యము క్రమక్రమముగ క్షీణించుచున్నది. కావున నీవామెను కనిపెట్టుకొని యుండవలయును. ఆమెకు ఎప్పుటి ఆరోగ్యము చేకూరునట్లు నీవు చేయవలయును. డిబోరా ! నీవు నన్ను కనిపెట్టుకొని యుండుము. డిక్ ! బిల్ ! మీరు నావద్ద కూర్చుండి చదువు చుండవలయును. ఇక మోజెస్ ! నీవు చెమటోడ్చి కష్టపడి పనిచేసి డబ్బు సంపాదింపవలసియున్నది. మన కుటుంబము వారందఱు నీ సంపాదన పైసనే ఆధారపడి యుందురు. నీవు ప్రతి దినము పనిచేసి తెచ్చు కూలి మన కందఱకు సరిపోవును; అంతియకాదు, మనము సుఖముగా జీవింప వచ్చును. నచ్చిన దానిని జాగ్రత్తగా ఖర్చుపెట్టుకొను విధానమును మాత్రము నేర్చుకొనవలయును.

మోజెస్ ! నీవు ఇప్పుడు పమనాటు వత్సరముల ప్రాయముగలవాడవు. నీకు కావలసినంత బలమున్నది. భగవానుడు నీకాబలము నెందుల కిచ్చినాడు? దానిని సద్వినియోగము చేయుటకే. నిస్సహాయులగు మన కుటుంబము వారిని ఆకలి బాధ నుండి రక్షించుటకు నీవాశక్తి నుపయోగింపవలసి యున్నది. అందువలన తేపటినుండి పసిచేయుటకు కావలసిన ఏర్పాట్లను ఈ రోజుననే చేసికొనుము. ప్రతి దినము పనిపూర్తియైన తరువాత వచ్చు డబ్బును ఇంటికి తీసికొని వచ్చి కుటుంబ ఖర్చులకు వినియోగింపుము.”

ఆ విధముగా అన్ని విషయములను నిర్ణయించిన తరువాత నేను ఉమ్మడి గదిలోనికిపోతిని. అచ్చట గాలి, వెలుతురు బాగుగ నుండుననుద్దేశ్యముతోనే నేనట్లు చేసితిని. కాని నేనచ్చట ఎంతోసేపు ఉండలేకపోతిని. అచ్చటకు వచ్చిన ఇతర ఖైదీలు తమ చిత్తము వచ్చినట్లు పశువులవలెను; రాక్షసులవలెను ప్రవర్తించసాగిరి. నాకు వారి ప్రవర్తన ఏ మాత్రము సచ్చలేదు. అందువలన నా గదిలోనికి తిరిగి వచ్చితిని. అచ్చట నేను కూర్చుండి ఇతర ఖైదీల ప్రవర్తనను గూర్చి ఆలోచింపసాగితిని. వారెందుకట్లు ప్రవర్తించుచున్నారు? వారు తమ భవిష్యత్తును ఎందుకు నాశనము చేసికొనుచున్నారు? మానవ జాతి వాడిపై నెందుకు ధ్వజమెత్తినది?

వారిపట్ల నాకు అపరిమితమగు సానుభూతి కలుగసాగెను. వారిని గూర్చి ఆలోచించుటతో నా మనస్సులోని కష్టములు కూడ పటాపంచలయ్యెను. తోడి ఖైదీలనందఱను మంచి మార్గమునకు తీసికొని రావలయు ననుకొంటిని. అది నా విధ్యుక్త

ధర్మమనుకొంటిని. అందువలన నేను మరల ఉమ్మడి గదిలోనికి పోవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని. వారు నన్ను నిర్భక్త్యముచేసి నను సరే, వారికి నా మంచి సలహాల నీయవలయునని అనుకొంటిని. ఏమైనను సరే పట్టువలతో పనిచేసి వారి జీవితమును సంపూర్ణముగా మార్చివేయవలయునని అనుకొంటిని.

తరువాత నేను ఉమ్మడి గదిలోనున్న ఖైదీల మధ్యకు పోతిని. జైలు మిక్కిలు జెంకిన్స్ను కలసికొని అతనికి నా నిర్ణయమును తెలిపితిని. అంతయు విన్న తరువాత సతమ కడుపుబ్బ నవ్వెను. కాని యతడా విషయమును మిగిలిన ఖైదీల కందఱకు తెలియజేసెను. నా సూచనను వాదదఱును హర్ష ధ్వనిములతో స్వీకరించిరి. అందుకు కారణమేమో తెలియునా? అంత వఱకు వారు ప్రాతపద్ధతులతో ఆనందము ననుభవించుచుండిరి; కష్టముల మఱచిపోవుచుండిరి. ఇప్పుడు నాసూచన ఆనందము ననుభవించుటకు వారి కొక క్రొత్త పద్ధతిగా నుండెను. ఆదృష్టితోనే వారు సూచనను హర్షించిరి. అంతియ కాని వారు నా సూచనలలోని అసలు ఆంతర్యమును గ్రహించినట్లు లేదు. ఏమైననేమి? వారు నా మాటలను వినుట కంగీకరించిరి. కావున వారి నెట్లయినను బాగుచేయవచ్చునని నేను తలచితిని.

తరువాత నేను పవిత్రగ్రంథముగు బైబిలులోని కొన్ని భాగములను గంభీరస్వరముతో వారికి చదివి వినిపింపసాగితిని. అందఱును వివసాగిరి. వారి కదియంతయు తమాషాగానుండెను. మరికొందఱు దగ్గిరి, మరికొందఱు యెమ్మిరి. ఇంకను కొందఱు కనుబొమలు ఎగురవైచిరి. వారి కదియంతయు నొక ఆటగా నుండెను. అయినను నేను నా పవిత్ర పథ్యమును మానలేదు.

కొంచెతెన నా పతనమువలన బాగుపడుదురని నేను గాఢముగ విశ్వసించుచుంటిని.

పతనము పూరియైతగువాత అచ్చటనున్న వారినుద్దేశించి మాట్లాడుచున్నాను. నా యుపన్యాసము మొట్టమొదట వారిని ఉల్లాసపఱచుట కుద్దేశింపబడినట్టిదేకాని కోపపడుట కుద్దేశింపబడినట్టిదికాదు. నేను వారితో నిట్లుంటిని: “మిత్రులారా! నే నెందుల కీవిధముగ శ్రమపడుచున్నాను? ఏదో స్వలాభము కొఱకు నే నీవిధముగ చేయుటలేదని తెలిసికొనుడు. మీక్షేమమును కాంక్షించియే నే నీవిధముగ చేయుచున్నాను. నేను మీతోని ఖైదీని. మీకు బోధించుటవలన నాకు ప్రత్యేకముగ కలుగు లాభమెనియులేదు. మీకు అపవిత్రకర్మమైన మాటలు మాట్లాడుచున్నారు. మీమాటలు నాకు అపరిమితముగ విచారమును కలిగించినవి. మీరట్లు మాట్లాడుటవలన మీకు కలుగు లాభ మణుమాత్రమేమనలేదు; పైగా మీరెంతో నష్టపడవచ్చును. మిత్రులారా! ప్రపంచము మిమ్ముతృణీకరింపవచ్చును. కాని నేను మిమ్ము నా స్నేహితులుగా భావించుకొనుచున్నాను. మీ మంచినే కోరుచున్నాను.

మీదూషణలవలన, ప్రమాణములవలన మీ పప్పులోనికి ఒక పెన్నీ నాణెమొన వచ్చునా? ఒక్కచిల్లి గవ్వయొనను రాదే! మఱి మీ రెందులకట్లు మాట్లాడెదరు? ప్రతిక్షణము పిశాచము నెందుకు తలచుకొనుచుందురు? పిశాచముతో నెందుకు స్నేహము చేయుచుందురు? పిశాచము మిమ్ము ఎట్లు ఉపయోగించుకొనునో మీకు తెలియదా? పిశాచము మీతో స్నేహము చేసి మీకు చేకూర్చిన లాభమేమో? ఒక్కపరి ఆలోచించు

కొనుడు. మీ రీ విధముగ చెప్పిపోవుటకు, నిరంతరము అసభ్యముగ మాట్లాడుటకు కారణము పిశాచమేకదా? పిశాచమును తలచుకొనుటవలన మీ కడుపేమైన నిండుచున్నదా? పిశాచము చేయుపనులు నాకు బాగుగ తెలియును. మీకు నష్టమేకాని లాభమేమియు కలుగవని నేను ఉద్ఘాటించుచున్నాను.

మన మొక మానవనితో స్నేహము చేసితిమనుకొనుడు. నమ్మిన మనల : తడు ఘోరముగ మోసముచేసినాడనుకొనుడు. అప్పుడు మనము ఏమిచేయుదుము? అతని స్నేహమును మాని మఱియొకరి స్నేహముచేయుదుము. అట్లే మీరుకూడ చేయరాదా? భగవంతుడు తన్నునమ్మినవారికందఱకు మేలుచేయును. ఈ విషయము మనకందఱకు బాగుగ తెలియును. మఱి మీ రందఱు ఆ భగవానుని ఏల శరణువేడరాదు? అతడు మిమ్ము క్షమించి ఆశీర్వాదిచును. ఒకప్పుడొక తెలివితక్కువవాడు ఒక యిల్లు దోచుకొనెను. తరువాత అతడు దొంగలను పట్టుకొను వారి రక్షణను కోరెను. మఱి అప్పుడు వానిగతి ఏమయ్యెను? దొంగతనముచేసిన నేరమున కతడు ప్రాణములు కోల్పోయెను. మీరుకూడ అట్లేచేయుదురా? మీరు చెడ్డ సహవాసమువలన ఎన్నో అవినీతికర కార్యములు చేసినారు. అందుకు ఫలముగ మీరు జైలుకు వచ్చినారు. మఱియిప్పుడు మీ కర్తవ్యమేమి? సర్వలోక రక్షకుడగు భగవంతుని ఆశ్రయించుటయా? లేక మిమ్ములనింకను పాడుచేయు పిశాచము నాశ్రయించుటయా? మీరందఱును ఈ విషయమునుగూర్చి జాగ్రత్తగా నాలోచించు కొని ఒక నిర్ణయమునకు రండు.”

నా యుపన్యాసము ఖైదీలను బాగుగా నాకర్షించెను.

కొందఱు నావద్దకువచ్చి హృదయపూర్వకముగ కరచాలము చేసిరి. “మీరు చాల మంచివారు; నిజాయితీపరులు. మీతో స్నేహముచేసి ఇంకను పలువిషయములు తెలిసికో వలయునని నేను గాఢముగ వాంఛించుచున్నాము” అని వారు అనిరి. “నేను తేపుగూడ ఉపన్యసించును మీరందఱును విని లాభము పొందుడు” అని నేను వాగ్దానము చేసితిని. ఖైదీల హృదయములను తప్పక మార్చగలననియు, వారు మంచి మార్గమున తమ జీవితములను గడపుకొందురనియు నేను నమ్మసాగితిని.

మనుజుడు ఎంత చెడ్డవాడైనను సరే. అతనికి బాగు పడడని తలచుటకు వీలులేదు. ఎంతటి పతితవాడైనను మారుటకన కాశము కలదు. అట్లుతడు మారుటకు తోడ్పడెనవాడు చాల గట్టి వాడై యుండవలెను. నేను మొదటినుండియు ఈ విధముగ నభిప్రాయపడు చుంటిని. అందువలననే నేను ఖైదీల జీవిత పథములను మార్చగలనని గట్టిగా నమ్ముచుంటిని.

ఆ విధముగా సంతృప్తిచెందిన తరువాత నేను నా గది లోనికి పోతిని. అప్పుడచ్చట నాభార్య భోజనము సిద్ధముగా నుంచెను. అంతకుముందు జెంకిన్స్ నాతో నిట్లనియుండెను: “అయ్యా! నా భోజనమునుగూడ మీవద్దకు తెచ్చుకొందును. మనము కలసి భోజనము చేయునము. మీతో మాట్లాడుట నాకెంతయు సంతోషదాయకమైన విషయము.” నే నతని కోరికకు అంగీకరించితిని. అందువలన జెంకిన్స్ కూడ తన భోజనము తీసికొని నా గదిలోనికి వచ్చెను.

జెంకిన్స్ అంతకుముందు నా కుటుంబమువారిని చూచి యుండలేదు. ఏలయన వారు ఉమ్మడి గదిలోనుండిగాక మఱి

యొకదారిని నా గదిలో ప్రవేశించుచుండిరి. అందువలన సతడు మొట్టమొదటి సారిగా నా రెండవ కూతురు సోఫియా సౌందర్యమునుచూచి ఆశ్చర్యచకితుడయ్యెను, అతడు నా చిన్నకుమారులనుకూడ చూచెను.

“అయ్యో! డాక్టర్! మీ పిల్లలుచాలా అందమైనవారు! చాలా మంచివారు! అట్టివారికి ఈ జైలు ఏ మాత్రము తగదని నేను అభిప్రాయపడు చున్నాను” అని అతడు అనెను.

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: “జెంకిన్సన్! నా పిల్లలు మంచి నీతి వర్తనులు. అందులకు నే నెల్లప్పుడును భగవానునకు కృతజ్ఞుడను. వారు సుగుణములు కలవారైనచో, మిగిలినవి ఉన్నను లేకపోయినను ఒకటే. సత్యవర్తనయే ముఖ్యము.”

“మీ కుటుంబము వారందఱును ఇచ్చటనుండుట మీకు సంతృప్తిని ఆనందమును ఒసగునని నేను ఊహించుచున్నాను. నిజముగ మీజీవితము కడుధన్యమైనది.”

“అవును, నీవుచెప్పినమాట నిజమే. ముమ్మాటికిని నిజమనుటకెట్టి సందేహం లేదు. నాకీ ప్రపంచమునంతను ధారపోసినను నేను వారిని వదలియుండను. వారున్నచోట పూరిగుడ్డియైనను సరే, నాకు రాజ భవనమువలె నుండును. నా సౌఖ్యము నెవ్వరైనను ఒకేఒక విధముగ కూలద్రోయగలరు. అది నావారికి హాని చేయుటయే. అప్పుడు నే నెంతయు విచారించును” అని నేనంటిని.

అప్పుడతడు ఇట్లనెను: “అట్టయినచో కొంతవఱకు నేను గూడ నేరగాడనని భయపడు చున్నాను. మీ కుమారులలో నొకనికి నేను హానిచేసినానని తలంచు చున్నాను. అందులకతడు

నన్ను క్షమింపవలయునని కోరుచున్నాను.” అట్లని అతడు నా కుమారు మోజెస్ ఎంకకు చూచెను.

పూర్వము నా కుమారుడు మీజెస్ జెంకిస్సన్ ను మాటు వేషములోనుండగా చూచి యుండెను. అయినను అతడు గొంతెను బట్టియు, ఆకారమును బట్టియు జెంకిస్సన్ ను గుర్తించి అతని హస్తమును పట్టుకొని మందహాసము చేయుచు నిట్లనెను: “అయ్యా! నేను మిమ్ముక్షమించినాను మిమ్ము తిరిగి ఇచ్చట కలసికొన గలిగినందుకు నే నెంతయు సంతసించు చున్నాను. కాని మీవద్దనుండి ఒక విషయమును తెలిసికో వలయునని యున్నది. మీరు నేను సులభముగా మోసమునకు లోనగుదనని మీరెట్లు గుర్తించినారు. నా మొగముపై నేదేని ఆనవాలున్నదా? నాకంతయు ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది”.

అప్పుడు జెంకిస్సన్ ఇట్లనెను: “మిత్రమా! నేను నీ మొగముచూచి గ్రహింపలేదు. నీతెల్ల మేజోళ్ళు, తలలోని నల్ల రిబ్బనుచూచి గ్రహించినాను. వానిని చూడగనే నిన్ను మోస గింప వలయునను బుద్ధి పుట్టినది. నీతెలివి తేటలను తక్కువపఱచి చెప్పుట కాదుగాని, నేను నీకంటె ఎక్కువ తెలివితేటలుకల వారినే మోసపుచ్చినాను. అయిననేమి? నాచే మోసగింప బడిన వారిసంఖ్య హెచ్చయి పోయినది. ఆ తెలివితక్కువవారే నన్ను పట్టించినారు. దాని ఫలితమే ఈ కారాగారవాసము.”

“మీ జీవితగాఢను సంపూర్ణముగ చెప్పినచో మా కెంతయు నుల్లాసముగ నుండును. అదియుగాక మేము నేర్చుకో వలసిన విషయములెన్నో అందుండునని నేను భావించు చున్నాను” అని మోజెస్ కడు విసయ పూర్వకముగ ననెను.

అంతట జెంకిన్స్ ఇట్లనెను: “నేను ఆ విధముగ నేమా
త్రము అభిప్రాయ పడుటలేదు. నా జీవితగాఢ వినుటకేమంత
సొంపుగా నుండదు. మీరు నేర్చుకో వలసిన విషయము
లేవియు సంభలేవు. నేను పన్నెండు పన్నాగములు, చేసిన ఘోర
కృత్యములు మీకు తెలిసినచో మీరు ప్రతివిషయమును
అనుమానించు చుండును. అందువలన మీరు సుభముగా విజయ
సోపానములను అధిరోహింప జాలరు. ప్రయాణీకు డొకడు
ఒకదారిని బడి ప్రయాణము చేయుచున్నాడనుము. అతడు తనను
కలిసికొన్న ప్రతి మనుజుని అనుమానింప ప్రారంభించిన
నేమగును? తన వంకకుజ్జాచు ప్రతియొక్కని దొంగగాభావిం
చిన నేమగును? దొంగవలె కనబడు ప్రతియొక్కని అను
మానించి వెనుదిరిగి చూచుచుండిన నేమగును? అతడు సకాల
మునకు గమ్యస్థానమును చేరికొనగలుగుట ఆసంభవమగును.

నా అనుభవమునుబట్టి చూడగా ఈ ప్రపంచములో
విషయ పరిజ్ఞానముకలవాడే బుద్ధిహీనుడని తలచుచున్నాను.
చిన్నప్పటినుండియు నేను జిత్తులమారిని అంటును అని కొను
చుండేవాను. నాకు ఏడు సంవత్సరముల వయస్సున్నాడే. ‘ఇత’కి
యువకున కుండవలసిన బుద్ధున్నయు నున్నవి’ అని స్త్రీలు
అనుచుండేవారు. పదునాలుగు సంవత్సరముల ప్రాయము వచ్చి
నప్పటికే నేను ప్రపంచమునంతను అర్థముచేసికొంటి; యువత్తు
లను ప్రేమింపసాగితిని. ఇరువది సంవత్సరముల ప్రాయముగల
వాడనైతిని. అప్పుడు నావంటి నిజాయితీపరుడు మఱియొకడు
ఉండేవాడు కాడని నేను సంశయముగ చెప్పగలను.

కాని నన్నందఱును జిత్తులమారి అనెనెవారు నన్నెవ్వ

రును నమ్మెగివాకుకారు. ఇక విధిలేక నన్ను నేను రక్షించుకో
వలసివచ్చెను. నన్ను గూర్చి అందఱును అనుకొనుచున్నట్లే
చేయవలసివచ్చెను. అప్పుడినుండియు నేను జిత్తులమారిగనె
నివసించుచున్నాను. నా బుట్టి ఎప్పుడును ఇతరులను మోస
గించు ప్రణాళికలతోనే నిండిపోవుచుండెను. నా హృదయ
మెప్పుడును నన్నెవ్వరైన కనుగొని పట్టుకొందురను భయముతో
నిండిపోవుచుండెను. మీ పొరుగుననె ఘోషబరో అను రైతు
నివసించుచుండెడివాడు. అతడు చాల నిజాయితీపరుడు. నిరా
డంబరజీవి అతనిని చూచి నేను నవ్వుచుండెడివాడను. అతనిని
కనీసము సంవత్సరమున కొకనారియైనను మోసగించుచుండెడి
వాడను. అయినను అతడు ఏమాత్రము అనుమానించక తన పనులను
నెఱవేర్చు కొనుచుండెడివాడు. అందువలన సతదుధానికుడై నాడు.
నేను జిత్తులుప్రయోగించిఎందరినో మోసగించినానన్నమాటయే
గాని ధనికుడను కాలేకపోయినాను బీసవాడుగనే యున్నాను.
కనీసము మంచిజీవితము గడిపినానన్న సంతృప్తికూడ నాకు
లేకుండపోయినది.”

పిమ్మట సతడు నాతో నట్లనెను: “అయ్యా! మీసంగతిని
నాకు తెలియజేయుడు. మీరెందఱకు జైలుకువచ్చినారు? నన్ను
నేను జైలు శిక్షచుండి రక్షించుకొనలేకపోవచ్చును. కాని నా
స్నేహితుల నా శిక్షనుండి రక్షింపవచ్చును.”

అతని కుతూహలము తీర్చుటకై నన్ను ప్రస్తుత కష్టముల
లోని కీర్చిన సంఘటనలనన్నిటిని వివరముగా వర్ణించిచెప్పితిని.
ఆ కష్టములనుండి తప్పించుకొనలేకపోవుచున్నానను విషయమును
కూడ తెలిపితిని. అతడు నాకథయంతయు విన్నతరువాత కొన్ని

నిమిషములేమో ఆలోచించెను. పిమ్మట నతడు ఏదో మంచి
యుపాయము తట్టినవానివలె వ్రేలితో నుమటిపై కొట్టు
కొనెను.

“అయ్యా! మీకథయంతయు సావధానముగ నాలకించి
నాను. మీకెట్టి సాహాయ్యమును చేయగలనో ఆ సాహాయ్యము
సంతను చేయుమనని వాగ్దానము చేయుచున్నాను. ఇంకసెలవు”
అని యని అతడు మమ్ము వీక్షిపోయెను.

27

భైదీల నందఱును మంచిమార్గమునకు త్రిప్పవలయునని
నేను నిశ్చయించు కొంటినిగదా. నా నిశ్చయమును, ప్రణాళికను
మఱునాటి యుదయమున నాభార్యకు, పిల్లలకు తెలిపితిని.
వారందఱును ముక్తకంఠముతో నా యుద్దేశ్యమును ఖండించిరి.

వారందఱి తరపున నాభార్య యిట్లనెను: “నాథా! మీకీ
అభిప్రాయమెందులకు తట్టినది? మీ నిశ్చయము, ప్రణాళిక అను
చిత్తమైనవి. అసంభవమైన విషయమును సంభవముగ చేయ
నచ్చునా? మీకు అనుచితము, అక్రమము నైన పనులకెందుకు
పూను కొనెదరు? మీకు వృథాకాలయాపనతప్ప మఱియింకే
మియునుండదు. మీ పఠనములు, ఉపన్యాసమును ఈ దోషుల
మనస్సులలో నెట్టిమార్పును తీసికొనిరాలేవు. వారి మనస్సులు
కరడుకట్టుకొని పోయినవి. వానిని మార్పుట ఎవరికి సాధ్యము?
సాధ్యముకాని పనిని సాధింపబూనుట అవివేకముకాదా? మీ
ప్రయత్నమువలన మీకు కిడకు మిగులునది అవమానము

మాత్రమే. కావున మీ ప్రయత్నమునుండి విరమించుకో వలసిందని కోరుచున్నాను.”

అంతటనేను ఇట్లంటిని: “మీ అభిప్రాయముతో నే నే మాత్రము ఏకీభవింపజాలను. ఈ ఖైదీలు ఎన్నో నేరములు చేసిన మాట నిజమే! వీరు సంపూర్ణముగ పతనము చెందినమాట నిజమే! కాని ఒక్క విషయమును మాత్రము జ్ఞాపియించుగచు కొనుము. వీరు మానవులు! వీరెట్టి పరిస్థితిలోనున్ననుసరే, మనము శ్రమించి పనిచేసినచో, వీరి మనస్సును మార్చగలము. వీరు మానవులు! ఈ విషయమును మఱియొకసారి యుద్ఘాటించు చున్నాను. వీరు మానవులు కనుకనే నా ప్రేమకు ప్రాత్రులైనవారే వీరుమానవులు కనుకనే మంచిమార్గమున పెట్టవలయునను బుద్ధి నాకు కలిగినది.

నా సలహాలను వారు తృణీకరింతురని మీరు సం దేహించుచున్నారు. నేను మీసం దేహమును కాదనను! వారునా సలహాలను తృణీకరించిన తృణీకరింపవచ్చును. అందువలన నా హృదయ మింకను వికసించును. నేనింకను బలపడుదును. నేనిచ్చు సలహాలు వారిని బాగుచేయలేక పోవచ్చును. కాని ఆ మంచి సలహాలు నన్ను బాగుపఱచునన్న మాటమాత్రము తథ్యము. ఈ నికృష్టులు రాజకుమారులై యుండినచో ఏమి జరిగియుండెడిది? వీరికి మంచి సలహాల నిచ్చుటకు వేలకొలది ప్రముఖులు సిద్ధపడి యుండెడివారు. కాని నాదృష్టిలో సింహాసనముల మీద కూర్చుండు రాజకుమారుల హృదయములెంత విల్గువైననో, ఈ చీకటికొట్టములలో బంధింపబడియున్న నికృష్టులగు ఖైదీల హృదయ

ములుకూడ అంతే విలువైనవి. కావున వీరిహృదయములను
 మార్చుటకుగూడ ప్రతియొక్కఁనను ప్రయత్నింప వలయును.

వారి హృదయములను మంచిమార్గమున పెట్టగలిగినచో
 పెట్టుదును. బహుశావాస నన్ను అలక్ష్యము చేయకపోవచ్చును.
 సముద్రములో మునిగిపోవుచున్న వందమందిలో నేను ఒకని
 నై నను రక్షింప వచ్చును. అంతవఱకు అది లాభమేకదా! ఈ
 విశాల ప్రపంచమున మానవుని మించిన విలువైన రిత్న మేది?
 ఒక్క మానవుని రక్షించినను అది ఘనముగ చెప్పుకొనదగిన
 విషయమేకదా!”

అంతట నావారేమియు మాట్లాడలేదు. నేనుకూడ
 ఇక నేమియు మాట్లాడకుండు ఖైదీగవఱుచుండు ఉమ్మడి గది
 లోనికి పోతిని. అప్పు డెచ్చట చాలమంది ఖైదీలుండిరి. వారు
 ఎంతో ఉల్లాసముగనుండిరి. వారందఱును నారాకకొఱ కెదురు
 చూచుచుండిరి. ఎందుకో తెలియునా? వారు ఏదోవిధముగ నన్ను
 హేళనచేసి సగతొ పమును పొందజలచుచుండిరి.

నేను పు సమును తెలిచిచదువబోవుచుండిని. అంతలో
 నొకడు నా త మీ నున్న విగ్గును వంకరగలాగెను. అతడాపని
 చేయచు యుండు యే చేసియుండెను. కాని ఏదో పొరపాటున
 జరిగినట్లు, “అయ్యా! నా పొరపాటును క్షమింపవలయును” అని
 ప్రార్థించెను

మఱియొకడు కొంచెము దూరముగా నిలబడియుండెను.
 అతడు పగడసండునుండి ఉమ్మివేయుటలో మంచి నేర్పుకలవాడు.
 అత డానేర్పును నామీద ప్రయోగించెను. అతని ఉమ్మి వచ్చి
 నా పుస్తకముమీదపడెను. మూడవవాడు వికృతముగ నవ్వి,

వికృతముగు గొంతుతో, “తథాస్తు” అని అటచెను. అంతట మిగిలినవారు ఏదో గొప్పపని జరిగినట్లు నవ్విరి. నాలుగవ వాడొకడు నా జేబులోనుండి కడు నేర్పుగా కళ్ళజోడును దొంగిలించెను.

అయిదవవాడు అందఱికంటె ఆటాకులు ఎక్కువచదివి యుగడెను. అతడు చేసినపని అచ్చటనున్న వారి కందఱకు అపరిమితముగు సంతోషమును కలుగజేసెను. బల్లమీద నేను పెట్టిన పుస్తకములతో నొకదానిని నతడు తీసివైచి దానిబదులతడచ్చట అశ్లీలగ్రంథము నొకదానినించెను. నేను వారు చేసిన వికృత కార్యముల నన్నిటిని గమనించితిని. కాని గమనింపనట్లు ఏమియు లెక్కచేయునట్లు నటించితిని. గమనించి నేను చేయగలిగినది ఏమియున్నది? వారి నింకను రెచ్చగొట్టుటమాత్రమే జరుగును.

తాత్కాలికోద్రేకములకు లోనై సవారు ఒకటిరెండుసార్లు మాత్రమే అల్లరిచేయుదురు. అది తాత్కాలికమైనదిమాత్రమే. కాని నాలోని శాశ్వతశక్తులు వారిపై శాశ్వతముగ పనిచేయును. అంతవఱకు నేను ఓపికపట్టి యుండవలయును.

వారు ఎంతఅల్లరిచేసినను నేను ఓపికతో నా విద్యుక్త ధర్మమును నెఱవేర్చుకొని పోసాగితిని. ఆఱురోజులు కాక పూర్వమే కొందఱు ఓపికవహించిరి. అందఱును నే చెప్పినది వినసాగిరి.

నీతి నియమములు లేని నికృష్టులుగు ఖైదీలను మంచి మార్గమున పెట్టుటకు నేను ప్రయత్నించితిని. అది సామాన్య మగు ప్రయత్నముకాదు. దానికి ఎంతో పట్టువల అవసరము. విఘ్నముల నేమాత్రము లెక్కచేయక ముందుకు ఉరికిపోవుట

అవసరము. నే నావిధముగ ప్రయత్నించితిని కనుకనే వారిలో మార్పు తీసికొని రాగలిగితిని. విజయమును సాధింపగలిగితిని. అందుకు నేనెంతయు సంతసించితిని. నన్ను నేను పరిపరివిధముల ప్రశంసించుకొంటిని.

నేను వారి మనస్సును మార్పుటకు ప్రయత్నించుటతో మాత్రమే సంతృప్తి చెందలేదు. జైలులో నున్నంతకాలము వారికి కావలసిన కొన్ని సౌకర్యములనుగూడ చేకూర్చదలచితిని. అనగా వారి కవసరమగు కొన్ని వస్తువులను సమకూర్చవలసి యున్నది. వారు జైలులో కడు నికృష్టజీవితము గడుపుచుండిరి. జైలులో వారికి చాలినంత ఆహారము లభించుటలేదు. ఒక్కొక్కప్పుడు వారు తమను మించినవారు లేరని ఆనందసాగరమున తేలియాడుచుందురు. మఱియొకప్పుడు వారు దుఃఖసాగరమున మునిగిపోవుచుందురు.

జైలులో వారు చేయుచున్న పనులేవి? ఒకరితోనొకరు దెబ్బలాడుకొనుట, పనికిరాని ఆటలాడుట, మత్తుగానిదురించుట. నేను వారు డబ్బు సంపాదించుటకు కొన్ని ప్రణాళికలు వేసితిని. కట్ట తెప్పించి దాతో కొన్ని పరిశ్రమలకు పనికినచ్చు వస్తువులను వారిచే చేయింపసాగితిని. వారాపనిని చి తశుద్ధితో చేయ సాగిరి. తయారైన వస్తువులను నేను బయటివారికి సరియైన ధరకు అమ్మసాగితిని. ఆ వచ్చిన ధనమును అందఱకు పంచి యియ్యసాగితిని. ఆ ధనముతో వారు తమకు కావలసిన సరకులను తెప్పించుకొనెడివారు. వారి జీవితము సుఖముగా గడచి పోవుచుండెను.

నే నంతటితో సంతృప్తి చెందలేదు. తప్పుచేసిన వారికి

జరిమానా విధింపసాగితిని. బాగుగ పరిశ్రమ చేసినవారికి బహుమానముల నీయసాగితిని.

ఆవిధముగా పనునేను దినములగుసరికి నేను ఖైదీనందమును మంచిమానవులుగా తయారుచేసితిని. వారి నొక సంఘముగా నేర్పఱచితిని. ఆ సంఘమునకు కావలసిన నిబంధనలను తయారుచేసితిని. అనగా నేనొక చట్ట నిర్మాతగా తయారైతి నన్నమాట. ఆటవికజనులను, క్రూరులను-అవిధేయులను నాగరికులుగను, దయాపరులుగను విధేయులుగను మార్చితి నన్నమాట.

చట్టములను తయారుచేయువారు గమనింపవలసిన అంశము లేవి? చట్టముల పరమోద్దేశ్యమేమి? చట్టములు దోషులమనస్సులను మార్చి బాగుపఱచునవిగ నుండవలయును. అంతియగాని కఠినముగనుండి వారి మనస్సుల నింకను కఠడు కట్టించునవిగ నుండరాదు. మానవులు నేరములు చేయకుండనుండుటకు ఏమి చేయవలయును? వారికి విధించు శిక్ష. లెట్టివిగ నుండవలయును? ఆ శిక్షలు వారిలో మంచిమానస్సును తీసికొనివచ్చునవిగ నుండవలయును. అంతియకాని వారి మనస్సుల నింకను గట్టిపఱచునవిగ నుండరాదు.

నేడు మనదేశమున జైలుపరిస్థితులెట్లున్నవి? అమాయకులు, నేరగాండ్లకూడ జైళ్ళలో బంధింపబడుచున్నాడు. జైళ్ళలోని పరిస్థితులు కడు దుర్భరముగనున్నవి. ఒక్క-నేరము చేసినందుకు జైలులో బంధింపబడినవాడు, ప్రాణములతో బయటకు వచ్చినచో వేయి నేరములు చేయుటకు సిద్ధపడుచున్నాడు. ఏ నేరము చేయనివాడు బయటకు వచ్చి నేరములు చేయుట కుద్యుక్తుడగుచున్నాడు.

ఈ పరిస్థితి మారిపోవలయును. యూరపు ఖండములలోని ఇతర దేశములలో గల జైల్మ పరిస్థితులెట్లున్నవో గమనింపవలయును. అచ్చటి పరిస్థితులు ఖైదీలకు ఉత్సాహమును కలిగించు సవిగనుండును. వారు చేసినపనికి పశ్చాత్తాప పడునట్టివిగనుండును. నేరములు చేసినవారు పశ్చాత్తాపపడి బయటకు వచ్చి మంచి జీవితములు గడపు చుందురు. అమానుకులు మంచిగుణములు నేర్చుకొని ఇదివఱకుకంటె మంచి జీవితము గడపు చుందురు.

ఖైదీలను బాగుపఱచుటకది మంచి పద్ధతికాని కఠినాతి కఠినమగు శిక్షలు విధించుట ఏ మాత్రము మంచిపనికాదు. నేను మఱియొక ముఖ్యమగు ప్రశ్న వేయు చున్నాను. కొద్దిపాటి నేరములు చేసినందుకుగాను నేరగాండ్రకు ఉరి శిక్షను విధించు అధికారమును ప్రభుత్వమువారి కెవరు ఇచ్చి యున్నాడు? హత్య చేసిన సందర్భములలో హంతకులకు ఉరిశిక్షవిధించు అధికారము ప్రభుత్వమువారి కుండుట న్యాయమును విషయము సుస్పష్టముగ తెలియుచునే యున్నది. ఆత్మరక్షణ ముఖ్యము. ఇతరుల ప్రాణముపట్ల ఏమాత్రము లక్ష్యములేకుండ చంపివేసిన వారి ప్రాణమును తీసివేయుట సహజము, న్యాయము. ఆ విషయమున ప్రభుత్వమువారిని అందఱును సమర్థింతురు.

కాని దొంగకు ఉరిశిక్ష విధించుటలో న్యాయమేమి యున్నది? ఒకడు దొంగతనము చేసినంతమాత్రాన అతని ప్రాణముతీసి వేయుటకు ప్రకృతి నిబంధన లేమాత్రము అంగీకరింపవు. అవి మనకా హక్కును ఇచ్చుటలేదు; అతడు దొంగిలిగచిన గుఱ్ఱము నాదెంతయో; అతనిదిగూడ నంతయే; అట్టి సందర్భ

ముందు అతని అంగీకారముతో మాత్రమే ఉరితీయవచ్చును. అసగా వారిరువురు కలిసి ఒక ఒడంబడిక చేసికోవలయు నన్న మాట. కాని ఈ అంగీకారపుటాడంబడిక సరియైనదికాదు. ఏల యిది ఎవరికిగాని తన ప్రాణము తీసికొనుటకుగాని, ఇతరులకు కుమనబెట్టుటకుగాని నొక్కలేదు. అదియుగాక ఈ అంగీకారపు ఒడంబడిక సరియైనదికాదు. నేటికాలపు న్యాయస్థానములోకూడ ఆ విధముగానే తీర్పు ఇచ్చెదరు. చిన్న నేరమునకు అంత అపరాధము పనికిరాదు. ఒకడు చనిపోయి, మిగిలిన యొకడు గుట్టమునెక్కి తిరుగుటకంటె ఇరువురును జీవించి యుండుట మేలుకదా.

ఇరువురిమధ్యగల ఈ ఒడంబడిక ఏ విధముగ చెల్లదో, అట్లే నూఱుమాది మధ్యగాని, నూఱువేలమంది మధ్యగల ఒడంబడికకాని ఏ మాత్రము చెల్లనేరదు. పదిమిలియనుల వృత్తములు కలిసి ఒక చక్షుస్త్రము కాలేవు. అట్లే వేలకొలది జనులు ముక్త కంఠముతో పలికినను అసత్యమునకు పునాది యేర్పడదు. ఆ విధముగా పేతువాదము, ప్రకృతి చెప్పు విషయమొకటే ప్రకృతి నిబంధనల ననుసరించి జీవించు అనాగరికులు ఒకరిప్రాణముల నొకరు గొంతు వింటు కొందురు. విలువగా చూచుకొందురు. వారు సాధారణముగా రక్తము చిందింపదు. తమపట్ల పూర్వమితరులు చూపిన క్రౌర్యమునకు ప్రతీకారముగ మాత్రమే రక్తము కన్నుల చూతుదు.

మన పూర్వీకులగు శాగ్ధనులు యుద్ధ సమయములలో అతి భయంకరులై ఇతరుల ప్రాణములు తీసెడివారు. కాని శాంతి సమయములందు తీసెడివారుకారు. ప్రకృతి నిబంధనల పలుకుబడి

ఎక్కుగా నున్న దేశములలో ఇప్పటికిని ఏ నేరమునకుగాని ఉచి శిక్ష విధింపరు.

నాగరికులమని విజ్ఞప్తి పీగుచున్న ప్రజలుగల దేశములలో మాత్రమే శిక్షలు కఠినాతి కఠినముగ నున్నవి. ఈ దేశములోని చట్టములు ధనికుల అధికారమునకు లోబడి యున్నవి. అందువలన వారెప్పుడును బీదవారిని అణచి వేయుటకే ప్రయత్నించుచుందురు.

ప్రభుత్వములు ప్రాతబడుచున్నకొలది వృద్ధాప్యముతో బాటువచ్చు శోకావస్థచుగూడ పొందుచున్నవి. మన ఆస్తులు పెరుగుచున్న కొలది వావిలువ హెచ్చిపోవు చున్నట్లును, మన సంపద పెరిగిపోవుచున్నకొలది మన భయముగూడ హెచ్చుచున్నట్లును, మన ఆస్తులను రక్షించుకొనుటకు రోజు రోజుకు చట్టములు పెరిగిపోవు చున్నవి. ఆ ఆస్తులమీదకెవ్వరును దండెత్తి రాకుండ ఆపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మిగిలిన యూరపు ఖండము మొత్తముమీద ఒక సంవత్సరములో శిక్షను పొందిన నేరగాండ్ర సంఖ్యకంటె; మన ఒక్కదేశములో అదే సంవత్సరము శిక్షనుపొందిన నేరగాండ్ర సంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. ఇందుకు కారణమేమి? మన శిక్షాస్మృతిలోని సంబంధనల సంఖ్య అంత కంతకు హెచ్చిపోవు చూడుటయా? లేక మనదేశములోని జనులు స్వేచ్ఛా విహితులై అరుపాజ్ఞలు లేక తమ యిచ్చ వచ్చినట్లు నేరములు చేయుచుండుటయా? బహుశా ఈరెండును నై యుండును. ఏలయన ఈరెండును ఒకదానికొకటి తోడ్పడుచుండును.

విచక్షణా జ్ఞానములేని శిక్షాస్మృతివలన ఎంతోతేడా గల వేర్వేలు నేరములకు ఒకేవిధమగు శిక్ష విధింప బడుటను

మనము చూచుచున్నాము. ప్రజలకు శిక్షలోలేడా కనబడక పోవుటవలన నేరములలోని తేడాకూడా కనబడదు. అన్ని నేరములును ఒకేవిధమైనవని వారు భావించుచున్నారు. అందువలన నిజముగా ఘోరమైన నేరములనుకూడ చేయుచుందురు. నేరమునకు నేరమునకు మధ్యగల తేడాను తెలిసికొనుటవలననే ప్రజల నైతిక జీవనము అభివృద్ధిచెందును. అది తెలిసికొనలేనివాడు ప్రజల నైతికముగ పతనము చెందుదురు. శిక్షాస్మృతి పెరుగుచున్నకొలది నేరములుగూడ పెరుగుచుండును. నేరములు పెరుగుచున్నకొలది శిక్షాస్మృతికూడ పెరిగిపోవుచుండును. ఇదియంతయు నొక విషవలయము వంటిది.

అధికారులు నేరగాండ్రను శిక్షించుటకు చట్టములు సాధ్యము హెచ్చింపరాదు. బీదవారిని అణచివేయుటకు సాధువులు చుట్టినను బిగింపరాదు; నికృష్టులు నిరుపయోగమైన వారిని భావించి వారిని పరలోకమునకు పంపరాదు; ఇతరులను మంచి మార్గమునకు తెచ్చుటకు బదులు పగతీర్చుకోరాదు. మఱి ఏమి చేయవలయును? ప్రభుత్వమువారి అధికారమునకు హద్దుఉండవలెను. చట్టములు ప్రజలను రక్షింపవలయునేగాని భక్షింపరాదు.

నేరగాండ్రకుగూడ అంతరాత్మకలను. వారి అంతరాత్మ నిరుపయోగమైనదని, పనికిమాలినదని ఎవ్వరు భావింపరాదు. వారిని బాగుచేయుటకు కొందఱు నడుము కట్టుకోవలసియున్నది. ఈ నడుము కట్టుకొనువారు చాలా పట్టుదలతో పోచేయవలసియుండును. వీరు ముఖ్యముగా తెలిసికోవలసిన విషయ మొకటి యున్నది. నేరగాండ్ర ముఖములేగాక హృదయ

ములు కూడనున్న చన్న దే ఆవిషయము. అందువలన పట్టుదలతో
 పనిచేసినచో వారిని మంచిమార్గమునకు తీసికొనిరావచ్చును.
 నేరగాంగ్రడు తాముచేసిన నేరముకు ప్రతిఫలముగా మరణింప
 వలసినపనిలేదు. వారు సన్మార్గమునకు వచ్చి సుఖముగా జీవింప
 వచ్చును. అందఱును సురక్షితముగనుండుటకు కొందఱి రక్ష
 మును చిందింపవలసిన పని ఏమియులేదు.

౨౨

నేను జైలులో ప్రవేశించి పనులై దుదినములు దాటి
 పోయెను. కాని నేనీలోపల నాప్రియమైన కొమరిత ఒలీవియాను
 ఒక్కసారియై ను చూచియుండలేదు. ఆమె మిగిలినవారితో
 గొలు జైలుకు ఒక్కసారియై ను వచ్చియుండలేదు. అందువలన
 నేను ఆమెను చూడవలయునని గాఢముగా వాంఛింపసాగితిని.
 ఆ కోరిక నొకనాడు నాభార్యకు తెలిపితిని.

మఱునాటి యువయమున ఒలీవియా నా గదిలో ప్రవే
 శించెను. ఆమె కడు బహిష్కరముగనుండెను. అందువలన నామె
 తనసోదరి సోఫియోపై అనుకొనివచ్చియుండెను. ఆమెముఖ
 ములో కానవచ్చిన మార్పు నన్ను చకితునిచేసెను. ఆమె
 ముఖములో పూర్వము అపూర్వముగ కళాకాంతులు నాట్య
 మాడుచుండెవి. ఇప్పుడవిచూడ్నియు మునుమాయమైపోయివి.
 వాని బహు లామె మొగమును ప్రేతకళ సాపూర్ణముగ నావ
 రించినట్లుండెను. అది నాకెంతయు భయమును కలిగించెను. ఆమె
 కణతలు లోతుకు పోయియుండెను. నుదురు బిగువుగనుండెను.

బుగ్గలు పాలిపోయియుండెను. ఆమె యావిధముగా నుండగా నేనిదివఱ కెప్పుడును చూచియుండలేను.

నే నామెతో నిట్లంటిని : “ప్రియమైన లిప్! నిన్ను చూడ గలిగినందులకు నే నెంతనూ సంతసించుచున్నాను. కాని లిప్! ఎందుకిట్లు నిరుత్సాహముగ నున్నావు? ఎందుకీ విచారము? నీవు నన్ను ప్రేమించుచున్నావనుకొందును? నేను నిన్ను గాఢముగా ప్రేమించుచున్నాను. నాకు నాశరీరముఎంతవిలువవైనదో నీ శరీరముకూడ అంతే విలువైనది. నీకు నాపట్ల ఏమాత్ర మభిమానమున్నను మఱి నీశరీరమున నీవిధముగ పాడుచేసికొనవచ్చును. అమ్మాయి విచారపడకుము. ఉల్లాసముగ నుండుము. నిరంతరము మందహాసము చేయుదుండుము. మనకెల్లప్పుడుచెడ్డ దిసము లేయుండవు. మనకు తప్పక మంచిదినములు రావచ్చును!”

అంత ఒలీవియా ఇట్లనెను: “నాన్నా! మీరు మొదటి నుండియు నాపట్ల అపారమగు దయను ప్రకర్శించుచున్నారు. ఇందుకు నేనెంతయు కృతజ్ఞురాను. మనకింకను ముందు మంచి రోజులు కలవని మీరు ఆశాభావమును వెలిపుచ్చుచున్నారు. అందు పాల్గొనుట కింక నాకు అవకాశముండదు. అందుకు నే నెంతయు బాధపడుచున్నాను. ఈ ప్రపంచమున నేనింక సౌఖ్యము సనుభవించుటకు స్థానములేదు. ఇచ్చటనేనుకష్టములనే అనుభవించు చున్నాను. అందువలన ఈప్రపంచమును సత్వరముగ వీటిపోవుట మేలని అభిప్రాయపడుచున్నాను. నాన్నామీరు తార్నోహిల్ ను కలసికొని ఆయనతో రాజీపడుట శ్రేయస్కరముగ నుండును. ఆయనమీపట్ల సానుభూతిని ప్రకటింపవచ్చును. ఆవార్త తెలిసినచో నేను నిశ్చింతగ మరణింప వచ్చును.”

“నే నెన్నటికిని అతనితో రాజీ పడను. నీతిమాలినవానికి అణగి యుండుటయా! నాకొక రై వ్యభిచారిణిని నే సంగీకరించుటయా? నేను తార్నహిల్తో రాజీ పడుటయన్న అర్థమదియే కదా! అదినేను సహింప గలిగిన విషయమా! నే నా విషయమున కెన్నటికిని అంగీకరింపజాలను. ప్రపంచమంతయు నీవు వ్యభిచారిణివని చాటించిన చాటింపవచ్చును; నిన్ను నీచముగ చూడవచ్చును. కాని నే నెన్నడును ఆ విధముగ భావింపను. నీవు నేరము చేసినావని నే నెన్నడును అంగీకరింపను. నీవు ఇతరులను సులభముగా సమ్మెడు స్వభావము గలదానవు. అందువలననే అట్లు జరిగినది. ప్రియమైన ఒలీవియా! ఈ జైలు ఎంతో భయంకరమైనదిగ కనబడవచ్చును. కాని నేనిచ్చట ఏ బాధలు అనుభవించుటలేదు. నా జీవితము ప్రశాంతముగ గడచిపోవుచున్నది. నీవు సుఖముగా జీవించియుండుటయే నా ఆశయము. నీవు జీవించి యుండగా తార్నహిల్ వాటియొక్కర్తను వివాహమాడినచో నీజీవితమింకను దుఃఖభాజనమై పోవును. అందువలన నే నందుల కేమాత్రము అంగీకరింపజాలను. ఇది ముమ్మాటికి నా నిశ్చయము.” అని నేను అంటిని.

కొంచెము స్వేదనతరువాత ఒలీవియానన్ను విడిచి వెళ్ళి పోయెను. నేను నా కొక రైతో మాట్లాడుచుండగా నాతోడి ఖైదీ జెంకిస్సో అచ్చటనే యుండెను. ఒలీవియా వెళ్ళిపోయిన తరువాత అతడు నాతో ఇట్లనెను: “అయ్యా! మీరు తార్నహిల్తో రాజీపడుట కెందులకు అంగీకరింపకున్నారో నాకు అర్థమగుటలేదు. అతనితో రాజీ పడుటవలన మీరు స్వేచ్ఛ పొందుచును. మీరీ విషయమున మొంపట్టు పట్టవలసివని కడు విన్నవించుచున్నాను.”

పూర్వకముగ హెచ్చరించు చున్నాను. ఒక్కకొమార్తె కేదో మంచి జేయవలయునను తంపుతో మిగిలినవారి మంచిని త్యాగము చేయుటలో అర్థములేదు. ఆమె మీకు బాధను కలిగించినది. అట్టియామె కొఱకు మీరు మిగిలిన వారిసందఱును బాధపెట్టుట! ఇది ఏమాత్రము ఉచితముకాదు. ఒకయువనికి, ఒక యువకునకు మధ్య సమాగమము నాపుచేయుట న్యాయమేమో నాకు తెలియదు. మీరిప్పుడు చేయుచున్నది అదియే గదా! మీరు వారి వివాహమునకు అంగీకరించుటలేదు. కాని మీరు వారి వివాహముల నాపుచేయలేరు. వారికి విచారమును మాత్రమే కలిగింపగలరు.”

కాని నే నట్లంటిని: “అయ్యా! మమ్ము సర్వనాశనము చేయుచున్న మనుజుడెట్టివాడో మీకు తెలియదు. మిత్రానిత్యో పరిచయములేదను కొందును. నే నతనికి ఎంత లొంగిపోయినను నాకు ఒక్కగంట కాలమైనను స్వేచ్ఛ లభింపనను విషయము నాకు బాగుగా తెలియును. ఇదేగదిలో కడచిన సంవత్సరము అతనికి సామ్రాజ్యమువలసినవాడు మరణించినాడను సంగతినాకు తెలిసినది. నే నతనికి లొంగిపోవుటవలనను, అతడు చేయుపనులకు అంగీకారమును తెలుపుటవలనను నాకుమేలు కలగవచ్చును. అతడు నన్నీ జైలునుండి విడిపించి ఒకమనోహర భవమున నివసింపవలసినదని ఆహ్వానింప వచ్చును. కాని నేను మాత్రమతనికి లొంగను. అతడుచేయు నికృష్టపు కార్యముల కేమాత్రము అంగీకరింపను. ఏలయున నేనట్లు చేసినచో వ్యభిచారము నీతి నూత్రముల కనుగుణమైనదేయని అంగీకరించి నట్లగును.

నాకొమార్తె బ్రీవియా జీవించియున్నంతవఱకు అతడు

చేసికొను ఏ వివాహమైనను చట్టసమ్మతముకాదు. ఆమె మరణించినచో నప్పటి పరిస్థితివేటు. అప్పుడునేను స్త్రీ పురుషుల సమాగమము నాపుటకు ప్రయత్నించినచో వట్టి నీచుడనే యగుదును. నేనెన్నడును అట్టి నీచకార్యమునకు అంగీకరింపను. అతడు దుర్మార్గుడనుటకు ఎట్టి సందేహమునులేదు. కాని నాకొమార్తె మరణించిన తరువాత అతడు వివాహము చేసికొనుటకునేను అడ్డుపడను. అతడు వివాహము చేసికోవలయుననియే కోరుచును. అప్పుడతడు వ్యభిచారము చేయకుండ సంసారము చేయుటకు వీలు కలుగును.

కాని యిప్పటి పరిస్థితి వేరు. నాకొమార్తె ఇంకను జీవించి యున్నది. ఈజైలునుండి విముక్తి పొందుటకై నాకొమార్తె మరణమును కొనితెచ్చు ప్రతముపై సంతకము పెట్టుటయా? అప్పుడు నావంటి క్రూరుడైనతండ్రి మఱి యింకొక దుండునా? నేనొక బాధనుండి తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నించి నాకొమార్తె హృదయమును వేయి చుక్కలు చేయుట న్యాయమా?"

అతడు నామాటలలోని సత్యమును అంగీకరించెను. కాని యిట్లనెను: "అయ్యా! మీరు చెప్పినదంతయు బాగుగనే యున్నది. మీ కొమార్తె ఆరోగ్యము చాలా ఐతను క్షీణించినది. మీరింక ఎంతో కాలము ఈజైలులో నివసిగపవలసిన పని లేదనుకొందును. మఱియొక విషయము. మీరు తార్నహిల్ కు లొంగిపోవుట కంగీకరింపక పోవచ్చును. కాని మీ రేల విషయము సంత ౨ అతని పిన తండ్రియగు సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ ముందు ఉంచరాదు? అతడు చాలా న్యాయశీలుడని ప్రసిద్ధిగాంచి

యున్నాడు. మంచి వారినతడు రక్షించును. దుష్టులను శిక్షిం
చును. అతడు మీకు తప్పక సహాయము చేయునని నేను నమ్ము
చున్నాను. తార్నహిల్ చేసిన అకృత్యములన్నిటిని పేర్కొనుచు
తపాలాద్వారా ఆయనకొక జాబు పంపుడు. మూడు దినము
లలో మీకాయనవద్దనుండి సమాధానము రాకపోయినచో నేను
తల తీయించు కొందును.”

నే నతడుచేసిన సూచనకు ఎంతయు కృతజ్ఞత తెలిపితిని.
వెంటనే నేనా సూచనను అమలోపెట్టుటకు ప్రయత్నింపసాగితిని.
కాని ఉత్తరము వ్రాయుటకు నావద్ద తెల్లకాగితము లేకుండెను.
దురదుష్టచశమున మావద్దనున్న ధనమంతను నాటి యుదయము
ననే ఆహార పదార్థములను కొనుటకు వినియోగించితిమి. జెంకి
స్పన్ దయత నాకు కావలసిన తెల్లకాగితము సిచ్చెను. అంతట
ఉత్తరము వ్రాసి పోస్టులో వేయించితిని.

నా యుత్తరమును సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ ఎట్లు
స్వీకరించును? అతడు దానికేమని సమాధాన మొసగును? ఆ
ప్రశ్నలకు నాకు గర్తయైన సమాధానము లభింపకుండెను. ఆ
యాందోళనతో నేను తరువాతి మూడుదినములు గడపసాగితిని.
ఈ లోపల నాభార్య నన్ను వేధించుకొని తినసాగెను. “మీరు
తార్నహిల్ పెట్టు ఎటువంటి పరతులకైనను అంగీకరింపుడు.
మీరు వెంటనే జైలునుండి బయటకు వచ్చుట వాఖ్యావసరమై
యున్నది” అని ఆమె చెప్పసాగెను. నాకొమార్తె ఆరోగ్యము
క్షీణించి పోవుచున్నది నాకు గంట గంటకు కబురు రాసాగెను.

మూడవరోజు గడచి పోయెను. నాలుగవరోజు వచ్చెను!
నాకు సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ వద్దనుండి జవాబురా లేదు. అవును

మఱి నాకు జవాబు నెట్లువచ్చును? నేను అతనికి పూర్తిగా క్రొత్త వాడను. తాస్నోహిల్ అతనికి బంధువు. నేను ఆ బంధువుపై నేరారోపణ చేసితిని. మఱి నాకు ఎట్లు విజయము లభించును? ఇదివరకు నా యాశలన్నియు అషియాశ లయ్యెను. ఇప్పుడు మాత్రము అంతకంటె మంచిఫలిత ముండునా?

నా మనస్సుమాత్రము ఏమాత్రము సడలలేదు. జైలు లోని నిర్బంధమువలనను, సరియైన గాలితేకపోవుటవలనను నా ఆరోగ్యములో కొంచెముమాపువచ్చినట్లుండెను. అగ్నిప్రమాద మునకు లోనై నా చేయి యొకటి పాడైపోయి యుండెనుగదా. దాని పరిస్థితి ఇంకను అధ్వానమాయెను. నా పిల్లలుమాత్రము నాప్రక్కనే కూర్చుండి ఒకరితరువాత నొకరు గ్రంథములు చదివి వినిపింపసాగిరి. వారు నా బోధనలను వినుచుండెడివారు; కన్నీరు కాల్చుచుండెడివారు. కానినాకొమా రై ఆరోగ్యమునా ఆరోగ్యము కంటె ఎక్కువవేగముగా క్షీణింపసాగెను. ఆమె ఆరోగ్యమునకు సంబంధించిన ప్రతివార్త నాబాధను హెచ్చించుచుండెను.

నేను సర్ విలియమ్ తాస్నోహిల్ కు ఉత్తరమువ్రాసిన అయిదవనాటి యుదయమున ఒలీవియా మాట్లాడ లేకపోవుచున్న దను వార్త నాకు తెలిసెను. ఆ వార్త నాకు అపరిమితముగు బాధను కలిగించెను. ఆ సమయమున జైలు నిర్బంధము నాకు నిజమై బాధను కలిగించెను. నా కొమార్తప్రక్కనే కూర్చుండి ఓదార్పవలయుననియు, ఆమెకుబలమును చేకూర్పవలయుననియు, ఆమె కక్షపటి కోరికను తెలిసికోవలయుననియు, భగవానుని సన్నిధానమును చేరుకొనుటకు ఆమెకు సరియైన మార్గమును తెలియు

జేయవలయుననియు నే నెంతయు నాతరపడసాగితిని. కాని ఏమిలాభము? నేను పోవుటకు వీలులేదు!

అంతలోనాకు మఱియొక వార్తవచ్చెను. ఆమెమనోగోచు చున్నది. ఆమెప్రక్కనే కూర్చుండి ఏడ్చు అదృష్టమునకుగూడ నేను నోచుకొనలేదు. నేనెంతటి దురదృష్టవంతుడను! జైలుశిక్ష ఎటువంటిది. మఱికొంతసేపటికి నా తోడ్పాటి జెంకిస్సన్ కడపటి వార్తతో వచ్చెను. “అయ్యా! విచారింపకుడు! సహనముతో హృదయము గట్టిచేసికొనుడు!” మీ పెద్దఅమ్మాయి విచారించి నది. ఈ దారుణమైన సంఘటనను మీరు నిర్విచారముగ భరింపుడు!” అని అతడనెను. అవును! నిజముగా పెద్దకొమార్తె మరణము దారుణమైనసంఘటన! నేను దానిని భరించకతప్పకు! భరింపక నేను చేయగలిగినది ఏమియున్నది! కన్నకొమార్తె శవమునైన చూచుటకు నోచుకొనని దురదృష్టవంతుడను నేను!

మఱునాటి యువయమున జెంకిస్సన్ మరల నావద్దకు వచ్చెను. అప్పుడు నా చిన్నపిల్ల లిద్దఱును నాప్రక్కనేకూర్చుండిరి. వారే నాకేప్పుడు సహచరులు. ఆ అమాయకబాలురు, అన్నెము పున్నెము ఎఱుగని బాలురు, నాకు సంతోషమును చేకూర్చుటకు తమ శక్తికొలది ప్రయత్నించుచుండిరి.

వారిట్లుసాగిరి: “నాన్నా! విచారింపకుడు. మీరు వృద్ధులు ఇంక ఏడ్చుటమీ కేమాత్రమనుతగదు! మేము మీకు గంభీరమును చాచి వినిపింపమా!” నాన్నా! మా సోదరి ఇప్పుడు దేవతకదా! దేవత కొఱ కెవ్వరైన ఏడ్చురా? దేవతయైన మాసోదరికొఱకు మీరు ఏడవవచ్చునా!” నాతోబాటు మానాన్నగూడ నున్నచో

నే నీ భయంకరప్రదేశమును వదిలి దేవతనై పోయినచో ఎంతయు బాగుండును" అని శిక్ అనెను.

అప్పుడు బిల్ ఇట్లనెను: "అవును! నా సోదరి యిప్పుడు స్వర్గలోకమున నున్నదికదా! ఆలోక మీలోకముకంటె సర్వ విధముల మేలైనదికదా. అచ్చట మంచివాగుతప్ప మఱియితరులెవ్వరును నుండునుగదా. ఈలోకమందలి మనుజులు చాల చెడ్డ వారు!"

అంతలో జెంకిస్సన్ వారిమాటలు కంతరాయముకలిగించెను. అతడు నాతో ఇట్లనెను: "అయ్యా! మీకొమరిత ఒలీ వియూ మరణించినది. ఇక మీ రామెనుగూర్చి ఆలోచింప వలసినపనిలేదు. మిగిలిన కుటుంబమువారిని గుఱించి మీరు బాగుగ నాలోచింపవలసియున్నది. మీ జీవితమును రక్షించు కొనవలసిన బాధ్యతకూడ మీపైనున్నది. మీ ఆరోగ్యము ఎట్లు క్షీణించిపోవుచున్నదో గమనించుచున్నారా? మీకుఅవసర పదార్థములు సరిగా భింపకపోవుటవలనను, సరియైన గాలితేక పోవుటచేతను మీ ఆరోగ్యము కృష్ణపక్ష చక్రమనినలె క్షీణించి పోవుచున్నది. ఇదియెంతయు శోచనీయమైన విషయము.

మీ కుటుంబమువారు మీపై ఆధారపడియున్నారు. మీరు వారి క్షేమమును కాంక్షించుచున్నారు. అందుకు మీరు మీ అహంకారమును, గర్వమును తగ్గించుకోవలసిన పనిలేదు. ఇప్పుడు మీరు చేయవలసినపని ఒక్కటిమాత్రమున్నది. మీ రట్లు చేయుట న్యాయముగను, హేతువాదమున కనుకూలముగను నుండును."

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: "సర్వలోక సంరక్షకుడుగు భగవంతుని

వానుడు కరుణాచుయుడు. ఇక నాలో నెట్టి అహంకారముకాని, గర్వముకాని లేదు. నా హృదయములో సవియున్న సూచన ఏమాత్రము కనబడినను నన్ను నేను తీరముగ ద్వేషించు కొందును. అంతియకాదు, నన్నీవిధముగ నేర్పించుచున్నవానికి మేలు కలగవలయుననియే వాంఛించుచున్నాను. నాకిప్పుడతనిపై ఏమాత్రము ఆగ్రహములేదు. నా కొమార్తె ఒలీవియా నాకు అతని ఐశ్వర్యముకంటె విలువైనది. అట్టియామె పోవుట కతడే మూలకారణము. నా హృదయము నతడు తీరముగ గాయపఱచి నాడు. వేయే? నన్ను ఎన్నివిధముల బాధించుటకు వీలుకలదో అన్నివిధముల బాధించినాడు. అయినను నా మనస్సులో నిప్పుడు అణుమాత్రమైనను ప్రతీకారవాగధలేదు. నే నిప్పుడతడు వివాహము చేసికొనుటకు అంగీకరించుచున్నాను. నే నిదివఱ కతనికి ఏదేని అపకారము చేసియుండిన అందుకు కౌతయు విచారించు చున్నాను.”

జెంకిస్సన్ కలము, సిరాబుడ్డి తీసికొని తెల్లకాగితముపై నేను చెప్పినదంతయు యథాతథముగ వ్రాసెను. అత డాపనిని కడు నేర్పుతో చేసెను. అతడు వ్రాసిన విషయముక్రింద నేను సంతకము పెట్టితిని. తార్నహిల్ అప్పుడు గ్రామ సీమయందొక చోట నుండెను. అతనికి ఉత్తరము నందజేయుటకు నా కుమారుడు నియోగింపబడెను.

ఉత్తరమును తీసికొనిపోయి మోజెస్ సుమారు ఆఱు గంటలలో తిరిగివచ్చెను. అతడు నోటిసమాధానముమాత్రమే తీసికొనివచ్చెను. అతడు నాతో నిట్లనెను : నేను తార్నహిల్ ఉన్న ప్రదేశములకు పోయినాను. అచ్చటి సేవకులు నన్ను

అహంకారముతోను, అనుమానముతోను చూచిరి. అందువలన నేను లోనికిపోయి అతనిని కలసికొని ఉత్తరము నిచ్చుటకు వీలు లేకపోయినది. కొంతసేపటి కతడు ఏదోపనిపై నెచ్చటికో పోవుచు బయటకు వచ్చినాడు. మూడు రోజులలో అతని వివాహము జరుగునట. దానికి కావలసిన ఏర్పాట్లను చేసికొనుట కతడు వెళ్ళుచున్నాడట. అప్పుడునేను ఎంతో వినయముగ అతని వద్దకు పోయి మీ రొసగిన యుత్తరము నిచ్చితిని.

థాన్స్ హిల్ ఆ యుత్తరమును చదివి నాతో ఇట్లనెను: 'సమయము మించిపోయిన తరువాత అణకువను ప్రదర్శించుట వలన లాభమేమి యున్నది? ఇప్పుడింక నది అనవసరము. మీరు నా సినతండ్రి కేదో దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నారని వినియుంటిని. ఆయన దాని తగిన విధముగనే తిగస్కరించినాడనికూడ తెలిసినది. మఱి యొకమాట. ఇకముందు మీరు నాకే విషయము నైన తెలియజేయ దలచినయెడల, నాపేర యుత్తరముల నేమాత్రము వ్రాయకూడదు. వానిని నా వకీలుకే పంపవలయును. మీ యుంటికో ఇద్దఱు యువతుల విచక్షణా జ్ఞామనిన నాకు సన్నిహిప్రాయము కలదు; వారు మధ్య వర్తిత్వము వహించినచో నెంతయు బాగుండేది.' పిమ్మట నతడు వెళ్ళిపోయెను. నేను మీ వద్దకు తిరిగి వచ్చినాను.

ఆ మాటలను విన్న నేను అచ్చటనేయున్న నాల్గవ థెడీ జెంకిన్స్ తో నిట్లంటి: "అయ్యా! మీరు నా కుమారుని మాటలనన్నిటిని విన్నా రుకదా! నన్ను సర్వనాశనము చేయ బూనుకొన్నవాని స్వభావ మెట్టిదో మీకిప్పుడు తెలిసినదిగదా! అతడు ఒకే సమయమున సరసముగూ, క్రూరముగను నుండ

గలడు; సన్నతడు తన యిష్టమువచ్చినట్లు ఉపయోగించుకొన నిమ్ము. సన్న నిర్భధించుట కతడున్న ప్రయత్నములు చేసినను అనతికాలములోనే నేను స్వేచ్ఛను పొందగ నను. నే నిప్పుడు నా శాశ్వత నివాస స్థానమును సమీపించు చున్నాను. దిగ్గజకు పోవుచున్న కొలది అది ఎంతో ప్రకాశవంతముగ కనబడుచున్నది. ఆ ఆశయే నాకు ఉల్లాసమును కలిగించు చున్నది నా బాధను నేను మఱచి పోవునట్లు చేయుచున్నది. నేను నాపిల్లలను, తండ్రి లేని పిల్లలను చేసిపోవుమన్న మాట నిజమే. కాని వారు పూర్తిగ నిస్సహాయులు మాత్రముకారు. సన్న తలంచుకొని కొందఱు స్నేహితులు వారికి సాహాయ్యము చేయుచున్నమాట తథ్యము. మఱి కొందఱు భగవానుని సంతృప్తి పఱచుటకై నాపిల్లలకు సాయపడ వచ్చును.”

ఆనాడు అంతవఱకు నాభార్య సన్న చూచుటకు వచ్చి యుండలేదు. నేనా విధముగ మాట్లాడుచుండగా ఆమె లోనికి వచ్చెను. ఆమె చూపులలో అపరిమితమగు భయము గోచరించు చుండెను. ఆమె మాట్లాడుటకు ప్రయత్నించు చుండెను గాని నోటమాట రాకుండెను. నేనామె చుట్టి జూచి డగ్గుతికతో నిట్లంటిని: “ప్రియురాలా! నీ బాధలతో నా బాధ సతిశయింప జేయుటకు ప్రయత్నించెద వెందుకు? మనమెంత అణకువగా నున్నను కఠినుడగు యజమాని హృదయము మాటకున్న నేమి? ఈ చీకటి కారాగారమున నేను మరణింప వలయునని అతడు శాసించిన నేమి? మనము అత్యంత ప్రేమపాత్రురాలగు అమ్మాయిని పోగొట్టుకొన్న నేమి? నేను మరణించిన తరువాత నీకు

సౌఖ్యమును, ఆనందమును చేకూర్చుటకు మిగిలిన పిల్లలందఱును కలరుగదా!”

“లేరు!” అని నాభార్య అనెను. “మనము మఱియొక ప్రియమైన పిల్లను పోగొట్టుకొన్నాము. సోఫియా నెవ్వరో మనల నుండి వేరుచేసినారు! దుష్టులెవ్వరో ఆమెను తీసికొనిపోయినారు!”

“ఏమేమి!” అని జెంకిన్సన్ అటచెను: “సోఫియా నెవ్వరో తీసికొని పోయినారా? అసంభవము! అసంభవము! అట్లు జరిగి యుండదు! అట్లు జరిగి యుండదు!”

నాభార్య సమాధానమేమియు చెప్పలేదు, ఆమెకంటికీ మంకికే నేకధారగా కన్నీరు కార్చసాగెను. నా భార్యతో బాటు ఖైదీలలో నొకని భార్యకూడ వచ్చియుండెను. ఆమె నాభార్యతో బాటు నిలబడియుండెను. ఆమె జరిగిన విషయమునంతను వివరముగా నిట్లు చెప్పెను: “నేను మీభార్య బోరా, మీఅమ్మాయి సోఫియా గ్రామమునకు కొంచెము దూరమున్న బొట్టపైన నడచి పోవుచుంటిమి. అంతలో శరవేగమున పోవుచున్న బండియొకటి మావద్దకు వచ్చెను. అది మావద్ద ఆగిపోయెను. ఆబండిలోనుండి చాల విలువైన దుస్తులును ధరించిన యువకుడొకడు క్రిందకువచ్చెను. అతడు తార్నహీల్ మాత్రమకాడు. అతడు మీ కొమార్తె నడుమును రెండుచేతులతో గట్టిగా పట్టుకొని బలవంతముగా బండిలోనికి పోయెను. మరల శరవేగమునబండి బయలు దేతెను. అత్యల్పకాలములో నాబండి మాకు అగపడకుండ పోయెను.”

అప్పుడు నే నిట్లంటిని: “ఇంతటితో నా కష్టముల్గ్నయు

పూర్తియైనవి. ఈ భూలోకమున నున్న వారెవరుగాని నాకింక ఏకప్రమును కలుగజేయలేరు. ఏమి! ఒక్కర్తకూడ మిగలలేదా! ఒక్కర్తనుగూడ మిగల్చరాదా! రాక్షసుడు! నాకు ప్రయాతి ప్రయమైన కూతరు! ఆమె దేవతల సౌందర్యము కలది! దేవతల సౌందర్యము కలది! నాభార్య క్రిందపడి పోకుండునట్లు చూడుడు! నాకు ఒక్కర్తనుగూడ మిగల్చరాదా!”

అప్పుడు నాభార్య ఇట్లనెను: “అయ్యో! నాథా! నాకేమో ఓదార్పు కావలయునని మీరు భావించు చున్నారు. కాని నా కంటే మీకే ఎక్కువ ఓదార్పు కావలయును. మన కష్టములు సామాన్యమైనవికావు. అయినను నేనీ కష్టములను భరింపగలను. ఇంతకంటే నెక్కువ కష్టమునుగూడ భరింపగలను. మీరు సుఖముగ నుండుటమాత్రము నాకెంతయు అవసరము. వారు నా పిల్లల కందఱను తీసికొని పోసిండు. ఈ ప్రపంచము సంతను తీసికొని పోసిండు. మిమ్ములను నాకు మిగిల్చిన చాలును.”

నా కుమారుడు మోజెస్ అప్పుడచ్చటనే యుండెను. అతడు మీ విచారమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నింప సాగెను. “మన మింకను కృతజ్ఞులమై యుండుటకు కారణముండవచ్చును. మనకు మంచిరోజులు రావచ్చును. మీరు విచారించవలదు” అని అతడనసాగెను.

“అబ్బాయి!” అని నే నంటిని: “ఈ విశాల ప్రపంచము సంతను ఒక్కసారి కలయజూడుమా. ఇందు నాకెచ్చటనైన రవంతయైన సౌఖ్యము మిగిలి యున్న దేమో చూడుము. ఆశాకిరణము లన్నియు అపృశ్యమైపోయిన విషయమును నీవు గ్రహించుటలేదా!

మన ఆశాజ్యోతులన్నియు సమాధికావాలనే ఉన్నవను విషయమును గ్రహింపుము.”

అంతట మోజెస్ ఇట్లనెను: “నాన్నా! మీరావిధముగ అనుకోవలసిన పనిలేదు. మీకింకను సంతృప్తికలిగించు విషయములు కలవు. నేపిల్లెందులకు చెప్పుచున్నానో తెలియునా? నాకు సోదరుడు జార్జి వద్దనుండి ఉత్తరముకటి వచ్చినది.

“ఏమిజరిగినది? మన దుస్థితి అతనికి తెలియునా? మన మండలియు కష్టములు పడుచున్నాము. అతని కేబాధలును లేవని అనుకొందను” అని నేను మధ్యలోనంటిని.

“అతని కెట్టిబాధలునులేవు” అని మోజెస్ చెప్పసాగెను: “అతడు చాల ఉల్లాసముగనున్నాడు. సామూయేల్ సౌఖ్యముల ననుభవించుచున్నాడు. అతని యుత్తరము మంచి విషయములనే తెలియజేయుచున్నది. అందు చెడ్డవిషయముల ప్రశక్తియేలేదు. అతడు తన పై అధికారియగు కౌసల్ కెంతయు ఇష్టుడు. ఆ మహనీయుడు ఖాళీరాగానే మనవానికిష్టాన్ని నెగిట్ హోదా నిత్తునని వాగ్దానము చేసియున్నాడట.”

“ఇదియంతయు నిజమని నీవు గట్టిగా నమ్ముచున్నావా? నా కుమారునకు అపాయమేదియు సాధవింపలేదని నీవు గట్టిగా నమ్ముచున్నావా?” అని నాభార్య అనెను.

“నా సోదరుని కెట్టి అపాయమును కలుగలేదని నేను నిశ్చయముగా చెప్పగలను. మీ రతడు వ్రాసిన ఉత్తరమును చూడవచ్చును. అది మీకు అపరిమితమగు ఆనందము నొసగగలదు. మీకు ఆనందము నొసగున దేదైననున్న, అది ఈ యుత్తరమే” అని మోజెస్ అనెను.

నాభార్య మగల నిట్లనెను: “ఆ యుత్తరము అతనినద్ద సుంజియే వచ్చిపడనియు, అతడు సుఖముగ నున్నాడనియు నీవు గట్టిగా నమ్ముచున్నావా?”

“గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. నిశ్చయముగ ఇతడే ఈ యుత్తరమును వ్రాసియున్నాడు. అతడు మన కుటుంబమునకు గర్వకారణము. అందఱను పోషింపగల సమర్థుడతడు” అని మోజెస్ అనెను.

“అయిన నేను భగవానున కెంతయు కృతజ్ఞురాలను. నేను ఇటీవల వ్రాసిన యుత్తర మతనికి అందియుండకు. అది దారితప్పి ఎచ్చటికో పోయియుండును. నాథా! ఇతరవిషయము లన్నిటి లోను భగవానుడు మనపై అనుగ్రహము చూపియుండలేను. ఈ విషయమునమాత్ర మాయన మనపై అనుగ్రహము చూపి యున్నాడు. నేను ఇటీవల మన అబ్బాయికి వ్రాసిన యుత్తర ములో నేమి వ్రాసినానో తెలియునా? ఆ యుత్తరమును నేను ఎంతో కోపముతో వ్రాసినాను. ఆ యుత్తరములో మనకష్టము లన్నిటి వివరముగ వ్రాసినాను. ‘నీకు పురుషహృదయమున్నదా? ఉన్నచో నీతాద్రీకి, సోదరికి న్యాయము చేకూర్చుము. ప్రతీ కారముచేయుము. ఇవే నా ఆశీర్వాచనములు’ అని నేనా యుత్తరములో వ్రాసినాను. అన్నివిషయములను స్వయముగా నడిపించు భగవానుడు ఆ యుత్తర మతని కందకుండ చేసినాడు. నాకింక భయమేమియులేదు” అని నాభార్య అనెను.

అప్పుడు నే నిట్లంటి: “నీవు చాలచెడ్డగా వ్రాసినావు. మఱి యొకప్పుడైనచో నిన్నందులకు కఠినాతికఠినముగమందలించి యుండెడినాడను. అయ్యో!” నీవు సర్వనాశనమునుండి ఒక్క-

వెండుక వాసిగో తప్పించుకొన్నావు! నీ కుమారుడు సర్వనాశ
 నమైపోయి యుండెడివాడు ఈ సంవత్సరమునకు మనపట్లగల
 దయకంటె భగవానునికి మనపట్లగల దయ ఎక్కువైనదని
 రుజువైనది. నే నీలోకమును పోషించుచు నాపెద్దకుమారుడు
 మిగిలిన వారితరలకు తక్కిగాను, సగక్షకుడుగను నుండుటకు
 భగవంతు డీవిధముగ చేసియున్నాడు భగవానుడు నాసౌఖ్యముల
 నన్నిటిని తుడిచిపెట్టి వైచిన్నాడోయి, నాకీ జీవితములో నింక
 సుఖము లేదోయి నే నిదివఱకు అన్యాయముగ ఫిర్యాదుచేసి
 యున్నాను. నా పెద్ద కుమారుడు సుఖముగ నున్నాడనియు,
 మా బాధ తగిలి తెలియవలయు ఇప్పుడు తెలియుచున్నది.
 భర్తను గోల్పోయిన తల్లిని, సోదరులను, సోదరీమణులనుచక్కగా
 పోషించుట కతనికను మిగిలియున్నాడు. అన్నట్లు సోదరీ
 మణులెక్కడ మిగిలియున్నారు? అతని కింక వారులేరు. ఇరు
 వును పోయినారు. నానుండి వేరుచేయబడినారు!”

అంతలో మోజెస్ అడ్డువచ్చి ఇట్లనెను: “నాన్నా! అన్న
 వ్రాసిన ఈ యు త్తరమును చదువుటకు నాకు అనుమతి యొస
 గుము. ఇది నీకు ఆపందమును కలిగించునను విషయము నాకు
 తెలియును.”

“చదువుము” అని నేపంటిని.

అంతట నా కుమారుడు మోజెస్, జార్జి వ్రాసిన యు త్త
 రము నిట్లు చదువ సాగెను.

గౌరవనీయులు నాన్నగారు,

నా చుట్టును ఆవరించుకొని యున్న ఆపందమునుండి
 కొన్ని క్షణముల పాటు నా ఊహాశక్తిని నాకు ప్రయోగి ప్రయ

మైన వారి నంకకు మరల్చుచున్నాను. వారు ఇంటివద్ద కుంపటి
చుట్టును కూర్చున్నారు. వారందఱును ఈ యుత్తరములోని
ప్రతి అక్షరమును ఎంతో ఆసక్తితో వినుచున్నారని నేనూహించు
కొనుచున్నాను. వారి ముఖములు కడు ప్రకాశవంతముగ
వెలుగుచున్నవి వారు కష్టమననేమో, విచారమననేమో అణు
మాత్రమైన నెఱుగరు. మీరు ఇంటివద్ద సర్వసౌఖ్యములను అను
భవించుచున్నారన్నమాట నిజమే! అయినను నా యీ వాక్య
ములు మీ సౌఖ్యము నతిశయింప జేయునని నమ్ముచున్నాను.
నా యిక్కడ పరిస్థితితో నేను సంపూర్ణముగ సంతృప్తి చెంది
యున్నాను. అన్ని విధముల నేను సుఖముగ నున్నాను.

మొదటి యాజకు విరుద్ధముగ మా సైనిక దళము దేశ
మును వీరి పోరాదని మఱియొక యుత్తరపు జారీయైనది. సైని
కాధికారి (కలనల్) నాకు గాఢ మిష్టము. అతడు నన్ను తాను
పోయిన చోటికెల్ల తీసికొని పోవుచున్నాడు. నేను తరువాత
ఒక్కడనే ఆయా ప్రదేశములకు పోవుచున్నాను. అచ్చటివారు
నన్నెంతో గౌరవముగ స్వీకరించుచున్నారు. నిన్న రాత్రి నేనొక
గొప్ప యువతిని కలసికొన్నాను. ఆమెతో కలసి నాట్యముచేసి
నాను. ఈ విషయమున నేను విజయము సాధింపగలనని ఆశించు
చున్నాను. కాని నే నింకను ఇతరులను జ్ఞప్తి యందుంచు
కొనుట నా కర్మ. పలువురితరులు మాత్రము నన్నప్పుడే మఱచి
పోయినారు. అట్టి వారిలో మీ రొకరని తలచుచున్నాను. మీ
వద్దనుండి ఒక ఉత్తరము ముక్కయైన నచ్చునని నేను ఎంతో
కాలమునుండి ఆశించుచువచ్చినాను. కాని నా ఆశనిరాశయైనది.
సోదరీమణులు ఒలీవియా, సోఫియాలు నాకు తఱచుగా ఉత్త

రములు వ్రాయుచుండుమని వాగ్దానము చేసినారు కాని వారు కూడ సన్ను మఱచి పోయినారని తోచుచున్నది. వారికుపురును వట్టి అల్లరిపిల్లలు. వారిపై నాకిప్పుడు ఎంత కోపముగనున్నదో వ్రాయజాలను. అన్నట్లు నిజముగా నాకు వారిపై నాకు కోపమునులేదు. నా సోదరీమణులను నే నెట్లు కోపింపగలను? వారిని నేను హృదయపూర్వకముగ ప్రేమించుచున్నాను. వారి పట్ల నాకుగల ప్రేమతో నాహృదయము ఆర్ద్రమై పోవుచున్నది. అమ్మకు నా నమస్కారములు. సోదరులకు నా ఆశీర్వాచనములు. మీ విధేయుడు.

జార్జి.

ఉత్తరములోని విషయమునంతను తెలిసికొన్నతరువాత నే నెట్లంటిని: “మన మిప్పుడు నర్ణనాతీతమైనదుస్థితిలోనున్నాము. కాని మన కుటుంబములో కనీస మొక్కడైనను ఈ దుస్థితికి బయటనున్నందుకు మనము భగవానున కంజలి ఘటించి కృతజ్ఞతను ప్రకటింపవలయును. భగవంతుడు నా కుమారునకుతోడుగ నుండుగాక! నేను అతనికి అప్పగింపగా, ఆ స్థివర్యములేదు. నాభార్యను ఈ చిన్న కొమరుల నిరువురను మాత్రమప్పగింతురు. భగవంతుడు వీరికి సర్వసౌఖ్యమును చేకూర్చుగాక! వీరెల్లప్పుడును ధర్మపథము సనుసరించి నడచుకొందురుగాక.”

నే నట్లనుచుండగా జైలులో నేదో పెద్ద సవ్వజనము చున్నట్లు వినిబడసాగెను. అసతికాలములో నా సవ్వ అణగి పోయెను. నా గదిలోనికి వచ్చుటకున్న దారిలో శృంగుముల సవ్వ వినిబడసాగెను. జైలు అధికారి నాగదిలో ప్రవేశించెను. అతనితోబాటు మఱియొక మనుజుడుగూడ నుండెను. ఆమనుజుని

శరీరమునిండ రక్తముండెను; గాయములుండెను, అతని చేతులకు చాల బరువైన సంకెళ్ళు తగిలింపబడియుండెను. ఆమనుజుడు నన్ను సమీపించుచుండెను. అతని దుస్థితిజూచి నేనెంతయు సానుభూతిని చూపసాగితిని. కాని అసతికాములో నతడు నా కుమారుడని గ్రహించితిని. అప్పుడు నాకుకలిగిన భయము నేమని వర్ణింతును.

“నాజార్జి! నాజార్జి! నిన్ను నేను ఇట్లాచూచుట! గాయములు! సంకెళ్ళు! ఇదేనా నీవనుభవించుచున్న సౌఖ్యము! ఈవిధముగనేనా నీవు నాచద్దకు తిరిగివచ్చుట! ఈ దుర్భర దృశ్యము పెంటనే నా హృదయము నెందుకు వేయి వ్రక్కలు చేయదు? నే నెందుకు పెంటనే మరణింపను!” అని నేనువాపోవ సాగితిని.

“అయ్యా! మీ మనస్థైర్యమంతయు నేమైపోయినది? నేను గాఢపడవలయును. నా జీవితమింకనావికాదు. వారినినాప్రాణము తీసికొనెందు” అని జార్జి అనెను.

నేను కొన్ని నిమిషములవఱకు ప్రశాంతముగనుండి నా ఉద్వేగమును అణచుకొనుటకు ప్రయత్నించితిని. కానిఆప్రయత్నములో నేను మరణించియుండవలసివనుకొంటిని. “అయ్యా! అయ్యా! అబ్బాయి! నీవీవిధముగ చూచుటకు నే నెంతయు విచారించుచున్నాను. కాని నేనేమిచేయుగలను? నేనుస్వహాయుడను నీకే సాహాయ్యమును చేయలేను! నీకేసాహాయ్యమును చేయలేను! నీవు భగవదాశీర్వాచమునుపొందితివని నేనుతలచితిని. నీవు సురక్షితముగ నుండవలయునని భగవానుని ప్రార్థించితిని.

కాని నీస్థి విధముగ చూచుచున్నాను! గాఢములు! శృంఖలములు! అయినను యువకుల మరణము సుఖమైనది. కాని నేను ముసలి వాడను; చాల ముసలివాడను; ఈ దృశ్యమును చూచుటకంత పెరిగి జీవించి యున్నాను, నా పిల్లలందఱును ఒకరి తమనాలె నొకరు రాలెపోవుచుండగా నేను చూచుచు కూర్చున్నాను. ఈ శిథిలములమధ్య నేనింకను దుఃఖ భాజును, కృష్ణమనుగు జీవిత మును గడపుచున్నాను. వారికాలము తీరిపోవుచున్నది. నాకాల మింకను తీరలేదు. ఇది ఎంతో శోచనీయమై పడుచున్నది! నా పిల్లల సంపాదనను హత్యచేసినవాని తల్లిపై వెయి పిడుగులొక్క సారిపడుగాక; అతడుకూడ నావలెనే జీవించి చూచుచు....." అని అనసాగితిని.

కాని జార్జిజోక్యము కలిగించుకొని యిట్లనెను: "అయ్యా! ఆగుడు! ఆగుడు! నేను మీ ప్రవర్తననుచూచి సిగ్గుపడవలసి వచ్చెను. అయ్యా! ఇదియేమి! మీ పయస్సును మఱచిపోయినారు! మీ వృత్తిని మఱచి పోయినారు! దేవుడు చేయకంపించు నిర్ణయమును మీరే చేయుచున్నారు! మీరు యితరుల నెత్తిపిడుగులు పడవలయుననుచున్నారు. కాని ఆ పిడుగులు మీ తల్లిపైపడి మిమ్ముల సర్వనాశనము చేయును. అయ్యా! మీ రిప్పుడు చేయవలసిన పనియేమి? అసతీకారములో నేను మరణింపవలసి యున్నది. మీరందుకు నన్ను సిద్ధపఱచవలయును! నేనా మరణమును ధైర్యముతో నెదుర్కొనుటకు మీరు నాకు సహాయము చేయవలయును!"

"అబ్బాయి! అబ్బాయి! నీవు మరణింపరాదు! నీవు మరణింపరాదు! నీవుచేసిన ఏ నేరముగాని అంత ఘోరమైనది. ఇట్లు

తగినదికాదని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. తన పూర్వీకులు సిగ్గుపడునట్లు చేయు నేరమును దేనినిగాని నా ప్రియమైనజార్జి చేసియుండవలసి నేను నిశ్చయముగ విశ్వసించు చున్నాను” అని నే నంటిని.

“అయ్యా! నేను క్షమింపరాని నేరమును చేసియుంటినని ఎంతయు భయపడు చున్నాను! ఇంటివద్దనుండి అమ్మ వ్రాసిన యుత్తరమునాకు అందినది. నేను వెంటనే బయలుదేటి వచ్చి నాను. మన గౌరవమును, పేరు ప్రతిష్ఠలను సర్వనాశనము చేసిన వానిని శిక్షించుటకై వచ్చినాను. నన్ను కలసికోవలసినదని అతనికి జాబు పంపినాను; కాని అతడు ప్వయముగ వచ్చినన్ను కలసికోలేదు. నన్ను పట్టుకొని శిక్షింపవలసినదని తన సేవకులను నలుగురిని పంపినాడు. మొట్టమొదట నన్ను కొట్టిన వానినొకనిని తీరముగ గాయపఱచినాను. అతనికి తగిలిన గాయము ప్రాణమోసము కలిగించునని నేను భయపడుచున్నాను. కాని మిగిలిన వారు నన్ను ఖైదీగా పట్టుకున్నారు. ఆ పిటికివాడు చట్టమును నాకు వ్యతిరేకముగ ప్రయోగింప వలయునని నిశ్చయించుకొన్నాడు. నేను చేసిన నేరమునకు చక్కని రుజువులున్నవి. మొట్టమొదట నవాలుచేసి వాడనునేనే. చట్టమును మొదట నుల్లంగించి వాడను నేనే. నేను క్షమింప బడుమనను ఆశనాకు అణుమాత్రమే నులేదు. మీరిదివఱకెన్నోసార్లు మనస్థైర్యమును గూర్చి చక్కని యుపన్యాసముల నొసగినారు. మీరా మనస్థైర్యము స్పష్టమై ప్రవర్తించవలయునని ప్రార్థించు చున్నాను” అని జార్జి అనెను.

“తప్పక నీవు నాలో మనస్థైర్యమును చూడగలవు” అని

నేచంటిని; నేనిప్పుడు ఈ ప్రపంచమునకు, అందలి సౌఖ్యములకు
 అతీతాడను. ఈ క్షణమునుండి నా హృదయము నీ భూలోకము
 నకు బంధించిన బంధనము లన్నింటిని త్రేంచి వేయును.
 మనల నిరువురను శాశ్వతలోక నివాసమునకు సిద్ధము చేయు
 దను. నాయనా! నిశ్చయముగ నేను నీకు మార్గమును చూపె
 దను. పైకి పోవుటలో నా ఆత్మ నీ ఆత్మకు మార్గమును
 చూపును. మన మిరువురము కలసియే పైకి ప్రమాణముచేయు
 దము. నీ కీ లోకమున క్షమాపణ దొరకవని నేనిప్పుడు నిశ్చ
 యముగ సభిప్రాయపడుచున్నాను. అసతికాలములోనే మన
 మిరువురము దేవుని ముందు సమాధానము చెప్పుకొనవలసి
 యున్నది. అచ్చట నీవు క్షమాపణను కోరుకొనుము. నీకది
 తప్పక లభించును.

కాని మన మా విషయమున లోభితముగా ప్రవర్తింప
 రాదు. అందు మనతోడి ఖైదీల కందఱకు భాగ మీయవల
 యును. ఓ జైలు అధికారీ! నీవు చాల మంచివాడవు. ఖైదీలం
 దఱును ఇచ్చట నిలబడుటకు అనుమతింపుము. నేను వారి సభి
 వృద్ధి పఱచుటకు ప్రయత్నింతును.”

అట్లని నేను నా గడ్డి పరుపుపైనుండి లేచుటకు ప్రయ
 త్నించితిని. కాని నా కందుకు తగినంతబలము లేకుండెను. నేను
 మెల్లిన గోడకు ఆనుకొంగలిగితిని. నా సూచనల ప్రకారము ఖైదీ
 లందఱును సమావేశమైరి; నా సలహాను వినుట వారికెంతయు
 ఇష్టమగుట వలననే వారట్లుచేసిరి. నా కుమారుడు, భార్య నాకు
 రెండు ప్రక్కలనుండి ఆధారముగానుండిరి. నేను చుట్టును కలఁచు

జూచితిని. అందఱును వచ్చిరి. ఇంక రావలసిన వారెవ్వరును లేరు. నేను నా యుపన్యాసమును ప్రారంభించితిని.

29

నా మిత్రులారా, పిల్లలారా, తోడ్పాటే దీలారా, ఈ కోర్కె మంచి చెడ్డ పంపకములను గుఱించి నేను ఆలోచించి చున్నాడు మనుష్యులు సుఖముగా అనుభవించుటకు చాల ఈయ బడినదనియు, బాధపడుట కంతకంటె ఎక్కువగా నీయబడిన దనియు, గమనించెను. ఈ విశాల ప్రపంచములోని ప్రతియొక్క మానవుని పరిశీలించిన, ఇంకను సుఖంపవలయునని కోర్కెని మానవు డొక్కడను కనబడడు. కాని ప్రతి దినమును ఆత్మ హత్య చేసికొనువాడు వేలకొలది కనబడుచున్నారు; అనగా వారి కే ఆశాకిరణమును కనబడుట లేదన్నమాట. అనగా ఈ ప్రపంచములో భగవంతుని ఆశీర్వాదమును పొంది సంపూర్ణముగ సుఖించుచున్న వారెవ్వరును లేరన్నమాట. కాని సంపూర్ణముగ దుస్థితిలో మునిగిపోవు చున్నవాడు ఉన్నా రన్నమాట.

మానవు డీ విధముగ బాధల నెంపకనుభవింపవలయును? సంపూర్ణముగ దుస్థితిలో మునిగిపోయిన మానవు లెందుల కున్నారు? ఇటువంటి పరిస్థితి మార్చి ప్రతి యొక్కడు సంపూర్ణ సౌఖ్యముల ననుభవించు పరిస్థితి నేర కల్పించ గాను? ఈప్రశ్నలకు సరియైన వివరణము నీయబోవుటసాధ్యము కాదు ఒకవేళ సాధ్యమైతేను ఉపయోగ నేమియులేదు. మన

మా కుతూహలమునుం: తప్పించుకొనుటకు భగవానుడే కొన్ని
 ఏర్పాట్లుచేసి యున్నాడు. ఉన్న దానితో సంతృప్తి చెందుట
 కతడు కొన్ని ఉద్దేశ్యములను సృజించినాడు.

ఈ పరిస్థితిలో మానవుడు తనకు సాహాయ్యము చేయు
 మని తత్వశాస్త్ర సాహాయ్యమును స్నేహపూర్వకముగ సర్పించి
 యున్నాడు. అతనిని సంపూర్ణముగ ఊరించుటకది చాలవని
 భగవంతుడు గ్రహించి, అతనికి మతమును సాహాయ్యముగా
 నొసగియున్నాడు. తత్వశాస్త్రముయొక్క ఊరింపుచాల వినోద
 ముగ నుండును. కాని తనచుగా మిథ్యా హేతువాదముగ
 నుండును. మనము చక్కగా అనుభవింప గలిగినచో జీవితములో
 ఎన్నో సౌఖ్యములు కలవని అది చెప్పును. మఱియొక చెంప, మన
 మిచ్చట తప్పకకష్టముల ననుభవింప వలసియున్నదనియు, కాని
 జీవితకాలము స్వచ్ఛమగుటవలన ఆ కష్టములు త్వరలోనే పోవు
 ననియు చెప్పును. ఆవిధముగా నీయూరింపులు ఒకదాని నొకటి
 నాశనముచేయును. ఏలయు, జీవితము సౌఖ్యముల కాటపట్టె
 నచో, మఱి అది స్వచ్ఛకాలమైచో బాధాకరమైన విషయమే!
 మఱి జీవితము చాల కాలమున్నచో దుఃఖములుకూడ చాలకాల
 ముండును. ఈవిధముగ తత్వశాస్త్రము బుహీషముగ నున్నది.
 కాని మతము మాత్రము అత్యున్నత ధోరణిలో మానవునకు
 ఊరింపు నొసగును. మానవుడు తన మనస్సును మఱియొక
 చక్కని నివాసమునకు సిద్ధము చేసికొను చున్నాడని అదిచెప్పును.

మంచివాడు ఈ భౌతికకాంచమును విడిచివేయును, అత్యు
 త్తముమైన మనస్సును కలిగి యుండును; అప్పుడతడు సర్వసౌఖ్య
 ములకు నిలయమగు లోకమును సృష్టించు కొన్నట్లుగును. కాని

చెడవాడు తన శరీరమును; మనస్సును ఎన్నో మద్దణములతో
 పాడు చేసికొని యుండును. అత డీ భౌతిక కాయమును విడచు
 నపుడు సకల మద్దణములకు ఆలవాలమైన మనస్సు కలిగి
 యుండును. భగవంతుడు తీసికొను ననుకొనుచున్న ప్రతీకార
 చర్య అతనికి స్పష్టముగ కనబడుచుండును. కావున మనము
 మన జీవితములో ఎట్టి పరిస్థితిలోనైనను మతమునుండియే నిజ
 మైన ఊఁఁపును పొందగలము. ఏయైన మన మిదివఱకే
 సుఖముగానున్నచో, ఆసౌఖ్యమున నగుతముగ చేసికోవచ్చునని
 ఆశించింతము. ఇది వఱకే కష్టమున ననుభవించు చున్నచో
 విశ్రాంతి గృహ మొకటి యున్నదని ఊఁఁపిల్చుచుండును. అనృష్ట
 వంతులకు మతము నిరంతర సౌఖ్యమును సూచించు చుండును.
 దురదృష్ట వంతులకది బాధా విముక్తిని సూచించు చుండును.

ఆ విధముగ మతము అందఱు మానవులపట్ల చాలదయ
 కలిగి యున్నను ముఖ్యముగా నది కష్టములలో నున్నవారికి
 అపూర్వమైన బహుమానమున నొసగుచున్నది. జబ్బులలో నున్న
 వారు, కట్టబట్టలు లేనివారు, ఇల్లు లేనివారు, ఖైదీలు. ఎక్కువ
 భారమును మోయుచున్నవారు- వీరికి మన పవిత్ర గ్రంథములలో
 తఱచుగా వాగ్దానములు చేయబడి యున్నవి. మన మతప్రవక్త
 తాను నికృష్టుల సేహితృడనని చెప్పుకొని యున్నాడు. దొంగ
 మతప్రవక్తల వలెకాక ఆయన దిక్కుమాలినవారి అభ్యున్నతికే
 ఎక్కువగా పాటుపడి యున్నాడు. ఆలోచనారహితులు ఆ మహా
 నీయుడు చేసినపని పక్షపాతముతో కూడుకొని యున్నదని విమ
 ర్శించినారు; యోగ్యత లేనిచోట బహుమానము నిచ్చినట్లయిన
 దని భరించినారు. కాని వారొక్క విషయమును గూర్చి

ఎప్పుడును ఆలోచింపకు. సుఖముగా నరంతర సౌఖ్యముల
 నొసగుట ఒకే ఒక లాభమును చేకూర్చు చున్నది.
 ఏలయిన ఆ వరము వారి కిదివఱకేయున్న సౌఖ్యము
 లను వృద్ధి చేయుటకు మాత్రమే తోడ్పడును. కాని కష్టము
 లలో నున్నవారి కది రెండు విధముల లాభకరమైనది. వారి కష్ట
 ముల బాధ నిచ్చుట తగ్గించును. తరువాత ఉత్తమ సౌఖ్యము
 లను బహుకరించును.

అంతియేకాదు. మఱియొక విధముగా గూడ భగ
 వానుడు ధనికులపట్ల కంటె బీదవారిపట్ల ఎక్కువ దయను ప్రద
 ర్శించుచున్నాడు. మరణము తరువాతి జీవితము వాంఛనీయ
 మైనదని ప్రకటించి భగవంతుడందుల కచ్చటి మార్గమును కూడ
 సుగమపఱచును. కష్టములలో నున్నవారి కిదివఱకే వివిధ రక
 ముల భయములతో పరిచయమున్నది. కష్టములలో నున్నవాడు
 ప్రశాంతముగ మరణించును. ఏలయిన అతనికి ఆ స్తిపోవుచున్న
 దను విచారము లేదు. అతడు మరణింపకుండనుండుటకు బంధనము
 లెవ్వియులేవు. అతడా సమయమున ప్రకృతి బాధను మాత్రమే
 పొందును. ఆ బాధ అతడిదివఱకు అనుభవించిన నికృష్టమగు బాధల
 కంటె ఏమంత ఎక్కువైనది కాదు. ఒక మేరవఱకు బాధల నను
 భవించిన తరువాత ఇంక బాధబాధగా కనబడకుండునట్లు ప్రకృతి
 తోడ్పడును.

ఆ విధముగా భగవానుడు ఈ జీవితములో సుఖముగా
 నున్నవారికి ఒకే లాభమును చేకూర్చుచున్నాడు; కష్టములలో
 నున్నవారికి రెండు లాభములను చేకూర్చుచున్నాడు. కష్టములు
 పడ్డవారికి మరణ సమయమున ఎక్కువ ఆనందము కలుగు

చున్నది; మఱియు తరువాత ననుభవించు సౌఖ్యములు ఇది
నఱకు కష్టముల ననుభవించి యుండుటవలన అశిశయముగా
కనబడును. మిత్రులారా! ఈ విధముగ కష్టముల ననుభవించిన
వారు ఆధిక్యమును పొందుచున్నారు. ఆ ఆధిక్యము సామాన్య
మైన దేమాత్రమును కాదు. పవిత్ర గ్రంథములోని బీదవాని
కథ మీకు జ్ఞప్తియందు లేదా? అతడు స్వర్గలోకమును చేరు
కొన్నాడు; అచ్చటి అమర సౌఖ్యముల నన్నిటిని అనుభవించు
చున్నాడు. అతడు అనుభవించుచు సౌఖ్యముల ఆధిక్యమతి
శయించినది పవిత్ర గ్రంథములో పేర్కొనబడినది. ఒకప్పుడు
నేను దుస్థితిలో నుంటిని ఇప్పుడు సౌఖ్యముల ననుభవించు
చున్నాను. కష్టములుపడుట యన్న నేమో ఒకప్పుడు నాకు తెలి
యును; ఇప్పుడు సౌఖ్యమన్న నేమో తెలియును. మొదటినుండి
సౌఖ్యముల ననుభవించిన వారికంటె నాకిచ్చటి సౌఖ్యముల
విలువ హెచ్చుగా తెలియుచున్నది అని ఆ బీదవాడన్నాడు.

కావున మిత్రులారా, తత్పశాస్త్ర మెన్నటికిని చేయలేని
పని మతము చేయుచున్నదను విషయమును గమనింపుడు.
సుఖముగా నున్న వారిని, సుఖముగా లేనివారిని భగవానుడు
సమాన దృష్టితో చూచుచున్నాడు. మానవులనుభవించు సౌఖ్య
ముల నన్నిటిని కొంచెమించుగా ఒకే ప్రమాణమునకు తీసికొని
వచ్చున్నాడు. ధనికులకు బీదవారికిగూడ అతడు ఒకే విధముగ
సౌఖ్యము నొసగును. వారి తరువాతి ఆశాశీరణములు కూడ
ఒకే విధముగ నుండును. ధనికు లిచ్చటనే సౌఖ్యముల నను
భవించి ఆనందము పొందుచున్నారు. ఒకప్పుడు కష్టములు

అనుభవించినారు కనుక బీదవారు తమవారి సౌఖ్యముల ఆస్తి
మను పొందుచున్నారు. ఇది గణనీయమైన అంశము.

ఇవి కష్టముల ననుభవించినవారికి గల ప్రత్యేకమైన
సౌకర్యములు. వీనిలో వారు మిగిలినవారందరికంటె ఒకమెట్లు
పైన నున్నారు. మిగిలినవానిలో వారు మిగిలిన వారందరికంటె
క్రిందనున్నారు. బీదల కష్టముల నెఱిగినవారు జీవితమును సుఖాచి
సహంపవలయును. మనుజులకు కావలసిన జీవితావసరములన్నియు
నున్నవారు బీదవారుకాదు. ఎవరికి జీవితావసరములు లేక,
ఎవరు తమకు జీవితావసరములు కావలయునని వాంఛించు
చుందురో వారు బీదవారు. మిత్రులారా! మనమందఱ మట్టి
వారమే. మనము దుస్థితిని అనుభవింపవలసిందే. మన మెన్ని
ప్రయత్నములు చేసిననేమి? జీవితావసర వస్తువులను సమకూర్చు
కొనలేని ప్రయత్నములన్నియు వృథాప్రయత్నములే. జీవితావసర
వస్తువులు లేనిదే సహజముగు వాంఛలు ఎట్లు తీరును? గాలి
వెలుగులేని ఈ చీకటి కొట్లములు ఎట్లుమారును? భగ్నహృద
యుడు తన బాధల నెట్లు తీర్చుకోవచ్చును. మనము వీనినన్నిటిని
ఎదుర్కోవచ్చునని మెత్తని శయ్యపై కూర్చుండియుండు తత్వ
శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పెదరు, అయ్యో! వీని నెదుర్కొనుటకు మనము
చేయు ప్రయత్నములు మన బాధలను మరింత అతిశయింప
జేయునుగదా!

మరణము చాల సులభమైనది. ప్రతియుక్కనుండి
చారుముగ దానిని పొందవచ్చును. కాని ప్రాణముండగా పడు
బాధలు కడు భయంకరమైనవి. వీనిని ఏమాత్రమును కాని సహించ
లేము.

• కాపుస నో మిశ్రులారా! మనము స్వర్గలోక సౌఖ్యములు సనుభవించుచున్నాము. భగవంతు డెందుకు మనకు వాగ్దాసము చేసియున్నాడు. ఇది మనకందఱకు ప్రత్యేకముగ ప్రేయమైన విషయము. మనకు ఈజీవితములోనే బహుమానము లభించియుండినచో మనము మానవులలోకెల్లనికృష్టమైయుండెడి వారము. ఈ గది గోడలను చూడుడు; ఇది మనుజులడత్సాహమును చంపివేయును. పైగా భయమును కలుగజేయును. మనలను బంధించియుంచును. ఇక్కడి శాంతి యీ భయంకరదృశ్యమును చూచుటకుమాత్రమే సరిపడును. ఇచ్చట మనమందఱ మెన్నెదిధలు పడుచున్నామో మీకు బాగుగ తెలియును. మీ చూపులలో నావిషయము స్పష్టముగ తెలియుచునేయున్నది. మిశ్రులారా! మన కందఱ కీ కష్టములుపోయి స్వర్గలోకసౌఖ్యములు లభించును. ఆహాహా! మన మెంతటి అదృష్టవంతులము! అచ్చట నిగ్మలమైన గాలి వీచుచుండును. మనోహరమైన కాంతి వ్యాపించుచుండును! ప్రార్థనా గీతములను పాడుకొనుచు సర్వ సౌఖ్యముల సనుభవించుచు నచ్చట జీవింపవచ్చును. అచ్చట మనకు యజమానుడులేడు. మనల నవమానముచేయు వారెవ్వరునులేరు. మన కన్నులలో నెప్పుడును భగవత్స్వరూపమే ప్రతిఫలింపచుండును. ఈ మంచివిషయములను తలచుకొన్నపు ష్చెల్ల మరణదేవత నాకు మంచివార్తలను తెచ్చు వార్తావహుడుగ తోచుచుండును. మరణదేవత వాడి బాణములు నాధారముగనుండి క్షణవల కేసబడుచుండును. ఇచ్చట కలకాలము విందుటవలన లాభమేమి యున్నదనిపించును. ఇచ్చటి సౌఖ్యములు ఎందుకును పనికిరానివనిపించుచుండును. రాజభవనము

లలో నుండు రాజు లచ్చటి లాభములకొఱకు ఏడ్చుచుండ వలయును. మనము వానిని కడు అరురతముతో అపేక్షించు చుండవలయును.

మఱి అవియన్నియు మనవగునా? అవియన్నియు తప్పక మనవి అగును. మనము వానికొఱకు ప్రయత్నింపవలసియున్నది. మన మీఁజె లులోనుండుటవలన అనుకోనివిధముగా ఒకలాభము చేకూరినది. బయటనున్నచో మన ప్రయత్నముల కెన్నో ఆటంక ములు వచ్చియుండెడిది. ఇచ్చట నుండుటవలన మనలను దారి తప్పించునవి ఏవియులేవు. మనము పట్టునంతలో ప్రయత్నింతము. అవి తప్పక మనవి అగును. ఎంతో కాలమందుకు పట్టకు. అచిర కాలములోనే మనము విజయము సాధింతుము. మన మొక్కసారి వెనుకకు తిరిగి జరిగిపోయినకాలమును చూచినచో నది ఎంతో స్వల్పకాలముగ కనబడును. మఱి భవిష్యత్కాలము నంకకు చూచినచో నది యింకను ఎంతో స్వల్పకాలముగ కనబడును. మనకు నయను మీఱుచున్నకొలది రోజులు తగ్గిపోవుచున్నట్లు కనబడుచుండును.

అందువలన మనమిప్పుడు ఎంతో సంతోషింపవలయును. అసతికాలములోనే మన ప్రయాణము ముగిసిపోవును. భగ వానుడు మనపైఁపడిన భారమును తొలగిద్రోసికొందుము. కష్ట ములలో నునిగియున్నవారికి నిజమైన స్నేహితుడు మరణదేవత మాత్రమే. కొంతకాల మన అలసిపోయియున్న గాటసారిని హేళన చేయుచున్నట్లుండును. కాని అతిత్వరతో అతనికష్టములకు భరతవాక్యము పలుకును. మన మాలోకమును చేరుకొందుము. అప్పుడింక మనలను షాతాళలోకమున కణగ్రదొక్కివేయు ధనికు

లుంపేరు. మరలము భూలోకములో పశిన కష్టములను గూర్చి
సంతోషముగ తలచుచుండుము. అప్పుడుమనలను మన స్నేహితు
లందఱు చుట్టుముట్టియుండును. మన సౌఖ్యముల కింక అంత
వఱునది యుండును.”

30

ఆవిధముగా నేను నా యుపన్యాసమును ముగించితిని.
భైదీందలును తమ తమ స్థానములకుపోయిరి. ఆజ్ఞేలుఅధికారి,
అట్టి ఉద్యోగమున్న వా రందఱిలోను పరమదయాళుడు. అతడు
తన విధ్యు క్షధర్మమును సక్రమముగ నిర్వహించుచుండెడివాడు
అంతకు మించి తేజోవోని అధికారమును వెలిగించెడివాడుకాడు.
అతడు నాతో నిట్లనెను: “అయ్యా! మీ కుమారుడు జార్జిపై
ఆలోచింపబడిన నేరమును చాల ఘోరమైనది. అందువలన నేను
నా విధ్యు క్షధర్మము ప్రకార మతని నొక గట్టిగదిలో బంధింప
వలసి యున్నది. ప్రతిదినము ఉదయమున మిమ్మతడు దర్శించు
టకు అనుమతి యొసగును.”

“నేను మీవలకు ఎంతయు కృతజ్ఞుడను” అని యంటిని.
తరువాత జార్జి హస్తములను గట్టిగా పట్టుకొని వీడ్కోలు
చెప్పితిని. “నీ విధ్యు క్షధర్మము నే మాత్రము చుఱచిపోకుము”
అని గట్టిగా హెచ్చరించితిని.

నిమ్మట నేను చాల నాగడ్డివలపుపై పడుంటిని. నాచిన్న

కుమారులలో నొకడు నాప్రక్కనే కూర్చుండి ఏదో గ్రంథమును చదువసాగెను. అంతలో జెంకిన్స్ నావద్దకువచ్చి, 'అయ్యా! మీ రెండవ కొమార్త సోఫియా సంగతి తెలియ వచ్చినది. రెండు గంటల క్రిత మామె ఒక క్రొత్త గౌరవనీయునితో కలసి యున్నట్లు ఒకడు చూచి చెప్పినాడు. వారిరువురును ఇచ్చటకు సమీపముననేయున్న యొక పూటకూళ్ళ యింటిలో బసచేసి నారట. అచ్చట వారేదో ఫలహారములు తీసికొన్నారట. వాగు తిరిగి పట్టణమునకు వచ్చుచున్నట్లున్నదట!"

అతడా విధముగా చెప్పుచుండగా జైలు అధికారి నా వద్దకు వచ్చెను. అతని చూపులలో తొందర, ఆనందము తొణికిసలాడుచుండెను. "అయ్యా! మీ అమ్మాయి దొరకినది" అని అతడనెను. అతని వెంటనే మోజెస్ పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. "సోదరి సోఫియా దొరకినది. క్రిందనున్నది. ప్రాత మిత్రుడగు బర్చెల్తో కలిసి ఇచ్చటకు వచ్చుచున్నది" అని అతడు గట్టిగా నటచెను.

అతడా మాటలు ముగించగానే నా ప్రియమైన సోఫీయా నావద్దకు వచ్చెను. ఆమె చూపులు అపరిమితముగు సంతోష ముతో నిండియుండెను. నాపట్ల గల ఎనలేని ప్రేమతో నన్ను ముద్దుపెట్టుకొనుటకై ఆమె నావద్దకు పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. నా భార్య డిబోరా ప్రశాంతముగ కన్నీరు కార్చసాగెను. అది ఆమె ఆనందమును సూచించుచుండెను.

"నాన్నా! నాన్నా! ఇమగో వచ్చినాను! నన్ను శత్రువుల బారినుండి రక్షించిన మహనీయు డిడుగో! నేనీయన కేంథయు బుణహనియున్నాను. ఈయన కడు ధైర్యసాహసములు

కలవాడు. నేనిప్పుడు స్వేచ్ఛగను, సురక్షితముగను నుండుటకు కారణమియిన సాహసమే.....” అని సోఘియా చెప్ప సాగెను. కాని అంతలో బర్చెల్ ఆమెను ముద్దుపెట్టుకొనెను. అతని సంతోషము ఆమె సంతోషము కంటె వేయిరెట్లుండెను. అతడు ముద్దుపెట్టుకొనుటవలన నా కొమా రై మాటలు ఆగి పోయెను.

నేను బర్చెల్తో నిట్లంటిని: “బర్చెల్ మహాశయుడా! ఇప్పుడు మేము నికృష్టమైన ప్రదేశమున నున్నాము. నీవిప్పుడిచ్చటకు వచ్చియున్నావు! నీ విదివఱకు మమ్ము చూచినప్పటికిని, ఇప్పటికిని చాలా తేడా ఉన్నది. మేము పూర్తిగా అణగారిపోయినాము. నీవు మాకు ఎల్లప్పుడను స్నేహితువు. నీకు సంబంధించినంత వఱకు మా పొరపాట్లను చాలాకాలము క్రిందటనే తెలిసికొన్నాము. మా కృతఘ్నతకు హృదయ పూర్వకముగ పశ్చాత్తాపపడినాము. అప్పుడు నిన్ను మేము తృణీకరించినాము; అవమానించినాము; కడు నీచముగ తఱిమి కొట్టినాము. అందువలన నేనిప్పుడు నీ మొగమును చూచుట కెంతయు సిగ్గుపడుచున్నాను. నాలో నేను కుమిలిపోవు చున్నాను. నన్ను నీవు క్షమింతువని ఆశించుచున్నాను. నన్ను ఏ మాత్రము బాదాచ్యములేని నీచుడొకడు మోసగించినాడు. స్నేహమును ముసుగుతో మా యింటికివచ్చి కడునీచముగ మోసగించినాడు. నన్ను క్షమింపవలయునని మఱియొకసారి కోరుచున్నాను.”

బర్చెల్ ఇట్లు సమాధానము చెప్పెను: “నేను మిమ్ము క్షమించుట అసంభవము! ఏలయన నేనుఎన్నడును మీపై ఆగ్రహపడియుండలేదు. నేనప్పుడు కొంతవఱకు మీ భ్రాంతినిచూచి

నాను మీరాభ్రాంతిలోపడి మోసపోకుండా అడ్డగించుట నాకు శక్యముకాకపోయినది. అందువలన నేను విచారించుట తప్ప మఱి యింకేమియు చేయలేకపోయినాను.”

“నీవు ఘన బుద్ధి కలవాడవని, ఔదార్యము కలవాడవని మొదలగునంశము ఊహించుచునేయుంటిని. అది నిజము ఇప్పుడు సుస్పష్టముగ తెలిసినది” అని నేను బర్బెల్తో సంజెను. తను వాత సోఫియాతో, “నా ప్రിയమైన బిడ్డా! నీకు స్వేచ్ఛ ఎట్లు లభించినది? నిన్ను దొంగతనముగా తీసికొనిపోయిన దుష్టులెవరు?”

సోఫియా ఇట్లు నేను: “నిజముగా నన్ను దొంగతనముగా తీసికొనిపోయిన దుష్టులెవరో నాకు తెలియదు. ఆ విషయమున నేను వట్టి అమాయకురాలను. నేను, అమ్మ నడచి పోవుచుండగా వెనుకనుండి ఒక దుష్టుడు వచ్చినాడు. నేను సాహాయ్యముకొఱకు కేకలు పెట్టుటకు పూర్వమే అతడు నానడుము గట్టిగా పట్టుకొని బలవంతముగ తీసికొనిపోయి తన బండ్లలో కూర్చుండ పెట్టుకొన్నాడు. అసలీకాలములో నా బండ్ల శిరవేగమున ప్రయాణము చేయసాగినది. రోడ్డుమీద ప్రయాణము చేయుచున్న పలువురు నాకు కనబడినారు. నన్ను రక్షింపవలసిన దనివారిని పలువిధముల ప్రార్థించితిని. కాని నామాటల నాలకంచు వారెవరును లేరైరి. ఈ లోపల ఆ దుష్టుడు నేను అటవకుండా చేయుటకు శత విధముల ప్రయత్నింపసాగెను. ఒకప్పుడతడు నన్ను బెదిరించుచుండెడివాడు; మఱి యొకప్పుడు బతిమాలుకొనుచుండెడివాడు. ‘నీవు ప్రశాంతముగ కూర్చుండియున్నచో నేను నీకెట్టి హానియుచేయను’ అని యతడును చుండెడివాడు.

ఈ లోపల నేను నా వెనుక కట్టబడియున్న కాన్వాసు గుడ్డను తొలగించి వెనుకకు చూడసాగితిని. అప్పుడెల్లంత దూరమున నాకెవ్వరో మహనీయుడు కనబడినాడు. ఆ మహనీయుడెవరు ? చేత దుడ్డు కట్టపట్టుకొని శరవేగమున నడచి వచ్చుచున్న మీ ప్రాత మిత్రుడు బర్చెల్ కనబడినాడు. పూర్వము మన మా చేతి కట్టను చూచి హేళనచేయు చుండెడివారము. అతడు నా మాట వినబడునంత దగ్గరకు వచ్చెను. అంతట నే నతనిని పేరు పెట్టి పిలిచి నాకు సాహాయ్యము చేయవలసినదని ప్రార్థించితిని. ఆ విధముగ నేను ఎన్నోసార్లు కేకలు పెట్టితిని. అంతట నతడు పెద్ద ధ్వనితో, 'బండి నాపుము !' అని బండి వానిని హెచ్చరించెను. కాని బండి వాడా కేకను సరకు గొనలేదు. పైగా నతడా బండిని ఇంకను వేగముగ పోనీయసాగెను. బర్చెల్ ఇంక మా బండిని సమీపింపలేడని భావించితిని. కాని ఒక్క నిమిషకాలములో నతడు మా బండి ప్రక్కకువచ్చి గుట్టములతోబాటు పరుగెత్త సాగెను. మఱుక్షణమే అతడు బండి వాని నొక గట్టి దెబ్బకొట్టెను, ఆ దెబ్బ కతడు క్రింద పడిపోయెను.

బండివాడు క్రిందపడి పోగానే గుట్టములు తమంతట తాము ఆగిపోయెను. బండిలోని దుష్టుడు నోటికి వచ్చినట్లెల్ల ప్రేలుచు ఒరలోనుండి కత్తిరిసి బయటకు వచ్చెను.

'నీకు ప్రాణములపై ఆశకలదేని నా దారి కడ్డు రాక నీదారిని నీవు పొమ్ము' అని అతడు బర్చెల్ను హెచ్చరించెను.

కాని బర్చెల్ అతని మాటల నే మాత్రము లెక్క చేయక తన దుడ్డు కట్టతో అతని కత్తిని ముక్కలు ముక్కలు

చేశెను. అతడు పాటిపోసాగెను. బర్చెలు సుమారు అతని నొక పావు మైలు నటకు వెంబడించెను. కాని అతడు తప్పించుకొని పాటిపోయెను.

నాకు విముక్తి కలిగించిన వానిని సాహాయ్యము చేయుటకై నేను బండ్లనుండి బయటకు వచ్చితిని. కాని అంతలో బర్చెల్ విజయదుంపభిని మ్రోగించుచునావద్దకువచ్చెను. బండ్ల పడిపోయినబండ్లవాడు. అప్పటికి లేచి పాటిపోవుటకు ప్రయత్నించుచుండెను. కాని బర్చెల్ అతనితో నిట్లనెను: 'నీకు ప్రాణములు పై ఆశకలదేని పాటిపోకుము. బండ్ల నెనుకకుట్టి పట్టణమునకు తీసికొనిపోము.' ఇంక విధిలేక బండ్లవాడతడు చెప్పుచున్న చేయినాగెను. కాని బండ్లవానికి తగిలిన గాయము కడు తీవ్రమైంది. నాకు కనబడెను. బండ్ల పోవుచున్న సమయమున నతడు తన బాధనుగూర్చి మొఱపెట్టుకొనసాగెను. ఎట్టకేల కతడును బర్చెల్ కు దయకలిగెను. నాతోరికననుసరించి బర్చెల్ అతనితో విడిచి పుచ్చి మఱియొక క్రొత్తబండ్లవానిని ఏర్పాటుచేశెను. ఆబండ్ల వాని మేము తోవలో నొక పూటకూశ్యయింటివద్ద ఆగి కుదుర్చుకొంటిమి."

అప్పుడు నేనిట్లంటిని: "సోఫియాకుమారీ! ఆమెకు విముక్తి కలిగించిన సాహసికుడు బర్చెల్! మీకు వెయ్యిసార్లు స్వాగతము! మేమిప్పుడు ఏమాత్రము ఉల్లాసముగలేము. అయినను నా హృదయములు మిమ్మును స్వీకరించుటకు సిద్ధముగనున్నవి. బర్చెల్! నీవు నా కూతురును శత్రువులబారినుండి విముక్తి కలిగించినావు. అందు కామె నీకు తగిన ప్రతిఫలమని భావించినచో ఆమెనీయిది. బీద కుటుంబమునకు చెందినట్లను స్వీకరించుటకు నీ పంకికారి

మొనచో ఆమెనుతీసికొనుము. ఆమె యనుమతిని సంపాదింపుము
ఆమె తన హృదయమును నీకేచ్చినదను విషయము నాకు తెలి
యును. నాహృదయమునుగూడనీకేచ్చినాను. నేను నీకేచ్చుచున్నది
సామాన్యమొకటకాదు. నాకుమీకు సోభియో అపూర్వ సౌందర్య
మునకు ప్రసిద్ధిగాంచినది. కాని నా అర్థమదికాదు. ఆమె మనస్సు
చాటుమంచిది. నే నా విషయమును నొక్క చెప్పుచున్నాను.”

అంతట బర్చెల్ ఇట్లనెను: “అయ్యా! మఱి మీకు నా
పరిస్థితిలస్సయ్య కూలంకషముగ తెలియునుగదా! నేను మీ
కొమా ర్థను తగినవిధముగ పోషించుటకు శక్తి లేనవాడనే!”

“అయ్యా! మీరెందుకు అభ్యంతరపెట్టుచున్నారు? నే
నన్నమాట మీ కిష్టములేదా? అయినచో నేను మిమ్ము బల
వంత పెట్టిజాలను. కాని నే నొక్కవిషయమును గట్టిగా చెప్ప
గలను. నా కొమార్తకు మీరు తగినట్లు మఱి యితరులెవ్వరును
తగరని నేను శిష్యులుగ చెప్పగలను. నే నామెకు అష్టేశ్వర్య
ముల నీయగలిగిన శక్తిగలిగియున్నను, ఆమెను వివాహము
చేసికోవలయునని వేలకొలది జనులు వాంఛించుచున్నను నేను
ఆమెను ఉదారుడు, నిజాయితీపరుడు, సాహసికుడు, సచ్చిలుడునగు
బర్చెల్ కే అర్పింతును.” అని నేను అంటిని.

బర్చెల్ సమాధానమేమియు నీయ లేదు. అతనిహాసము
అవమానకరమైన తిరస్కృతివలెనుండెను. నామాటలకు జవా
బీయకుండగనే అతనిట్లనెను: “ఇక్కడకు దగ్గరగానున్న పూట
కూళ్ళ యింటివద్దనుండి మంచి భోజనపదార్థములను, సారా
యమును తప్పించుకొనుటకు ఏలున్నదా?”

“వీలున్నది అని జైలుఅధికారి అనెను. “అయినచో అది స్వల్పకాలములో ఎంత చక్కని భోజన పదార్థములను, సారాయములను తెప్పించుటకు వీలున్నదో అంత చక్కనివానిని తెప్పింపుడు” అని యనెను.

వెంటనే జైలుఅధికారి అందుకు కావలసిన ఏర్పాట్లు చేసెను.

“నేనిచ్చటకొంచెముసేపువ్రాలి శమతీర్చుకొందునుఇచ్చట నేను జైలులో నున్నమాట నిజమే. కాని నేను నేను ఎంతో ఉల్లాసముగ నున్నాను” అని బర్చెల్ అనెను.

అంతికాలములో జైలు సేవకుడొకడు పూటగూళ్ళ యింటి వద్దనుండి మంచి మంచి భోజన పదార్థములను, సారాయములను తెచ్చెను. జైలు అధికారి సూక్ష్మ శ్రమలు ఎర విచ్చెను.

నా కూతురు సోఫియా ఇంకను తన సోదరుడు జార్జి నుస్థితినిగూర్చి తెలిసికొని యుండలేదు. ఆవిషయము నామెకు తెలియజేసి అచ్చటి సంతోషకర వాతావరణమును చెడగొట్ట రాదని మేము అనుకొంటిమి. నేను ఉల్లాసముగ నుండవలయునని ఎంతో ప్రయత్నింప సాగితిని. కాని నా ప్రయత్నము నృథా కాసాగెను, నాజార్జి పరిస్థితిని నేను మఱచిపోలేకుంటిని. ఆతరుంపు నాప్రయత్నమును భగ్నము చేయసాగెను. నేనింక ఆతరుంపును అణచుకోలేక పోతిని. అందువలన నాకుమారులకు సంబంధించిన విషయములంతను అచ్చటి వారికి తెలిపి సంతోషకర వాతావరణమును చెడగొట్టితిని. “నా కుమారుడుకూడ ఇచ్చటకువచ్చి ఇందు పాల్గొనుట కనుమోహించుడు” అని నేను జైలుఅధికారిని

ప్రార్థించితిని. నా కథనమును క్రొత్తగా విన్నవారు నిశ్చేష్టులైరి. వారు తేలుకొన్న తరువాత, “నా తోడి ఖైదీ జెంకిస్సన్ కూడ ఇంగు పాల్గొనుటకు అనుమతింపుడు” అని జైలు అధికారిని కోరి తిని. అతడు దయతో నారెండు కోరికలకు అంగీకారము తెలిపెను.

నా కుమారుడు జార్జి నాగదిలోనికి వచ్చుచుండెను. అతడచేతి శృంఖలముల సవ్వడి విసబడు చుండెను. సోఫియా అతనిని కలుసికొని వలయునను ఆత్మరతతో ఎక్కుగా వెళ్ళెను.

ఈలోపు బర్చెల్ నన్ను: “మీ అబ్బాయి పేరు జార్జి యేనా?” అని ప్రశ్నించెను. “అవును” అని నేను సమాధానము చెప్పితిని. తరువాత బర్చెల్ ఇంకేమియు మాట్లాడలేదు. కొన్ని క్షణములకు జార్జి గదిలో ప్రవేశించెను. అతడు బర్చెల్ ను ఆశ్చర్యముతోను భక్తి గౌరవ భావములతోను చూడనాగెను. ఆ విషయమును నేను గమనించితిని.

నేను జార్జితో నిట్లంటిని: “రమ్మ, రమ్మ! కుమారుడా! ము. మీప్పుడు ఎంతో హింసస్థితిలో నున్నాము. అయినను భగవానుడు మనకిప్పుడు బాధలనుండి కొంత విముక్తిని కలిగించి యున్నాడు నీ సోదరి సోఫియా మనకు మరల జన్మించినది. ఆమెకు విముక్తిని ప్రసాదించిన మహనీయుడుకూడ నిచ్చటనే యున్నాడు. ఆ మహనీయుని కరుణా ప్రసాదమువలననే నాకొక కూర్చోరెనను మిగిలినది. అబ్బాయి! స్నేహభావమున ఆయనతో కరుణాసము చేయుచు. ఆయన మన కృతజ్ఞతకెంతయు తగి యున్నాడు.”

నా కుమారుడు నేను చెప్పుచున్న మాటలను ఆనందించు

చున్నట్లు లేకుండాను. అతడింకను బర్చెల్ కు దూరముగనే నిలుబడి యుండెను.

సోఫియా అతఁతో నిట్లనెను: “ప్రియమైన సోదరుడా! నాకు విముక్తిని ప్రసాదించిన మహనీయుపట్ల కృతజ్ఞతాభావము నెందుకు ప్రకటింపవు? సాహసికులెప్పుడును ఒకరి నొకరు ప్రేమించుకొనుచుండ వలయును.

జార్జి అస్పటికిగూడ నేమియు చేయలేదు. అతడు గౌరవ భావముతోను, ఆశ్చర్యముతోను దూరమునుండియే బర్చెల్ వంకకు చూడసాగెను. ఎట్టకేలకు బర్చెల్ నా కుమారుని ముందుకు రమ్మని కోరెను. అప్పుడతడు ఎంతో రాజశీవిని ప్రకటించెను. అటువంటి రాజశీవిని నే సంతకుమందు ఎన్నడును చూచియుండలేదు. అతడు ఎదుటవానికంటె గొప్పవానివలె కొంచెముసేపు జార్జివంకకు చూచెను. పిమ్మట సతనిట్లనసాగెను: “ఆలోచనలేని అబ్బాయి! నీవు మరల అదే నేరమును.....” అతడింకను వాక్యమును పూర్తిచేయకమునుపే జైలు అధికారి సేవకుడొకడు వచ్చి ఇట్లనెను: “ఈ పట్టణములోనికొక గొప్ప గౌరవనీయుడు పలువురు సేవకులతోకలసి వచ్చియున్నాడు. ఆయన ఇచ్చటనున్న గొప్ప గౌరవనీయునకు తమ మన్ననలను తెలుపుమన్నారు. వారిని కలసికొనుట కెప్పుడు వీలుపడునో తెలిసికొన గోరుచున్నాను.”

“నాకు తీటిక యున్నప్పుడు దర్శనము చేసికోవచ్చును” అని బర్చెల్ అనెను. పిమ్మట సతడు జార్జితో నిట్లనెను: “ఒకప్పుడు నీవుచేసిన నేరమునకు నిన్ను మందలించి యున్నాను. నీవు మరల నిప్పుడు అదే నేరమును చేసియున్నావు. అందుకు నీవు

చట్టిము ప్రకారము న్యాయమైన శిక్షను పొందుచును. నీకు నీ ప్రాణమునిన విలువ లేదు. అందువలన ఇతరుల ప్రాణములనుగూడ తీయుటకు నీకు హక్కుగలదని భావించు చున్నావు కాబోలు. ఏమాత్రము విలువ లేని జీవితమును పణముపెట్టి మల్లునకును, ఎక్కువ జాగ్రత్తతో సంచరించు హంతకునకును తేడా ఎక్కడ నున్నది?”

అప్పుడునేను బర్చెల్ నిట్టంటిని: “అయ్యా! మీరెవ్వ రైనను తప్పదారిని పట్టిన ఈతనిని సానుభూతితో చూడుడు. అతడు చేసినపని అతని బుద్ధికి పుట్టినదికాదు. తన తల్లి వ్రాసిన యుత్తరము ప్రకారమతడట్లు చేసినాడు. తన్ను ఘోరాతి ఘోర ముగ హింసించిన ఒక నీచునిపై ఆమెకు పరిమితమగు అగ్ర సూము జరించినది. ఆనీచునిపై పగతీర్చు కోవలసినదని ఆమె తన కుమారిని హెచ్చరించినది. అయ్యా! ఆమెవ్రాసిన యుత్తర మిదిగో! ఈ యుత్తరము నాకుమాదుని నేరమును తగ్గించును. నాభాగ్య అవివేకమును చూపును.

బర్చెల్ నావద్దనుండి యుత్తరము తీసికొని దానినెంతో తోందటగా చదివెను. సిమ్మట సతీట్లనెను: “ఇది మీకుమాదు నకు సాపూర్ణముగ క్షమాపణ నొసగలేదు. కాని మీకుమాదుని నేరమును తగ్గించుటకు తోడ్పడును. అందువలన అతనిని క్షమింప వలయునని బుద్ధిపుట్టు చున్నది.” తరువాత సతడు నా కుమారుని హస్తమును దయతో పట్టుకొని, “నన్నిచ్చట చూచుటకు నీ నెంతయు ఆశ్చర్య పడుచున్నావనుకొందును. ఆశ్చర్య పడవలసిన పనిలేదు. ఇతకంటె స్వల్పమగు విషయములకుగూడ నేను జైళ్ళను సందర్శించు చుండును. సహృదయుల కొకనికి సంపూర్ణ

మగు న్యాయమును చేకూర్చుటకై నే నిప్పుచీటకు వచ్చి
యున్నాను. ఆ సహృదయుడన్న నా కెంతో గౌరవ భావము
కలదు. నేను చిరకాలమునుండి మాటువేషమున నీతండ్రివయసు
గమనించుచునే యున్నాను. నే నాయన గృహమున పొగ డలచే
వికృతముకాని గౌరవమును పొందియున్నాను; అపూర్వముగ
సౌఖ్యముల ననుభవించినాను. ఆ ఇంట కుంపటివద్ద కూర్చుండి
ఆనందించినాను. నేనిచ్చటకు వత్తునని నాలన్నకుమారుడు తార్న
హీల్ కు ఇదిచటకు తెలిపియున్నాను. అతడిచ్చటకు వచ్చినట్లు క
బడుచున్నది. పరీక్షింపకుండ అతనిని నేరగాడని నిర్ణయించు
ఏమాత్రము సమంజసముకాదు. అతడెవ్వరికైనా హాని చేసియుం
నచో, అందుకు పరిష్కార మిప్పింపబడును. నేను గొప్ప చెప్పు
కొనుటకాదుకాని సర్ విలియమ్ తార్నహీల్ వద్ద న్యాయము
పొందనవారులేరు.

అప్పుడు మాకంతయు సర్లమయ్యెను. మాయింటికి గెరా
డంబరముగవచ్చి మా ఆతిథ్యమును పొందిన మహనీయుడు సర్
విలియమ్ తార్నహీల్ కాక మఱియొకరుకారు. ఒకప్పుడు మాచే
అవమానింపబడిన ఉదారుడు సర్ విలియమ్ తార్నహీల్ కాక
మఱియొకరుకారు. మాకీటీవల ఉపకారముచేసిన మహనీయు
డతడే! బర్చెల్ మాటువేషముననున్న సర్ విలియమ్ తార్న
హీల్, ఆయన సుగుణములు; ఆసాధారణ విశేషములు అందఱకు
తెలిసినవే.

బర్చెల్ బీసవాడని అండఱము అనుకొని వారు. నిజ
ముగా సతడు గొప్ప ఐశ్వర్యవంతుడు; పేరు ప్రఖ్యాతులు కలవాడు.
అతని యుపన్యాసముల నందఱును ఆసక్తితో వినుచుండును.

అతడు దేశభక్తి, రాజభక్తి కలిగిన ద్వైతుడు. నాభార్య తన పూర్వపు పరిచయమును తలచుకొని భయముతో వెనుకకు తగ్గెను. కొన్ని సమయములకు పూర్వమతడు తనవాడని సోఘియా భావించుచుండెను. ఇప్పుడతడు గొప్ప విశ్వర్యవంతుడను విషయము సుస్పష్టమైనది. అసగా తనకు అతనికి మధ్య చాలదూరమున్నది. అతడింక తనకు దక్కడని ఆమెఎంతయు విచారింప సాగెను.

నాభార్య సానుభూతిని పురిగెల్పు మొగముతో నిట్లనెను: “అయ్యా! నేనుఘోరతప్పినము చేసినాను. మీరెప్పుడుగానినన్ను క్షమించుట ఎట్లు సంభవమగును? మిమ్ము కడచినసారి మాయింటివద్ద దర్శించు భాగ్యము కలిగినది. కాని వట్టి తెలివిలేకున్నదాసనగు నేను మిమ్ముకడు తీవ్రముగ నిందించినాను. మీతో వ్యంగముగ మాట్లాడినాను; ఎత్తిపొడిచినాను. నన్ను క్షమింపరాని విధముగా మాట్లాడినాను. నన్ను క్షమింతురా?”

అంతట నతడు మధురముగు మందహాసము చేయుచు నిట్లనెను: “అమ్మా! నీవుచాల మంచిదాసవు. మీ మాటల కన్నిటికీ నేను సరియైన సమాధానముల నిచ్చియుంటినిగదా. మనయిరువురిలో నెవరు బాగుగా మాట్లాడిరను విషయమును, అప్పుడక్కడ నున్నవారే నిర్ణయింపగలరు. నిజము చెప్పవలయునన్న నాకిప్పుడు ఎవ్వరిపై నను కోపములేదు; మా చిన్న అమ్మాయి సోఘియాను భయపెట్టినవారిపై మాత్రమే కోపమున్నది. నేనా దుర్మార్గుని రూపమును పరీక్షించుటకై నీ అనకాశములేక పోయినది. లేకపోయినచో అతని రూపమును వర్ణించుచు ప్రతికూల నొకప్రకటనను చేసి యుండెడివాడను. సోఘియా!

ప్రియురాలా! మఱియొకసారి చూచినచో అతనిని గుర్తింప గలవా?"

అప్పుడు సోఫియా ఇట్లనెను: నేను స్పష్టముగ చెప్పజాలను. కాని ఒక విషయము మాత్రము జ్ఞాపకమున్నది. అతని కనుబొమలలో నొకదానిపై పెద్దగుర్తొకటియున్నది."

అప్పుడు జెంకిస్సన్ జోక్యము కల్పించుకొని ఇట్లనెను: "అమ్మా! మధ్యలో అడ్డువచ్చుచున్నందుకు క్షమింపవలయును. దయతో నాకొక్కవిషయమును తెలియజేయుడు. అతడు తనస్వంత ఎట్టిజుట్టును ధరించియున్నాడా?"

"అవును. ధరించియున్నాడనుకొనుచున్నాను" అని సోఫియా అనెను.

పిమ్మట నతడు సర్ విలియమ్ తార్నెహిల్ వంకకు తిరిగి ఇట్లనెను: మహాశయా! గౌరవనీయులుగు తాము అతని కాళ్ళ పొడవును గనుసించి యున్నారా?"

"లేదు. అతని కాళ్లెంత పొడవైనవో నేను స్పష్టముగ చెప్పజాలను. కాని అతడు కడువేగముగ పోగలడు. మాత్రము నిశ్చయముగ చెప్పగలను" అని సర్ విలియమ్ తార్నెహిల్ అనెను. "ఈ దేశములో నా పరుగునుదాటి పాతిరో గలవారెవ్వరులేరని నా అభిప్రాయము. అట్టి సన్నే అతడు దాని పాతిరోయినాడు."

అంతట జెంకిస్సన్ ఇట్లనెను: "గౌరవనీయా! అతడెవరో నే నెఱుగుదును. అవును తప్పక అతడే. ఇంగ్లండులో కెల్ల అతని మించి పరుగెత్తువారెవ్వరును లేరు. అతడు ఎందఱో పోటీదారులను ఓడించివాడు. అతనిపేరు టిమోతీ బాస్పెటర్. నాకతడు

బాగుగా తెలియును. అత డీక్షణమున నెచ్చటనుండుచోగూడ నాకు తెలియును. జైలు అధికారి నాతోబాటు తన సేవకుల యివ్వఁడు పంపునట్లు చేయుడు. ఒక్క గంటకాలములో అతనిని తీసికొనివచ్చి మీముండు పెట్టగలను.”

అంతట సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ జైలు అధికారి కొఱకు కబురు పంపించెను. అత డనతికాలములో వచ్చెను. అంతట సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ ఇట్లనెను: “నన్ను మీ రెఱుగుదురా?”

“నేను మిమ్ముల నలుగక పోవుటవమి? నేను సర్ విలియమ్ తార్నహిల్ను బాగుగా నెఱుగుదును. ఆయనను ఎఱిగిన ప్రతియొక్కఁడును, ఆయననుగూర్చి ఇంకను తెలిసికోవలయునని కోరుకొనుచుందురు.” అని జైలు అధికారి అనెను.

అంతట ప్రభువు (సర్ విలియమ్ తార్నహిల్) ఇట్లనెను: “అయినాదొకకోరికయున్నది. నాఅధికారముక్రింద నొకవార్తను పంపవలసియున్నది. అందువలన మీరు ఈజెంకిన్సన్ను! ఇరువురు సేవకులను కొంచెముసేపు నా స్వాధీనములో నుంచవలయును. ఈ జెంకిన్సన్ పాటిపోకుండ నేను పూచీ పడుదును.”

“మీ వాగ్దానము చాలును. మీరు మీయిష్టము వచ్చి సచ్చిడెల్ల ఒక్కనిముషము ముందు హెచ్చరిక చేసి దేశమందంతట త్రిప్పవచ్చును.” అని జైలు అధికారి అనెను.

జైలు అధికారి సమ్మతిప్రకారము జెంకిన్సన్ ఇరువురు సేవకులను తీసికొని టి ముతీబొక్స్టర్ను తీసికొనిరాబోయెను.

మొకడిపటిపిల్లవాడు బిల్ అప్పుడేవచ్చిముద్దు పెట్టుకొను నుద్దేశ్యముతో ప్రభువు మెడపైకి ఎగబ్రాకసాగెను. ఆవిధ

ముగ ప్రవర్తించుచున్నందుకు నాభార్య బిల్ను తీవ్రముగ
 మందలింపబోయెను కాని ఆ మహనీయుడు ఆమెను ఆపు
 చేసెను. చినుగుగుడ్డలు ధరించిన బిల్ను అతడు మోకాల్పై
 కెక్కించుకొని ఇట్లనెను: “బిల్! విశేషములేమేని ఉన్నవా?
 నీ ప్రాత మిత్రుడు బర్చెల్ జ్ఞాపకమున్నాడా? ఓహో, డిక్!
 నీవుకూడ నిచ్చటనే యున్నావా? నేను మిమ్ములను మఱచి
 పోలేదని తెలిసికొందును గాక.” అట్లని యతడు వారిరువురకు
 జేబులోనుండి తీసి పెద్ద రొట్టె ముక్కల నిచ్చెను. వారా యుద
 యమున సంతృప్తిగ భోజనముచేసి యుండలేదు. అందువలన
 వారా రొట్టె ముక్కలను సంతృప్తితో భుజించిరి.

తరువాత నందఱు భోజనమునకు కూర్చుంటిమి.
 అప్పటి కది బాగుగా చల్లారిపోయి యుండెను. అంతకు మునుపు
 నా చేయి బాధపెట్టసాగెను. అనిచూచి ప్రభువు నాకొక మందు
 చీటి వ్రాసి యిచ్చెను. ప్రభువు సరదాగా వైద్య శాస్త్రమును
 కూడ నభ్యసించి యుండెను. వేర్వేరు వ్యాధులకు సముచిత
 మైన మందుల నతడు చక్కగా ఈయగలడు. నేను మందు
 చీటిని అచ్చటకు సమీపమున నున్న వైద్యుని పంపితిని,
 అతడు వచ్చి మందువేసి కట్టుకట్టెను. వెంటనే నా చేతి బాధ
 తగ్గెను.

నేను భోజనము చేయుచుండగా జైలు అధికారి కూడ
 నచ్చటనే యుండెను. అతడు ప్రభువుకు తన శక్తికొలది గౌరవ
 మర్యాదలు చేయసాగెను. నే మింకను పూర్తిగా భోజనము
 చేయక పూర్వమే తార్నోహిల్ వద్దనుండి అతని కొక మంచి
 వార్త వచ్చెను.

“నా గౌరవమును, నిర్దోషిత్యమును నిలబెట్టుకొనుటకై మీముందు హాజరగుటకు నాకు అనుమతిని ప్రసాదించవలయును” అని తార్నెహిల్ కోరియుండెను. ప్రభువందుల కంగీకరించెను. తార్నెహిల్ ను లోపలికి ప్రవేశపెట్టవలసినదని కోరెను.

31

తార్నెహిల్ ఏమియు నెఱుగని అమాయకుని వలె మందహాసము చేయుచు లోనికివచ్చెను. మందహాసముచేయుట కతడు ప్రత్యేకముగ ప్రయత్నింపవలసిన పనిలేదు. మోస గాడుగు నతడు మొగముపై నది ఎప్పుడును తాండవమాడుచునే యుండును. అతడు ప్రభువును సమీపించి కౌగిలించుకొన గోయెను. కాని ప్రభువు తిరస్కార భావముతో నిరాకరించెను.

తాతీస్యమును వెలిచుచు దృష్టితో నతడు, “ఇది ఇచ్చ కము లాడుటకు తగిన సమయము కాదు” అని సుస్పష్టముగ చెప్పెను: “నా హృదయమునుచేరుటకు సరియైన వక్త కమార్గము గౌరవముతో కూడిన మార్గమే. కాని యిచ్చట నాకు అసత్యము, విజ్ఞాన తరము, క్రౌర్యము మున్నగు వానితో కూడిన చిత్తము నమస్కరింపని. ఈ ముసలి వానికి నీకు చాల స్నేహమని నాకు గాగుగ వెలియును. చుటి నీవితని నిట్లు చేసినావేమి? అత డిచ్చిన ఆభిధ్యమునకు బదులుగా అతని కొమార్తెను జిత్తులు ప్రయోగించి తీసికొని పోయినావు. ఆ అనమానమును ప్రతిఘటించినందున అతని జైలులో త్రోయించినావు. అతని కనుకారా మగవాడుగా ప్రతిఘటించుటకు భయపడి, ...”

అంతట తార్నహిల్ జోక్యము కల్పించుకొని యిట్ల నెను : “అయ్యా ! అటువంటి విషయములలో పాల్గొనవలదని మీరు నాకు ఎన్నోసార్లు సలహా ఇచ్చియున్నారు. ఆ సలహా ప్రకారమే నేను నడచుకొన్నాను. నేనట్లు చేయుట నేరమని మీరు భావించుచో నేనేమి చేయగలను ? ఇది న్యాయమా ?”

అప్పుడు సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను : “నీవు చాల చక్కగా మాట్లాడినావు. నీ నీ సందర్భమున చాల చక్కగాను, జాగ్రత్తగాను ప్రవర్తించినావు. అయితే నీ తండ్రి మఱి యొక విధముగా చేసియుండెడివాడు. నా సోదరుడు నిజముగా గౌరవము నకు చిహ్నము. కాని నీవు—అవును, నీవు ఈ సందర్భమున చాలచక్కగ ప్రవర్తించినావు. నేను నిన్ను అందుల కెంతయు ప్రశంసించు చున్నాను.”

తరువాత తార్నహిల్ ఇట్లనెను : “మిగిలిన విషయములలోని నా ప్రవర్తనగూడ మీ సూత్రములకు విరుద్ధముగ నుండదని ఆశించుచున్నాను. అయ్యా ! ఈ గౌరవనీయుని కొమార్తతో కలసి నే నప్పుడప్పుడు కొన్ని ప్రదేశములందు కనబడిన మాట నిజమే. ఆలోచన లేమివలన నట్లు జరిగినది. ఈ ప్రపంచము కడు విచిత్రమైనది. అట్టి స్వల్పవిషయములను కొందఱు చిలువలు పలువలు కల్పించి ప్రచారము చేయుదురు. అట్టి వారిని అపవాదములు వేయుటలో ముందు పేర్కొనవలెను. నే నామెతో వ్యభిచరించితినిని ప్రచారము చేసినారు. ఇది ఎంతయు సత్యదూరమైన విషయము. విషయము నంతను స్పష్టముగ వివరించి చెప్పుటకై నే నీ గౌరవనీయుని వద్దకు పోయినాను; కాని ఇతడు నన్ను పార్శ్వము చేసికొని అగౌరవ పఱచినాడు. నన్ను

నిశితముగ దూషించి అవమాన పఱచినాడు. ఇంక మిగిలిన విషయములను గూర్చి చెప్పెదను. ఇత డి జైలులో నుండుటకు కారణమేమి ? ఈ విషయమును మీకు నా వకీలు, గుమాస్తా చక్కగా వివరించి చెప్పగలరు. నా వ్యవహారముల నన్నిటిని వారే చూచుచున్నారను విషయము మీకు తెలియును. ఇతడు ఇతసులచద్దనుండి సొమ్మును అప్పుగా తీసికొన్నాడు. ఆ అప్పును తీర్చుట కితడు ఇష్టపడుటలేదు. లేదా ఆ అప్పును తీర్చగల సామర్థ్యమితనికి లేదు. అందువలన ఈ విధమైన చర్యతీసికొనుట వారి ఇష్టమై యున్నది. చట్ట సమ్మతమైన చర్యలను తీసికొనుటలో ఇతసులకు, బాధ కలిగించు విషయముగాని, అన్యాయము చేయు ప్రసక్తిగాని లేదు.”

అప్పుడు సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను : “అంతయు నీవు చెప్పినట్లే జరిగి యుండినచో అందు క్షమింపరాని నేరమేదియు లేదు. ఈ గౌరవనీయుని నీవీ విధముగ ఒత్తిడి పెట్టకుండ ఓపికపట్టి యుండినచో నీ ప్రవర్తన చాల ప్రశంసనీయముగ నుండి యుండేది. మనతోడి మానవుల కష్టములను తీర్చు బాధ్యత మనపై నున్నది. కనీసము నీవు చట్ట సమ్మతముగనైన ప్రవర్తించినావు.”

ఆ మాటలను ప్రోత్సాహముగ తీసికొని తార్నహిల్ ఇట్లనెను : “నే చెప్పిన విషయములు సరియైనవి కావని ఇత డే మాత్రము అనజాలడు. చేతనైనచో నా మాటలను వ్యతిరేకింపు వని కోరుచున్నాను. నేను చెప్పిన దంతయు సరియైనదని సాక్ష్య మిచ్చుటకు నా సేవకులు సిద్ధముగ నున్నారు. నేను ఏ నేరము చేయని ఆమాయకుడను. ఈ విషయము సులభముగా

యజువుచేయి వచ్చును. మీ దృష్టిలో నా ఘనతను తగ్గించుట కితడు ప్రయత్నించు చున్నాడు. అందువలన నా కితనిపట్ల అపరిమితమగు ఆగ్రహము కలుగుచున్నది. ఈ విషయమున నే నతనిని క్షమింపజాలను. మీరు కోరినచో నే నతనిని విడిచి అన్ని విషయములలోను సహింపజాలను.

ఇతని కుమారుడు నాప్రాణము నపహరించుటకు ప్రయత్నించినాడు. ఇంతఘోరమైన నేరము మఱియొకటి కలదా? ఈ విషయమున చట్టము న్యాయమును చేకూర్చునని ఆశించు చున్నాను. ఇదిగో అతడునన్ను సవాలుచేయుచు పంపిన యుత్తర మిచ్చట నున్నది. యజువుచేయుట కింకను ఇద్దఱు సాక్షులున్నారు. గౌరవనీయుడొకడు తీవ్రముగ గాయపడినాడు. అతనికి ప్రాణభీతి ఏర్పడినది. ఈ విషయమున నా పినతండ్రి నన్ను వెనుదీయుమని హెచ్చరించను - ఆయన అట్లుచేయడని నాకు బాగుగ తెలియును - న్యాయము చేకూరునట్లు చూతును. అతనికి తగిన బాధ కలుగునట్లు చూతును."

"నరరూప రాక్షసుడా!" అని నాభార్య తార్క్నహిల్ నుద్దేశించి అటచెను. నీవు ఇదివఱకు తీర్చుకొన్న పగచాలదా? నాపెద్ద కు - రుడుగూడ నీ క్రౌర్యమునకు బలికావలయునా? నాకుమారుడు పసిబిడ్డవంటి అమాయకుడు. అందువలన మహా నీయుడగు సర్ విలియమ్ మమ్మరక్షించునని ఆశించుచున్నాను. నాకుమారుడు ఏ నేరము చేయలేదని నేనుగట్టిగా నమ్ముచున్నాను. అతడెప్పుడును ఏ మానవునకు ఎట్టిహానిని చేసియుండలేదు.'

అంతట సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను: "నీవు నీ కుమారుడును సురక్షితముగ నుండవలయునని కోరుకొను చున్నావు. నేను అంత

కంటె ఎక్కువగ కోరుకొను చున్నాను. కాని నీ కుమారుని నేరము విస్పష్టముగ కనబడు చున్నందుకు నే నెంతయు విచారించు చున్నాను. మఱి మా తార్నోహిల్ పట్టుపట్టినచో..."

అంతలో సచ్చటకు జెంకిస్సన్ జైలుసేవకు లిరువురితో కలిసినచ్చి మాదృష్టి నాకర్పించెను. వారితో బాటు చాలమంచి దుస్తులుధరించిన పొడవైన మనుజు డొకడుండెను. నాకొమార్తె సోఫియాను బలవంతముగ తీసికొనిపోయిన దుష్టుని వర్ణన కా పొడవైన మనుజుడు చక్కగా సరిపోవు చుండెను.

జెంకిస్సన్ ఇట్లనెను: "ఇడుగో దొరకినాడు. మనకు కావలసినవాడు లభించినాడు."

తార్నోహిల్ జెంకిస్సన్ ను, అతని అధీనములోనున్న పొడవైన మనుజుని చూడగనే తార్నోహిల్ భయముతో సగము మనిషియైపోయినట్లాయెను. చేసిన నేరములకతని మొగము వివర్ణమయ్యెను. అతడా ప్రదేశమును వీడి పాటిపోవుటకు ప్రయత్నింపసాగెను. కాని ఆ యుద్దేశ్యమును గమనించిన జెంకిస్సన్ అతనిని ఆపివైచెను.

"ఏమి! యజమానుడా! నీ ప్రాత స్నేహితులు జెంకిస్సన్, బాక్స్టర్ లిరువురను కలిసికొనుటకు సిగ్గుపడు చున్నావా? కాని గొప్పవారందఱును తమస్నేహితులను మఱచిపోవు విధానమిదియే కాని మేముమాత్రము నిన్ను మఱచిపోము. నే నావిధానముగ నిశ్చయించుకొని యున్నాను" అని జెంకిస్సన్ తార్నోహిల్ తో ననెను. పిమ్మట నతడు సర్ విలియమ్ వంకకు తిరిగి ఇట్లనెను: "అయ్యా! నాచేతనున్న ఖైదీ ఇదివఱకే జరిగిన విషయమునంతను అంగీకరించి యున్నాడు.

ప్రాణభీతి కలుగునట్లు తీవ్రముగ గాయపడినాడన్న గౌరవనీయు
జితడే. ఈ విషయములోని కితనిని మొట్టమొదట దింపినవాడు

✱ తార్నహిల్ అట! గౌరవనీయునివలె కనబడుట స్పృహ
ధరించియున్న దుస్తులను తార్నహిల్ ఇచ్చియున్నాడట! అంత
నిచ్చినదిగూడ సతడేసట. సోఘియాను దొంగిలించుకొనిపోవుటను
గూర్చి వా రిరువురును ఒక ప్రణాళికను వేసికొన్నాడు. ఇతడు
✱ సోఘియా కుమారిని దొంగిలించుకొనిపోయి ఒక సురక్షితమైన
ప్రదేశమునకు చేర్చవలయునట! అచ్చట నత డామెను బెదిరించి
భయపెట్టవలయునట! ఈలోపు సచ్చటకు తార్నహిల్ కాక
తాళీయముగ వచ్చినట్లు వచ్చి ఆమెను రక్షింపవలయునట!
అప్పుడు వా రిరువురును కొంచెముసేపు పోరాడవలయునట!
✱ పిమ్మట సతడు పాటిపోవలయునట! ఆవిధముగా తార్నహిల్
✱ ఆమెను రక్షించినానన్న నెపముతో ఆమె ప్రేమను పొందుటకు
చక్కగా అవకాశమునేర్పాటుచేసికొనదలచినాడు. కొన్నినాళ్ళమే
సనుభవించి తరువాత తఱిమివేయ దలచినాడు.”

✱ 3 మొదటి బాక్సెటర్ ధరించిన కోటు నిదివరలో, తార్న
హిల్ ధరించియుండగా సర్ విలియమ్ చూచియుండెను. మిగి
లిన విషయముసంతను సవిస్తరమైన సాక్ష్యమునొసగి బాక్సెటర్
చక్కగా రుజువుపఱచియుండెను. “తాను ఇరువురు సోదరీమణు
లను ఒకేసారి ప్రేమించుచున్నట్లు తార్నహిల్ నాతో ఎన్నో
సార్లు అనియున్నాడు” అని అతడు చక్కగా ఉద్ఘాటించెను.

✱ పిమ్మట సర్ విలియమ్ విషజ్వాలలుగ్రక్కుచు నిట్లనెను:
“అయ్యయ్యా! భగవానుడా! నేను నా హృదయములో ఎట్టి
కానిసగ్భూను పెంచుచున్నాను. తనకు బహిరంగముగా న్యాయ

మును చేకూర్చుచున్నది ప్రార్థించినాడే! అవును, తప్పక అతని కట్టి న్యాయమును చేకూర్చుచున్నది. జైలు అధికారీ! అతనిని పట్టుకొనుము. అయినను వలదులెమ్ము. అతనిని ఆపుటకు చట్ట సమ్మతమైన సాక్ష్యము లేదనుకొందాను.

అంతట తార్నోహెల్ అపరిమితముగా వినయముతో నట్లనెను: “నాకు వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యము చెప్పిన వీరియందఱును నికృష్టులు; చట్టి పనికిమాలినవారు. వీరి సాక్ష్యములు నంగీకరించుట ఏమాత్రము పాశీగాదు. వీరి సాక్ష్యమును అంగీకరింపవలదని వినయపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను. నా సేవకులను పరీక్షింపుడు.”

“నీ సేవకులు! వారింక నీ సేవకులని ఏమాత్రమనరాదు! అయినను వారేమి చెప్పుదురో వినుటకు నాకెట్టి అభ్యంతరము లేదు. నీ బట్లరును పిలుపుము.” అని సర్ విలియమ్ అనెను.

బట్లరు లోనికి ప్రవేశపెట్టబడెను. అతడు తన పూర్వపు యజమానుడగు తార్నోహెల్ వంకకు చూచెను. తార్నోహెల్ చూపునుబట్టి అతనిచేతిలో నింక అధికారమేమియు లేదనిబట్లరు అర్థము చేసికొనెను.

సర్ విలియమ్ అతనితో గట్టిగా నట్లనెను: “నీ యజమానుడును, నీ యజమానుని దుస్తులను ధరించిన అతడును కలసియుండగా నీవెప్పుడైన చూచియున్నావా?”

“అయ్యా! ఒక్కసారికాదు! వేలకొలదిసార్లు చూచినాను. తార్నోహెల్ కు అమ్మాయిలను తీసికొని వచ్చుచుండెడి వాడతడే” అని బట్లరు చెప్పినాడెను.

అప్పుడు తార్నోహిల్ జోక్యము కల్పించుకొని,
“ఏమేమి ! నా ముఖము ఎదుటనే అగు, చెప్పుచున్నావా !”

“నీ ముఖము మీదేకాదు! ఎవ్వరి ముఖము మీదనైనా
చెప్పెదను. నిజము చెప్పవలయు నన్న తార్నోహిల్! నేను నిన్ను
ఎన్నడును ప్రేమించి యుండలేదు. నీవన్న నాకెప్పుడును ఇష్టము
లేదు. ఇప్పుడు నా మనస్సులోని విషయమును చెప్పుటకు నేను
అగు మాత్రమైన లెక్కచేయును” అని బట్లకు అనెను.

జెంకిన్స్ బట్లకు పంకకు చూచి ఇట్లనెను : “అయిన
నన్ను గుఱించి నీకేమైన తెలియునేమో గౌరవనీయులగు సర్
విలియమ్ నారికి తెలియజేయుము.”

“నిన్ను గుఱించి నా కంతగా మంచి విషయములు తెలి
యునని నేను అనుకొనను. ఆ గౌరవనీయుని కొమార్తను
మోసపుచ్చి ఆ రాత్రి మన యింటికి తీసికొని వచ్చిన వారిలో
నీ వొకడవు” అని బట్లరనెను.

అప్పుడు సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను : “తార్నోహిల్ !
అయిన నీ నిర్దోషిత్వమును నుజుపు చేసికొనుటకు ఎంత చక్కని
సాక్షిని తీసికొని వచ్చినావు ! నీవు మానవజాతికి మచ్చవంటి
వాడవు. నీవు ఇటువంటి నికృష్టతతో స్నేహముచేసినావన్న
మాట ! కాని బట్లర్ ! నా కొక విషయము చెప్పుము. ఈ
గౌరవనీయుని కూతురును తార్నోహిల్ ఇంటికి తీసికొని వచ్చిన
వాడితడేనని నీవు అభిప్రాయపడుచున్నావా ?”

“కాదు, కాదు. ఇతడే తీసికొని వచ్చినాడని నేను అభి
ప్రాయపడుటలేదు. ఆ పనిని తార్నోహిల్ స్వయముగా నిర్వ
హించుకొన్నాడు. కాని వారిరువురకు వివాహము చేసినట్లు

నాకించిన పురోహితాని మాత్రమతడు తీస్కొని వచ్చినాడు” అని బట్టర నెను.

జెంకిస్సన్ ఇట్లనెను : “బట్లరు చెప్పిన దంతయు నిజమే. అతడు చెప్పిన దానిని నేను కాదనలేను. తార్నహిల్ నాకు ఇచ్చిన పని అది. నే నా పనిని చేసితిని విచార పూర్వకముగ అంగీకరించుచున్నాను.”

“ఓయి భగవానుడా!” అని సర్ విలియమ్ అనెను; ఇతని దుష్ట కార్యములను గూర్చి తెలిసికొన్న కొలది నాకు భయము హెచ్చగుచున్నది! ఇతడు చేసిన నేరము లన్నియు నిర్బుడు స్పష్టముగ తెలియుచున్నవి. ఇతడు క్రొర్యము, పిత్తికి తపసు, ప్రతీకార వాంఛ కలిగియుండి ఈ శౌరవనీయుని కుటుంబమునకు ఎవలేని హాళి చేసినాడని స్పష్టమగుచున్నది. జైలు అధికారీ! పాప మిప్పుడు నీ అధీనమున నున్న సైనికాధికారికి నా కోరికను అనుసరించి స్వేచ్ఛ నొసగుము. తరువాత జరుగు దానికి నన్ను నమ్ముము. నే నీ విషయ మంతయు నా మిత్రుడగు మేజిస్ట్రేటుకు కన్నులకు స్పష్టముగ కనబడునట్లు వివరముగ తెలియ జేయుచును. నీ వీ విషయమున సందేహ పడవలసిన పని ఏమియులేదు. అన్నట్లు మఱచి పోయినాను; పాప మా దురదృష్టవంతురాలుగు అమ్మాయి ఎక్కడ నున్నది? ఆమె ఇచ్చటకు వచ్చి ఈ నీచుని నై చ్యము నింకను స్పష్టము చేయుగాక! అతడిమెను ఎట్లు మరులు గొల్చి తీసికొని పోయినాడో తెలిసికొని మరుయునని నేను శ్రీవముగ వాంఛించు చున్నాను. ఆమెను యోగికి ప్రవేశపెట్టుడు. ఆమె ఎక్కడ నున్నది?”

అప్పుడు నే నిట్లంటిని: “అయ్యో! ప్రభూ! ఆవిషయము

నాహృదయమును తీవ్రముగ గాయపఱచుచున్నది. ఒకప్పుడు నే
నామెను కలిగియున్నందుకు ఎంతో సంతోషించినాను. కాని

ఆమె దుస్థితి.....”

నేను వాక్యమును పూర్తిచేయకమునుపే అంతరాయము
కలిగెను. మఱి అప్పుడు నాకెందుకు అంతరాయము కలిగినది!
అచ్చటకు క్రొత్తగా ప్రవేశించిన వారెవరు? అరబెల్లా విల్మట్
కన్య ప్రవేశించినది. ఆమెకును తార్నహిల్కును మఱునాడు వివా
హము జరుగనున్నది.

అచ్చటనున్న సర్ విలియమ్ను, తాను పెండ్లిచేసుకొన
బోవుచున్న తార్నహిల్ను చూచి విల్మట్కన్య ఆశ్చర్యసాగర
మున మునిగెను. ఆమె ఆశ్చర్యమునకు సరియైనది మఱియొకటి
లేదని నిస్సందేహముగ చెప్పవచ్చును. ఆమె అచ్చటకు రావలె
సని వచ్చియుండలేదు. కాకతాళీయముగ మాత్రమే వచ్చి
యుండెను. జైలులో నామె సర్ విలియమ్ను, తార్నహిల్ను
కలిసికొనుట సంభవించునని ఆమె ఎన్నడును అనుకొని యుండ
లేదు.

విల్మట్కన్య తన ముదుసలి తండ్రియగు విల్మట్తోకలిసి
ఆ పట్టణముమీదుగా తనమేనత్తయగు ఆర్నాల్డునతి ఇంటికిబోవు
చుండెను. ఏలయన తార్నహిల్ విల్మట్కన్యల వివాహము తన
యింటివద్ద జరుగవలయునని ఆర్నాల్డునతి గట్టిగా పట్టుపట్టి
యుండెను. త్రోవలో వా రేవేని ఫలహారములను తీసికొనగోరిరి.
అందువలన వారిరువురును పట్టణమునకు మఱియొక వైపుననున్న
పూటకూళ్ళ యింటిలో బసచేసిరి.

ఆమె తనగది కిక్కిరియించు బయటకు చూచుట తట

స్థించెను. అప్పుడాయువతీమణి నీధిలోనాడుకొనుచున్న నాకుమా
గుడు శిక్తునుచూచి యుండెను వెంటనే ఆమె ఆకుట్లవానిని తన
వద్దకు తీసికొనిరావలసినదని ఒక సేవకుని పంపియుండెను. ఆసేవ
కుడు శిక్తును ఆమెవద్దకు తీసికొనిపోయెను. ఆమె అతనివద్దనుండి
మా దురదృష్టమునకు సంబంధించిన కొన్ని సంఘటనలనుగూర్చి
జెల్పిసికొనెను. వాని కన్నిటికి మూలకారణము తన్ను వివా
హముజేసికొన బోవుచున్న తార్నోహిల్ అని మాత్రమామెకు
తెలియలేదు.

“పాపము, డాక్టర్ ప్రిమ్రోజ్ ఈపట్టణములోని జైలులో
నున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఆయన చాలా మంచివాడు. నేను
జైలుకు పోయి ఆయననొకసారిచూచి ఆ గెకాలములో తిరిగి
వత్తు” నని విబ్లీట్ కన్య తనతండ్రికి చెప్పియుండెను.

కాని తండ్రి విబ్లీట్ అందుకు కంగీకరింపలేదు. “నలమ,
నలమ. నీ వివాహము తేపుకానున్నది. మఱినేడు నీవు జైలుకు
పోవుట అనుచితముగను, అసంగతముగను నుండును. నీవిప్పుడు
డాక్టర్ ప్రిమ్రోజ్ ను చూడవలసిన అవసరమేమి వచ్చినది?
వివాహమైపోయిన తరువాత నీవు అతనిని చూడవచ్చును” అని
అతడనెను.

“అవును. తేపే నా వివాహము జరుగనున్నది. దానికిని,
డాక్టర్ ప్రిమ్రోజ్ ను సందర్శించుటకును సంబంధమేమో
తెలియకున్నది. కష్టములలోనున్న ప్రిమ్రోజును చూచుట
భాగ్యముగనుండును. ఆయన ఆశీర్వాదనమును పొందుటకూడ
నుచితముగనుండును. నేను తప్పక పోయివత్తును” అనివిబ్లీట్
కన్య అనెను.

తండ్రిమాటలుకూతురుకుచింపలేదు. కూతురుమాటలు తండ్రికి చింపలేదు. ఆ విషయమునుగూర్చి ఇరువురు కొంచెము సేపు చర్చ జరుపుకొనిరి. ఎట్టకేలకు తండ్రి కూతురుకు లొంగి పోయెను అట్లు జరుగుట సహజమేకదా!”

“నీప్రపోయి త్వరగా తిరిగిరమ్మ” అని తండ్రి అనెను.

“నన్ను జైలుకు తీసికొనిపోమ్మ. మీ నాయనగారిని చూడవలయును” అని ఆమె డిక్-తో ననెను.

అంతట డిక్ ఆమెను మేమందఱమున్న గదిలోనికి తీసికొనివచ్చెను. గదిలో క్రొత్తవాసుండురని ఆమె అనుకోలేదు. అందఱ సచ్చట చూచినందుకు ఆమె కెంతయు ఆశ్చర్యము కలిగెను.

ఈ విధమైన దైవికమైన సమావేశములు ప్రతిదినము జరుగుచునేయుండును. అవి దైవికమైనవైనను మనకుఆశ్చర్యము గొల్పవు. కొన్ని అసాధారణ పరిస్థితులలో జరిగిన దైవిక సమావేశములు మాత్రమేఆశ్చర్యమునుకలిగించుచుండును. మనజీవితానందముకొఱకు, జీవిత సౌఖ్యములకొఱకు అట్టి దైవిక సంఘటనలు జరుగుచుండును. మనము సరిగా అన్నము తినవలెనన్నను, బట్ట కట్టవలయునన్నను అట్టి సంఘటన లెన్నో కలిసి పనిచేయుచుండవలయును. రైతు కష్టపడి పనిచేయవలయును. వరము కురియవలయును. సముద్రములో నావలు ప్రయాణము చేయుటకు గాలి సరియైన దిక్కుకు పీచవలయును. జనులు ఎప్పుడెవలె వస్తువులు సరఫరాను కోరుచుండవలయును.

మేమందఱము కొన్ని క్షణములవఱకు ఏమియుమాట్లాడలేదు. నా శిష్యురాలు విక్టోరియా చాల అందమైనది. ఆమె

చూపులలో దయ, ఆశ్చర్యము ప్రస్ఫుట మగుచుండెను. అది యామె సౌందర్యమునకు అపురూపమైన శోభ నొసగుచుండెను.

తార్నహిల్ మాకు సాహాయ్యముచేయుటకు అచ్చటకు వచ్చినాడని ఆమె తలచెను. మమ్ము పాతాళలోకమునకు అణగ ద్రొక్కుట కతడు ప్రయత్నించుచున్నాడను విషయము, పాపము, ఆమెకు తెలియదు!

అందువలన నామె తార్నహిల్తో నిట్లనెను: నాప్రియమైన తార్నహిల్! నేను లేకుండ నీవు ఒంటరిగనిచ్చటకు వచ్చుటలో నీవు నాపట్ల కొంచెము నిర్దయగా ప్రవర్తించినావనుకొనుచున్నాను. మనయిరువురకు ప్రియాప్రియమైన కుటుంబమువారి దుస్థితినిగూర్చి నీవింతకుపూర్వము నాకు తెలియజేయకుండ నుండుటకూడ అట్లేయున్నది. నీవు ఈ కుటుంబమువారి అభ్యున్నతికీ నీ శాయశక్తుల పాటుపడుచున్నావను విషయము నాకు తెలియును. నేను ఈయన శిష్యురాలను. నా కీయన కష్టములు తెలిసి యుండినచో నేను కూడ మీవలెనే ఈయనకు సాహాయ్యపడి నా కృతజ్ఞతను ప్రకటించుకొని యుండెడి దానను. ఈయనను మీ రెంతగా గౌరవించు చున్నారో నేనును అంతగా గౌరవించుచున్నాను. కాని మిమ్ము గుఱించి నా కొక విషయము తెలియును. మీ పిన తండ్రిగారివలెనే మీరును ఇతరులకు మంచి సాహాయ్యము రహస్యముగాచేసి ఆనందపడుదురు."

"సర్ విలియమ్ ఆమె మాటలకు అడ్డువచ్చి, "అతడు ఇతరులకు మంచి సాహాయ్యముచేసి ఆనందపడును! కాదు, అమ్మాయి! అతడు ఎంత నీచమైనవాడో, అతనికి ఆనందము కలిగించు విషయములు కూడ అంతే నీచమైనవి. ఇతడెంతటి

నిక్కష్టుడో తెలియునా? ఈ గౌరవనీయుని మొదటి కొమా
 ర్తను భాంతిలో బడ్డవై చి మోసపుచ్చి తీసికొనిపోయినాడు.
 ఒక నీచునకు గౌరవనీయుని వేషమువేసి అతని ద్వారా రెండవ
 కూతురును గూడ తీసికొని పోవుటకు విఫల ప్రయత్నము చేసి
 నాడు. ఈ గౌరవనీయుని జైలులోకి తోయించినాడు. ఈయన
 కుమారుడు జార్జి కడు ధైర్యసాహసముతో నీ మోసగానిని
 ఎదిరించుటకు ప్రయత్నించినాడు. అందువలన నీ నీచుడు జార్జి
 చేతులకు సంకెళ్ళు వేయించి జైలులో పెట్టించినాడు. నీవు ఈ
 సరూప రాక్షసుని కౌగలించుకొని తప్పించుకొను సదివకాశము
 లభించినది. ఇందుకు నేను నిన్నెంతయు అభినందించుచున్నాను.”

“అయ్యో దేవుడా!” అని విల్మట్ కస్య అటచెను:
 “నేనెట్లు మోసగింపబడినాను! ఈ తార్క్విహిల్ నాతో నేను
 చెప్పినాడో తెలియునా? ఈ గౌరవనీయుని ప్రథమ పుత్రుని
 కెప్టెన్ జార్జి ప్రెమరోజ్ క్రొత్తగా వివాహము చేసికొన్న
 యువతితో కలిసి అమెరికాకు వెళ్ళిపోయినాడని చెప్పినాడు.
 ఎంత మోసము! ఎంత మోసము! నే నిక్కడకు వచ్చుట
 నేలైచది.”

అంతట నా భార్య ఇట్లనెను: “మధురాతే మధురమైన
 యువతీ శిరోమణి! అతడు నీకంతయు అసత్యమునే చెప్పినాడు.
 నా పెద్ద కుమారుడు జార్జి ఇంతవఱకు అమెరికాకు వెళ్లి యింక
 లేదు; ఏ యువతిని వివాహము చేసికొని యుండలేడు. ఎలా రిగు
 వును ఒకరి నొకరు ప్రేమించుకొన్నారు. తరువాత సంబంధము
 చెడిపోయినది. అయినను అతడు నిన్నే ప్రేమించుచున్నాడు.
 అతనికి నీ పట్ల గల ప్రేమ అపూర్వమైనది. అందుచేత చతము

మఱి యే యితర యువతిని గూర్చిగాని ఆలోచించుటలేదు. అతడు బ్రహ్మచారిగనే మరణించును గాని మఱి యొక ర్తను వివాహము చేసికొనడు.”

తరువాత నామె యింకను తన కుమారుని చిత్తశుద్ధితో కూడిన ప్రేమను వివరముగావర్ణించి చెప్పసాగెను. జార్జి ఎంకుకు తార్నహిల్తో పోరాడవలసివచ్చినదో సరిగావివరించిచెప్పెను. తరువాత నామె వేర్వేరు యువతులను ఏ విధముగ మోసగించి నాచో కన్నులకు కట్టినట్లు చెప్పెను. అతడు వేర్వేరు యువతులను వివాహము చేసికొనుచున్నట్లు సరిగించిన విషయమును గూడ చెప్పెను. అతని పిటికి తనమును సోదాహరణముగ వివరించి చెప్పెను. ఆమె యా విధముగా చెప్పగా కడు నికృష్టమైన, నీచమైన తార్నహిల్ నిజ స్వరూపము బయల్పడెను.

అంతయు విన్న తరువాత విల్మట్ కన్య ఇట్లనెను :
“ఓయి భగవానుడా ! నేను నీ కెంతయు కృతజ్ఞురాలను ! నేను అగ్రాధమైన మహా సముద్రము లోనికిబోయి కొద్దిలో తప్పించుకొన్నాను ! నిజముగా నేను అదృష్టవంతురాలను. ఈ ఘోరమైన అపాయమునుండి తప్పించుకొన్నందుకు నేనెంతయు సంతోషించుచున్నాను. నా ఆనందమునకు మితిలేకున్నది ! ఈ నీచుడు నాకు నూలువేల అసత్యములను చెప్పియున్నాడు ! ఎంత మోసగాడు ! మీ కుమారుడు జార్జి నాపట్ల విశ్వాసముగ లేడట ! ఎవరో యువతిని వివాహము చేసికొని అమెరికాకు వెళ్ళిపోయినాడట ! ఆ విషయమును చెప్పి నే నింక జార్జికి చేసిన వాగ్దానమునకు కట్టుబడి యుండవలసిన అవసరములేదని చెప్పినాడు ! నేను తనమాటలను సమ్మతించు గొప్ప కళా నైపుణ్యమును

ప్రదర్శించినాడు. ఇతని మాటలును నమ్మి గొప్ప ఉదారుడు సాహసికుడునగు జార్జిని నా మనస్సులోనుండి తొలగించినాను, ఈ దుష్టుని వివాహము చేసికొనుటకు నిశ్చయించుకొన్నాను.”

ఒక శౌరవనీయుని తీవ్రముగ గాయపఱచినాడన్న నెపము మీద అధికారులు జార్జి చేతులకు సంకెళ్ళు తగిలించినారు; జైలులో పెట్టినారు. కాని ఆ గాయపడినవాడు వట్టి మోసగాడని ఇప్పుడు రుజువైనది. అందువలన జార్జి చేతులకున్న సంకెళ్ళు తొలగింపబడెను. అతనికి మరల సంపూర్ణ మగు స్వేచ్ఛ లభించెను. అతనిపై ఇంక ఏ ఆరోపణయులేదు. జెంకిన్సన్ ఎంతో అభిమానముతో అతని జుట్టును చక్కగా దువ్వెను; అతడు ఆకర్షణీయముగా కనబడుటకు చేయవలసిన ఏర్పాట్లన్నీని చేసెను. తరువాత నతడు సైనికకాధికారి వేషముతో మా వద్దకు వచ్చెను. అప్పుడతడు చూచుట కెంతయు గొరుగ నుండెను.

జార్జి విల్మెట్ కన్యనుచూచి దూరమునుండియే వినయముగా నమస్కరించెను. నా భార్య డిబోరా చక్కని యువన్యాస మొసగి విల్మెట్ కన్య మనస్సును మార్చినదనియు, ఆమె కిప్పుడు తనపట్ల సదభిప్రాయమున్నదనియు అతనికి తెలియెను. కాని అతడు ఆమెలోని మాపును గమనించెను. ఆమె కన్నీరు, చూపులు మున్నగునవి యన్నియు అతనికి ఆమె హృదయములోని భావములను సుస్పష్టముగా తెలియజేయుచుండెను. “మీ గుఱించి మోసగాడగు తార్నోపిల్ మోసపు మాటలు చెప్పినాడు. నేనతని మాటలు నమ్మి అతనిని వివాహము చేసికొనుట కంగీకారము తెలిసినాను. నాకు జ్ఞానోదయమైనది.

నే నెప్పటివలె మిమ్ము ప్రేమించుచున్నాను. నన్ను క్షమింపవలయును” అను సర్థము వచ్చునట్లామె చూపులుండెను.

జార్జి విల్మిట్ కస్య సమ్రతకు ఎంతయు ఆశ్చర్యపడసాగెను. అని నిజమని అతడు నమ్మలేకుండెను.

“యువతీమణీ! ఇది భ్రాంతియనుకొందును! నేను కలగనుచున్నానా? నే నిందుకుతగను! నా ఆనందమునకు మితలేకున్నది. భగవంతుడు నాకు ఎట్టి సౌఖ్యమునొసగినాడు!” అని జార్జి అనెను.

“కాదు, కాదు. మీరు భ్రాంతికి లోనుకాలేదు. నేను మోసపోయినాను. కడు నీచముగ మోసపోయినాను. అందువలననే నేను వాగ్దాన భంగముచేసి ఆ మోసగానిని వివాహము చేసికొనుట కిచ్చగించినాను. తేనిచో వాగ్దానభంగ మెన్నటికిని జరిగియుండెడిదికాదు. మీపట్ల నాకుగల ప్రేమఎట్టిదో, స్నేహభావమెట్టిదో మీకు బాగుగ తెలియును. మీ కా విషయము చాలాకామననుండి తెలియును. కాని నే నిటీవల చేసినపనిని మఱచిపోమ్ము. అంతకుమునుపు నేను మిమ్ముతప్ప మఱియొకరిని ప్రేమింపనని వాగ్దానము చేసియుంటిని. ఆ వాగ్దానము నిప్పుడు పురుగుద్ధానికిండుచున్నాను. అరబెల్లా మీదికాకపోయినచో, ఆమె మఱి యింకెవ్వరిదికాదని జ్ఞప్తియందుంచుకొనుడు” అని విల్మిట్ కస్య అనెను.

“నీ వింకెవ్వరిదానవుకాదు. నేను నీ తండ్రికి చెప్పి నీ కోరిక నెఱవేఱునట్లు చేయుదును” అని సర్ విలియమ్ అనెను.

ఆ మాటలలోని యర్థమును నా కుమారుడు మోజెస్ సంపూర్ణముగ గ్రహించెను. అతనికింక చెప్పవలసినదేదియులేదు.

వెంటనే అతడు విల్బ్రట్ బసచేసియున్న పూటకూళ్ళయింటికి పరుగెత్తుకొనిపోయెను. జరిగిన విషయములనున్నీటిని మోజెస్ అతనికి వివరించి చెప్పదలచెను. ఈలోపల తార్నహిల్ తన్ను సమర్థించుచున్న వారెవ్వరును తేరను విషయమును గ్రహించెను. తానుచేసిన చెడ్డపనులన్నియు సగ్గుముగబయల్పడినవను విషయమును గ్రహించెను. ఇతరులను పొగడుటవలనగాని, కపటముగ నుండుటవలనగాని తన ఆటలింక సాగవని అతడు గ్రహించెను. “నేను వీరిని ధైర్యముతో నెమర్కొందును. నా కిప్పు డదియే సరియైనమార్గము. ఇంతకుతక్కు మరియొక మార్గములేదు” అని అతడు నిశ్చయించుకొనెను. అప్పు డతడు కరడుగట్టిన దుష్టునివలె తన నిజస్వరూపమును బయల్బుటచెను.

తార్నహిల్ సిగ్గు, మానాభిమానములు విడిచిపెట్టి ఇట్లనెను: “జరిగినదానినంతను చూడగా నాకిచ్చట న్యాయము లభించదనువిషయము స్పష్టమగుచున్నది. కాని నాకు న్యాయము చేకూరునట్లు చేయవలయునని నిశ్చయించుకొన్నాను. (సర్ వినియమ్ వంకకుతిరిగి) నేను ఇక మీ అనుగ్రహము, ఆస్తి పాస్తులపై ఆధారపడియున్న బీదబంధువునుగాను. నేను వానిని నిరస్కరించుచున్నాను. వానిని నే నేమాత్రము లెక్కచేయుట లేదు. విల్బ్రట్ ఎక్కువ ఓపికతో పెద్దఆస్తిని సంపాదించి యున్నాడు. ఆ ఆస్తి ఇప్పుడు నాకునక్కకుండు ఎవ్వరును ఏమియు చేయజాలరు. ఆ ఆస్తియంతయు నాకు చెందునట్లు ఇదివఱకే దస్తావేజులు వ్రాయబడియున్నవి. అవి సురక్షితముగ నావద్దనే ఉన్నవి.

నేను విల్బ్రట్ కస్యను వివాహము చేసికొనుటకెందగా

కంగీకరించినాను? ఆమెను చూచికాదు! ఆమె ఆ స్తిచూచి అంగీకారమును తెలిపినాను. ఆమె ఆ స్తి నాకుదక్కినది! అసగా నాకు కావలసినది దక్కినది. విబ్మత్కన్య నాకువద్దు. ఆమెను ఎవ్వరు వివాహము చేసికొన్నను నాకు ఎట్టి అభ్యంతరములేదు.”

దుష్కుడగు తార్నోహిల్ మాటలు అశనిపాతమువలె నుండెను. సర్ విలియమ్ ఎంతయు భయపడెను. విబ్మత్ ఆ స్తి యంతయు తార్నోహిల్ పేర వ్రాయబడిననను విషయమంతయు అతనికి బాగుగ తెలియును. దస్తావేజులను వ్రాయించుటలో అతనికి గూడ పాలుగలను.

తనకింక ఆ స్తి ఏమియులేదనువిషయమును విబ్మత్కన్య గ్రహించెను. అప్పుడామె జార్జినంకకుశిరిగి ఇట్లనెను: “సన్నింత వఱకు మీకు విలువైనదానినిగ భావించుచు వచ్చినారు. ఇప్పుడు నా ఆ స్తియంతయు పోయినది కావున నేను మీకు ఎట్టి ఐశ్వర్యమును ఈయజాలను. నేను మీకు ఐశ్వర్యము నీయ లేకపోయినను, నా హస్తమును మాత్ర మీయగలను.”

అంతట విబ్మత్కన్యను హృదయపూర్వకముగ్రపేమించుచున్న జార్జి ఇట్లనెను: యువతీశిరోమణీ! నేను మొదటినుండియు నీ హస్తమునే ఆశించుచువచ్చినాను. విలువైనది నీహస్తమనియే నేను మొదటినుండియు భావించుచు వచ్చినాను. నేను నీఐశ్వర్యమునుగుఱించి ఎన్నడును ఆలోచించియుండలేదు. నాప్రియమైన అరబెల్లా! నీకిప్పుడు ఐశ్వర్యమేమియు లేకపోవుటవలన నా ఆనందము అతిశయించుచున్నది. నా చిత్తశుద్ధిని నీవు చక్కగా అర్థముచేసికొనుట కిప్పుడు సదవకాశము లభించినది. ఇది మనకు

పరీక్షాసమయము. ఇంను మనము అపూర్వముగు విజయమును సాధించినాము. భగవంతుడు నీకు మేలుచేయుగాక!

అంతలో నచ్చటకు విక్టోరియావచ్చెను. తన కొమార్తె అరబెల్లా ఒక ఘోరమైన ఆపదనుండి తప్పించుకొన్నది. అది అతనికెంతయు సంతోషమును కలిగించుచుండెను. తార్న హిల్ తన కొమార్తెకు నిశ్చయమైన వివాహపు కొడుకంటి కను రద్దుచేయుట కతడు సులభముగా అంగీకరించెను. కాని అతనికొక విషయము తెలిసెను. అత డీదివఱకే తన యాస్తి నంతను తార్నహిల్ కు వ్రాసియుచ్చెను. అదియింక తనకు తిరిగి రాదు. తార్నహిల్ తిరిగి యివ్వడు. ఆవార్త విక్టోరియా తీవ్రమైన ఆశాభంగమును, విచారమును కలిగించెను.

“తార్నహిల్ కింతవఱకు స్వంత ఆస్తి అనునది ఏమియు లేదు. ఇప్పుడు నా యాస్తియంతయు అతనికి చెందినది. అతడు భాగ్యవంతుడైనాడు. ఇదివంతయు దురదృష్టకరమైనవిషయము. అతడు దుర్మార్గుడైనను నేను భరింపగలను. కాని నా ఆస్తి యంతయు అతనికి అనవసరముగా పోవుటను నేను ఏమాత్రము భరింపజాలను. నాకీది చేదుకట్టె మ్రింగినట్లుండును? ఇప్పుడు నే నేమి చేయుదును? నాకేమియు తోచకున్నది! అంతయు అగమ్య గోచరమగునున్నది. ఇప్పుడెవ్వరైన నన్ను రక్షించినబాగుండును. ఎవ్వరైన నాకు శాంతిని చేకూర్చినబాగుండును. నాశిరస్సువేయి ముక్కలై పోవుచున్నది. నా హృదయము వేయి ప్రక్కలై పోవుచున్నది” అని విక్టోరియా విచారముతో అనుకొనసాగెను.

సర్ విలియమ్ అతని ఆందోళనను తగ్గించుటకై ఇట్ల నెను: “అయ్యా! నేను నా మనస్సులోని అభిప్రాయమును మీకు

స్పష్టముగ తెలియజేయు చున్నాను. మీయిప్పుటి ఆశాభంగము నాకు పూర్తిగ అయిష్టముగ లేదు. మీరు ఆస్థిని సంపాదించవలె నని దురాశతో ప్రయత్నించినారు; ఆస్థిని సంపాదించినారు. అందుకు మీ కిప్పుడు తగిన శిక్ష లభించినది. ప్రతియొక్కడను ఆస్థిని సంపాదించుట అవసరమే. కాని మీరు సంపాదించిన తీటు వేటు. మీ కొమార్తె ఇప్పుడు భాగ్యవంతురాలుకాదు; కాని యామె తగినంత సంతృప్తినియగల నేర్పును కలిగియున్నది.

ఇచ్చటనున్న ఈ సైనికాధికారిని చూడుడు. ఇతడెంతయు మంచివాడు; నిజాయితీ పరుడు; సాహసికుడు! చిత్తశుద్ధికలవాడు. ఇతడు మీ కొమార్తె విశ్వర్యము నెన్నడును ఆశించియుండ లేదు. విశ్వర్యము లేని మీ కొమార్తె పాశ్చాత్యహాణము చేయుట ఇతడు హృదయపూర్వకముగ సంగీకరించు చున్నాడు. వీరిరువు రును చాలకాలమునుండి ఒకరి నొకరు గాఢముగ ప్రేమించుకొను చున్నారు. ఈతని తండ్రియైన నాకెంతయు అభిమానముకలదు. కావున ఇతని అభ్యున్నతికి నాశక్తికొలది పనిచేయును. అందు వలన ఆ స్తిపోయినదని విచారింపకుడు. పైపై మెలుగులను, చూచి మోసపోకుడు. మీ కొమార్తె నితనికిచ్చి వివాహము చేయుటకు సంతోషముతో సంగీకరించుడు. అందువలన అందఱకు ఆనందము, సుఖము కలుగును.”

అప్పుడు విల్కెట్ ఇట్లనెను: “సర్ విలియమ్! నామాట సమ్ముడు. నే నిదివఱకెన్నడును నా కొమార్తె ఇష్టమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించి యుండ లేదు. అట్లే ఇప్పుడను ప్రవర్తింపను. నా కొమార్తె గౌరవనీయుడగు ఈ యువకుని ఇంకను ప్రేమించుచున్నచో, ఆమె ఇతనిని వివాహము చేసికొనుటకు నాకెట్టి

అభ్యంతరమునులేదా. నేను వారి వివాహమునకు హృదయ-
 పూర్వకముగ అంగీకరించుచున్నాను. నేను భగవానుని కేతయు
 కృతజ్ఞుడను. నా కింకను కొంచెము ఆస్తి మిగిలియున్నది. మీ
 తిరిగి చేతనై నంత సాహాయ్యము చేయుదుమని వాగ్దానము
 చేసి యున్నాను!

నాదింక నొక్కకోరిక మాత్రమున్నది. గౌరవనీయులగు
 డాక్టరు ప్రెమేకోజ్ నాకొక్క వాగ్దానము చేయవలయును. ఇతని
 ఆస్తిపోయినది, కాని అది యెప్పుడైనా ఇతనికి తిరిగి రావచ్చును.
 అట్లు వచ్చినపుడు ఇతడు నాకొమార్తకు ఆఱువే పొనులు
 నీయవలయును. అట్లు చేయుదుమని ఇతడిప్పుడు నాకు వాగ్దా-
 నము చేయవలయును. ఈ ప్రేమికుల నిరువురను ఈ రాత్రికే
 కలిపివేయుటకు నేను సిద్ధముగా నున్నవాడను. అందుకు నేను
 మొట్టమొదటవాడను. నూతన దంపతులకు సర్వ శుభములు
 కలుగవలెనని హృదయ పూర్వకముగ కోరుచున్నాను."

ఇక నూతన దంపతులను సంతోషపెట్టు భారము నెక్కిపె-
 నుండెను. పోయినసొమ్ము తిరిగి వచ్చునా? వచ్చుననుట నా
 కేమాత్రము లేకుండెను. ఒకవేళ వచ్చినను నేను అనుభవించు
 సదియులేదు. నేను నాపిల్లల క్షేమమునే ఎప్పుడను కొక్కించు-
 చుందును.

నేను ఇట్లుంటిని: "నేను ముసలివాడనై పోయినాను. నా
 కింక నీజీవితములో కావలసినది ఏమియున్నది? నాపిల్లల సుఖమే
 నా సుఖము. కాని వారి కెచ్చుటకు నావద్ద ఎప్పుడే ఆస్తియు
 లేదు. అందుకు నే నెంతయు విచారించు చున్నాను. కాని ఏమి
 లాభము? నాడబ్బు పోయినది. అది వచ్చునో రాదో తెలియదు.

నే నెంతటి దురదృష్టవంతుడను! అట్టి నామ్మను నావారిక వాగ్దానము చేయుట! అయ్యో! నే నెట్టివాడను! అయినను వాగ్దానము చేయుచున్నాను గనుక ఎట్టి అరమరికలులేక వాగ్దానము చేయుచును. పోయినసొమ్ము తిరిగి వచ్చినచో నా పెద్ద కుమారుడుకు భార్య కాబోవుచున్న అరబెల్లాకు ఆటువేల పానులసొమ్ము నిత్తునని వాగ్దానము చేయుచున్నాను.”

అప్పుడు నా కుమారుడు జార్జి; విక్టోరియా అపరిమిత మగు ఆనందిముతో ఒకరి నొకరు గట్టిగా కొగలించుకొనిరి. నా కుమారుడు జార్జి ఇట్లనెను: “ఎన్నో కష్టముల తరువాత నా కీ అపూర్వమగు బహుమానము! నేను ఆశించిన దానికంటె ఇది చాల ఎక్కువైనదనుటకు సందేహమేదియులేదు! సౌశీల్యము యొక్క మూర్తిని నే నప్పుడు పొందుచున్నాను! బాధల తరువాత పొందుటవలన విలువ అతిశయించినది. నేను అనుకొన్న దాని కంటె ఎక్కువ జరిగినది. ఇందుకు నేను భగవంతుని కెంతయు కృతజ్ఞుడను! స్వర్గలోక రక్షకా! మమ్ము ఆశీర్వాదించుము.”

పిమ్మట విక్టోరియా మందహాసము చేయుచు ఇట్లనెను: “ప్రియాత్రిప్రియమైన జార్జి! ఈ నీచుడు మా ఆస్తిని అనుభవింప వలయునని చూచుచున్నాడు! అతనినే అనుభవింపనిండు. మా ఆస్తిలేకుండగనే మీరు సంతోషముగ నుందుమను చున్నారు. నేనును అట్లే ఉండును. నేను అదృష్టవంతురాలను! మనుజులలో కెల్ల అధిమంథముడైన వాని త్యజించి ఉత్తమోత్తమముడైన వానిని స్వీకరించి గాను. ఆ నీచుడే ఆ ఆస్తి సనుభవించునుగాక! నాకది అక్కరాతేర. నేను బీదతనములోనే సుఖమనుభవింతును.”

ఆమూటమును విని తార్నహిల్ ద్వేషబుద్ధితో పండ్లిగి

లించుచు నిట్లనెను: “నీకు అక్కటలేని ఆ స్థితి నేను సుఖముగ నుంచునని వాగ్దానము చేయుచున్నాను.”

అంతట జెంకిన్స్ ఇట్లనెను: “అయ్యా! ఆగుడు! ఆగుడు! ఇల్లు అలుకగానే పండుగ రాలేదు. మీరు ఈయువతీ శిరోమణి ఆ స్థితి అన్యాయముగ అనుభవింప వలయునని చూచుచున్నారా? మీరందు ఒకచిల్లి గవ్వనైనను ముట్టుకొనుటకు వీలు లేదని నేను నొక్క నక్కాణించుచున్నాను. (సర్ విలియమ్ వంకకు తిరిగి) ఆర్యా! ఇతడిదివఱకే ఒక యువతిని వివాహము చేసికొనియుండి నచో విబ్రుట్ కన్య ఆ స్థితి ఇతనికి చెందునా?”

అప్పుడు సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను: “ఇది ఏమంతప్రశ్న? ఇంత స్వల్పముగు ప్రశ్నను ఎందుకు వేసెనవు? నిస్సందేహముగ ఇతనికి చెందదు.”

“నేనందుల కెంతయు విచారించుచున్నాను. ఏలయన ఇతనికిని నాకు మంచిస్నేహమున్నది. నే నీతని శ్రేయోభిలాషిని. ఇతనిని గాఢముగ ప్రేమించినాను. కాని నే నిప్పుడొక విషయమును స్పష్టముగ ప్రకటింపవలసియున్నది. విబ్రుట్ ఆ స్థితి ఇతనికిచ్చుచు వ్రాసియిచ్చిన దస్తావేజులు నాలుక గీసికొనుటకై నను పనికిరాదు. ఏలయన ఇతని కిదివఱకే వివాహమైనది” అని జెంకిన్స్ అనెను!

ఆమాటలను విన్న తార్నహిల్ అపరిమితముగ ఆగ్రహముతో నిట్లనెను “మర్మార్గుడా! బుద్ధిహీనుడా! అసత్యము పలికెన వెంతుకు? నే నింతవఱకు చట్టసమ్మతముగ ఏయువతిని వివాహము చేసికొనియుండలేదు.”

కాని జెంకిన్స్ ఇట్లనెను: “నన్ను క్షమింపవలయునని

కోనుచున్నాను. నిశ్చయముగ నీకిదివఱకు చట్టసమ్మతమైన వివాహము జరిగినది. నేను నిజాయితీపరుడను; నీకు మిత్రుడను; నీభార్యను నీకు తెచ్చి చూపెదను. అందుకు నీవు నాపట్లన్నేహ భావమును, కృతజ్ఞతను ప్రకటింపవలయును. ఇచ్చటి మహా నీయులు కొన్ని గిమిషములనఱకు తమ కుతూహలము నాపుచేసి కొన్నిగొలిగిచో వారితో సతీమణిని చూపెదను.”

అట్లని యతడు తనకు సహజమైన వేగముతోపోయెను. అచ్చటివారందఱును అతడేమి చేయబోవుచున్నాడో యని పరి పరినిశము, ఊహగానము చేయసాగిరి. కాని ఎవ్వరి మనస్సు కును ఏమియు తట్టకుండెను.

“పోయినపోయిమ్ము. నేనిదివఱకు ఏమిచేసియుండినను సరే నేనిప్పుడతనిని ఎదిరించి నిలబడుచును. నేనిప్పుడు చిన్నవాడను గాను. ఇదివఱకివిషయములలో మంచి ఆనుభవము కలవాడను. ఇతని పరిహాసములకు, బెదిరింపులకు నేను ఏమాత్రము భయ పడను.”

“నా కాశ్చర్యముగనున్నది? ఇతని యుద్దేశ్య మేమై యుండును?” అని సర్ విలియమ్ అనెను; “ఏదో తమాషా చేయబోవుచున్నాడో? అంతయు అయోమయముగనున్నది. ఏమియు తోచుటలేదు.”

అప్పుడు నే నిట్లంటిని: “ఇతడుతమాషాచేయబోవుచున్నాడని నే ననుకొనుటలేదు. ఏదో గట్టిపనినే చేయబోవుచున్నాడను కొంకను. థాక్స్ హిల్ అమాయకులను మోసగించుటకు ఎన్నో ప్రయత్నములు పన్నియున్నాడు. తాడి దన్నువాని తలుచునువా యింకానన్నట్లు బహుశా ఇతనిని మించినవారెవ్వరో ఊహి

యుందురు. వారు ఇతనిని మోసగించియుండవచ్చును. ఇట్లు జరుగుట సాధ్యమే. ఇందు అసంభవమేమియులేదు. ఒక్కసారి ఆలోచింపుడు. ఇతడు ఎందఱినిో సర్వనాశనము చేసియున్నాడు. ఎందఱి కుటుంబమునిో ఇతడు అపకీర్తిపాలుచేసినాడు. ఎందఱో తలిదండ్రు లితనిపై అపరిమితమగు ఆగ్రహము కలిగియున్నాను. వారిలో నెవ్వరై ననొకడు—ఆశ్చర్యము! అద్భుతము! పోయిన నాకొకమా ర్తనుతిరిగిచూచుచున్నానా? ఇది సంభవమా? ఆమెయే! ఆమెయే! సందేహములేదు! నాజీవితసర్వస్వము! నాఆనందము! ఒలీవియా! ఒలీవియా! నీవు మరణించినావని నేను అనుకొన్నాను కాని యిప్పుడు నీన్ను తిరిగి చూడగలుగుచున్నాను. నీవు చిర కాలము జీవించి నాకు సౌఖ్యము నొసగుదువుగాక!”

నాకు ప్రియాతిప్రియమైన ఒలీవియాను జెంకిస్సక్ నా వద్దకు తీసికొనివచ్చెను. అప్పుటి నాఆనందము నేమనివర్ణింతును? చిరకాల వియోగాసంతరము కలసికొను ప్రేయసీ ప్రియు సంతోష మెట్లుండును? నాసంతోషము వారి సంతోషముకంటె మిన్నగానుండెను. నే నామెను నా చేతులలోనికి తీసికొంటిని. ఆమె నీమియు మాట్లాడకుండెను, ఆమె పశానమామె ఆనంద మును తెలియజేయుచుండెను.

“ప్రియమైన కుమారి! ఈ వృద్ధాప్యమున నన్ను ఊరి జించుటకై నీవు తిరిగి నావద్దకు వచ్చినావా?” అని నేను అంటిని.

“అవును! ఆమె మీకు ప్రియమైన కుమారి. ఆమె సామాన్యమైన యువతికాదు. ఆమెవంటియువతి మఱియొక ర్త ఈ ప్రపంచమున లేదని నేనునిశ్చయముగ చెప్పగలను. ఈమెఅపూర్వ

మైన సౌఖ్యముకలది; మంచి నిజాయితీపరురాలు" అని జెంకిన్స్ నాతో అనెను.

సిమ్మట నతడు తార్న్ హిల్ తో నిట్లనియెను: "నీవచ్చట నిబిడియున్నా వచ్చుమాట నిజమేకదా! నీవచ్చట నిబిడి యుండుట ఎంతజమో, నీ వీ యువతిని చట్టసమ్మతముగ వివాహము చేసికొనియుండుటయు అంతే నిజము. నేనుసత్యముతప్ప మఱి యితరమేమియు పలుకుటలేదు. నీకందుకు రుజువుకావల యునా? ఇదిగో లై సెన్సు. దీనినిబట్టియే మీ కిరువురకు వివాహము జరిగినది." అట్లని అతడు లై సెన్సును సర్ విలియమ్ చేతిలోపెట్టెను. సర్ విలియమ్ దానిని చదివి. "ఇది అన్నివిధములుగాను సరిగానేయున్నది" అని సంతృప్తి వెలిపుచ్చెను.

తరువాత జెంకిన్స్ ఇట్లనెను: "గౌరవనీయులారా! మీ కిదియంతయు నాశ్చర్యకరముగనున్నది. కాని కొన్నిమాటలు చెప్పిన మీ కీ సమస్యఅంతయు చక్కగా సర్థము కాగలదు. తార్న్ హిల్ పట్ల నాకు గొప్ప స్నేహభావముకలదు. అది మా యిద్దఱిమధ్య విషయము. అతడు నన్ను అప్పుడప్పుడు చిన్న చిన్న పనులు చేయుటకు నియోగించుచుండెడివాడు. మిగిలినవిషయములమాట అటుండనిండు. ప్రస్తుతాంశమునకు వత్తును. ఈ యువశిశు మోసముచేయుటకుదొంగవివాహపులై సెన్సును, దొంగ పురోహితుని తీసికొని రావలసివదని ఇతడు నన్నుకోరినాడు. కాని నేను ఇతనికి నిజమైన స్నేహితుడను. అందువలన నేను ఏమి చేసినాను? పోయి నిజమైన లై సెన్సును, పురోహితుని తీసికొని వచ్చినాను. ఇరువురకు త్వరగా వివాహము చేసినాను. నేనేదో బౌదాన్యముచూపన ఈపని చేసినానని మీరందఱు అనుకొన

వచ్చును. కాదని స్పష్టముగ చెప్పుచున్నాను. అసలు విషయమును చెప్పుటకు నేను ఎంతయు సిగ్గుపడుచున్నాను. నేను ఆ లై సెన్సును దగ్గఱపెట్టుకొని అవసరమైనపుడు తార్నోహిల్ కు చూపి, బెదరించి, కావలసినంత డబ్బు గుంజవచ్చును అభిప్రాయముతో అటులచేసినాను.”

ఆమాటలను వినగానే అచ్చటివారందఱును ఆనందముతో పకపకనవ్విరి. మా సంతోషము ఉమ్మడిగదినిగూడ చేరుకొనెను. అచ్చటి వారందఱును మాపట్ల సానుభూతిని ప్రకటించిరి. ఆనందాతి రేకమున సంకెళ్లు కదలించి ధ్వజిచేసిరి.

ప్రతియొక్కరి మొగముపైనను సంతోషము తాండవమాడుచుండెను. ఒలీవియా బుగ్గలుగూడ సంతోషాతిశయమున గులాబిరంగు ధరించెను. ఆమెకిప్పుడు అపకీర్తి ఏమియులేదు. ఆమెకు పేర్కొనఁబ్రతిష్ఠలు, సంపదకూడ తిరిగివచ్చినది. ఆమె ఆరోగ్యము బాగుపడుటకు, పూర్వము సౌందర్యము వచ్చుటకు అది చాలును.

నా ఆనందముతో సమానమైన ఆనందము అచ్చటనున్న ఇతరులెవ్వరికీ లేదనిచెప్పవచ్చును. నా ఆనందము అపూర్వమైనది, అపురూపమైనది. నాకూతుడు ఒలీవియానింకనునాచేతులలోనే పెట్టుకొని నాహృదయము నిట్లు అడిగితిని: “ఈ ఆనందమంతయు భ్రాంతివిలాసము కాదుకదా?”

నేను జెంకిస్సన్ వంకకుతిరిగి ఇట్లంటిని: “నేను ఎన్నో కష్టములతో బాధపడుచుంటినిగదా? అటువంటిసమయమున నీవు నా కొమార్తె ఒలీవియా మరణించినదని ఎందుకు చెప్పినావు? నా బాధనెందుకు అతిశయింపజేసినావు?”

అంత జెంకిస్సన్ ఇట్లనెను: “మీప్రశ్న ఏమంతకష్టమైనది కాదు. నేను దానికి సులభముగ సమాధానము చెప్పగలను. మిమ్ములను జైలునుండి విడిపించుటకు సులభమైన మార్గమేమి? మీరు తార్నోహిల్ కు లొంగిపోవుట, అతడు వేతొక యువనిని వివాహమాడుటకు మీరు అంగీకరించునట్లుచేయుట. మీ కొమార్తె ప్రతికియున్నంతవఱకుఅటుల చేయని ప్రతిజ్ఞగావించి యున్నారగదా! మఱి యింక మీరు అందుకు అంగీకరించునట్లు చేయుటఎట్లు? మీ అమ్మాయి మరణించినదని మిమ్ము సమ్మించుటకంటె వేఱుమార్గము లేకపోయినది. ఈ సా ప్రణాళికలో మీభార్యకూడ చేరునట్లు నేను ప్రోత్సహించినాను. ఆమె అంగీకారమును సంపాదించినాను. అసలు విషయమును మీకు చెప్పుటకు అప్పటినుండి ఇప్పటివఱకు సరియైన అవకాశము లభింప లేదు. ఇందుకు మీరు సన్నుక్షమింపవలయును.”

అప్పు డచ్చటనున్న వా రధిదతిలోను ఒక్క-ఇరువురి మొగములు మాత్రము ఆనందముతో ప్రకాశించుటలేదు. తార్నోహిల్ స్వరూపము పూర్తిగా మాటిపోయినట్లుం నెను. అతని నిప్పుడు అపకీర్తి ఆవహించియున్నది అతనికి ఆ స్తికూడ చిల్లిగవ్వయైననులేదు. ఆవిషయము నతడు సంపూర్ణముగా గ్రహించినట్లుండెను. అతనిముం దిప్పుడొక అగ్ని కుండమున్నది. అందులోనికి దుముకుట కత డెంతయు భయపడుచున్నాడు; గజ గజ వణికిపోవుచున్నాడు.

తార్నోహిల్ తన పసతండ్రి పాదములపై బడెను. తన్ను క్షమింపుమని, దయజూడుమని కడు హీనస్వరమున ప్రార్థించెను. అతని మాటలు ఎట్టివారి కైనను జూపి గొల్పుచుట్టివి.

నుండెను. అతనిసంగతి సర్ విలియమ్కు బంగుగ తెలియును. అందువలన సతడు తార్నహిల్ను తిరస్కార భావముతో త్రోసి వేయబోయెను. కాని తార్నహిల్ను దయతో జూడ వలసిందని నేను సర్ విలియమ్ను ప్రార్థించితిని.

నా ప్రార్థన నాలకించి సర్ విలియమ్, తార్నహిల్ను పైకెత్తి, కొన్ని నిమిషములాగిన తరువాత ఇట్లనెను: “నీ దుష్టణములు, నేరములు, కృతఘ్నత సామాన్యమైన వే మాత్రమును కావు. అందువలన నిన్ను దయతో చూచుటకు వీలులేదు. కాని నిన్ను పూర్తిగా విడిచి పుచ్చును. అత్యవసరములగు జీవితావసరములను సమకూర్చుకొనుటకుగాను నీకు కొంత డబ్బు నానగెదను. నీవు విచ్చల విడిగా తిరుగుటకు మాత్రము ఒక్క చిల్లి గవ్వయైన నీయను. ఒకప్పుడు నీకు చెందిన ఐశ్వర్యములో మూడవ భాగమును నీ యీ భార్యకు అప్పగింతును. భవిష్యత్తులో నీ కేమైన ఎక్కువ డబ్బు కావలసివచ్చిన ఈమె దయాధర్మ భిక్షములపై నాధారపడవలసి యుండును.”

తనపట్ల దయతో ప్రవర్తించినందుకు తార్నహిల్ సర్ విలియమ్కు కృతజ్ఞతను తెలియజేయసాగెను. అతడొక చిన్న యుపన్యాసమును ప్రారంభింపబోయెను. కాని సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను: “ఆగుమాగుము. నీనై చ్యమిదివఱకే స్పష్టముగా బయల్పడినది. ఇప్పుడు కల్ల బొల్లి మాటలు చెప్పి ఆనై చ్యము నింకను హెచ్చించుకొనకుము. వెంటనే ఈ ప్రదేశమును వీడిపోము. నీ పూర్వపు సేవకులలో నీకు కావలసిన వానిని, తగిన వానిని మాత్రము ఎన్నుకొనుము.”

అంతట తార్నహిల్ ఆ ప్రదేశమును వీడిపోయెను.

నెంటనే సర్ విలియం మందహాసము చేయుచు ఒలీవియావద్దకు వచ్చి, “నీకు సర్వసుఖములు చేకూరవలయునని ఆశించుచున్నాను” అని అనెను. తరువాత విక్టోర్ కన్య, ఆమె తండ్రి కూడనట్లే చేసిరి. నా భార్యకూడ తన కొమార్తెను ఎసలేని ప్రేమతో ముద్దుపెట్టుకొనెను : “నీ స్థితి నాకు ఆనందమును కలిగించుచున్నది” అని ఆమె అనెను. అటు పిమ్మట సోఫియా, మోజెస్ లు కూడనట్లే చేసిరి. మాకు ఎసలేని లాభమును చేకూర్చిన జెంజీస్ కూడ ఆ గౌరవములో పాల్గొనెను. ఇక మా సంతోషమును అభివృద్ధి చేయుటకు ఏ పనియు అవసరము లేనట్లుండెను.

సర్ విలియమ్ కు సంతోష మెప్పుడు కలుగును ? ఇతరులకు మేలుచేసి నప్పుడు కలుగును. అతడు వికసించిన ముఖముతో చుట్టును కలయజూచెను. అతని కందటి ముఖములలోను సంతోష చిహ్నములు కనబడుచుండెను. ఒక్క సోఫియా ముఖము మాత్రమందాకు విరుద్ధముగా నుండెను. ఎందువలననో తేలియదుగాని సోఫియా సంపూర్ణముగ సంతృప్తి చెందినట్లు కనబడికుండెను. అందుకు కారణములు ఆమెకే తేలియవలయును.

సర్ విలియమ్ మందహాసముచేయుచు నిట్లనెను : “ఇప్పుడు నీ చుట్టూనున్న వారందఱును, ఒకరిద్దఱు తప్ప, ఆనంద సాగరమున తేలియాడుచున్నారని తేలియుచున్నది. వారి ముఖము లా విషయమును సుస్పష్టముగ చెప్పుచున్నవి. ఇంక నేనొక్క న్యాయ సహృదయైన కార్యమును చేయవలసియున్నది. (నా వంకకు తిరిగి) అయ్యా ! ఘన మిరుపురమును సహృదయుడగు ఈ జెంకి

స్పృక్కు ఎంతో ఋణపడి యున్నామను విషయము మీకు తెలియును. మన మిరువురమును ఇతనిని సముచితముగ బహూకరించుట ఎంతయు బాగుండును. సోఫియా కన్య ఇతనిని సంతోషపెట్టగలదని నేను గట్టిగా అభిప్రాయపడుచున్నాను. నేనామెకు అయిదు వందల పౌనుల నీయగలచుకొన్నాను. ఆ సొమ్ముతో వీరిరువురను సుఖముగ జీవింపగలరని నేను ఆశించుచున్నాను. ఈ విషయమున నాకు సందేహ మేమియులేదు. సోఫియా! మాట్లాడుము. నేను కుదిర్చిన ఈ వివాహ సంబంధమును గూర్చి నీ అభిప్రాయమేమి? నీనతనిని వివాహము చేసికొందువా?”

ఆ భయంకరమైన, అసహ్యమైన సూచనను వినగానే సోఫియా తన తల్లి చేతులలోనికి క్రుంగిపోయెను.

ఆమె హీనస్వరమున నిట్లనెను : “వివాహము చేసికొనుటయా! ఎన్నటికిని కాదు! ఎన్నటికిని కాదు!!”

సర్ విలియమ్ మరల నిట్లనెను : “ఏమి! వివాహముచేసికోవా? జెంకిన్సన్ మీ కుటుంబమునకు ఎసలేని మేలును చేకూర్చిన మహనీయుడు : అందమైన యువకుడు నేనతనికి అయిదు వందల పౌనుల నిచ్చుచున్నాను. అతనికింకను మంచి భవిష్యత్తు ఉన్నది.”

మాట్లాడ లేక, మాట్లాడ లేక సోఫియా ఇట్లనెను : “మీరా విధముగ మాట్లాడవలదని కడు విషయ పూర్వకముగ విన్నవించు కొనుచున్నాను. నన్నొక బాధపెట్ట వలదని వేడుకొనుచున్నాను.”

సర్ విలియమ్ ఇట్లనెను : “అతడు మీ కుటుంబమునకు

కెంతో మేలుచేసినాడు. మీరతనికి ఋణపడియున్నాడు. నీ సోదరిని రక్షించిన పుహానీయుడతడు! అతనికి అయిదు వందల పోనులున్నవి! ఏమి! అతనిని వివాహముచేసికొనవా? ఇటువంటి మొండి తనము గిదిచటకు నేను చూచి యుండలేదు!”

అంతట సోఫీయా కోపముతో ఇట్లనెను: “ఎన్నటికిని చేసికోను! ఎన్నటికి చేసికోను! ఆపని చేయవలసి వచ్చినచో సంతకంబు ముండగా మరణింతును.”

“అటులయినచో, ఏమిచేయవలయును? నీ సతనిని వివాహము చేసికొనుట కిష్టపడచో నిన్ను నేనే వివాహము చేసికోవలసి యుండును” అని సర్ విలియమ్ అనెను. అట్లని అతడు సోఫీయాను పట్టుకొని తన తొమ్మిదాగమనకు గట్టిగా అదుముకొనెను.

అతనికిను ఇట్లనెను: “మధురా! మధురమైన యువతీ శిరోమణీ! నా ప్రణయ సామ్రాజ్య లక్ష్మీ! వివేకవతీ! నీవాడగు బర్చెల్ నిన్ను మోసగించునని! ఎట్లనుకోగలిగినావు? స్వార్థముతో గాక అతని కొఱకే ప్రేమించిన ఉత్తమోత్తమమైన యువతిని సర్ విలియమ్ తార్నహీల్ వదలు కొనునని నీవెట్లు అనుకొన్నావు? నేను కొన్ని సువత్సరములునుండి నా ఆస్తినిగాక నీన్ను ప్రేమించు యువతికొఱకు నెదకు చున్నాను. నా ఆస్తి నెవ్వరైన ప్రేమింతును. నుతి సన్నాక ఉత్తమ మానవునిగా గ్రహించి ప్రేమించువారు కావలసి యుండెను. నేను ఎన్నో ప్రయత్నములు చేసితినిగాని వృథాయైనవి. అందములేని వాడు గూడ నా ఆస్తినే ప్రేమించిరి. కాని నన్ను ప్రేమింపలేదు. నీకు నేను ఆస్తి పరుడనని తెలియదు. అయినను నన్ను ప్రేమించి

నావు. అపురూప సుందరి, భువన మోహిని, వివేకవతియగు నీనంటి ఉత్తమ యువతి ప్రేమను కట్టకడకు పొంద గలిగినందుకు నేనెంతయు గర్వించుచున్నాను. నా ఆనందము అనంతమైనది.”

సర్ విలియమ్ తరువాత జెంకిన్సన్ వంకకు తిరిగి ఇట్ల నెను : “ఈ యువతి నా మొగము చూచి నన్నే ప్రేమించినది. నే నీమెను విడిచి పుచ్చజాలను. నీ కీమెనిచ్చి వివాహము చేయ జాలను. కావున నేను నీ కిప్పుడు చేయగలిగిన దొకటియున్నది. ఆమెకు నే నిత్తు నన్న సొమ్మును నీకే ఇచ్చివెచ్చెదను. తేపు నీవు నచ్చి నా గుమాస్తాను కలిసికొని అయిదువందల పౌనులను తీసికొని పోవచ్చును.”

అందఱును మఱియొకసారి తమ అభినందనలను తెలియ జేయవలసి వచ్చెను. అందఱును ఇదివఱకు ఒలీవియాను అభినం చినట్లే, సోఫియానుకూడ పరిపరి విధముల అభినందించిరి. ఈ లోపల సర్ విలియమ్ మనుజులువచ్చి, “మిమ్ముల నందఱును పూటకూళ్ళ యింటికి తీసికొని పోవుటకు సిద్ధముగా నున్నాము. అచ్చట మీ గౌరవార్థము అన్ని ఏర్పాట్లు చేయబడియున్నవి” అని యనిరి.

అందఱితోఁగాట నేను విచారమునకు కేంద్రమగు జైలు నుండి బయటకు వచ్చితిని. ఉదారుడగు సర్ విలియమ్ అపార మగు కరుణతో ఖైదీలకు నలునది పౌనులను పంచి పెట్టించెను. విక్రమ్ అతని నుదాహరణముగా తీసికొని ఇరువది పౌనులను పంచి పెట్టించెను.

గ్రామస్థులు మమ్ము హర్ష ధ్యానములతో స్వీకరించిరి.

జైలు బయటనున్న వారితో మా గ్రామమునకు చెందిన పలు ప్రముఖులు అభిమానులు కూడ నుండిరి. వారందఱును మమ్ము పూట కూళ్ళ యింటివఱకు తీసికొనిపోయిరి. అచ్చట నేము గొప్ప విందుతో పాల్గొంటిమి. గ్రామస్థులందఱకు గూడ వేలుగా భోజన పదార్థములు పంచి పెట్టబడెను.

భోజనము ముగియునప్పటికి నేను బాగుగా అలసిపోయి యుంటిని. ఆ రోజంతయు నేను ఒకసారి భాధ, మఱి యొక సారి ఆనందము ఒకటి విడిచి ఒకటి అనుభవించితిని. అదియే నా అలసటకు కారణము. ఆ విషయమును అందఱకు చెప్పి, “మీకందఱకు నేను కృతజ్ఞుడగు. నేనింక విశ్రాంతి తీసికోవలయును. ఇక సెలవు” అని యంటిని. పిమ్మట నా కొడుకు ప్రత్యేకింపబడిన గదిలోనికిపోతిని. అచ్చట నొంటరిగా కూర్చుండి విచారమును, ఆనందమును కలిగించు భగవానునకు హృదయపూర్వకముగ కృతజ్ఞత తెలిపితిని. పిమ్మట తెల్లవాలువఱకుగాఢ నిదుర మునిగితిని.

32

మఱునాడు తెల్లవారిన తరువాత నేను గాఢనిదురనుండి మేల్కొంటిని. నేను లేచునప్పటికి నాపెద్ద కుమారుడు జార్జి నా ప్రక్కనే కూర్చుండి యుండెను. అతడు నాసంతోషమును హెచ్చించు మఱియొక మంచివార్తను చెప్పుటకై వచ్చి యుండెను.

అతడు నాతో నిట్లనెను: “నిన్న మీరు మీ పోయిన ధనము విరిగి వచ్చినచో నా స్రీయురాలు అరబెల్లాకు ఆకువేల

పోనుల నొసగెదమని వాగ్దానము చేసియున్నాడు. కాని మీరా సొమ్ము నీయవలసిన పనిలేదు. మిమ్ము ఆవాగ్దానమునుండి విడిపించినాను. మీకు సొమ్మియకుండ పోతిపోయిన పట్టణ పరకుడు పట్టుపడినాడు. స్రభుత్వమువారతనిని అరెస్టు చేసినారు. అతడు నిజముగా దివాళాతీయలేదు. అతనివద్ద ఇతరులకీయవలసిన సొమ్ముకంటె ఎక్కువ సొమ్మేయుండెను. కావున మీకురావసిన సొమ్ముపూర్తిగా వచ్చును.”

పోయినసొమ్ము తిరిగివచ్చునన్న వార్త నాకెంతో ఆనందమును కలుగజేసెను. ఆఱువేల పోనులను వదలుకొన్న నాకుమారుని ఔదార్యముకూడా నాకు మితితేని సంతోషమును కలుగజేసెను. కాని నే నతని ఔదార్యమును న్యాయముగ అంగీకరింపవచ్చునా, అంగీకరింపకూడదా అను సందిగ్ధావస్థలోపడితిని. నేనా విషయమునుగూర్చి తీవ్రముగ ఆలోచించుచుండగా సర్ విలియమ్ నా గదిలో ప్రవేశించెను. అంతట నే సతనెత నాసందేహములను తెలిపితిని.

సర్ విలియమ్ తన అభిప్రాయముగట్లు వెలిపుచ్చెను: “వివాహ సంబంధమువలన మీ కుమారునకు గొప్ప ఆస్తి వచ్చుచున్నది. కావున మీరతని ఔదార్యమును నిస్సందేహముగ అంగీకరింపవచ్చును.”

అతఁనికను ఇట్లనెను: “నేనచ్చుడు వేతనముమీద వచ్చినాను. నేను నిన్నరాత్రే వివాహపు లైసెన్సులను తెచ్చుటకై కొందఱిని పంపియున్నాను. అవి వచ్చునని ప్రతిమిషము ఎదురుచూచుచున్నాను. కావున మీరిప్పుడు అందఱును సంతోషపెట్టు

టకు సాహాయ్యపడవలసి యున్నది. మీరు నాకోరికను తిరస్కరింపరని ఆశించుచున్నాను.”

అతడావిధముగ చెప్పుచుండగా ఒక సేవకుడువచ్చెను. “వివాహపు లైసెన్సులు తెచ్చుటకు పోయినవారు తిరిగివచ్చినారు” అని అతడు చెప్పెను. అంతటనేను సిద్ధపడి అందఱును ఉన్నచోటికి పోతిని. ఎవ్వరి మొగముచూచినను సంతృప్తి, సంతోషము తాండవ మాడుచుండెను. వారు నవ్వులాటలో మునిగియుండిరి.

వివాహబంధము చాల పవిత్రమైనది. వివాహము ఎంతో పవిత్రమైన కార్యము. అటువంటి సమయమున నచ్చటివారు నవ్వులాటలో మునిగియుండుట నాకేమాత్రము ఇష్టముగ లేకుండెను. అందువలననేను వారికావిషయమునుగూర్చి విచరించి చెప్పితిని. “ఈ సందర్భమున మీరుచాల గంభీరముగ ప్రవర్తింపవలెను” అని హెచ్చరించితిని. నా సిద్ధాంతమును బాహుటముగ చాటితిని. అయినను వారు తమ ఉత్సాహమును నాకు వ్యతిరేకమైన విధానముతోనే ప్రకటింపసాగిరి.

చర్చికి పోవుచున్నపుడుగూడ వారు గాంభీర్యమునకు తిలోదకములిచ్చి నవ్వులాటకు దిగిరి. నాకుఅపరిమితమగు ఆగ్రహము రాసాగెను. ఆ ఆగ్రహముతో నేను వెనుకకు తిరిగిపోవలయునని ఎన్నోసార్లు అనుకొంటిని. చర్చికి పోయినతరువాత మఱియొక సందేహమేర్పడెను. ఏ జంటకు ముందు వివాహము చేయవలయునన్నదే ఆ సందేహము. ఆ సమస్యకు సరియైన సమాధానము లభింపకుండెను.

నా కుమారుని వివాహము చేసికోనున్న విశ్మయకరము

ఇట్లనెను: “మందు సరే విలియమ్, సోఫియా, వివాహము జరుగవలయును. తరువాతనే మా వివాహము.” కాని సోఫియా ఇట్లనెను: నే సంత మొఱటుగా ప్రసరింపను. మందు మీవివాహమే కావలయును. నాకంటె నా సోదరు వివాహమే మందగుట వాంఛనీయము.”

కొందఱు విల్కట్ కన్యను సమర్థించిరి. మఱి కొందఱు సోఫియాను సమర్థించిరి. ఆ విషయమునుగూర్చి వారుచాల పట్టుదలతో చర్చించిరి. ఎవ్వరును తమ మొఱపట్టును విడువకుండిరి. మర్యాదకు భంగముగ మాత్రమెవ్వరు ప్రసరింపలేదు.

వారట్లు చర్చించుకొనుచుండగా నేను పుస్తకము తేజచి సిద్ధముగా నిబడి యుంటిని. ఎంతకును చర్చ ముగియకపోవుట వలన నాకు విసుగుపుట్టసాగెను. తదుపరి నే నట్లంటి: “వివాహములు జరుగవలయునను కాంతమీలో ఎవ్వరిని ఉన్నట్లు కనబడుట లేదు. ఇచ్చట నీచసమస్యకు ఏపనియు జరుగునట్లు లేదు. అందువలన మన మందఱము దెనుకకు తిరిగిపోవుట శ్రేయస్కరమని భావించుచున్నాను.” అట్లుగా నా చేతిలోని పుస్తకమును మూసివైచితిని. అప్పుడందఱును నేను చెప్పినట్లు చేయుటకు కంగీకరించిరి. మొదట సరే విలియమ్, సోఫియా, వివాహము జరిగెను. తరువాత జార్జి, అరెల్లా వివాహము జరిగెను.

మాయంటి ప్రక్కనేయున్న ఫ్లామ్బర్గో కుటుంబమువారిని తీసికొనివచ్చుటకై ఒకబండిని పంపవలసివడిన నేను నాటియువయముననే ఆజ్ఞాపించి యుంటిని. నా ఆజ్ఞ అమలు జరుపబడెను. మేమందఱము పూటకూళ్ళయింటికి పోవునప్పటి కచ్చట ఫ్లామ్బర్గో కన్యలుండిరి. జెంకిన్స్ తనహస్తమును ఫ్లామ్బర్గో కన్య.

లలో మొడిటిదానికచ్చెను. నాకుమారుడు మోజెస్ తనహస్తమును రెండవ ఫామ్బరోకన్య కొనగెను. (మోజెస్ రెండవ ఫామ్బరో కన్యను గాఢముగా ప్రేమించు చున్నాడని నాకు తెలియ వచ్చినది. అతడు నన్నడిగినపుడు వారి వివాహమునకు నాసమ్మతి నొసగుదును. వారికి కావలసిన ధనమునుకూడ నిచ్చెదను.)

మేము పూటకూళ్ళయింటికి తిరిగి వచ్చినప్పటికి మా గ్రామస్థులు మావిజయ వార్తనువిని మమ్ము అభినందించుటకై వచ్చియుండిరి. వారిలో మమ్మిదివఱకు న్యాయోద్యోగి బారి నుండి రక్షించుటకుసిద్ధపడిన వారుకూడ నుండిరి. వారుచేసిన పనిని నా అల్లుడగు సర్ విలియమ్కు తెలిపితిని. అంతట నతడు బయటకుపోయి వారిని కఠినముగా మందలించెను. అప్పుడు వారు నిరుత్సాహపడిరి. వారిని ఉత్సాహ పఱచుటకును, తన పేరు చెప్పుకొని పానీయము సేవించుటకును సర్ విలియమ్ తలకొక అఱిగినీ నాణెమును ఇచ్చెను.

తరువాత మేమందఱము చక్కని విందులో పాల్గొనుటకై పోతిమి. నా పెద్దల్లుడగు తార్నహిల్ వంటవాడు భోజన పదార్థములను చక్కగా తయారుచేసి యుండెను. తార్నహిల్ మాత్రము వివాహములకుగాని, పిందులకుగాని వచ్చియుండలేదు. అతడొక బంధువుఇంట నివసించుచున్నాడట. ఆ బంధువెప్పుడును విచారమంతో నుండును. తార్నహిల్ ఆమెకు ఉత్సాహము కలిగించుటకు ప్రయత్నించుచుండఁను. “తార్నహిల్ మోజెస్పుడు నే నతనిని కనికరింతును” అని బలీవియా అతనిని గూర్చి నాతో రహస్యముగా పఁసెను.

మేము భోజనములకు కూర్చుండబోవుచుండగా మఱియొక సమస్య వచ్చెను. నా పెద్దకొమార్తె ఒలీవియా పెండ్లికొమార్తె లిద్దరికంటె పైన కూర్చుండవలెనని అనిరి. ఆ విషయమును గూర్చి దీర్ఘముగా చర్చజరుగసాగెను. అంతట జార్జి ఆచర్చకిట్లు భరతవాక్యము పలికెను: “ఎవరి ఇష్టమునచ్చినచోట వారు కూర్చుండ వచ్చును. ప్రతి గౌరవనీయుడును తనభార్యను ప్రక్కనే పెట్టుకోవలయును.” అతనిమాటల నందఱును హర్షధ్వానములతో స్వీకరించిరి. కాని నాభార్యకు మాత్రము సంతృప్తి కలుగలేదని నేను గ్రహించితిని. ఆమె ప్రథమస్థానమున కూర్చుండి తన ఆధిక్యమును నిరూపించుకొన దలచుచుండెను. కాని ఆమెకా అవకాశము లేకపోయెను.

మావారందఱును భోజనముచేయుచు కులాసాగా కబుర్లు చెప్పుకోసాగిరి. వారాకబుర్లలో గొప్ప లెలివిటీలు ప్రదర్శింపని మాట నిజమే. కాని అందఱకు సవ్యపుట్టించునట్లు వారు మాట్లాడుకొన్నారన్నమాట మాత్రము నిజము.

భోజనములు పూర్తియైన తరువాత మా ప్రాతయలవాటు ప్రకారము మావార మందఱము కుంపటిచుట్టు కూర్చుంటిమి. నా చిన్నకుమారు లిరువురును నాతోడలపై కూర్చుండిరి. నేను నాభార్యవంక, కొమార్తెలవంక, కుమారులవంక, అల్లునివంక, కోడలివంక చూచి సంతోషించితిని.

ఇంకనేను ఈ జీవితములో కోరవలసిన దేదియులేదు. నా బాధ్యతలన్నియు తీరిపోయినవి. నాకింక ఏకష్టములులేవు. నా ఆనందమును వర్ణించుటకు మాటలుచాలవు. కష్టకాలములో

నేను భగవానునకు లొంగియుంటిని. ఈ మంచికాలములో నేను
భగవానునిపట్ల ఎప్పుడును కృతజ్ఞతా భావమును ప్రకటింపవలసి
యున్నది. భగవానుడు నాకాశక్తిని ప్రసాదింప వలయునని
హృదయ పూర్వకముగ వేడుకొనుచున్నాను.

అందఱకు శుభములు కలుగుగాక.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

—(o)

—(o)—

Handwritten signatures and scribbles in blue ink.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA127B137
పుస్తకం పేరు	పల్లములు
తారీఖు	30/10/24
ముందు అర్థ	NO
వెనుక అర్థ	NO
మొత్తం పేజీలు	369
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	
తయారు చేసినది	AKSHAYA NO
పేజీలు విడదీసినది	RAMYA
స్కాన్ చేసినది	Harshana
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	Good